

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİMDALI**

**GÖKSUN İLÇESİNDE YAŞANAN
GÖÇ HAREKETLERİNİN
SOSYO-EKONOMİK ANALİZİ**

İrfan GİŞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
ŞUBAT-2007**

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİMDALI**

**GÖKSUN İLÇESİNDE YAŞANAN
GÖÇ HAREKETLERİNİN
SOSYO-EKONOMİK ANALİZİ**

**DANIŞMAN:
Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜRBÜZ**

İrfan GİŞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
ŞUBAT-2007**

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI

**GÖKSUN İLÇESİNDE YAŞANAN GÖÇ
HAREKETLERİNİN SOSYO-EKONOMİK ANALİZİ**

İRFAN GİŞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kod No :

**Bu Tez 07/02/2007 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından
Oy Birliği ile Kabul Edilmiştir.**

.....
Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜRBÜZ
DANIŞMAN

.....
Yrd. Doç. Dr. Ersin Kaya SANDAL
ÜYE

.....
Yrd. Doç. Dr. Faruk SÖYLEMEZ
ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.....
Doç. Dr. Haluk ALKAN
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**GÖKSUN İLÇESİNDE YAŞANAN
GÖÇ HAREKETLERİNİN
SOSYO-EKONOMİK ANALİZİ**

İRFAN GİŞİ

DANIŞMAN: Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜRBÜZ

Yıl : 2007 Sayfa:121

**Jüri : Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜRBÜZ
: Yrd. Doç. Dr. Ersin Kaya SANDAL
: Yrd. Doç. Dr. Faruk SÖYLEMEZ**

Araştırma konusu olarak “Göksun İlçesinde Yaşanan Göç Hareketlerinin Sosyo-Ekonomik Analizi” seçilmiştir. Bu analiz için Göksun ilçesinin kırsal yerleşmelerinde (köy ve beldelerde) 216 denek üzerinde ve Göksun’dan yoğun olarak göçlerin olduğu Kahramanmaraş ve Gaziantep’te 115 deneğe anket uygulanmıştır.

Bu anketlerden elde edilen bilgiler doğrultusunda Göksun ilçesinin kırsal yerleşmelerinden olan göçlerin nedenleri ortaya konulmuştur. Aynı zamanda kırsal yerleşmelerdeki sosyo-ekonomik yaşam ve göç eden ailelerde meydana gelen sosyo-ekonomik değişiklikler belirlenmiştir.

Göçün en önemli nedeninin “geçim sıkıntısı” olduğu belirlenmiştir. Göç etmiş ailelerde hâkim olan aile tipi “çekirdek aile” olmakla birlikte fert sayısı fazla olan aileler de göçe katılmıştır. Göç eden aile reislerinin çoğunluğunun eğitim durumunun lise mezunu olduğu tespit edilmiştir. Kente göç eden ailelerin büyük çoğunluğunun köyle ilişkileri devam etmektedir. Bu nedenle göç eden ailelerin bir kısmı köydeki mal varlıklarını elden çıkarmamaktadır.

Göksun’dan göç eden ailelerde sosyo-ekonomik değişiklikler genel olarak olumlu manada değişmiştir. Göç eden ailelerde okuma oranı artmış, işsizlik azalmış, ekonomik seviye yükselmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göksun, Kırsal Yerleşmeler, Anket, Göç, Sosyo-ekonomik Özellikler.

DEPARTMENT OF GEOGRAPHY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCE
UNIVERSITY OF KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM

ABSTRACT

MA Thesis

**THE SOCIOECONOMIC ANALYSIS OF
THE IMMIGRATION MOVEMENTS
LIVED IN GÖKSUN DISTRICT**

İRFAN GİŞİ

Supervisor: Asist. Prof. Dr. Mehmet GÜRBÜZ

Year : 2007 Pages:121

Jury : Asist. Prof. Dr. Mehmet GÜRBÜZ
: Asist. Prof. Dr. Ersin Kaya SANDAL
: Asist. Prof. Dr. Faruk SÖYLEMEZ

The socioeconomic analysis of immigrations lived in Göksun district has been taken into consideration in the research. For this analysis, 216 people from the rural areas of Göksun (villages and countries) and 115 people from Kahramanmaraş and Gaziantep, where the immigration from Göksun condensed, were wanted to respond the questionnaire.

As a result of these questionnaires, the reasons of the immigration from the rural areas of Göksun have been discovered. At the same time, the socioeconomic life in the rural areas and the changes in the socioeconomic lives of the migrant families have been determined.

“The hard condition of living” is seen to be the most important reason of immigration. The majority of the migrant families are the “core family”, yet families with large number of members have also migrated. In most of the families that have migrated, it is seen that, the heads of the families have an education degree of high school. It is also determined that a great majority of migrant families sustain their relationship with their villages. For this reason, some of the families do not sell off their properties in their villages.

The socioeconomic changes in migrant families from Göksun are generally in positive sense. The economical situation and education of family members have increased where the unemployment has decreased.

Keywords: Göksun, rural settlement, questionnaire, immigration, socioeconomic characteristics.

ÖNSÖZ

Göç çeşitli sosyal ve ekonomik nedenlere bağlı olarak gerçekleşen bir yer değişikliği hareketidir. Ülkemizin genel yapısına uygun olarak araştırma sahası olan Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesinde de göç olayı kırsal yerleşmelerden kentlere doğru yoğun olarak yaşanmaktadır.

Bu araştırma, göç nedenlerini araştırmanın yanında kırsal yerleşmelerde ve göç eden ailelerdeki sosyo-ekonomik özellikleri incelemeyi ve karşılaştırmalar yapmayı hedeflemiştir. Araştırma kapsamında yapılan anket çalışmaları kırsal yerleşmelerde ve göç eden aileler üzerinde aynı dönemde yapılmıştır.

Araştırma alanında yaşanan göç olayında kırsal alanın iticiliği en önemli rolü oynamıştır. Diğer bir deyişle kişiler genelde toprak yetersizliği, topraksızlık, köydeki iş imkânlarının azlığı, çocuklarını meslek sahibi yapma arzusu gibi nedenlere bağlı olarak göç etmektedirler. Araştırma alanındaki göç olayı aile göçü şeklinde yaşanmaktadır. Kente göç eden kişilerin önemli bir kısmı bugün de memleketleriyle olan ilişkisini devam ettirmektedir.

Çalışmamın her aşamasında yardımcı olan, değerli katkılarıyla beni yönlendiren danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜRBÜZ'e ve bu çalışmada beni yalnız bırakmayan çok değerli dostlarım sayın Süleyman ÖZDERİN'e, Bahadır AKÇA'ya, Ali TEKEREK'e, Selçuk YILDIZ'a ve Soner ÖZ'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

KAHRAMANMARAŞ, ŞUBAT 2007

İrfan GİŞİ

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	II
ÖNSÖZ.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
KISALTMALAR.....	V
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	VI
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	VIII
GRAFİKLER LİSTESİ.....	IX
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Konuyla İlgili Önceki Çalışmalar.....	2
1.2. Göç Olgusu.....	3
1.2.1. Göç Türleri.....	4
1.2.2. Göç Nedenleri.....	4
1.2.2.1. İtici Nedenler.....	5
1.2.2.2. Çekici Nedenler.....	6
2. TÜRKİYE’DE İÇ GÖÇLER.....	8
3. KAHRAMANMARAŞ NÜFUSUNUN GÖÇ DURUMU.....	13
4. ARAŞTIRMA SAHASININ LOKASYONU VE COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ.. ..	15
5. ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE YÖNTEMİ.....	18
5.1. Amaç.....	18
5.2. Materyal.....	18
5.3. Yöntem.....	18
5.3.1. Ön Araştırma ve Anketlerin Uygulanması.....	19
5.3.2. Verilerin Değerlendirilmesi.....	19
6. GÖKSUN İLÇESİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	20
6.1. Sosyal Yapı.....	20
6.2. Ekonomik Yapı.....	33
7. BULGULAR VE YORUM.....	42
7.1. Göksun İlçesi Kırsal Yerleşmelerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri.....	42
7.1.1. Göksun Kırsal Nüfusunun Sosyal Özellikleri.....	42
7.1.2. Göksun Kırsal Nüfusunun Ekonomik Özellikleri.....	49
7.2. Göksun İlçesinden Göç Eden Ailelerin Sosyo-Ekonomik Özellikleri.....	59
7.2.1. Göç Eden Ailelerin Sosyal Özellikleri.....	59
7.2.2. Göç Eden Ailelerin Ekonomik Özellikleri.....	71
7.3. Göksun İlçesinde Yaşanan Göç Olgusu.....	83
7.3.1. Göksun Kırsal Nüfusunun Göç Etme Eğilimleri ve Nedenleri.....	83
7.3.2. Göç Eden Ailelerin Göç Özellikleri.....	94
7.4. Göç Eden Ailelerde Meydana Gelen Sosyo-Ekonomik Değişiklikler.....	109
7.4.1. Göç Eden Ailelerde Meydana Gelen Sosyal Değişiklikler.....	109
7.4.2. Göç Eden Ailelerde Meydana Gelen Ekonomik Değişiklikler.....	111
7.5. Göç Eden Ailelerin Geleceğe Yönelik Beklentileri.....	113
8. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	116
KAYNAKLAR.....	119
ÖZGEÇMİŞ	
EKLER	

KISALTMALAR

DİE	:	Devlet İstatistik Enstitüsü
DPT	:	Devlet Planlama Teşkilatı
DSİ	:	Devlet Su İşleri
Ha	:	Hektar
ILO	:	Uluslararası Çalışma Örgütü
İÖO	:	İlköğretim Okulu
Km	:	Kilometre
KTSO	:	Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası
M	:	Metre
PİO	:	Pansiyonlu İlköğretim Okulu
YİBO	:	Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
YTL	:	Yeni Türk Lirası
Yy	:	Yüzyıl

ÇİZELGELER LİSTESİ

	Say fa
Çizelge 1.1. Türkiye İşgücünün Özellikleri.....	5
Çizelge 2.1. Yerleşim Yerleri ve İller Arası Göç Eden Nüfus ve Oranı.....	8
Çizelge 2.2. Türkiye'nin Yerleşim Yerleri Arasında Göç Eden Nüfus ve Oranı	9
Çizelge 2.3. İstatistik Bölgelerinin Aldığı Göç, Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı (1995–2000).....	10
Çizelge 2.4. Göç Etme Nedenine Göre İller Arası Göç Eden Nüfus ve Oranı (1995–2000).....	11
Çizelge 3.1. Akdeniz Bölgesi İllerinin Göç Durumu(1995–2000).....	13
Çizelge 3.2. Kahramanmaraş'ın Yıllara Göre Net Göç Hızı.....	14
Çizelge 4.1. Göksun İlçesinin Arazi Dağılımı	15
Çizelge 6.1. Göksun İlçesinin Nüfus Gelişimi.....	21
Çizelge 6.2. Göksun İlçesi Kır-Şehir Nüfusu ve Oranları	22
Çizelge 6.3. 1990–2000 Arası Kırsal Kentsel Yıllık Nüfus Artış Hızları.....	23
Çizelge 6.4. Göksun İlçesi ve Türkiye'de Nüfusun Cinsiyet Oranları.....	24
Çizelge 6.5. Göksun Şehir Nüfusunun Yaş Gruplarına Dağılımı.....	25
Çizelge 6.6. Göksun Şehir Nüfusunun Okur-Yazar Durumu(6 Ve Yukarı Nüfus).....	26
Çizelge 6.7. Göksun Kırsalında Okuryazarlık Durumu (6 Yaş Ve Üzeri).....	27
Çizelge 6.8. Göksun Geneli Okuryazarlık Durumu (6 Yaş ve Üzeri)	28
Çizelge 6.9. İl Geneli ve Ülkedeki Okuryazarlık Durumu (6 Yaş ve Üzeri)	28
Çizelge 6.10. İlçede Okul Sayıları (2005 – 2006)	28
Çizelge 6.11. İlköğretim Okulları Öğrenci, Sınıf Durumu	29
Çizelge 6.12. Birleştirilmiş Sınıfı Olan Okulları Dağılımı	29
Çizelge 6.13. Ortaöğretim Okullarının Dağılımı.....	29
Çizelge 6.14. Doğum ve Ölümler	31
Çizelge 6.15. 2002 Yılı Sağlık Personeline Düşen Nüfus Miktar	31
Çizelge 6.16. İlçe Sağlık Personeli Sayısı	32
Çizelge 6.17. İlçe Hane Halkı Büyüklüğü	32
Çizelge 6.18. İlçedeki Kadın ve Çocuk Dağılımı.....	32
Çizelge 6.19. Nüfusun Medeni Durumu(12 ve Daha Yukarı Yaştaki Nüfus)	33
Çizelge 6.20. Bitkisel Ürünlerin Üretim ve Verim Durumları.....	35
Çizelge 6.21. Tarım Alanlarının Sulama Biçimleri İtibarıyla Dağılımı	37
Çizelge 6.22. Köylere Göre Bitkisel Üretim Envanteri	39
Çizelge 7.1. Kırsal Nüfusta Çocukların Eğitim Durumları.....	43
Çizelge 7.2. Kırsal Nüfusta Ailelerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri.....	49
Çizelge 7.3. Kırsal Nüfusun Mal Varlığı.....	52
Çizelge 7.4. Köylerdeki Ekonomi ve Sosyal Tesisler.....	55
Çizelge 7.5. Kırsal Yerleşmelerin Alt Yapı Durumu.....	56
Çizelge 7.6. Kırsal Nüfusun Evlerindeki Eşya Durumu.....	58
Çizelge 7.7. Kırsal Nüfusun Gelecekte Beklentileri.....	58
Çizelge 7.8. Göç Edenlerde Çocukların Eğitim Durumları.....	60
Çizelge 7.9. Göç Eden Ailelerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri...	68
Çizelge 7.10. Göç Edenlerde Ailecek Yapılan Faaliyetler.....	69
Çizelge 7.11. Göç Edenlerin Memleketteki Mal Varlıkları.....	78
Çizelge 7.12. Göç Eden Ailelerin Sahip Oldukları Yatırımlar.....	80

Çizelge 7.13. Göç Eden Ailelerin Evlerindeki Eşya Durumu.....	82
Çizelge 7.14. Kırsal Nüfusa Göre Göçenlerin Göç Etme Nedenleri	83
Çizelge 7.15. Kırsal Nüfusa Göre Göç Edilen Şehirler.....	87
Çizelge 7.16. Kırsal Nüfusun Göksun’a (İlçe Merkezine) Gidiş Amaçları.....	88
Çizelge 7.17. Kırsal Nüfusun Göçü Önlemeye Yönelik Önerileri.....	91
Çizelge 7.18. Kırsal Nüfusa Göre Göç Eden Ailelerin Çoğunlukla Çalıştıkları Meslekler.....	91
Çizelge 7.19. Kırsal Nüfusun Yurtdışı Tercihleri ve Nedenleri.....	93
Çizelge 7.20. Göç Edenlerin Göksun’dan Göç Etme Nedenleri.....	95
Çizelge 7.21. Göç Edenlerin Bulundukları Şehri Seçme Nedenleri.....	96
Çizelge 7.22. Göç Edenlerin Yıl İçinde Memlekete Gitme Zamanları.....	99
Çizelge 7.23. Göç Edenlerin Yurtdışı Tercihleri ve Nedenleri.....	107
Çizelge 7.24. Göç Edenlerin Gelecekte Beklenti Özellikleri.....	113

ŞEKİLLER LİSTESİ

sayfa

Şekil 4.1. Göksun Lokasyon Haritası.....	16
--	----

GRAFİKLER LİSTESİ

Sayfa

Grafik 2.1. Türkiye’de Yerleşim Yerlerine Göre Göç Eden Nüfus Oranı.....	9
Grafik 2.2. İstatistik Bölgelerinin Net Göç Hızı.....	10
Grafik 2.3. Göç Etme Nedenine Göre İller Arası Göç Eden Nüfus Oranı.....	11
Grafik 6.1. Göksun İlçesinde Sayım Yıllarına Göre Nüfusun Artış Hızı.....	21
Grafik 6.2. Göksun İlçesi Kır-Şehir Nüfusu ve Oranları.....	23
Grafik 6.3. Göksun Nüfusunun Cinsiyet Oranları.....	25
Grafik 6.4. Göksun İlçesi Nüfus Piramidi	26
Grafik 6.5. Göksun Arazi Dağılımı.....	35
Grafik 6.6. Bitkisel Ürünlerin Ekiliş Alanları(Ha).....	36
Grafik 6.7. İlçe Hayvan Varlığı.....	39
Grafik 7.1. Kırsal Nüfus Aile Reislerinin Tahsil Durumu.....	42
Grafik 7.2. Kırsal Nüfusta Çocukların Eğitim Durumları.....	43
Grafik 7.3. Kırsal Nüfusta Okuma Çağında Olup Okula Gitmeyen Çocuklar	43
Grafik 7.4. Kırsal Nüfusta Okuma Çağında Olup Okula Gitmeyen Çocukların Durumu.....	44
Grafik 7.5. Kırsal Nüfus Ailelerinin Çocuklarının Geleceği Hakkındaki Düşünceleri.....	45
Grafik 7.6. Kırsal Nüfusta Sosyal Güvence Durumu.....	45
Grafik 7.7. Kırsal Nüfus Aile Reislerinin Medeni Durumları.....	46
Grafik 7.8. Kırsal Nüfusta Aile Bireyleri.....	46
Grafik 7.9. Kırsal Nüfusta Ailelerin Hane Büyüklükleri.....	47
Grafik 7.10. Kırsal Nüfusta Ailelerin Çocuk Sayıları.....	47
Grafik 7.11. Kırsal Nüfusta Evli Çocuklarıyla Birlikte Kalan Aileler.....	48
Grafik 7.12. Kırsal Nüfusta Aile Reislerinin Yaş Durumları.....	48
Grafik 7.13. Kırsal Nüfusta Ailelerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri.....	49
Grafik 7.14. Kırsal Nüfusta Aile Reislerinin Meslekleri.....	50
Grafik 7.15. Kırsal Nüfusta Ailelerin Yıllık Geliri.....	50
Grafik 7.16. Kırsal Nüfusta Babadan Başka Gelir Getiren Kişiler.....	51
Grafik 7.17. Kırsal Nüfusun Arazi Durumu.....	51
Grafik 7.18. Kırsal Nüfusta Ailelerin Hayvan Durumu.....	52
Grafik 7.19. Kırsal Nüfusun Mal Varlığı.....	53
Grafik 7.20. Kırsal Nüfusun “50 Bin Ytl” Para İle Ne Yapabilecekleri Sorgusu.....	53
Grafik 7.21. Son Yıllarda Köy Yaşantısındaki Değişiklikler.....	54
Grafik 7.22. Kırsal Nüfusun Son Yıllarda Gelirlerindeki Değişim.....	54
Grafik 7.23. Kırsal Nüfusun Mesken Tipleri.....	55
Grafik 7.24. Köylerdeki Ekonomi ve Sosyal Tesisler.....	55
Grafik 7.25. Kırsal Yerleşmelerin Alt Yapı Durumu.....	56
Grafik 7.26. Kırsal Nüfusun Ev Mülkiyet Durumu.....	57
Grafik 7.27. Kırsal Nüfusun Bulundukları Ev Tipleri.....	57
Grafik 7.28. Kırsal Nüfusun Evlerindeki Eşya Durumu.....	58
Grafik 7.29. Kırsal Nüfusun Gelecekte Beklentileri.....	59
Grafik 7.30. Göç Eden Aile Reislerinin Tahsil Durumları.....	59
Grafik 7.31. Göç Edenlerde Çocukların Eğitim Durumları.....	60

Grafik 7.32. Göç Edenlerde Okuma Çağında Olup Okula Gitmeyen Çocukların Varlığı.....	61
Grafik 7.33. Göç Edenlerde Okuma Çağında Olup Okula Gitmeyen Çocukların Durumu.....	61
Grafik 7.34. Göç Sonrası Çocuklarda Davranış Özellikleri.....	62
Grafik 7.35. Göç Eden Ailelerde Sosyal Güvence Durumu.....	63
Grafik 7.36. Göç Eden Aile Reislerinin Medeni Durumları.....	63
Grafik 7.37. Göç Edenlerin Aile Bireyleri.....	64
Grafik 7.38. Göç Eden Ailelerin Hane Büyüklükleri.....	65
Grafik 7.39. Göç Eden Ailelerin Memleketteki Aile Bireyleri.....	65
Grafik 7.40. Göç Eden Ailelerin Çocuk Sayıları.....	66
Grafik 7.41. Göç Eden Ailelerde Evli Çocuklarıyla Birlikte Kalan Aileler...	66
Grafik 7.42. Göç Eden Aile Reislerin Evlenme Dönemleri.....	67
Grafik 7.43. Göç Eden Aile Reislerinin Evlenme Yaşları.....	67
Grafik 7.44. Göç Eden Aile Reislerinin Yaş Durumları.....	68
Grafik 7.45. Göç Eden Ailelerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri...	69
Grafik 7.46. Göç Edenlerde Ailecek Yapılan Faaliyetler.....	70
Grafik 7.47. Göç Eden Ailelerin Bulundukları Şehirde Akrabalarının Varlığı ve Görüşme Sıklığı.....	70
Grafik 7.48. Göç Eden Ailelerin Gelenek ve Adetlerini Yaşatabilme Durumları.....	71
Grafik 7.49. Göç Eden Ailelerin Göç Öncesi Geçim Kaynakları.....	72
Grafik 7.50. Göç Eden Aile Reislerinin Meslekleri.....	73
Grafik 7.51. Göç Eden Aile Reislerinin İşlerini Bulma Şekilleri.....	73
Grafik 7.52. Göç Eden Ailelerin Aylık Geliri.....	74
Grafik 7.53. Göç Eden Ailelerde Babadan Başka Gelir Getiren Kişiler.....	74
Grafik 7.54. Göç Edenlerin Şimdiki Yaşam Düzeyleriyle Göç Öncesi Durumlarını Karşılaştırmaları.....	75
Grafik 7.55. Göç Eden Ailelerin Memleketlerinden Aldıkları Yardımlar.....	76
Grafik 7.56. Göç Eden Ailelerin Memleketlerine Gönderdikleri Yardımlar...	76
Grafik 7.57. Göç Edenlerin Memleketteki Arazi Durumu.....	77
Grafik 7.58. Göç Edenlerin Memleketteki Hayvan Durumu.....	78
Grafik 7.59. Göç Edenlerin Memleketteki Mal Varlıkları.....	79
Grafik 7.60. Göç Edenlerin Memleketteki Mal Varlıklarını Değerlendirme Şekilleri.....	79
Grafik 7.61. Göç Eden Ailelerin Sahip Oldukları Yatırımlar.....	80
Grafik 7.62. Göç Eden Ailelerin Mahalle Seçimindeki Özellikleri.....	81
Grafik 7.63. Göç Eden Ailelerin Mesken Tipleri.....	81
Grafik 7.64. Göç Eden Ailelerin Ev Mülkiyet Durumu.....	82
Grafik 7.65. Göç Eden Ailelerin Evlerindeki Eşya Durumu.....	83
Grafik 7.66. Kırsal Nüfusa Göre Göçenlerin Göç Etme Nedenleri.....	84
Grafik 7.67. Kırsal Nüfusa Göre Ailelerin Göç Etme Eğilimleri.....	84
Grafik 7.68. Kırsal Nüfusa Göre Göçün Çözüm Olasılığı.....	85
Grafik 7.69. Kırsal Nüfusun Hangi Şartlarda Göçebileceği.....	85
Grafik 7.70. Kırsal Ailelerde Göç Edenlerin Bulunma Durumu.....	86
Grafik 7.71. Kırsal Nüfusun Mevsimlik Göç Etme Durumu.....	86
Grafik 7.72. Kırsal Nüfusa Göre Göç Edilen Şehirler.....	87
Grafik 7.73. Kırsal Nüfusta İlçe Merkezine Çalışmaya Gitme Durumu.....	88
Grafik 7.74. Kırsal Nüfusun Göksun'a (İlçe Merkezine) Gidiş Amaçları.....	89

Grafik 7.75. Kırsal Nüfusa Göre Göç Edenlerin Mal Varlıklarının Durumu..	89
Grafik 7.76. Kırsal Nüfusta Göç Sonrası Geri Dönenlerin Varlığı.....	90
Grafik 7.77. Kırsal Nüfusta Göçten Geri Dönenlerin Nedenleri.....	90
Grafik 7.78. Kırsal Nüfusun Göçü Önlemeye Yönelik Önerileri.....	91
Grafik 7.79. Kırsal Nüfusa Göre Göç Eden Ailelerin Çoğunlukla Çalıştıkları Meslekler.....	92
Grafik 7.80. Kırsal Nüfusun Kış Aylarındaki Faaliyetleri.....	92
Grafik 7.81. Kırsal Nüfusun Yurtdışı Tercihleri	93
Grafik 7.82. Kırsal Nüfusun Yurtdışı Tercihlerinin Nedenleri.....	94
Grafik 7.83. Göç Edenlerin Göç Kararını Alma Şekilleri.....	94
Grafik 7.84. Göç Edenlerin Göksun'dan Göç Etme Nedenleri.....	95
Grafik 7.85. Göç Edenlerin Bulundukları Şehri Seçme Nedenleri.....	96
Grafik 7.86. Göç Edenlerin Göçü Gerçekleştirme Özellikleri.....	97
Grafik 7.87. Göç Edenlerin Bulundukları Şehirde Kalma Süreleri.....	97
Grafik 7.88. Göç Edenlerin Yıl İçinde Memlekette Kalma Süreleri.....	98
Grafik 7.89. Göç Edenlerin Memlekete Olan Girişlerinin Azalma Durumu..	99
Grafik 7.90. Göç Edenlerin Yıl İçinde Memlekete Gitme Zamanları.....	100
Grafik 7.91. Göç Edenlerin Yıllık İznin ve Tatilleri Değerlendirme Şekilleri.....	100
Grafik 7.92. Göç Edenlerin Seçimlerde Bulundukları Yerler.....	101
Grafik 7.93. Göç Edenlerin Memlekette Yakın Akraba Varlığı.....	101
Grafik 7.94. Göç Edenlerin Akrabalarından Memleketten Göç Edenlerin Varlığı.....	102
Grafik 7.95. Göç Edenlerin Başkalarına Göçme Konusunda Yardımcı Olma Durumu (İş Bulma, Barınma Gibi.).....	102
Grafik 7.96. Göç Edenlerin Daha Önce Göç Hareketinde Bulunma Durumu.	103
Grafik 7.97. Göç Edenlerin Mevsimlik Göç Tecrübesi (Özellikle Çalışmak).	103
Grafik 7.98. Göç Edenlerin Başka Şehre Taşınma Durumu.....	104
Grafik 7.99. Göç Edenlerin Memlekete Geri Dönme Düşünceleri.....	105
Grafik 7.100. Göç Edenlerin Dönüş Yapmayı Düşünmeme Nedenleri.....	106
Grafik 7.101. Göç Edenlerin Çevresinde Göksun'a Geri Dönüş Yapanların Varlığı.....	106
Grafik 7.102. Göç Edenlerin Yurtdışı Tercihleri.....	108
Grafik 7.103. Göç Edenlerin Yurtdışı Tercihlerinin Nedenleri.....	108
Grafik 7.104. Göç Edenlerin Gelecekte Beklenti Özellikleri.....	113
Grafik 7.105. Göç Edenlerin Gelecekte Çocukları Hakkında Düşünceleri....	114
Grafik 7.106. Göç Edenlerin “50 Bin Ytl” İle Ne Yapabilecekleri Sorgusu..	114

1. GİRİŞ

Nüfusun ülke içindeki hareketi iç göçler olarak adlandırılmaktadır. Genellikle bu nüfus hareketlerinin yönü az gelişmiş bölgelerden gelişmiş bölgelere veya köyden kente doğrudur. Tarımdan endüstriye geçişte birçok ülkede olduğu gibi Türkiye de önemli ölçüde nüfusun yer değiştirmesinden etkilenmektedir (Kaya, 2003: 13).

Sanayi devrimi sonrası hızla sanayileşme ve kentleşme sürecinin yarattığı sorunlar arsında kırsal alanda yaşanan dönüşümlere bağlı olarak yoğun biçimde gerçekleşen kırdan kente göçlerin neden olduğu sorunlar önemli bir yer tutmaktadır. Gelişmiş ülkelerde sanayi devrimi ile başlayan iç göç olgusu, az gelişmiş ülkelerde ikinci dünya savaşı sonrası bağımsızlıklar ve sanayileşme isteği ile başlamıştır.

Bu göç süreci kentlerdeki sanayi ve hizmetlerin gelişme hızını aşan oranda gerçekleştiği için göç edenlerin istihdam, konut ve diğer kentsel olanaklardan yoksun kalmalarına neden olmuştur.

Türkiye’de 1950’li yıllarda başlayan ve yoğun olarak yaşanan kente göç ve bunun sonucunda ortaya çıkan hızlı kentleşme birçok sorunun ortaya çıkmasına da neden olmuştur. 1970’lere kadar akım yönünü kırdan – kente göçlerin oluşturduğu Türkiye’de, 1980’den sonra kırdan kente göçlerin yanında az gelişmiş kentlerden gelişmiş kentlere doğru göçlerde başlamıştır (DİE, 1998). 1990’larda ise iç göç olgusuna “Zorunlu göçler” olarak adlandırılan güvenlik nedenli terör olayları sonucu kırsal yerleşmelerde korku nedenli kitlesel göç hareketleri de eklenmiştir.

İnsanlık tarihi ile özdeş olan bu göç olgusu demografik, ekonomik, siyasi, psikolojik, antropolojik ve sosyolojik içeriklere sahip olması nedeniyle çok yönlüdür. Göçün bu özelliği ona evrensel bir yaklaşımdan ziyade yerel yaklaşım ve incelemeleri gerekli kılmıştır (Yalçın, 2004:3).

Ülkemizdeki nüfus hareketleri sağlıksız kentleşmeye, işsizler ordusunun kentlere yığılmasına, köylerdeki esnaf ve zanaatkarların iş yerlerinin dağılmasına ve özellikle genç nüfusun kırsal alandan kopmasına neden olmuştur. Diğer taraftan göç olayının köylerin yerleşme düzeni üzerine de olumsuz etkileri görülmektedir.

Bu çalışmada, Kahramanmaraş ili Göksun İlçesinde yaşanan göç olgusu ve göçün sosyo-ekonomik analizinin yapılması amaçlanmıştır. Çalışmada göçün nedenleri ve sosyo-ekonomik etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca bu çalışma kırsal kalkındırmayı sağlamak ve kentlere göç eden nüfusun sorunlarını çözmek için bir alt yapı oluşturacaktır.

Yapılan çalışma yedi ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde göç olgusu değerlendirilerek göç türleri, göçün nedenleri, sonuçları açıklanmaya ve genel hatlarıyla belirlenmeye çalışılmıştır. İkinci bölümde Türkiye’deki kır-kent nüfusunun yıllara göre değişimi, Türkiye’de yaşanan iç göçler, üçüncü bölümde Kahramanmaraş’ın nüfus hareketleri ve özellikleri, altıncı bölümde Göksun ilçesinin sosyo-ekonomik özellikleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Yedinci bölüm de ise göçün yoğun olarak yaşandığı Göksun ilçesinin kırsal nüfusuna ve göç edenlere anketler uygulanarak iki alt başlıkta ele alınmıştır.

Birinci kısımda; Göksun ilçesi kırsal nüfusunun sosyo-ekonomik analizi yapılmıştır. Burada nüfusun sosyal yapısı (demografik, eğitim, sağlık, aile yapısı, yaş ve cinsiyet durumu, kültürel özellikler) olarak incelenmiştir. Devamında ise nüfusun ekonomik yapısı (geçim kaynakları, meslek grupları, arazi durumu, hayvan durumu üretim özellikleri, ekonomik tesisler, tasarrufları değerlendirme şekilleri, konut özellikleri ve gelecek hakkındaki düşünceleri) olarak araştırılmıştır.

İkinci kısımda; göç eden ailelerden Kahramanmaraş ve Gaziantep’te bulunanlara uygulanan anketlerle birinci kısımda olduğu gibi ailelerin sosyal yapısı ve ekonomik yapısı araştırılmıştır. Ayrıca göç edenlerle Göksun kırsal yerleşmelerindeki nüfus yapısal olarak (sosyal ve ekonomik) karşılaştırılarak aralarındaki değişimler belirlenmeye çalışılmış göçün nedenleri, özellikleri, ailelerin beklentileri ve gelecekle ilgili planları hakkında belirlemeler yapılmıştır.

1.1. Konuyla İlgili Önceki Çalışmalar

Tümertekin (1968) “Türkiye’de İç Göçler” adlı eserinde istatistikî bilgilerle ülkemizdeki iç göçlerin bir takım özellikleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Çalışmada iç göçlerin özellikleri ve yönleri tespit edilmeye çalışılmış daha sonra da göçlerin; mesafe, kırsaldaki nüfus yoğunluğu, yaş ve cinsiyet dağılımıyla ilişkisi incelenmiştir.

Kartal (1978) “Kentleşme ve İnsan” adlı çalışmasında köyden kente göç edenlerin kentleşme sürecinde çeşitli konulardaki tutum ve davranışlarında meydana gelen değişimler incelenmiştir. İnceleme “kentte kalış süresi” ve “gelir düzeyi” yönünde yapılmıştır.

Şenyapılı (1978) “Şehirleşme Ve Kırdan Kente Göç” adlı araştırmasında konuyu üç ana başlık halinde incelemiştir. Birinci bölümde şehirleşme hareketine ilişkin yaklaşımlar eleştirilmiş ve beraberinde yeni bir yaklaşım önerisinde bulunulmuştur. Söz konusu yaklaşımda göçün hem kır hem de kent boyutu ele alınmıştır. İkinci bölümde ise araştırma sahası olan İstanbul’a bağlı Kâğıthane ve Gültepe gece kondu yerleşimlerinin gelişimi incelenmiştir. Son bölümde ise saha araştırması yapılarak Gültepe’ye köyden göç eden kişilerin kökenleri ve nedenleri araştırılmıştır. Ayrıca kentteki ekonomik ve sosyal ilişkiler incelenmiştir.

Tekeli ve Erder (1978) “Yerleşme Yapısını Uyum Süreci Olarak İç Göçler” adlı eseri dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde göç teorileri ve politikaları arasındaki ilişkiler incelenmiş ve Türkiye’de uygulanan yerleşme politikaları açıklanmıştır. İkinci bölümde göç gözlemlerine ilişkin istatistiksel sorunlar üzerinde durulmuştur. Ayrıca Türkiye üzerindeki göç tahminleri açıklanmıştır. Üçüncü bölümde ise ülkenin büyük ölçekteki özelliklerinin iç göçe etkileri incelenmiştir. Son bölümde ise göçün sonucu olarak kırsal ve kentsel alandaki değişimleri incelenmiştir.

Soysal (1979); çalışmasında istatistikî bilgiler ışığında Yüreğir ovası köylerinin nüfusundaki gelişmeler anlatılmış daha sonra bazı köyler üzerinde incelemeler yapılarak göç olayı, göçün niteliği, nedeni ve yönüne ilişkin saptamalarda bulunulmuştur.

DPT (1991); köyden kente göçün doğal sonucu olarak ortaya çıkan gece kondu ailelerinin sosyo-ekonomik özellikleri incelenmiştir.

Arslan (1992) “Yüreğir Ovası Köylerinden Kente (Adana) Göç Olayı ve Göç eden Ailelerin Sosyo-Ekonomik Yapıları” adlı çalışmasında göçün nedenleri, niteliği göç edenlerin köyle olan ilişkileri ve köye geri dönme eğilimlerinin olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca göç edenlerin sosyo-ekonomik yapıları da inceleme konusu yapılmıştır.

Yanık (1993) “Kırdan Kente Göç eden Kişilerin Sosyo Ekonomik ve Kültürel Yapılarında Meydana Gelen Değişiklikler; Ayyıldız Köyü Örneği” adlı çalışmasında kentleşme hareketleri kapsamında inceleme sahasında göç etmeyen ailelerin sosyo-ekonomik ve kültürel yapıları araştırılmıştır. Devamında göç eden aileler üzerinde aynı şekilde sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri araştırılarak karşılaştırmalarla meydana gelen değişimler ortaya konmaya çalışılmıştır.

Avşar (1995) “Türkiye’de Kırsal Kesimden Kente Göç ve Bölgeler Arası Dengesizlik” konulu çalışmada kır kent bağlamında sosyo-ekonomik yapıdaki değişimler incelenmiştir. Göçün nedenleri ve göç ile birlikte meydana gelen yapısal değişiklikler ortaya konmuştur. Ayrıca bölgeler arasında dengesizlik ekonomik demografi toplumsal kültürel ve teknolojik yönlerden incelenmiştir.

Dura (1998) yılında “Türkiye’de İç Göçler ve Sorunları” adlı çalışmada Türkiye’de iç göçlerin nedenleri ve sorunları araştırılmış göç olgusunun sosyolojik izahı yapılarak göçün sosyal, siyasal ve ekonomik sonuçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca kırsal kesimin itici ve kentlerin çekici faktörleri açıklanmıştır.

Kaygalak (1999) “Zaman ve Mekân Boyutuyla Göç Ve Kentleşme; Mersin Demirtaş Örneği” çalışmada göçün tanımı ve özellikleriyle neden ve sonuçları genel anlamda açıklanmıştır. Devamında kentsel özellikler ve göçmenlik konusu incelenmiştir. Araştırmada son olarak Mersin Demirtaş Mahallesi örneği üzerinde kentsel yaşam ve göçmenlerin sosyo-ekonomik yapıları incelenmiştir.

Şahan (1999) “Kahramanmaraş İli Afşin İlçesi Kırsalından Kentlere Göç Olgusu ve Göçün Kırsal Kesime Olan Sosyo-Ekonomik etkileri” adlı çalışmasında köylerin ekonomik, coğrafi ve sosyal şartları ile göç ilişkisi incelenmiştir. İncelemeler ışığında kırsaldaki göçün nedenleri ortaya konmuştur.

Özbay ve Yücel (2001) “Nüfus ve Kalkınma” adlı eserinin göç ile ilgili bölümünde Türkiye’de göç konulu yapılan çalışmalar, göçün içeriği, eğilimi ve devlet politikaları yönünden tartışılmıştır. Daha sonra kadın göçü üzerinde istatistikî sonuçlarla incelemeler yapılmıştır.

Firikçi (2002) yılında “Afşin’in Kuruluşu ve Gelişmesi” başlıklı eserinde ilçenin kuruluşundan günümüze değin gelişimi incelenmiş ilçenin potansiyeli tespit edilmeye çalışılmış kalkınması için nelerin yapılabileceği konusu üzerinde durulmuştur.

Yalçın (2004) “Göç Sosyolojisi” adlı çalışmasında öncelikle göç tanımları çeşitleri ve göç teorileri üzerinde durularak eleştirilerde bulunmuştur. Çalışmada Türkiye’deki iç ve dış göçler incelenerek tarihsel süreç içerisindeki gelişimi açıklanmıştır. Ayrıca yurt dışında yaşayan ailelerin sosyal ve siyasi özellikleri incelenmiştir.

1.2. Göç Olgusu

Tarihsel boyutuyla bakıldığında göç hareketi değişik biçimler ve isimler adı altında çok eskilerden beri yaşanan bir olaydır. Örneğin, göç olayı ilk çağlarda yavaş yavaş yeryüzüne yayılma, keşfedilmemiş doğal kaynakların bulunduğu yerlere dağılma faaliyetleri olarak düşünülebilir.

Coğrafi Keşiflerin başladığı dönemde yeni yerlerin keşfi sanayi devriminin tohumlarını atmıştır. Bu arada büyük nüfus hareketleri; ülkeler hatta kıtalar arasında dış göçler ve ülkeler içinde iç göçler ortaya çıkarmıştır.

Sanayi devrimi ekonomik anlamda birçok yeni kapılar açarken sanayileşme de kırsal kentsel nüfus dengesizliğine neden olmuştur. Sonuçta göç hareketi kaçınılmazdır.

Bugünde kırdan kente göç geliştirmekte olan ülkelerin belirleyici özelliklerindendir. Çünkü kırdan kente göç sanayileşmeye paralel gitmektedir. Gelişmiş ülkelerde ise çok yönlü; örneğin kentten-kente, kentten-kıra vs yönelen göçler nüfusta sürekli hareketliliği göstermektedir.

İnsanlık tarihi boyunca yaşanan göçler mekanda eşitsiz biçimde dağıtılmış, ekonomik çekicilikten olabildiği gibi ekolojik etkenler ya da devlet gibi toplumsal güçlerin zorlayıcılığı, mecburi iskanlar ve savaşlar nedeniyle de yaşanmış örnekleri vardır.

Göçün tanımı üzerine birçok kişinin açıklamaları mevcuttur. Bunların bir kısmını sıralamak gerekirse;

Göç “genel olarak kalıcı ya da yarı kalıcı yer değiştirmeler hareketidir” (Çelik, 1999: 4).

Göç “bireylerin ya da toplumsal kümelerin bir yerden başka bir yere gitmeleridir” (Yalçın, 2004: 11).

Göç “ekonomik, siyasi, ekolojik veya bireysel nedenlerle bir yerden başka bir yere yapılan kısa, orta veya uzun vadeli geri dönüş veya sürekli yerleşim hedefi güden coğrafik toplumsal ve kültürel bir yer değiştirme hareketidir” (Yalçın, 2004: 13).

Göç “kişilerin hayatlarının gelecekteki kısmının tamamını veya bir kısmını geçirmek üzere bir iskân ünitesinden (köy kasaba kent gibi) diğerine yerleşmek kaydıyla yaptıkları coğrafik bir yer değiştirme olayıdır” (Akkayan, 1979: 25).

Göç, “coğrafi mekân değiştirme sürecinin sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi boyutlarıyla toplum yapısını değiştiren nüfus hareketleridir” (Özer, 2004: 11).

“Nüfusun; devamlı yaşama bölgelerini kişisel olarak, aileler veya gruplar halinde terk edip geçici veya sürekli olarak yaşamak amacıyla başka bir yere gitmesi hareketine göç denir” (Doğanay, 1994: 165).

Göçle ilgili tanımlar incelendiğinde bazı farklılıklara rağmen ortak unsurun “yer değiştirme” olduğu görülmektedir. Bu yer değiştirme kısa mesafeli veya kısa zamanlı olabileceği gibi sınırlar ötesi uzak mesafeler şeklinde de olabilir. Dolayısıyla

göç, bireylerin veya grupların yerleşme alanlarından çeşitli nedenlerle uzak veya yakın başka alanlara gerçekleştirdikleri uzun süreli yer değişikliği hareketleridir.

Göç olgusu değişik biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Göçün nedenleri içerdiği mekanizmalar farklı göç türlerini doğurmaktadır. Nedenler, mesafe, göç etme biçimi ve doğrultu gibi değişkenler göç türlerinde farklı gruplandırmaların yapılmasına neden olmuştur.

1.2.1. Göç Türleri

Yalçın (2004: 14–17) nedene bağlı olarak göç türlerini 4 gruba ayırmıştır. Bunlar;

İlkel göç; burada illiklik insanlığın ilkel dönemini değil ekolojik nedenlerden dolayı (doğal afetler) çaresizliğin sonucu meydana gelen göç şeklini ifade eder (insanların faaliyetlerini doğanın çok etkilediği zamanlar).

Zorlama ile yapılan göçler; ilkel göçlerde itici faktör doğal yapı iken bu türde daha çok sosyal yapıdır (Nazi Almanya’sındaki Yahudi göçü).

Serbest göçler; bireysel nedenlere bağlı olarak meydana gelen yer değişikliği hareketlerini ifade eder (Ülkemizden yurt dışına işçi göçü).

Kitlesel göçler; serbest göçlerin sonucu olarak az sayıda öncü bireyin başka bir yere göçerek ülkeleriyle bir çeşit bağ kurmaları sonucunda o ülkeden göç edenlerin sayısı hızla artar ve kısa sürede göç kitlesel görünüme bürünür.

Şahin ve Doğanay (1999: 165–166) nedenlerine göçleri;

Doğal afetlerin neden olduğu göçler; kuraklık deprem heyelan vs.

İşsizliğin yol açtığı göçler; iş gücü göçü.

Sosyal olayların yol açtığı göçler; savaşlar ihtilaller terör sığınma kan davası vs.

Şeklinde üç grupta toplamışlardır.

Kaya (2003: 13–18) göçleri gönüllü ve zorunlu göçler olarak incelemiştir.

Yukarıdaki ikili gruplamada yine nedenlerine göre de göçler sınıfına da alınabilecek bir özellik taşıdığı gözükmemektedir.

Göçler iç göçler ve dış göçler olarak iki gruba ayrılmaktadır (Üner, 1972: 77). Burada esas olan göç ülke sınırlarını aşır aşmamasıdır.

Özkalp (1990: 209) Grup göçü bireysel veya aile göçü şeklindedir.

Erder (1995:110) Göçü üç gruba ayırmıştır. Bunlar; bireysel göçler, kitlesel göçler ve zincirleme göçler şeklindedir. Burada zincirleme göç, bireylerin göçü sonrası memleketle bağları sonucu devamında ailelerin grupların göçü şeklinde olan hareketni ifade etmektedir.

Geçici göçler ve sürekli yerleşme amacına dayanan göçlerdir (Şahin ve Doğanay, 1999: 165–166).

Geçici göçler içinde mevsimlik göçler, eğitim amaçlı göçler, yayla göçü, askerlik hizmeti vs. alt başlıklar verilebilir. Yalnız burada dikkati çeken yön gidilmesi düşünülen yerde ne kadar kalınacağından önceden biliniyor olmasıdır. Sürekli göçlerde ise dönüş fikri en azından göçün başlangıç safhasında yoktur.

Göçler yön olarak kırdan-kente, kentten-kente ve kentten-kıra göç grupları şeklindedir (Akkayan, 1979: 25).

Yapılan bu sınıflamaların çokluğu göçün birçok nedene ve özelliğe sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Göç edenlerin bireysel isteklerinin çeşitliliği, mesafe kavramı, toplumsal, ekonomik ve siyasi açıdan değişen koşullar sonucu birçok sınıflama ortaya çıkmaktadır.

1.2.2. Göç Nedenleri:

Bireyler içinde bulundukları durumdan hoşnut olmadıklarında yaşam koşullarını iyileştirmek ve çeşitli konulardaki değişik beklentilerini gerçekleştirmek için göç ederler.

Göç kuramlarının nedenlerine ilişkin açıklamaları incelendiğinde;

Göç; ekonomik, politik ve toplumsal dönüşümlerin bir sonucu olarak yaşanmaktadır (İçduygu ve Ünalın, 1998: 42). Şeklinde açıklamıştır.

Göç hareketinin nedenleri evrensel geçerlilik taşıyan iki başlık altında incelenmektedir. 1. Göçün çekiciliği, 2. Göçü veren birimin iticiliği. İnsanları göç ettiren bu itme ve çekme gücünün bileşkesidir. Bu güçlerde ekonomik, politik, toplumsal ve bireysel koşulların karmaşık bir fonksiyonudur.

1.2.2.1. İtici Nedenler:

İtici nedenler denince kırsal kesimde yaşayanları bulundukları yerlerden ayrılmaya iten nedenler anlaşılmaktadır.

Aşağıdaki çizelgede Türkiye işsizlik oranı %10,3 olarak gerçekleşirken bunun %12,7'si kent nüfusundadır. Kırdaki işsizlik ise kentin yarısı oranında %6,8'dir. Kentteki bu durumda kente göç olayının da işsizliğe etkisinden söz etmek gerekir. Ayrıca kırdaki işsizliğin de yüksek oranı gelecekteki göçün habercisidir.

Çizelge 1.1. Türkiye İşgücünün Özellikleri.

15 yaş ve üzeri nüfus	50 826 000
Sivil işgücü	24 565 000
Sivil istihdam	22 046 000
İşsiz nüfus	2 520 000
İşsizlik oranı	10,3
Kent işsiz oranı	12,7
Kır işsiz oranı	6,8

Kaynak: DİE, 2006.

Tarımsal üretimde insan gücünden makine gücüne geçilmesi, tarımsal mülkiyetlerdeki dengesizlikler, büyük tarımsal işletmelerdeki artışlar sonucu ortaya çıkan işsizlik ve topraksızlaşma kırsal nüfusa hareketlilik kazandırmıştır (Tekeli ve Erder, 1978: 14–21).

Yukarıda Tekeli ve Erder'in de değindiği gibi makineleşme ve teknolojik değişim yaygınlaştıkça tarımdaki işsiz ordusuna yeni insanlar katılmaktadır.

Teknolojik gelişmelerden yararlanarak büyüyen bazı işletmeler küçük çiftçileri olumsuz etkilemekte ya topraksızlaştırarak tarım işçi olmaya ya da göç etmeye yöneltmektedir. Başka bir yönüyle ise makineleşme zorunluluğu duyan çiftçiler borçlanarak altından kalkamayacakları yüklerin altına girerek topraklarını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalabilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi tarımsal etkinliklerde ekonomik verimliliğin düşük ve yetersiz olması, toprakların veraset yoluyla işe yaramayacak derecede küçük parçalara bölünmesi, dinsel inançlar gelenek – görenek ve bilgisizlik nedeniyle aşırı nüfus artışı dolayısıyla işgücü fazlasının ortaya çıkması göçün en başta gelen nedenleri arasındadır.

1991 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) Türkiye'nin dört ayrı bölgesinde seçtikleri köylerde uygulanan göç anketlerinden elde edilen sonuçlar üç grupta toplanmıştır. Bunlar;

1. İçinde bulunulan koşullardan hoşnut olmamak ya da işsiz bulunmak.
2. Refah – gelir farklılığı yani göç edenlerin tüketim düzeylerinin farklı olduğunu görmeleri.
3. Gelecek kuşaklara ya da genç kuşaklara daha iyi bir gelecek, yaşam, eğitim vs. olanakları sağlama isteği.

Ankette en fazla işaretlenen nedenin işsizlik olduğu görülmektedir.

Ülkemizin özellikle kırsal bölgelerinde aşırı doğurganlık ve kontrolsüzce büyüyen nüfus iş bulmada zorlanmaktadır. Toprakta geçimini sağlayamaz duruma düşen köylü çareyi başka iş alanının da olmaması nedeniyle göç etmekte bulmaktadır.

Kırsal kesimde yapılan ekonomik faaliyet geleneksel tarım olup henüz pazara açılmamış geçimlik olarak yapılmaktadır. Aile bireyleri ücretsiz tarım işçisidir. Bu durumda “gizili işsizlik, düşük istihdam” sorununu hazırlamaktadır.

Çoğu kez köylerde yaşanan arazi sınır kavgaları, kız kaçırma kan davası vs. huzursuzluklar ve anlaşmazlıklar yer değiştirmeye iten durumlardır.

Genç kuşaklarda eğitim olanağı, daha iyi bir gelecek sağlama isteği, kırsal alanlarda sağlık olanaklarının yetersizliği Türkiye’deki göçlerin başka bir nedenidir.

Güvenlik sorunu da önemli bir noktadır. İnsanların bulundukları yerde kişisel, ailevi ve toplumsal olarak çevre güvenliği olmadığı durumlarda göç etme gereksinimi duymaktadır. Bunlara ek olarak olumsuz iklim koşulları, meskenlerin sağlıksızlığı, gibi etkenlerden de bahsedilebilir.

1.2.2.2. Çekici Nedenler:

Kentler nüfusun ve tarım dışı ekonomik faaliyetlerin toplandığı yığılma merkezleri olması ve yerleşme isteği uyandırması yönüyle göçü etkileyen özelliklere sahiptir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) Türkiye’de dört ayrı bölgeden seçilen köylerde yürüttüğü anket çalışmaları sonucunda çekici nedenleri gruplandırmıştır. Bunlar;

1. İş bulma isteği
2. Daha iyi yaşam koşullarına erişme isteği
3. Yeni kuşağa çocuklara daha iyi bir gelecek hazırlama düşüncesi ve isteği.

Yapılan bu anketle “çocuklara daha iyi bir gelecek hazırlama isteği” çoğunluğun göç nedenleri arasında belirtilmiştir. Dolayısıyla kırsal iticiliği ve kentin çekiciliği birbirini tamamlayan karşılıklı etkileşim içinde nüfus hareketleri oluşturan öğeler olduğu anlaşılmaktadır.

Başta ekonomik zorluklar olmak üzere toplumsal ve kültürel yoksunluklarla beslenen umut ve beklentiler daha iyi iş, daha çok kazanç umudu, eğitim görme ve statü değiştirme isteği insanları kente çekmektedir.

Dolayısıyla sanayi kenti durumuna gelmiş kentler göç ve kentleşme konusunda çekim alanlarıdır. Yalnız son yıllarda büyük kentlerin doyum noktasına ulaşmış olmaları çevre illeri de göç çekim merkezleri haline getirmiştir. Bunun yanında devletin “serbest bölge, kalkınmada öncelikli iller” şeklindeki girişimleri de sanayi faaliyetlerini devamında da göçü tetikleyen bir neden olarak ortaya çıkarmaktadır.

Kentin değişik karşıt inançlara düşüncelere sahip insanları bir arada tutan kozmopolit yapısı örneğin bir kan davası kurbanı ya da yerli halk tarafından “suçlu” görülmüş bir kişi için kent sığınak olabilmektedir.

İtici ve çekici nedenlerin yanında göçü etkileyen iletili nedenler olarak; ulaşım ve iletişim alt yapısına ilişkin teknolojik gelişmeler de göçü hızlandırmaktadır. İletişim araçlarının gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla kırsal yaşayanlar “dışarıdaki yaşam” hakkında bilgi sahibi olmakta ve ulaşım sitemindeki gelişmelerde aynı şekilde kırsal nüfusun hareketliliğini artırmaktadır. Belirsizlikleri azalan kent yaşamı ulaşım olanaklarının da gelişmesiyle insanların hayallerini süsleyen ve erişilmeye çalışılan bir dünya haline gelmiş, bu yeni umutlar beslenmesine neden olmuştur.

Göçün yaşanmasıyla birlikte çok yönlü etkilerinden söz etmek mümkündür. Göç eden kişiler incelendiğinde daha çok üretim yapabilecek genç ve üretken erkek nüfusun çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu durum göç veren yerlerin ekonomik yaşamlarında olumsuz sonuçlar oluşturabilmektedir.

Genç ve üretken nüfusun göçü, yalnızca işgücü kaybına değil aynı zamanda maddi sermaye ve diğer ekonomik kaynaklarında belli kentsel merkezlere akarak orada yoğunlaşmasına neden olabilmektedir.

Özellikle kentler arasında gerçekleşen göçlerde kişilerin yer değiştirmesinin göçü veren kentlerde nüfusun azalmasına pazarın daralmasına ve böylece ekonomik canlılığın yitirilmesine de neden olduğu bilinmektedir.

Kırsal kente göç edenlerin kırsal ile sürdürdükleri ilişkiler kırsal toplumsal ve kültürel yaşamında çeşitli değişimlere neden olmaktadır. Göçmenlerin kentte öğrendikleri yeni bilgileri düşünce ve pratikleri kırsal taşıyarak örnek olmaları kırsal alanlarda kişisel tutumlarda değer ve yargılarda değişimlere neden olduğu gözlenmektedir.

Kentlerde devletin öncülüğünde ve teşvikinde oluşan istihdam alanları hizmet sektörünün de genişlemesine dolayısıyla da yeni göçleri beraberinde getirmektedir.

Göç eden grup içerisinde genç nüfus oranının fazlalığı üretimde olumlu etkilerini düşünmek gerekir. Fakat olumlu sonucundan çok daha yüksek oranda işsizliği (kentlerde) beraberinde getirmektedir.

Kentler işgücü piyasası açısından göçle gelen işgücünün niteliksiz olması nüfusun istihdamını zorlaştırmakta ve genelde inşaat işçiliği, hamallık seyyar satıcılık tablacılık gibi mesleklere insanlar yönelmek zorunda kalmaktadır.

Göçmenler aşırı kolay bulunan bir işçi sınıfını oluşturmakta bu da iş yerlerinde ücret ve diğer kazanımlar konusunda ucuz işgücünü doğurmaktadır.

Kır toplumunda türdeş nüfus, yüz yüze ilişkiler, dayanışma, kan bağı gibi örgütlenme yapısına karşı kentlerdeki birbirine yabancı nüfus, bürokratik örgütler, iş bölümü, uzmanlaşma vardır. Bu farklılıklar göçmenlerin “uyum sorunlarını” gündeme getirmektedir.

Kentlerde göç sonrası oluşan sınıfsal farklılıklar (etnik dinsel kimliklerdeki farklılıklar) gruplaşmalara ve birbirinden uzaklaşan ayrımlara neden olabilmektedir.

Yeni göç etmiş kesimlerin ekonomik zorlanışları kent merkezlerinden uzak yerlerde yerleşmeye ve başlı başına bir sorun olan “gecekondulaşmayı” doğurmaktadır. Bu durum kentin kontrolsüz büyümesi ve birçok sosyal sorunu beraberinde getirmektedir.

Tarihi, kültürel ve doğal yapıların tahrip edilmesi ve bazı durumlarda kentsel rantlardan pay almak ve konut gereksinimi karşılamak üzere yakılıp yıkılması da göçün kent mekânı üzerinde yarattığı olumsuz bir sonuçtur.

Sonuç olarak sanayi devriminden bu yana göçü alan temel birim olan kentlerde; göçün etkisiyle istihdam, işgücü, gelir dağılımı, mekânsal gelişmeler, kentin yönetimi ve kültürel yapısı boyutlarında çeşitli değişimler yaşanmaktadır. Ayrıca göç sonrası yaşanan değişimlerin içeriğini ve boyutunu, göçü ve kentleşmeyi daha genel çerçevede belirleyen ekonomik gelişmeler yönlendirmektedir.

2. TÜRKİYE'DE İÇ GÖÇLER

Ülkemizde kırsal yerleşmelerin ülke nüfusu içerisindeki gelişmesi incelendiğinde cumhuriyetin kurulduğu günden günümüze azalma göstermektedir

Önceki başlık adı altında incelendiği gibi kırsal nüfus 1950 yılına gelinceye kadar kırdan kente doğru önemli bir hareketlilik yaşanmamıştır. Kırsal nüfus oranı 1927'de %75,78 iken 1950'ye kadar hemen hemen aynı kalmıştır. Bu yıllarda başlayan hareketlilik 1970'de %61,55'e 1990'da %40,99'a ve son sayımda %35,10'a gerilemiştir.

Özellikle 1950'li yıllarda başlayan iç göçün gelişerek günümüzde de devam etmesi kırsal nüfusun doğal olarak kentsel alanlarda toplandığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

2000 sayım sonuçlarına göre 1990–2000 döneminde Türkiye'de nüfus artış hızı %18,34'dür. Bu artış kentsel alanlarda %27,04 artarken kırsal alanlarda %3,95 oranında kalmıştır. Kırsal alanlardaki doğal nüfus artışının düşüklüğü ve bu alanlardan kentsel alanlara olan göçün artması kırsal nüfusun oranının giderek azalacağı sonucunu doğurmaktadır.

Göç ile ilgili istatistikleri kapsamlı olarak genel nüfus sayımı sonuçlarından elde etmekteyiz. Fakat ülkemizde yapılan 14 nüfus sayımından sadece son 4'ünde göç ile ilgili bilgiler derlenmiştir.

2000 Genel Nüfus Sayımı ve önceki sayımlarda sayım günündeki daimi ikametgâh yeri ile sayımdan 5 yıl önceki daimi ikametgâh yeri farklı olanlar göç eden nüfus olarak tanımlanmıştır. Bu tanım gereği nüfus 5 ve daha yukarı yaştaki nüfusu kapsamaktadır.

2000 sayımı sonuçlarına göre 1995–2000 döneminde yerleşim yerleri (il merkezi ilçe merkezi bucak ve köyler) arasında göç eden nüfus 6.692.263 kişi iller arasında göç eden nüfus 4.788.193 kişidir. Buna göre 1995–2000 döneminde her yüz kişiden 11'i yerleşim yerleri arasında 8'i ise iller arasında göç etmiştir. 1975–2000 yılları arasında 25 yıllık zaman dilimi dikkate alındığında 1980–1985 döneminde göç eden nüfus oranının diğer dönemlere göre daha düşük olduğu görülmektedir. 1995–2000 döneminde ise bir önceki döneme göre göç eden nüfusun oranında önemli değişiklik gözlenmemektedir. Bununla birlikte göç eden nüfus büyüklüğü 25 yılda iki kat artış göstermiştir. Bu sonuçlar Türk toplumunun ne kadar göçer bir topluluk olduğunu ve ye değiştirmelerle pek çok sorunla boğuşmak zorunda kaldığının ifadesidir (Çizelge 4.1.).

Çizelge 4.1 incelendiğinde 1995 – 2000 dönemi yerleşim yerlerine göre göç hareketliliğinde en önemli değişim şehirden köye olan göçlerde meydana gelmiştir. Şehirden köye göç eden nüfusun büyüklüğü 1995 – 2000 döneminden bir önceki döneme göre 2 kat artış göstermiş ve yaklaşık 681 bin kişiden 1 milyon 343 bin kişiye yükselmiştir. 1995 – 2000 döneminde yerleşim yerine göre göç eden nüfusun %20'sini şehirden köye olan göçler oluşturmuştur.

Çizelge 2.1. Yerleşim Yerleri ve İller Arası Göç Eden Nüfus ve Oranı(*).

Sayım yılı	Daimi ikametgâh nüfusu ⁽¹⁾	Dönemler	Yerleşim yeri arasında göç eden nüfus		İller arası göç eden nüfus	
			Sayı ⁽²⁾	Oran(%)	Sayı	Oran(%)
1980	38 395 730	1975–1980	3 584 421 ⁽³⁾	9,34	2 700 977	7,03
1985	44 078 033	1980–1985	3 819 910 ⁽³⁾	8,67	2 885 873	6,55
1990	49 986 117	1985–1990	5 402 690 ⁽³⁾	10,81	4 065 173	8,13
2000	60 752 995	1995–2000	6 692 263	11,02	4 788 193	7,88

Kaynak: DİE, 2004.

(*)Daimi ikametgâh nüfusu ve göç eden nüfus 5 ve daha yukarı yaştaki nüfusu kapsamaktadır.

(1) Daimi ikametgâh nüfusu içinde yurt dışından gelen nüfus kapsamamıştır.

(2) Yerleşim yerleri arasında göç; il merkezi ilçe merkezi bucak ve köyler arasındaki göç olarak tanımlanmaktadır. Sadece aynı ilçeye bağlı köyler

arsındaki göç kapsamamıştır. Yerleşim yeri arasındaki göç eden nüfus il içindeki hareketliliği de kapsadığından iller nüfustan daha fazladır.

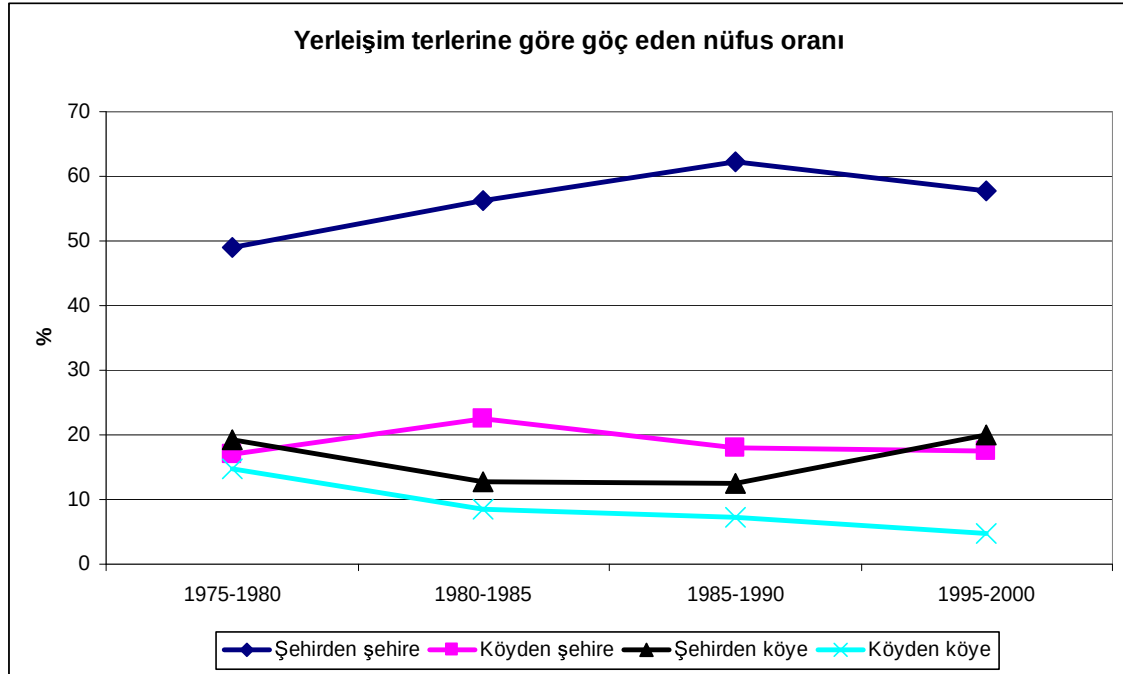
(3) Aynı ile bağlı ilçe merkezleri ve köyler arasındaki göç kapsamamıştır. 1995–2000 döneminde; aynı ile bağlı ilçeler arasında göç eden toplam nüfus 125 896 kişi aynı ile bağlı köyler arasında göç eden toplam nüfus 99 823 kişidir.

Yerleşim yerleri arasında göç eden nüfusun çoğunluğu şehirden şehire göç etmektedir. Şehirden şehire göç eden nüfus büyüklüğü bir önceki döneme göre yaklaşık 500 bin artarken göç eden nüfus içindeki oranı 1985 – 1990 döneminde %62,18’den 1995 – 2000 döneminde %57,8’e düşmüştür. Köyden köye göç eden nüfus oranında ise sürekli azalma olmaktadır. Bu oran 1975 – 1980 döneminde %14,75’iken 1995 – 2000 döneminde %4,68’e düşmüştür (Çizelge 6., Grafik 1.).

Çizelge 2.2. Türkiye’nin Yerleşim Yerleri Arasında Göç Eden Nüfus ve Oranı.

Yerleşim Yerleri	1975–1980	1980–1985	1985–1990	1995–2000
Toplam	3 584 421	3 819 910	5 402 690	6 692 263
Şehirden şehire	1 752 817	2 146 110	3 359 357	3 867 979
%	48,90	56,18	62,18	57,80
Köyden şehire	610 067	860 438	969 871	1 168 285
%	17,02	22,53	17,95	17,46
Şehirden köye	692 828	490 653	680 527	1 342 518
%	19,33	12,84	12,60	20,06
Köyden köye	528 709	322 709	392 935	313 481
%	14,75	8,45	7,27	4,68

Kaynak: DİE, 2004.

Grafik 2.1. Türkiye’de Yerleşim Yerlerine Göre Göç Eden Nüfus Oranı (DİE, 2004).

Bölgeler arası göç eden nüfus 12 istatistikî (istatistikî bölge birimleri sınıflandırması düzeyi) bölgeye göre aşağıdaki verilmiştir. Bu bölgelerden İstanbul, Batı Marmara, Ege, Doğu Marmara ve Batı Anadolu Bölgeleri göç alan (net göç hızı pozitif); Orta Anadolu, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Kuzey Doğu Anadolu, Orta Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ise göç veren (net göç hızı negatif)

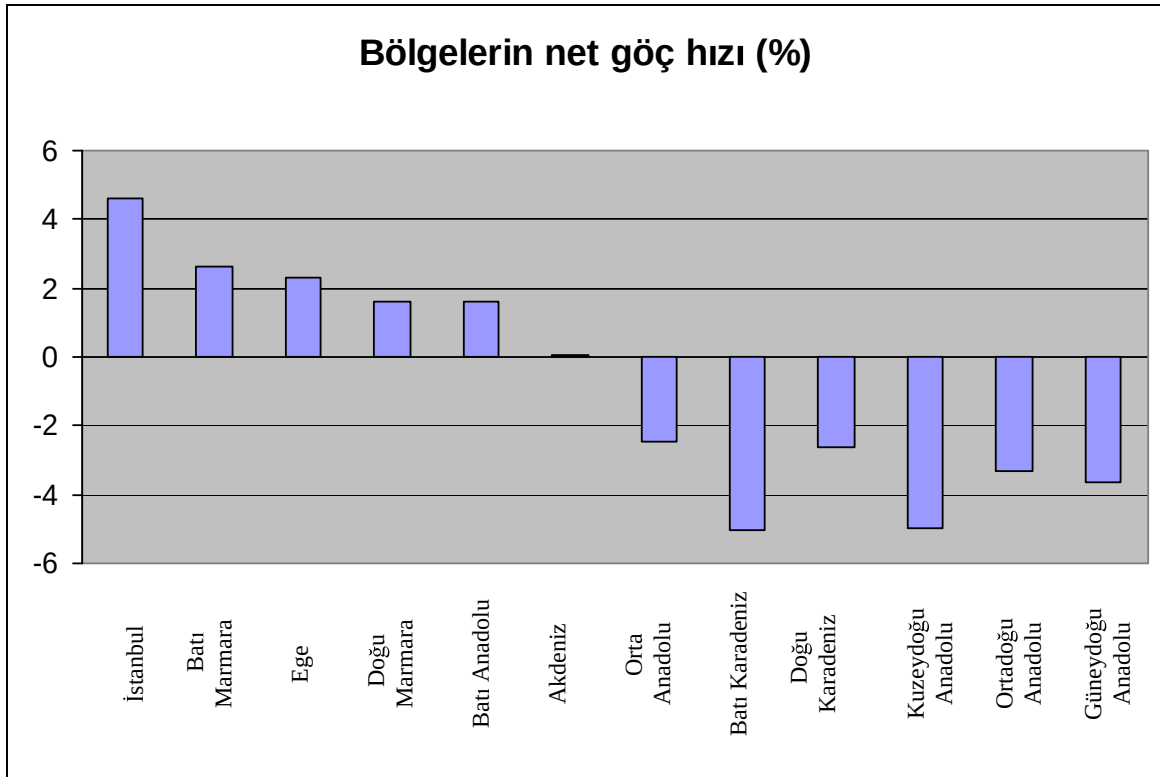
bölgelerdir. Net göç hızına göre İstanbul bölgesi %4,6 ile en fazla göç alan Batı Karadeniz ve Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi ise %-5 ile en fazla göç veren bölge durumundadır. Akdeniz Bölgesinde ise net göç hızı yaklaşık %0’dır. İstanbul bölgesi en fazla göçü Batı Karadeniz Bölgesi’nden almaktadır (Çizelge 7., Grafik 2.).

Çizelge 2.3. İstatistik Bölgelerinin Aldığı Göç, Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı(1995–2000).

Bölge (Düzy 1)	2000 Daimi ikametgah nüfusu	Aldığı göç ⁽¹⁾	Verdiği göç ⁽¹⁾	Net göç	Net göç hızı (%)
Toplam	60 752 995	4 098 356	4 098 356	0	0 0
İstanbul	9 044 859	920 955	513 507	407 448	4 61
Batı Marmara	2 629 917	240 535	172 741	67 794	2 61
Ege	8 121 705	518 674	334 671	184 003	2 29
Doğu Marmara	5 201 135	432 921	351 093	81 828	1 59
Batı Anadolu	5 775 357	469 610	378 710	90 900	1 59
Akdeniz	7 726 685	413 044	410 316	2 728	0 04
Orta Anadolu	3 770 845	205 108	300 113	—95 005	—2 49
Batı Karadeniz	4 496 766	219 008	450 799	—231 791	—5 03
Doğu Karadeniz	2 866 236	151 193	227 013	—75 820	—2 61
Kuzeydoğu Anadolu	2 202 957	144 315	256 922	—112 607	—4 98
Ortadoğu Anadolu	3 228 793	170 568	280 156	—109 588	—3 34
Güneydoğu Anadolu	5 687 740	212 425	422 315	—209 890	—3 62

Kaynak: DİE, 2004.

Not: Bölge içindeki illerin birbirleri arasındaki göç kapsamamıştır.

Grafik 2.2. İstatistik Bölgelerinin Net Göç Hızı (DİE, 2004).

2000 nüfus sayımlarına göre 1995 – 2000 dönemlerine ait en fazla göç alan iller sırası ile Tekirdağ (%9,68), Muğla (%7,02), Antalya (%6,43) olarak gerçekleşmiştir.

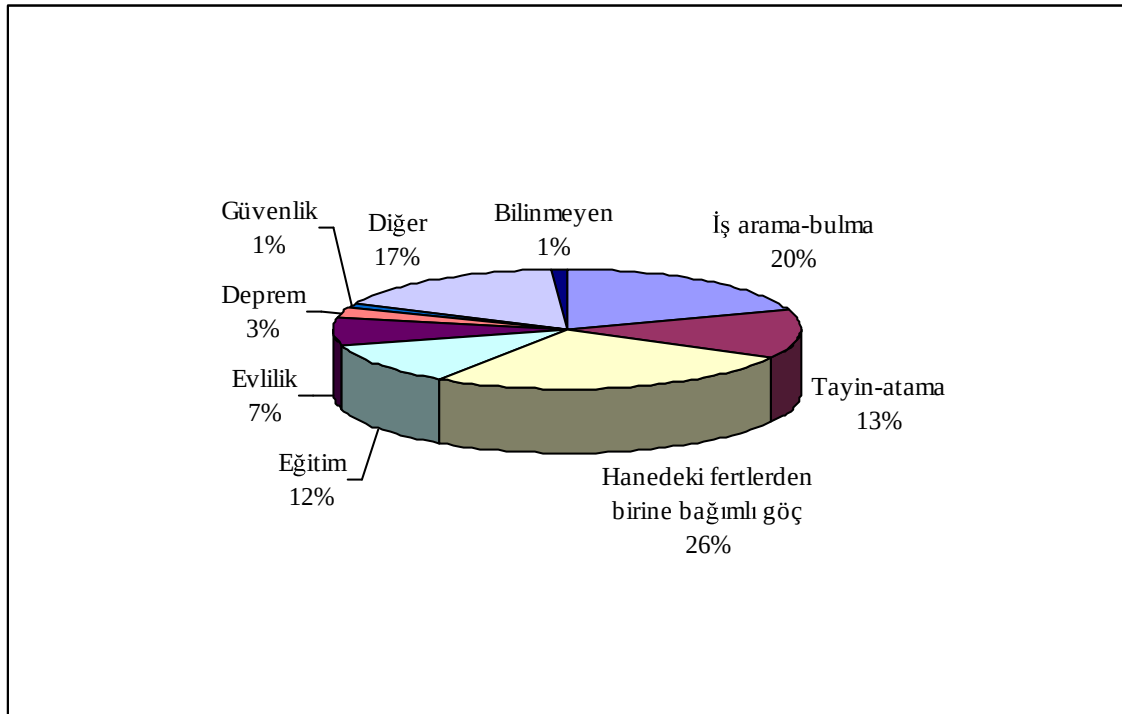
Yalnız 1975’ten 1990’a kadar net göç hızı en yüksek il Antalya iken son dönemde bu durum değişmiştir. 1995 – 2000 döneminde net göç hızı en düşük iller sırası ile Ardahan (%-10,67) Bartın (%-8,68) ve Sinop (%-7,57) olarak gerçekleşmiştir.

2000 genel nüfus sayımlarında ilk defa göç etme nedeni ile ilgili bilgi de toplanmıştır. Aşağıda tablosu ve grafiği verilen (Çizelge 4.4.) araştırmaya göre nüfusun %20’si iş arama – bulma, %13,2’si tayin ve atama nedeniyle göç etmiştir. Göç eden nüfusun %11,6’sı eğitim nedeniyle göç ederken sayımda “diğer” bölümü %17’lik payı oluşturmaktadır. Yalnız “diğer” bölümünün içeriği hakkında açık bilgi verilmemiştir. Nüfusun %26’sının hanedeki fertlerden birine bağlı olarak gerçekleşmesi nedenler arasında en büyük payı oluşturmaktadır. Bu oranın büyüklüğünde çoğunlukla işçi göçünün devamında aile fertlerinin daha sonra göç etmesi dolayısıyla fert sayıları büyük oranı oluşturmaya neden olmuştur. Yalnız burada iş bulma oranının %20’lik payla ikinci sırada yer alması şaşırtıcı bir sonuç değildir.

Çizelge 2.4. Göç Etme Nedenine Göre İller Arası Göç Eden Nüfus ve Oranı (1995–2000).

Göç etme nedeni	Göç eden nüfus	%
Toplam	4 788 193	100,00
İş arama-bulma	955 471	19,95
Tayin-atama	633 509	13,23
Hanedeki fertlerden birine bağımlı göç	1 244 614	25,99
Eğitim	553 509	11,56
Evlilik	355 656	7,43
Deprem	146 636	3,06
Güvenlik	31 205	0,65
Diğer	809 031	16,90
Bilinmeyen	58 562	1,22

Kaynak: DİE, 2004.

Grafik 2.3. Göç Etme Nedenine Göre İller Arası Göç Eden Nüfus Oranı (DİE, 2004).

Her ülkede sanayileşme sürecinde iç nüfus hareketleriyle karşılaşmaktadır. Bu olayın sonucunda kırsal alanlar genç ve dinamik nüfus kaybına uğrarken kentlerde suni olarak büyümektedir. Ülkemizde ise kentler kırsaldan gelenlere yetecek alt yapı ve istihdam alanları sunamadıkları gibi kentliler mevcut imkânları yeni gelenlerle paylaşmak zorunda kalmaktadır. Bu ise iki yönlü olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bir yandan kırsal kesimde üretim ve gelir azalırken diğer yandan kent yaşamının kalitesi düşmektedir.

Ülkemizde tarımın ve kırsal alanların sorunlarının kaynağında ülkemizin sanayileşmede yeterli düzeye ulaşamaması yatmaktadır. Biliyoruz ki sanayi ve tarım arasında kesin bir tercih yapmak yerine ikisini birlikte ele almak ve sektörlerin birbiriyle ilişkilerini ortaya koymak gerekmektedir (Bayhan, 1997: 179).

3. KAHRAMANMARAŞ NÜFUSUNUN GÖÇ DURUMU

Akdeniz bölgesi net göç açısından değerlendirildiğinde gelen ve giden nüfus arasındaki miktarın birbirine yakınlığı dikkati çekmektedir. Yalnız iller arasında büyük değişiklikler (göç alanlar ve verenler) olduğu gözden kaçmamalıdır. Net göç miktarı açısından bölge illerinden Antalya, Isparta ve İçel hariç bütün iller göç vermiştir. Bu illerden Kahramanmaraş, Hatay'dan sonra ikinci sırayı almaktadır. İlimiz olan Kahramanmaraş'ın net göç hızındaki %-2,82'lik durumu nüfus hareketinin aktif olarak yaşandığını göstermektedir (Çizelge 5.1.).

Çizelge 3.1. Akdeniz Bölgesi İllerinin Göç Durumu(1995–2000).

İller	2000 nüfusu	Aldığı göç	Verdiği göç	Net göç	Net göç hızı (%)
Adana	1 669 361	92 684	133 181	—40 497	—2,397
Antalya	1 451 771	171 982	81 525	90 457	6,431
Burdur	234 021	17 328	22 702	—5 324	—2,270
Hatay	1 110 055	47 298	85 539	—38 241	—3,387
Isparta	458 365	45 579	31 710	13 869	3,072
İçel	1 497 575	117 894	99 465	18 429	1,238
Kahramanmaraş	890 448	33 864	59 394	—25 530	—2,827
Osmaniye	415 089	23 845	34 230	—10 385	—2,471
Akdeniz bölgesi	7 726 685	413 044	410 316	2 728	0,04

Kaynak: DİE, 2002.

Not: 2000 nüfusunda 0–4 yaş grubu çıkarılmıştır.

Kahramanmaraş'ın büyük kısmının dağlık bölgelerden oluşması buna karşılık geniş ovalarda da il ve ilçe merkezlerinin bulunması kırsal nüfusun göçüne neden olmaktadır. Bu durum kırsal alanlardan şehir merkezine göçün bir göstergesidir. Kırsaldaki ailelerin çoğunluğunu arazi azlığı veya yokluğu, sanayileşmenin ve ticaretin kalifiye eleman ihtiyacı da göçü tetiklemektedir. Şehir merkezlerindeki inşaat ve sanayi sektörü gibi fazla işgücü ihtiyacı, eğitim, sağlık vb. hizmetlerin varlığı çekici faktörler olarak sıralanabilir. Kahramanmaraş bölgesel kalkınma eksenin de ekonomik yeterlilik, iletici faktörlerden ulaşımın geliştirilmesi, iletişim ile göçü kısmen kendi kültürel ekseninde tutmaktadır. Ayrıca işsizlikten kaynaklanan göç hareketinde merkezi otoriteden kaynaklı yanlış yatırımlara da dikkat etmek gerekir. Yeni ve toplumsal dokuya uymayan bir sanayiye şehirlere taşımaktansa nüfus tarih kültür ve tabii kaynaklar yer üstü zenginlikleri ve insan alt yapısına uygun sanayi geliştirilmesi daha sağlıklı olacaktır.

1950 – 1980 arası meydana gelen göç hareketleri tarımda modernleşme politikalarının uygulanmasıyla başlayan kırdan kente kitlesel göç “ ilk emek göçü” dalgası olarak kabul edilmektedir. Bu dönemdeki göçler genelde kademeli değil direk olarak büyük merkezlere şeklinde gerçekleşmiştir (Özbay vd., 2001: 12).

1970 – 1980 dönemindeki önemli olaylar olarak Avrupa hükümetleriyle düzenlene dış göçün durdurulması ve hemen akabinde yaşanan ekonomik krizden bahsedilebilir (Özbay vd., 2001: 17). Bu dönemde Kahramanmaraş'ta net göç -8206 kişi olarak net göç hızı %-1,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu durum ilimizin yukarıdaki nedenlerden etkilendiğini göstermektedir. Yalnız ilimizde göç olayının geçmişten günümüze negatif olarak(dışa göç şeklinde) yaşandığı görülmektedir.

1980'li yıllarda bir yandan emek göçünün öte yandan siyasi göçün bir arada oluşmasında devlet politikalarının da dolaylı etkisi yadsınamaz. 1983'de iktisat politikası yeniden önemli bir değişikliğe uğramış ve ihracata dayalı dışa açık ekonomi modeli benimsenmiştir. Ayrıca askeri darbe ile toplumda yeni zorunlu göçler için zemin oluşmuştur (Özbay ve diğerleri 2001: 17–18).

İlimizin 1980 – 1985 döneminde göç oranı ve miktarı artarak %-1,42 ile -10.500 kişi daha fazla göç vermiştir (Çizelge 5.2.). Burada ilimizin yukarıdaki nedenlerden çok etkilendiğini söyleyebiliriz. Yalnız 1979'daki “Maraş olayları” olarak geçen “alevi – suni” kavgasından nüfusun etkilendiğini ve göçleri etkilediğini bilmek gerekir.

1985 – 1990 döneminde göç olgusunda Türkiye genelinde kırsaldaki işsizlik ana neden olmaya devam etmektedir. Göç bu dönemde hızlanmaya başlamıştır (Özbay ve diğerleri 2001: 23).

İlimiz 1985 – 1990 döneminde %-4,16 oranla önceki dönemden 3 katına yakın bir göç artışı gerçekleştirmiştir (Çizelge 5.2.). Bu yüksek artışta terör olaylarının da etkisinden bahsedilebilir.

1995 – 2000 dönemine damgasını vuran terör olaylarındaki artış ve güvenlik nedeniyle özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki “zorunlu göçler” den Kahramanmaraş da nasibini almış tek neden olmasa da göçlerde önemli nedenlerden biri haline gelmiştir. 1995 – 2000 yıllarındaki göç oranları %-2,83 olarak gerçekleşmiştir (Çizelge 5.2.).

Çizelge 3.2. Kahramanmaraş'ın Yıllara Göre Net Göç Hızı.

1975–1980		1980–1985		1985–1990		1995–2000	
Net göç	Net göç hızı %	Net göç	Net göç hızı %	Net göç	Net göç hızı %	Net göç	Net göç hızı %
—8 206	—1,3	—10 500	—1,42	—33 946	—4,16	—25 530	—2,83

Kaynak: DİE, 2000.

Sonuçta göç olgusunun ilimizdeki istatistikî verileri ilimiz Sosyal ve ekonomik durumu göz önüne alındığında göçün devam edeceği kanısına varmak zor değildir.

4. ARAŞTIRMA SAHASININ LOKASYONU VE COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

Göksun ilçesi; Kahramanmaraş ilinin kuzeybatısında yer almakta olup doğusunda Afşin, batısında Adana iline bağlı Tufanbeyli ve Saimbeyli ilçeleri, Kuzeyinde Kayseri'nin Sarız ilçesi, güneyinde ise il merkezi ve Andırın ilçeleriyle çevrilidir (Şekil 7.1.), (İl Turizm Müdürlüğü, 2002: 86).

Göksun coğrafi konum itibarıyla Kahramanmaraş'ı Kayseri, Elbistan ve Malatya'ya bağlayan bir kavşak konumundadır. Genel olarak da Güneydoğu Anadolu'dan ve Akdeniz'den İç Anadolu'ya gitmek için Göksun vazgeçilmez bir duraktır (Şekil 7.1.), (İl Turizm Müdürlüğü, 2002: 86).

Göksun'un önemli yerleşim birimlerine ve kent merkezlerine uzaklığı; Kahramanmaraş'a 92 km., Kayseri'ye 200 km., Elbistan'a 65 km ve Pınarbaşı'na 90 km.'dir (Göksun Belediyesi, 2004: 45).

Rakımı 1350 m olan ilçe iklim bakımından Kahramanmaraş'ın da içinde olduğu Akdeniz ikliminden çok İç Anadolu'nun karasal iklimine benzer özellikler göstermektedir. Yazları sıcak ve kurak kışları soğuk ve bol kar yağışlıdır (Kahramanmaraş Çevre Durum Raporu, 200: 16).

Bölgenin güneydoğusunda 2.967m. yüksekliğiyle Berit Dağı, güneyinde 2.286m. ile Kaman Dağı, kuzeyinde 1.928m. ile Kesiş Dağı ve Kuzeydoğusunda 2.856m. rakımlı Binboğa Dağları bulunmakta olup bunların arsında 94 km² ile Göksun Ovası mevcuttur (İl Turizm Müdürlüğü, 2002: 86).

Bölgede Binboğa Dağları eteğinde Kömür ve Terbüzek suları doğmaktadır. İkisinin birleşmesi sonucu Göksun Çayı oluşmaktadır. Bu çay Ceyhan Irmağının bir kolunu oluşturur. Genelde dağların etekleri ormanlık olup; dağlarda çam, köknar, meşe, ardıç ve sedir ağaçları çoğunluktadır. Göksun ilçe merkezinin içme suyu da Terbüzek Çayı'nın doğduğu ilçenin 14km. kuzeybatısındaki kaynaktan sağlanmaktadır. Terbüzek ve Kömür çayları ile DSİ tarafından kurulan kanal sistemi Göksun Ovası'nda sulu tarım yapma imkânı sağlamıştır (İl Turizm Müdürlüğü, 2002: 86).

İlçenin yüz ölçümü 153.038,5 hektardır. İlin toplam yüz ölçümünün %13,4'lük bir kısmına sahiptir. Arazi dağılımı aşağıdaki (Çizelge 7.1.) verilmiştir.

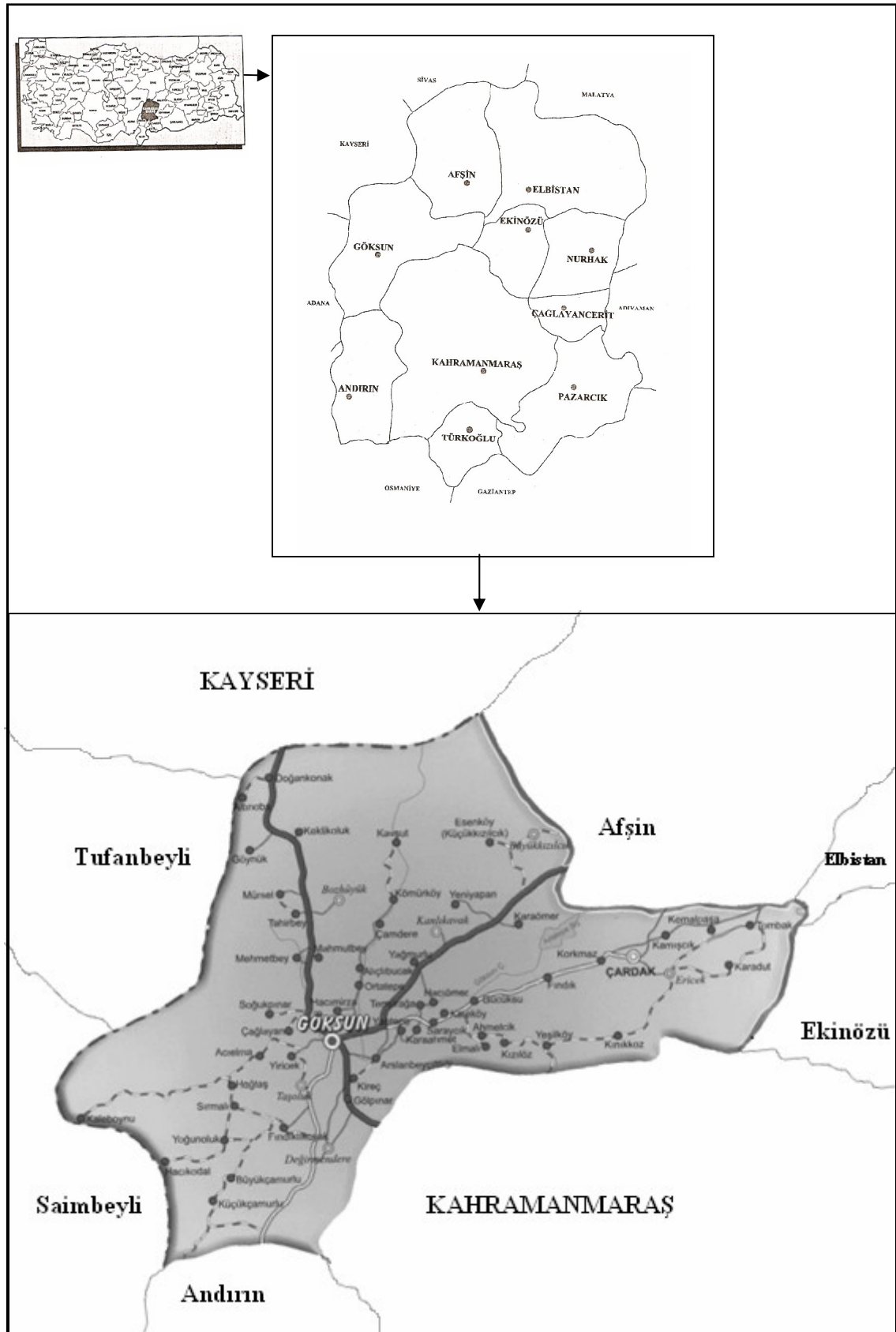
Çizelge 4.1. Göksun İlçesinin Arazi Dağılımı.

Arazi yapısı	Miktar(ha)
Sulu Arazi	25 500
Kuru Arazi	17 887
Meyvecilik	2 575
Sebzecilik	542
Bağ Arazisi	910
Nadas Alanı	586
Orman Arazisi	70 223 1
Çayır-Mera	26 129 9
Tarım Dışı Arazisi	6 600
Meskûn Arazisi	2 085 5
Toplam	153 038 5

Kaynak: İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004.

İlçe yüz ölçümünün neredeyse yarısı orman arazileri ve koruluk alanlardan oluşmaktadır. Ancak orman arazisi genelde dağlık bölgede yaygın olduğundan tarımı engelleyen bir yapı göstermez. Aksine erozyona karşı ve iklim üzerinde olumlu etkileri vardır. Ancak yinede yüzölçümü düşünüldüğünde tarım arazisi düşüklü kalmaktadır (Çizelge 7.1.).

Göksun üçüncü dereceden deprem bölgesi içerisinde yer alır. Yörede bugüne kadar can ve mal kaybına sebebiyet verecek büyüklükte bir deprem tespit edilmemiştir. İlçenin alüvyal yapıları bir ovada kurulmuş olması ve yeraltı su seviyesinin yüksek olmasından dolayı deprem olması halinde ağır hasar alması riski vardır (Kahramanmaraş Çevre Durum Raporu, 200: 16).

Şekil 4.1. Göksun Lokasyon Haritası

1908 yılında ilçe olan ve bugün 7 belde 51 köyü bulunan Göksun'un 2000 yılı nüfus sayımına göre merkez nüfusu 30.232 köy nüfusu ise 45.801 olmak üzere toplam 76.033'tür.

İlçede toplu yerleşme yaygındır. Kırsal kesimlerde yapı malzemesi olarak daha çok taş ve kerpiç kullanılmıştır. İlçe merkezinde ise daha ziyade betonarme evlerin yaygın olduğu görülmektedir.

Roma dönemindeki kaynaklarda "Coccussus" olarak gösterilen Göksun; Kayseri, Kahramanmaraş ve (Kilikya) Çukurova arasındaki yolların kesişim noktasını teşkil eder. Göksun aynı nedenle Bizans döneminde de önemini korumuştur. I Harçlı seferinden de etkilenen Göksun kısa bir dönem Kilikya Ermeni Krallığı egemenliğinde kalmış "coxon" (Kokson) adıyla anılmıştır (Özmen, 1991: 12).

1071 yılındaki Malazgirt Zaferi'nden sonra Türk boyları Anadolu'ya yayılmaya başlamış ve 1076'da Kayseri'ye oradan da Göksun'a gelmişlerdir. Uzun süre Dulkadiroğulları Beyliği'ne bağlı kalan Göksun 1515 yılından itibaren Osmanlı topraklarına katılmıştır. 12 Haziran 1515 tarihinde yapılan ve Dulkadiroğulları'nın yenilgisiyle sonuçlanan "Turnadağı Savaşı" Göksun Ovası'nda "Turnabucağı" mevkiinde yapılmıştır. Dulkadiroğulları Beyliği döneminde "Gösün" olarak anılan ilçenin adı daha sonra "Göksun" olmuştur (İslam Ansiklopedisi Cilt3 s:658).

Göksun önceleri Andırın'a bağlı nahiye durumunda iken 20.yy. başlarında çıplak tepelerin kuşattığı bataklık bir ovanın ortasında 30 haneli bir köy durumundaydı. Göksun'un gelişmesi esasen cumhuriyetin ilanından sonra başlamıştır. Göksun'a belediye teşkilatı 1908 yılında kurulmuştur. Daha önce Adana vilayetinin Andırın kazasına bağlı bir bucak konumundayken R. 1324/M.1908 tarihinde ilçe olmuştur (Horasan 1992: 135).

5. ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE YÖNTEMİ

5.1. Amaç

İnsanlık tarihi ile özdeş olan bu göç olgusu demografik, ekonomik, siyasi, psikolojik, antropolojik ve sosyolojik içeriklere sahip olması nedeniyle çok yönlüdür. Göçün bu özelliği ona evrensel bir yaklaşımdan ziyade yerel yaklaşım ve incelemeleri gerekli kılmıştır (Yalçın, 2004:3).

Göç olgusu yalnız insanların değil aynı zamanda onlarla birlikte yeteneklerin, sermayenin ve kültürlerinde fiziki mekân üzerindeki hareketliliği anlamını taşımaktadır. Bu nedenle göç hareketi göç alan ve veren yerleri çeşitli şekillerde etkilemektedir. Ülkemizdeki nüfus hareketleri sağlıklı kentleşmeye, işsizler ordusunun kentlere yığılmasına, köylerdeki esnaf ve zanaatkarların iş yerlerinin dağılmasına ve özellikle genç nüfusun kırsal alandan kopmasına neden olmuştur. Diğer taraftan göç olayının köylerin yerleşme düzeni üzerine de olumsuz etkileri görülmektedir.

Sermayenin gelişmesiyle birlikte büyük kentlerin ve sanayileşmiş ülkelerin işgücü ihtiyacı kırsaldan göçün en önemli sebebini oluşturmuştur. Bu bağlamda kırsal alanda kentlinin olanakları oluşmadığı müddetçe göç sürecektir.

Araştırma sahamız olan Göksun İlçesi göç olayının hızlı şekilde yaşandığı bir yerleşme alanıdır.

Amacımız yaşanan göçün, hem göç edenler hem de kırsal alanda yaşayan nüfus üzerindeki sosyo-ekonomik etkisini analiz etmektir. Çalışmamızda göçün nedenleri buna bağlı nüfusun eğitimi, meslek aile yapısı, sağlık yaş gibi özellikleriyle göç arasındaki ilişki incelenecektir.

5.2. Materyal

Araştırma alanı olarak Kahramanmaraş'ın Göksun İlçesi seçilmiştir. Bu araştırmada, yapılan anketler esas kaynağı teşkil eder. Ayrıca konuyla ilgili yayınlanmış benzer bilimsel eserlerden, ilçe ve köy düzeyindeki resmi makamlardan yararlanılmıştır.

5.3. Yöntem

Araştırmada; göçün sosyo-ekonomik analizini yapmak amacıyla anketler hazırlanmıştır. Anketler hazırlanırken Göksun'dan göç eden ailelere sorulmak üzere anket formu düzenlenmiş, benzer şekliyle kırsal nüfus aileleri için de ayrı bir anket formu hazırlanmıştır.

Anket yapılacak alanlar seçilirken Göksun kırsal yerleşmelerinin her birinin farklı sosyal ve fiziki özellikler göstermesi dolayısıyla köylerin nüfuslarıyla orantılı şekilde anket formları dağıtılarak bütün yerleşmelerden bilgiler elde etmek amaçlanmıştır. Buna ek olarak Göksun İlçesi'nden (Merkez ve kırsal yerleşmelerden) göç edenlerin sosyo-ekonomik, kültürel özelliklerini incelemek, göçün nedenleri, niteliği, sonuçları hakkında daha doğru bilgilere ulaşabilmek ve gerekli yerlerde karşılaştırmalar yapabilmek amacıyla göç etmiş ailelere de Kahramanmaraş ve Gaziantep şehirlerinde anketler uygulanmıştır.

Araştırma sahasındaki (kırsal yerleşmelerde) muhtar, öğretmen, esnaf ve belediye çalışanları ile görüşmeler yapılmıştır.

Oluşturulan anket formları kırsal yerleşmeler ve göç eden aileler için olmak üzere iki farklı gruptan oluşmuştur. Anketler Göksun kırsal yerleşmelerde okullar kanalıyla dağıtılarak hane reisinin cevaplandıracağı şekilde hazırlanmıştır. Göç eden aileler için ise birinci elden Kahramanmaraş ve Gaziantep şehirlerinde dağıtılarak uygulanmıştır.

Anket formlarında;
Kişisel bilgiler (yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim, meslek, vs.)
Ekonomik durum (hayvan ve arazi varlığı, yıllık gelir, bulunan eşyalar vs.)
Sosyal durum (aile özellikleri, hane büyüklüğü, sağlık olanakları, konut özellikleri vs.)
Göçün nedenleri, özellikleri, sonuçları
Gelecekteki düşünceler, sorunlar vs.
Konularını içeren sorulardan oluşmaktadır.

5.3.1. Ön Araştırma ve Anketlerin Uygulanması

Anket formları deneklere uygulanmadan önce belirli sayıda kişiler üzerinde soruların uygunluk derecesi denenmiş ve düzenlemeler yapılmıştır.

Uygulama aşamasında alınan bilgilerin doğruluk derecesi görüşülen kişilerin beyanına dayanmaktadır. Ancak forumların amacı, cevaplama esnasında öğretmenler, muhtarlar vs. kanalıyla açıklandığından ve anketi cevaplayanların isimleri alınmayarak cevapların amaca uyum verildiği bilinmektedir.

Bu araştırmada, kırsal yerleşmelerde göçün daha yoğun yaşanması dolayısıyla Göksun İlçesi'nin 25 kırsal yerleşmesinde (köy ve kasabalar) 216 kişiye, Göksun'dan Kahramanmaraş ve Gaziantep şehirlerine göç eden 115 kişiye olmak üzere toplam 331 adet anket uygulanmıştır.

5.3.2. Verilerin Değerlendirilmesi

Bu çalışmanın ana materyalini oluşturan verilerin değerlendirilmesinde kolaylık sağlanması ve daha sağlıklı yorumlar yapılabilmesi amacıyla öncelikle elde edilen veriler bilgisayar aracılığıyla tablolara dönüştürülmüş kapsamı ve amacı doğrultusunda gruplandırılarak grafikler oluşturulmuştur. Bu sonuçların ışığında değerlendirmeler yapılmıştır.

6. GÖKSUN İLÇESİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

6.1. Sosyal Yapı

Göksun ilçesinin 1927 yılından itibaren alınan verilere göre nüfus 1927 yılında 20.348 iken 2000 yılında 76.033'e ulaşmıştır. Bu 73 yıllık süre içerisinde nüfus üç katından daha fazla artışla 55.685 kişi nüfusa eklenmiştir. Nüfus 1927-1940 yılları arasında artmıştır. Fakat 1940 - 1950 yılları arasında azalma eğilimindedir. Bundan sonraki yıllarda artış devam etmiştir (Çizelge 6.1.).

Çizelge 6.1. incelendiğinde en az artış 1990 - 1997 yılları arasında olmuştur (%012,23). En fazla artış ise 1985- 1990 yılları arasında gerçekleşmiştir (%038,32). Çizelgede dikkati çeken bir husus da azalmanın olduğu devrelerdir. En fazla azalma 1940 - 1945 yılları arasında %0-19,48 oranında gerçekleşmiştir. 1997 - 2000 döneminde de nüfus azalma eğiliminde olup bu oran %0-7,05'dir (Çizelge 6.1.).

İlçede nüfus artışı 1927 - 1940 yılları arasında il ve ülke genelinde olduğu gibi artma eğilimindedir. Fakat bu dönemde ilçede de hızlı bir nüfus artışı gözlenmektedir (Çizelge 6.1.).

1940 - 1945 döneminde ilçede nüfus %0-19,48 iken ülkede %010,6 oranındadır. Bu dönemde tüm ülke için seferberlik olduğundan erkek nüfus silâh altındadır. Dolayısıyla nüfus artış hızı düşüktür. Fakat bu durumdan Göksun ülke geneline göre daha fazla etkilenmiştir (Çizelge 6.1.).

1945 - 1950 döneminde ilçedeki artış oranı %034,07'lük oranla Türkiye ortalamasında daha fazladır. Bu da ancak seferberlik sonrası halktaki normal yaşamın etkisi olarak tanımlanabilir (Çizelge 6.1.).

1950'li yıllarda tüm ülke genelinde olduğu gibi göçlerin (kırsaldan büyük kentler) aktif olarak yaşanmaya başladığı dönemdir (Çizelge 6.1.).

1950 - 1965 döneminde artış çok değişmeden %021,43 - %022,30 arasında seyretmiştir. Bu dönemdeki artış oranları ülkemiz ortalamasından düşük gerçekleşmiştir. Bu dönemde ülkedeki sosyal ve ekonomik iyileşmeler nüfusa yansımıştır. Fakat büyük şehir ve kentlere çeşitli nedenli göçlerde artış oranını azaltıcı etkiye sahiptir (Çizelge 6.1.).

İlçe, 1965 - 1970 döneminde %016,70'lük oranla ülke geneli artış oranından çok düşüktür. Bu dönemdeki yurt dışı göçlerinin ilçede yoğun olarak yaşanması nüfus artışın azaltmıştır (Çizelge 6.1.).

1970 - 1975 döneminde %035,52 oranındaki artış ile ilçe ülke ortalamasının da üzerinde bir nüfus artışı gerçekleşmiştir. Bu duruma gelişen sosyal ve ekonomik faaliyetler (başta tarım), ilçeyi olumlu etkilemiştir. Ayrıca bazı yeni yerleşim yerleri kurulmuştur. Nüfus artışı 1975 - 1980 döneminde de ülke ortalamasının üzerinde %022,85 oranında gerçekleşmiştir. Fakat bir önceki döneme göre azalmadan söz etmek gerekir. Göç olgusunun hareketliliği nüfus artış oranını azaltan bir güçtedir. 1980 - 1985 döneminde de aynı durum artarak devam etmiş ve artış oranı %016,56 ile göçü açıkça ortaya koymaktadır (Çizelge 6.1.).

1985 - 1990 dönemindeki %038,32'lik oran ile ülke ortalaması olan %2,1'in çok üzerindedir (Çizelge 6.1.).

1990 - 1997 döneminde artış oranı ülke ortalamasına yakın %012,23 oranında gerçekleşmiştir. Bu dönemdeki terör olayları kırsalda ekonomik faaliyetler ve sosyal yapıyı etkilemiş ve göç etkenliğini arttırmıştır (Çizelge 6.1.).

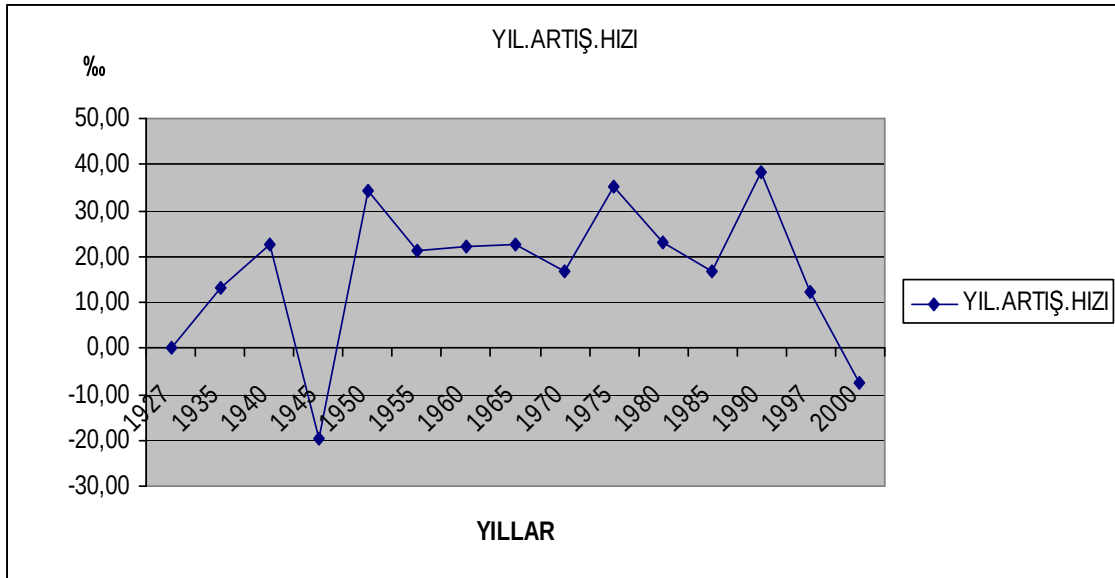
1997 - 2000 döneminde nüfus artıştan ziyade azalış göstermiş %0-7,05'dir. Önceki dönemdeki terörün bu dönemde de etkisini gösterdiğinden söz etmek gerekir (Çizelge 6.1.).

Çizelge 6.1. Göksun İlçesinin Nüfus Gelişimi.

Yıllar	Erkek	Kadın	Toplam	İlçe.Yıl.Nüf.Art. Hız.(%)	İlinYıl.Nüf. Art.Hız(%)	Tür.Yıl.Nüf. Art.Hız %)
1927	10 117	10 231	20 348			
1935	11 359	11 232	22 591	13,15	26,2	21,1
1940	12 507	12 756	25 263	22,60	13,5	19,6
1945	11 364	11 532	22 896	-19,48	51,6	10,6
1950	-	-	27 072	34,07	19,9	21,7
1955	15 174	14 926	30 100	21,43	30,7	27,8
1960	17 097	16 513	33 610	22,30	29,3	28,5
1965	18 956	18 660	37 616	22,77	23,5	24,6
1970	20 212	20 652	40 864	16,70	37,6	25,1
1975	25 159	23 450	48 669	35,32	38,6	25,0
1980	27 760	26 299	54 059	22,85	28,0	20,7
1985	29 455	29 057	58 512	16,56	26,0	24,9
1990	35 852	24 764	70 616	38,32	12,1	21,7
1997			76 890	12,23	16,9	15,1
2000	39 559	36 474	76 033	-7,05	11,4	18,28

Kaynak: DİE, 1927–2000.

Genel olarak dönemlere bakıldığında ülkemizdeki ortalamalara benzer şekilde nüfus artış hızı bu düzen içerisinde, istikrara sahip değildir. Ülkedeki siyasi, sosyal ve ekonomik olaylar ilçemiz faal olarak etkilemiş ve her dönem farklılıklar gözlenmiştir. Aşağıdaki grafik de incelendiğinde ilçenin yıllık nüfus artış hızının düzensizliği daha iyi anlaşılabacaktır (Grafik 6.1.).

Grafik 6.1. Göksun İlçesinde Sayım Yıllarına Göre Nüfusun Artış Hızı(DİE, 1935–2000).

Göksun kırsal yerleşmelerindeki nüfus oranının 1935 yılındaki %87,2’lik oranı, Göksun’da nüfusun büyük bölümünün kırsal alanlarda yaşadığını bize göstermektedir. Bu oran doğal nüfus artışıyla beraber 1945 – 1950 yıllarına kadar devam etmiş 1950 yılında %89,5’e ulaşmıştır. Yalnız 1940 – 1945 dönemindeki II. Dünya Savaşı dolayısıyla meydana gelen seferberlik nüfusun mutlak değer olarak azalmasında etkili olmuştur (Çizelge 6.2.).

1950 – 1965 yılları arasında kır nüfusunun toplam nüfustaki oranı yaklaşık aynı seyretmiş ve %88 oranında gerçekleşmiştir(Çizelge 6.2.).

1965 yılından sona kır nüfusu mutlak değer olarak artmaya devam ederken toplam nüfustaki oranı azalmaya başlamış ve %88'lerden 1997 yılında %59'e kadar gerilemiştir. Buna karşılık kent nüfusundaki oransal artış da 1965'li yıllardan itibaren yükselemeye başlamıştır. Bur durum ilçede kırdan kente göçlerin faal olarak 1965'li yıllardan itibaren başladığı kanıtlar niteliktedir (Çizelge 6.2.).

1997 – 2000 döneminde belirgin bir kırsal nüfus artışı ve kentsel azalıştan söz etmek doğru değildir (Çizelge 6.2.).

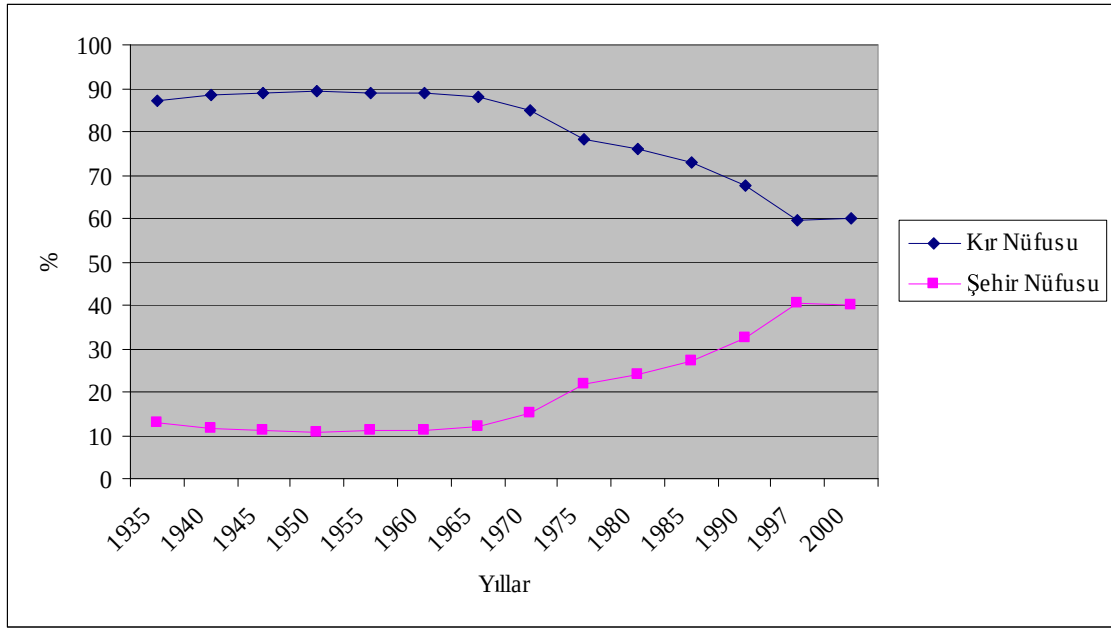
Kentsel nüfusa baktığımızda 1935 – 1950 yıllar arasında nüfus mutlak değer olarak fazla olmasa da azalış içerisinde. Aynı şekilde oransal olarak da 1935'de %12,8 olan nüfus 1950 yılında %10,5'e kadar gerilemiştir. Bu dönemde seferberlik ilan nüfustaki artışını engelleyen etkenlerden biridir. Kırsal kesimle karşılaştırıldığında kentsel nüfus azlığı dolayısıyla 1935 – 1950 döneminden daha fazla etkilendiği görülmektedir (Çizelge 6.2.).

1950'li yıllardan itibaren kentsel nüfus mutlak değer olarak sürekli artış göstermiş ve 2000 yılında 30.232'ye yükselmiştir. Aynı şekilde kırsal nüfusta mutlak değer olarak artış göstermiştir. Mutlak değerlerin artışı hem kırsalda hem de kent merkezinde gözlenmektedir. Bu durum kırdan – kente göçün olup olmadığını bize göstermez. Fakat toplam nüfustaki oranlar karşılaştırıldığında kırsalda 1965 yılından itibaren kır nüfusu payının azalma eğilimine girdiğini görmekteyiz. Buna karşılık kentsel nüfusun toplamdaki oranı 1950'de %10,5 iken ilerleyen yıllarda sürekli artmış 2000 yılında %39,8'e kadar yükselerek yaklaşık dört kat artmıştır. Bu da bize 1950'li yıllardan itibaren kırdan göçün yaşanmaya başladığını 1965'li yıllardan itibaren de kırdan – kente yüksek oranda göçlerin olduğunu göstermektedir. Bu dönemde kentler daha çekici hale gelmeye başlamıştır (Çizelge 6.2.).

Çizelge 6.2. Göksun İlçesi Kır-Şehir Nüfusu ve Oranları.

Yıllar	Kır Nüfusu		Şehir Nüfusu	
	Sayısı	%	Sayısı	%
1927	-	-	-	-
1935	19691	87,2	2900	12,8
1940	22307	88,3	2956	11,7
1945	20367	89	2529	11,0
1950	24217	89,5	2855	10,5
1955	26701	88,7	3399	11,3
1960	29913	88,9	3697	11,1
1965	33105	88	4511	12,0
1970	34716	85	6148	15,0
1975	38128	78,4	10481	21,6
1980	41195	76,2	12864	23,8
1985	42727	72,9	15785	27,1
1990	47769	67,6	22847	32,4
1997	45682	59,4	31208	40,6
2000	45801	60,2	30232	39,8

Kaynak: DİE, 1935–2000.

Grafik 6.2. Göksun İlçesi Kır-Şehir Nüfusu ve Oranları.

Şehirde nüfus oranları ülke ile karşılaştırıldığında 2000 sayımına göre ilçede şehir nüfusu oranı %39,8 iken ilde %53,5 ülkede %65'dir. Buda ilçedeki şehirleşme oranının düşük olduğunu gösterir. Kırsal nüfusun toplam içindeki oranı ilçede %60,2 iken ilde %46,5 ve ülkede %35,1'dir. Bu da bize kırsal nüfusun ilçe halen ağırlıkta olduğunu ve ülke, il ortalamasında yüksek olduğunu gösterir (Çizelge 6.2., Grafik 6.2.).

İlçenin kır – kent ayrımında yıllara göre nüfusunun grafiği incelendiğinde kent nüfustaki artış ve kırsaldaki azalış ilerde kent nüfusunun kırsal nüfustan fazlalaşacağını işaretlerini vermektedir (Grafik 6.2.).

1990 – 2000 yılları arasında ilçedeki yıllık nüfus artış hızı % 4,70 olarak gerçekleşirken bu oran il genelinin ve Türkiye ortalamasının çok altındadır. Bu da dışarıya olan göçlerin fazlalığını işaret etmektedir. Göksun şehir merkezi yıllık nüfus artış hızı %28,00 ile il genelinde ve Türkiye şehir ortalamalarına hemen hemen eşit oranda gerçekleşmiştir. Buna karşılık ilçenin kırsal alanında yıllık nüfus artış hızı % -8,15 iken ilin toplam kırsalında % -4,34'dür. Bu da bize ilçenin kırsal alanından ilde olduğundan fazla oranda nüfusun göçü sonucuna ulaştırmaktadır. Bu oran ilin ortalamasının iki katı gibi yüksek miktardadır. Ülke geneliyle karşılaştırıldığında ülkede kırsal artış hızı % 4,21 olarak gerçekleşmiştir. Ülke genelinde kırsal alanlarda göç yaşanmasına rağmen kırsal yerleşmelerde nüfusun arttığı görülmektedir. İlçe kırsalı ise bu durumla aşırı göç veren bir kırsal alan olma özelliğine sahiptir. Yalnız şehir merkezi artış oranının il ve ülke geneliyle yakın sonuçlar göstermesi ilçe merkezinin göç aldığına işaretler (Çizelge 6.3.).

Çizelge 6.3. 1990–2000 Arası Kırsal Kentsel Yıllık Nüfus Artış Hızları.

	Göksun'un Yıl. Nüf. Art. Hız. % ₀	K.Maraş'ın Yıl. Nüf. Art. Hız. % ₀	Türkiye'nin Yıl. Nüf. Art. Hız. % ₀
Toplam	4,70	11,41	18,28
Şehir	28,00	27,47	26,81
Kırsal	—8,15	—4,34	4,21

Kaynak: DİE, 2000.

Genel olarak Göksun nüfusunun cinsiyet yapısı incelendiğinde Türkiye geneline uygunluk gösterecek şekilde erkek nüfusunun kadın nüfustan fazlalığı göze çarpmaktadır (Çizelge 6.4.).

Göksun ilçesinde kır nüfusunda 1940 ve 1945 döneminde erkek nüfusun kadın nüfusundan azlığı göze çarparken ülkede göçlerin başladığı 1950’li yıllardan sonra kırsalda erkek oranı fazladır. Fakat 1960, 1965 yıllarında erkek nüfusu fazla iken ilçe kırsalında göçlerin hızlandığı 1970 yılında erkek oranı %48,9 iken kadın nüfusu %51,1 olarak tespit edilmiştir. Bu göstergede göçlerin etkisinden söz edilebilir. 1975 döneminde erkek oranı yüksek çıkarken bundan sonraki 1980 – 1990 arasında erkek oranı sürekli kadın oranından düşük olarak çıkmıştır. Bu dönemlerde göçlerin fazlalığı “tek erkek göçünün” bu oranlara etki ettiği sonucuna varılabilir (ilçeye ve diğer yerlere göre). Ancak tek sebep diyemeyiz. Çünkü doğumlardaki cinsiyet oranlarının eşit olmama durumunu göz önüne almak gerekir. 2000 sayımlarında ilçe erkek oranı %50,4 iken kadın %49,6 olarak gerçekleşmiştir (Çizelge 6.4., Grafik 6.3.).

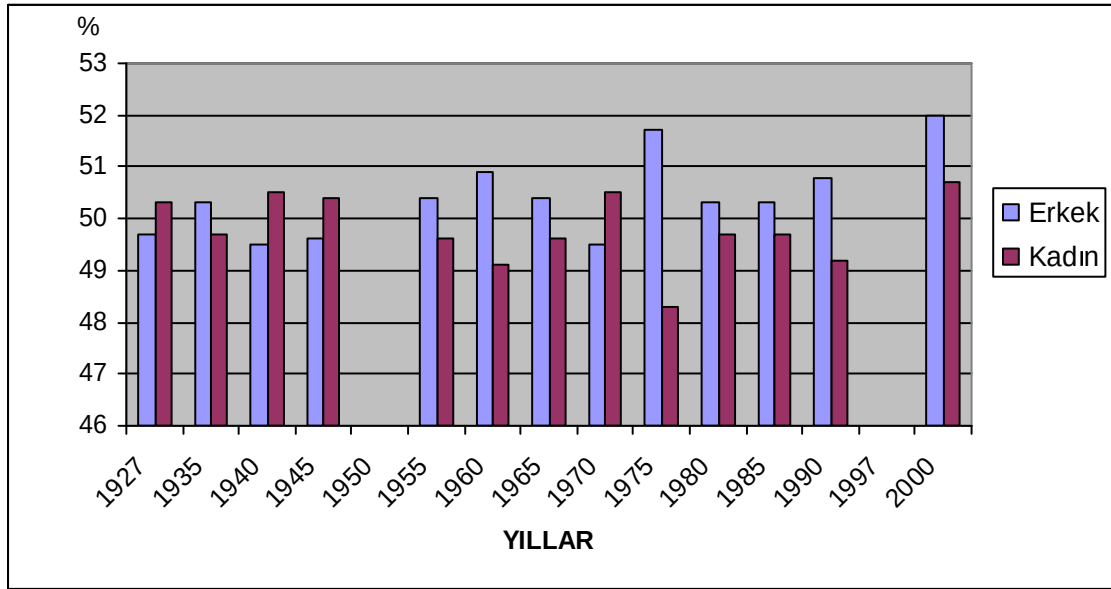
İlçe merkezindeki cinsiyet oranlarında kırdan farklı olarak 1950’den 2000 yılı sayımına kadara olan erkek nüfusunun fazlalığı göze çarpmaktadır. İlçe merkezindeki anketler incelendiğinde nüfusun bir kısmının değişik zamanlarda kırsaldan ilçeye göç ettiği anlaşılmaktadır. Buda ilçe merkezinden kırsala göre erkek oranının artmasına etki etmiş olmalıdır. Çünkü erkek ve kadın nüfusu ilçe merkezinde karşılaştırılması yapıldığında erkek oranının 1955’te %54,7, 1975’te %57,7 gibi kadın nüfusuna oranla fazlalığı gözlenmektedir. Tabii burada doğumlardaki erkek oranının etkisi de vardır. Fakat göçlerin de etkilediği muhakkaktır (Çizelge 6.4., Grafik 6.3.).

Genel ilçe toplamında nüfus ele alındığında ise 1927 sayımında erkek oranı %49,7 ile kadın oranından azdır. Bunda Birinci Dünya Savaşı sonrasında azalan erkek nüfusunun etkisi büyüktür. Ayrıca 1940 ve 1945’li yıllarda seferberlik dolayısıyla erkek oranı kadın oranında düşük seyretmiştir. 1970’lerdeki yurt dışı göçleri ise tüm Türkiye ‘yi olduğu gibi ilçeyi de etkilemiş ve bu dönemde yaşanan göçler sonucu erkek oranı %49,5 ile kadın oranı %50,5 olarak gerçekleşmiştir. Bunun dışındaki 1950’li yılların günümüze kadar Türkiye ortalamasına paralel olarak erkek oranı kadın oranından yüksek seviyede seyretmiştir (Çizelge 6.4., Grafik 6.3.).

Çizelge 6.4. Göksun İlçesi ve Türkiye’de Nüfusun Cinsiyet Oranları.

Yıllar	Kır Nüfusu %		Şehir Nüfusu %		Toplam Nüfusu %		Türkiye Nüfusu %	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
1927	-	-	-	-	49,7	50,3	48,1	51,9
1935	50,1	49,9	51	49	50,3	49,7	49,1	50,9
1940	49,4	50,6	50,1	49,9	49,5	50,5	49,9	50,1
1945	49,8	50,2	48,1	51,9	49,6	50,4	50,3	49,7
1950	-	-	-	-	-	-	50,5	49,5
1955	49,9	50,1	54,7	45,3	50,4	49,6	50,8	49,2
1960	50,7	49,3	52,6	47,4	50,9	49,1	51,0	49,0
1965	50,1	49,9	52,4	47,6	50,4	49,6	51,0	49,0
1970	48,9	51,1	52,7	47,3	49,5	50,5	50,6	49,4
1975	50,1	49,9	57,7	42,3	51,7	48,3	51,4	48,6
1980	49,1	50,9	53,7	46,3	50,3	49,7	50,7	49,3
1985	49,1	50,9	-	-	50,3	49,7	50,7	49,3
1990	49,7	50,3	53,9	46,1	50,8	49,2	50,7	49,3
1997	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	50,4	49,6	54,4	45,6	52	50,7	50,7	49,3

Kaynak: DİE,1927–2000.

Grafik 6.3. Göksun Nüfusunun Cinsiyet Oranları.

Göksun ilçe merkezinde 0–14 yaş grubu arasındaki nüfus, 15–64 yaş grubu ve 65+ üzeri nüfus grupları incelendiğinde erkek nüfusunun çokluğu dikkat çekmektedir (Çizelge 6.5.).

Göksun ilçesi şehir nüfusunun kadın ve erkek nüfus arasındaki fark en fazla 15–64 yaş grubunda olduğu ortaya çıkmaktadır. Buda bize kırdan kente göçlerin erkek nüfusa pozitif yönde etki ettiğini göstermektedir. Yalnız unutmamak gerekir ki 0–14 yaş grubunda da erkek nüfusun fazlalığı göçlere değil doğumlardaki erkek doğumlara dayandırılmalıdır (Çizelge 6.5.).

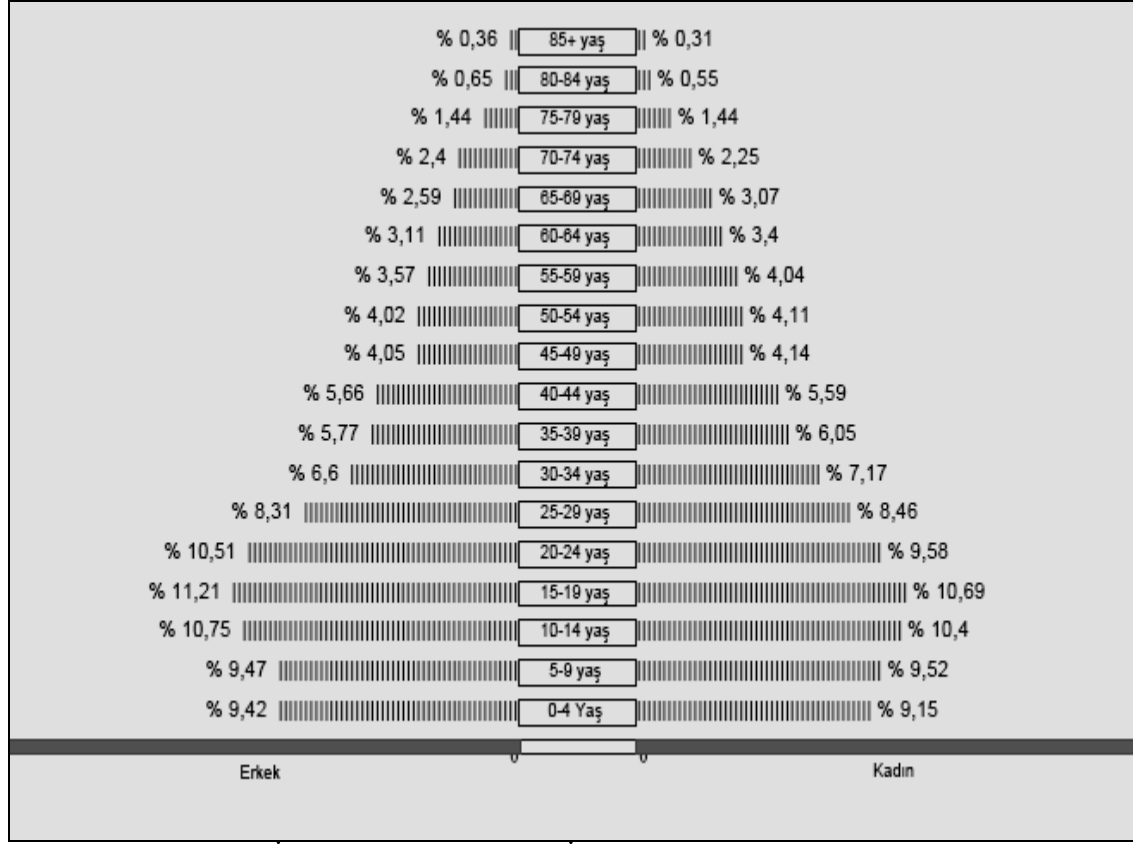
Çizelge 6.5. Göksun Şehir Nüfusunun Yaş Gruplarına Dağılımı.

Yıllar	2000 (Kişi)			
Yaş grubu	0–14	15–64	65 +	Bilinmeyenler
Erkek Nüfusu	5251	10638	562	5
Kadın Nüfusu	4638	8626	509	3

Kaynak: DİE, 2000.

Yukarıdaki Çizelgede yapılan hesaplamalara göre nüfusun genel bağımlılık oranı %56,9 olarak çıkmaktadır. Bu bize çalışan nüfusun bakmakta olduğu nüfusun oranının çok yüksek seviyede olduğu sonucuna götürmektedir. Ülkemiz bağımlılık oranı %55,10 ile ilçe oranı ülke ortalamasından yüksektir. Buda ekonomik sıkıntıların yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. İlçede genç bağımlı nüfus oranı %51,3 iken Türkiye için bu rakam %46,7'dir. Dolayısıyla çalışan nüfusun bakmak zorunda olduğu 0–14 yaş grubunun Türkiye ortalamasından fazlalığı ve ailelerin ekonomik darlığı sonucunu doğurmaktadır. Ayrıca yaşlı bağımlılık oranı ilçede %5,6 olarak gerçekleşirken Türkiye'de %8,8'dir. Buda bize ilçede 65 ve üzeri nüfusun Türkiye ortalamasından daha az olduğu ve ortalama yaşam süresinin ülke geneline göre daha düşük olduğu sonucuna ulaştırmaktadır.

Göksun ilçesi nüfus piramidinde özellikle 0–14 yaş grubundaki azalma ailelerde çocuk sayısında nispeten azalmanın yaşandığı hane büyüklüklerinin küçüldüğü görülmektedir. Cinsiyete göre yaş grupları incelendiğinde çoğunlukla erkek nüfusun fazlalığı göze çarpmaktadır (Grafik 6.4.).

Grafik 6.4. Göksun İlçesi Nüfus Piramidi (İl Sağlık Müdürlüğü, 2006).

Göksun ilçesi eğitim öğretim seferberlikleriyle geçmişten günümüze okuma yazma bilen oranı giderek artmaktadır.

2000 nüfus sayımına göre ilçe merkezi okuma yazma bilmeyen oranı %11,8'dir. Bu oranın çoğunluğunu kadın nüfusu oluşturmaktadır. Bunun nedeni ise kızların okula gönderilmek istenmemesidir. Yalnız bu nüfusun büyük kısmı günümüzde okuma çağını çoktan geçirmişlerdir. Yani günümüzde okul çağına gelen kız çocukları da okulludur. Okuma yazma bilen kişiler oranı ilçede %88,7 iken yine erkek oranı %92,3 kadın oranı %83,2 ile erkek oranının fazlalığı ortaya çıkmaktadır (Çizelge 6.6.).

İlçe merkezinde okulları bitirenler karşılaştırıldığında, ilkokuldan üniversiteye kademeli bir azalmanın olduğu görülmektedir. Yalnız her okul seviyesinde erkek nüfusun fazlalığı görülmektedir. Sadece ilkokul mezunları arasında kadın nüfus oranı fazladır. Bu durum kız çocuklarının çoğunlukla ilkokuldan sonra okutulmaması veya okumamasından kaynaklanmaktadır (Çizelge 6.6.).

Çizelge 6.6. Göksun Şehir Nüfusunun Okur-Yazar Durumu(6 ve yukarı nüfus).

Cinsiyet	Okuma Yazma Bilmeyen		Okuma – Yazma Bilen							
			Okuma Yazma Bilen		Bir Okul Bitirmeyen	Okul Bitiren				
	Sayısı	%	Sayısı	(%)		Toplam	İlk Okul	Orta Okul	İlk Öğrt.	Üniv
Toplam	3 117	11,8	23 215	88,7	6 085	17 113	6 887	2 541	1 077	5 498
Erkek	1 117	7,7	13 316	92,3	3 274	10 037	3 245	1 683	630	3 662
Kadın	2 000	16,8	9 899	83,2	2 811	7 076	3 642	858	447	1 836

Kaynak: DİE, 2000.

Kırsal alanlardaki okuryazarlık durumu incelendiğinde şehir nüfusunda olduğu gibi sadece ilkokul mezunu sayısında kadın nüfus 7.876 iken erkek nüfus 7.719 kişi olarak kadın nüfus fazladır. Bunun nedeni olarak kırsalda da kadın nüfusun ilkokuldan

sonra okutulmaması yatmaktadır. Diğer okullarda erkek nüfus fazladır (Çizelge 6.6., Çizelge 6.7.).

Kırsal alanda okuma yazma bilmeyenlerin oranı %16,89 iken şehir merkezinde bu oran daha düşük olarak %11,8'dir. Yine kırsalda erkeklerde okuryazar olmayan %8,43 ve kadınlar %25,41 iken şehir merkezinde erkekler %7,7 ve kadınlar %16,8'dir. Karşılaştırıldığında kırsal kadınların okuryazar durumu şehir kadınından oldukça düşüktür (Çizelge 6.6., Çizelge 6.7.).

Kırsal ve şehir arasındaki okuryazar nüfus karşılaştırıldığında okuryazarda olmayan nüfusta olduğu gibi şehir nüfus oranının fazlalığı göze çarpmaktadır. Toplamda kırsal okuryazar oranı %83,10 iken şehirde %88,7'dir. Kırsalda erkek okuryazar oranı %91,56 şehirde ise %92,3 tür. Burada kırsal ve şehirseller oranlar birbirine yakındır. Bu sonucun çıkmasında kırsal ailelerin erkek çocukları okutmaya daha eğilimli olduğu aşikârdır. Kırsal kadınların okuryazar oranı %74,58 iken şehirde %83,2'dir ve görüldüğü gibi aralarındaki fark fazladır (Çizelge 6.6., Çizelge 6.7.).

Çizelge 6.7. Göksun Kırsal Yerleşmelerinde Okuryazarlık Durumu (6 yaş ve üzeri).

	Okuma yazma bilmeyen oranı %	Okuma yazma bilmeyen	Okuma yazma bilen okul bitirmemiş	İlkokul Bitiren	İlköğretim Bitiren	Ortaokul veya dengi	Lise veya dengi	Yüksek Öğretim	Okur-Yazar Toplam	Toplam Nüfus	Okuma-Yazma Bilen Toplama Oranı %
T	16,89	6 664	10 096	15 595	1 119	1 828	3 292	846	32 776	39 440	83,10
E	8,43	1 669	5 235	7 719	710	1 327	2 415	710	18 116	19 785	91,56
K	25,41	4 995	4 861	7 876	409	501	877	136	14 660	19 655	74,58

Kaynak: DİE, 2000.

Kırsal ve kentsel nüfusun mutlak değer oranları karşılaştırıldığında kırsal nüfusun okuryazar durumu (6 yaş ve yukarı) 39.440 iken şehirde 23.215'tir. Okul yalnız okul bitirme adetleri karşılaştırıldığında ilköğretim, ilköğretim ve ortaokul mezunlarında kırsal nüfus kentsel nüfustan fazladır. Buna karşılık lise mezunlarına bakıldığında toplam kent nüfusu kır nüfusunun neredeyse yarısı olmasına rağmen şehirde lise mezunu sayısı 5.498 iken kırsal yerleşmelerde 3.292'dir. Yine şehirde yüksek öğrenim mezunu 1.110 iken kırsal yerleşmelerde 846'dır. Buda eğitime kırsal nüfusun çok önem vermediği sonucuna bizi ulaştırmaktadır. Kırsal yerleşmelerde ortaöğretim kurumlarının azlığı yüksek öğretim için başka şehirlere veya ilçe merkezine gidilmesi gerektiği bunda ekonomik güç gerektirdiği unutulmamalıdır (Çizelge 6.6., Çizelge 6.7.).

Göksun ilçesi genel okuryazarlık durumu incelendiğinde okuma yazma bilmeyen nüfusun toplam nüfusa oranı %14,8 iken bu oran il genelinde %16,57 ve ülkede %12,67'dir. Buna göre ilçede okuma yazma bilmeyen oranı il geneline göre düşük, ülke geneline göre yüksektir. Erkek oranı ilçede %8,14 iken ilde %8,25 ve ülkede %16,14 tür. Bu durum Göksun'un ülke genelinden fazla okuryazar oranına sahip olduğunu gösterir. Kadınlarda okuma yazma bilmeyen oranı ilçe %22,17, il geneli %25,13, ülkede %19,35'tir. Bu durum ilçenin il ortalamasından iyi ülke geneline göre kötü olduğunu gösterir (Çizelge 6.8., Çizelge 6.9.).

İlçenin genel okuryazar nüfusu oranı %85,12, ilde %83,42, ülkede %87,28' dir. Erkek oranında ilçe %91,85, il %91,74, ülke %93,85'tir. Kadın oranında ise ilçe %77,82, il %74,86, ve ülke %80,64'tür. Bu oranlar bize ilçenin okuryazar durumu olarak il genelinden iyi ülke genel ortalamalarında düşük olduğu sonucunu vermektedir. Özellikle kadın nüfusun okuryazarlık oranı düşüktür ayrıca ilçede okuma yazma bilmeyenlerin oranı il genelinden düşük ülke genelinin ortalamalarından fazladır (Çizelge 6.8., Çizelge 6.9.).

Çizelge 6.8. Göksun Geneli Okuryazarlık Durumu (6 yaş ve Üzeri).

	Okuma yazma bilmeyen oranı %	Okuma yazma bilmeyen	Okuma yazma bilen okul bitirmemiş	İlkokul Bitiren	İlköğretim Bitiren	Ortaokul veya dengi	Lise veya dengi	Yüksek Öğretim	Okur-Yazar Toplam	Toplam Nüfus	Okuma-Yazma Bilen Toplama Oranı %
T	14,87	9 781	16 181	22 482	2 196	4 369	8 790	1 956	55 974	65 755	85,12
E	8,14	2 786	8 509	10 964	1 340	3 010	6 077	1527	31 427	34 213	91,85
K	22,17	6 995	7 672	11 518	856	1 359	2 713	429	24 547	31 542	77,82

Kaynak: DİE, 2000.**Çizelge 6.9.** İl Geneli ve Ülkedeki Okuryazarlık Durumu (6 yaş ve Üzeri).

KAHRAMANMARAŞ GENELİ						TÜRKİYE GENELİ				
	Okuma-Yazma bilmeyen sayı	(%)	Okuryazar Sayısı	(%)	Toplam	Okuma-Yazma bilmeyen sayı	(%)	Okuryazar Sayısı	(%)	Toplam
T	141 845	16,57	714 072	83,42	855 917	7 589 657	12,67	52 246 138	87,28	59 859 243
E	35 851	8,25	398 364	91,74	434 215	1 857 132	6,14	28 388 313	93,85	30 245 445
K	105 994	25,13	315 708	74,86	421 702	5 732 525	19,35	23 881 273	80,64	29 613 798

Kaynak: (DİE, 2000).

İlçede 1 anaokulu 12 ilköğretim ana sınıfı ve 2 orta öğretimde anasınıfı 12 derslikte anasınıfı dersi verilmekte ve derslik başına 22 öğrenci düşmektedir. İl genelinde ise bu oran 24'tür (Çizelge 6.10.).

Çizelge 6.10. İlçede Okul Sayıları (2005 – 2006).

Anaokulu	İlköğretim	Lise	Halk Eğitim	Özel Dershane	Özel Yurt
1	65	10	1	2	2

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2006.

Şehir merkezinde sınıf başına düşen öğrenci sayısı 44'dür. Bu oranın YİBO yeni açıldığı için kayıtlı öğrencinin azlığı aşağı çekmektedir. Fakat PİO'nun 56'lık oranı kırsalda birçok öğrencinin şehir merkezini tercih etmek zorunda kaldığını göstermektedir. En önemli sorun dersliklerin kalabalıklığıdır (Çizelge 6.11.).

Kırsal yerleşmeler incelendiğinde ortalama derslik başına 33 öğrenci ile şehir merkezinden çok daha düşük bir sınıf ortalaması çıkmaktadır. Aslında sınıfların ideal sayısı 20–25 olduğu düşünüldüğünde kırsalda durum çok kötü görünmemektedir. Yalnız öğretmen yetersizliği, araç gereç yetersizliği kırsal nüfusun eğitim sorunlarının en önemlileridir. Şehir merkezinde ise dersliklerin kalabalıklığı eğitim sorunlarının en başta gelenidir. İşte kırsaldaki eğitim sorunlarının göç edenlerde esas neden olmasa da genç ailelerde göçe etki eden diğer nedenler arasında eğitimi de katmaktadır (Çizelge 6.11.).

Genel ortalama ilçede sınıf başına öğrenci sayısı 36 iken il genelinde bu oran 45'tir. İl ortalamalarından ilçenin düşüklüğü görülmektedir (Çizelge 6.11.).

İlköğretim okulları arasında kırsalda 57 ilköğretim okulundan yukarıdaki tablo incelendiğinde 11'i (1–8) arası müstakil eğitim yapmakta, 46'sı ise sadece birinci kademe eğitimi verebilmektedir. Bu 46 okulunda 45 tanesi birleştirilmiş sınıflarda eğitim verebilmektedir (Çizelge 6.11.).

Çizelge 6.11. İlköğretim Okulları Öğrenci, Sınıf Durumu.

Okullar	Kullanılan		Öğrenci Sayısı	Bir Sınıfa Düşen Öğrenci Sayısı
	Okul Sayısı	Derslik Sayısı		
YİBO	1	13	359	27,61
PIO	1	9	507	56,3
Müstakil İÖO	6	59	2 738	46,4
Merkez Toplamı	8	81	3 604	44,49
Müstakil Köy İÖO (1 – 8) Sınıflar	11	104	4 050	38,9
1.Kademe İÖO	46	71	1 643	23,1
Kırsal Toplamı	57	175	5 695	32,54
Genel Toplam	65	256	9 297	36,31

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2006.

İlçede 65 ilköğretim okulundan 45 tanesi birleştirilmiş sınıflarda eğitim yapmaktadır. Bu 45 okulun tamamı kırsaldadır. Ayrıca (1–8) arası eğitim yapan kırsal okullarının belediye teşkilatı bulunan kasabalarda bulunduğu düşünülürse 45 okulun tamamının köylerde olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durum ilçede ilköğretim okulları arasında %69,23 ünün birleştirilmiş sınıfların bulunduğu okulların olduğu sonucuna ulaşmaktadır. İşte yukarıdaki eğitimde yaşanan sıkıntılar kırsaldaki insanların göçe zorunlu kaldığı nedenlerden birini oluşturmaktadır (Çizelge 6.12.).

Çizelge 6.12. Birleştirilmiş Sınıfı Olan Okulları.

	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Okulların İl İçinde Oranı (%)	Öğrencilerin İl Genelinde Oranı (%)
İlçe Geneli	45	1 508	9,93	9,94
İl Geneli	453	15 167	–	–

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2006.

Ortaöğretim okulları olarak, merkezde sınıflar ortalama 32,30 iken kırsalda 20,4 tür. Buda merkezin daha kalabalık olduğunu göstermektedir. Sınıf ortalaması toplamda 28,02 iken bu oran il genelinde 35,02'dir. Dolayısıyla ilçede sınıfların daha iyi olduğu sonucu gözlenmektedir (Çizelge 6.13.).

İlköğretim okullarında ortalama sınıf sayılarının 36,31 olduğu düşünülürse lisede sınıfların seyrekliği ilköğretimden mezunların bir kısmının ortaöğretime devam etmediğine işaret etmektedir. Örneğin; merkezdeki ilköğretim okullarında 8. sınıf öğrenci sayısı 513 ve lise 9. sınıf öğrenci sayısı 7.382'dir. Buna karşılık, kırsal ilköğretim okullarından 8. sınıf öğrenci sayısı 557 iken kırsaldaki lise 9. sınıf öğrenci sayısı 188'dir. Dolayısıyla kırsaldaki bir kısım öğrencilerin ilçe merkezine kaydığını bir kısmının da liseye devam etmediğini göstermektedir. Çünkü ilköğretim okullarından mezun sayısı toplamda 1.070 iken lise 9. sınıf öğrenci sayısı 926'dır. Bu bize bir kısım öğrencinin ortaöğretime devam etmediği sonucu görülmektedir. Buda gelecekte vasıfsız işçi anlamına gelmektedir. Ayrıca unutmamak gerekir ki liseye devam etmeyen öğrencilerin çoğunluğunu kırsalda kızlar oluşturmaktadır (Çizelge 6.13.).

Çizelge 6.13. Ortaöğretim Okullarının Dağılımı.

	Okul Sayısı	Derslik Sayısı	Öğrenci Sayısı	Sınıf Başına Düşen Öğrenci Sayısı
Merkez	5	56	1 809	32,30
Kırsal	5	28	572	20,40
Toplam	10	84	2 381	28,34

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2006.

2003 yılı haziran dönemi itibarıyla Göksun kırsal yerleşmelerindeki 24 köy okulunda öğrenci sayısı toplamda (1. kademe) 10'un altına düştüğü için taşıma merkezi okullara yöneltilerek eğitim sağlanmaktadır. Bu durum kırsalda genç aile durumunun azaldığını göstermektedir. Kalan genç ailelerinde çocuklarının taşınmalı olarak eğitimi ailelerin göçü düşünmesine neden olabilmekte veya düşünüyorsa göçe etki etmektedir.

Göksun kırsal yerleşmelerinde (2006-2007) dönemi 30 köy okulunda 1. kademe eğitimi yapılmakta olup 2. kademe eğitimi için taşıma sistem uygulanarak yakın çevredeki taşıma merkezi okullara öğrenciler taşınmaktadır. Buna karşılık kırsal yerleşmelerdeki 34 okulda ise eğitim yapılmamakta ve (1-8) sınıf öğrencileri taşınmalı olarak taşıma merkezi okullarda eğitimi sağlanmaktadır. 34 okulda bu uygulamanın sebebi toplam öğrenci sayısının 10'un altına düşmesi dolayısıyla okul kapalı tutulmaktadır. Kapalı okul sayısının bu kadar fazla olması bizi genç ailelerin bu 34 köyde yeterince olmadığı yaş ortalamasının yüksek olduğu sonucuna ulaştırmaktadır. Buda ancak göç sonucu bir durum olarak açıklanabilir. Yalnız kapalı okul sayısı 2003 yılında 24 iken 2006 itibarıyla 34'e yükselmiş olması oldukça düşündürücüdür. Çünkü köylerde (1-5) arası çocuğu olan aile sayısının azlığı ve onun 10 un üzerinde öğrenci olmaması genç ailelerin şehirleri tercih ettiğini göstermektedir.

Göksun ilçesinde taşıma merkezleri, merkezde yakın köyler için Cumhuriyet İÖÖ. ve Durnabucağı İÖÖ. olmak üzere 2 adettir. İlçeye bağlı 16 köy okulu (1-8) arası taşınmalı eğitim yapmakta, 11 köy okulunda da ikinci kademe (6-8) arası taşıma yapılmaktadır. Toplam 27 köy okulunda 209 kız, 236 erkek olmak üzere toplam 445 öğrenci taşıma sistemi dâhilindedir. Ayrıca kırsal yerleşmelerde çoğunlukla belediye teşkilatı olan yerlerde 8 okul taşıma merkezi konumundadır. Bunlar Büyükkızılcık, Bozhüyük, Çardak (Cumhuriyet), Değirmendere, Kanlıkavak, Taşoluk, Kavşut, Tombak İÖÖ.'dir. Bu merkezlere çevredeki 37 köy okulundan taşıma yapılmaktadır. Arıca 37 köy okulundan 18 inde okul kapalı, 19 'unda ise okulların birinci kademesi (1-5) faaliyette olup ikinci kademesi (6-8) taşıma merkezlerine taşınmaktadır. Toplam 343 kız, 371 erkek olmak üzere 714 öğrencinin taşınması yapılmaktadır. Genel toplamda ise Göksun kırsal yerleşmelerinde 64 köy okulundan 30'u kapalı olup bu köylerdeki öğrencilerin tamamı taşınmalı, 34'ünde ise 2. kademe taşınmalı olarak eğitim yapılmaktadır. Toplamda 552 kız, 607 erkek olmak üzere 1.159 öğrenci taşınmalı eğitim yapılmaktadır. Bu verilerden hareketle kırsalda okul çağındaki öğrenci sayısının azlığı genç aile azlığını göstermektedir. Dolayısıyla köylerde genç ailelerin göç ettiği sonucuna ulaşılabilir. Yıllara göre taşınan köy okullarının artması göçü faal olarak devam ettiği ve edeceğine işarettir. Ayrıca taşınmalı eğitimde başarılarını olumsuz etkilemesi, öğrencilerin servislerde günlük yolculuğu sonucu adaptasyon sorunu kırsalda çocuklarına iyi eğitim veremeyeceği inancının artmasına ve göç olgusunu ortaya çıkarmaya etki etmektedir.

İlçede bulunan meslek yüksek okulu ve dikey geçiş sistemi sayesinde ortaöğretimden yüksek okula vasıflı işgücü yetiştirme adına eğitim öğretim yapılmakta ilçede öğrencilerin bir kısmı öğrenimine burada devam etmektedir. Okulda 3 bölüm (Bilgisayar programcılığı, Bilgisayarlı muhasebe, işletme) bölümü bulunmakta 10 öğretim görevlisi ile 379 öğrenciye (2003 yılı verileri) eğitim verilmektedir.

İlçede 2 özel dershane yüksek öğrenime öğrenci hazırlamaktadır. Bu da eğitim amaçlı başka şehirlere göçler anlamına gelmektedir. Ayrıca kırsal yerleşmelerinden üniversiteye hazırlık için gelen nüfus 2 özel yurt ve evlerde kırsaldan gelen göçmenler olarak eğitim görmektedirler. Bu da tüm ülkede olduğu gibi eğitim göçünün ilçedeki görüntüsüdür.

Göksun ilçesi sağlık olanakları yönünden incelendiğinde; 2006 yılı itibarıyla ilçe merkezinde; 1 Devlet Hastanesi (75 yataklı) ve 3 sağlık ocağı, kırsalında 8 sağlık ocağı ve 22 adet sağlık evi hizmet vermektedir (İl Sağlık Müdürlüğü).

İlçede sosyal güvenlik kuruluşlarından aylık alan vatandaşlarımız Ziraat Bankası verilerine göre; memur: 1.246, sözleşmeli: 160, işçi: 113, toplam: 1.519 (2005 yılı); 2001 yılı Emekli Sandığı'na bağlı: 706 kişi, SSK'ya bağlı 567 kişi 65 yaş aylığı alan 2.588 kişidir.

İlçede yeşil kart uygulamasından yararlananların toplamı: 10.000 kişidir. İlçe toplam nüfusu 76.033 olduğu düşünülürse yeşil karttan yararlananların sayısı fazlalığı

ve sosyal güvencesi olanların azlığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların büyük çoğunluğu ilçe merkezinde bulunmaktadır. Bu kırsal nüfusun tamamına yakında bir sosyal güvencesi olmadığı ve dolayısıyla sağlık olanaklarından kısmi şekilde yararlanabildiğinin göstergesidir.

Göksun İlçe Nüfus Müdürlüğü kayıtlarına göre 1996 – 2000 yılları arasındaki doğum ve ölüm miktarları tabloda gösterilmiştir. İlçe genelindeki doğumlar, ölümlerden fazladır. Bundan dolayı her yıl ilçe nüfusu doğal olarak artmaktadır. Ayrıca bu rakamlar bize ölüm oranının gittikçe düştüğünü göstermektedir ki, bu da ilçede sağlık hizmetlerinin kalitesinin arttığından ve toplumdaki yaşam seviyesinin yükselmesinden kaynaklanmaktadır diyebiliriz (Çizelge 6.14.).

Çizelge 6.14. Doğum ve Ölüm.

YIL	1996	1997	1998	1999	2000
Doğumlar (Kişi)	2 755	2 717	2 960	2 872	3 505
Ölümler (Kişi)	443	407	445	430	359

Kaynak: İlçe Nüfus Müdürlüğü, 2000.

İlçenin sağlık olanakları il geneli ve ülke ortalamasıyla karşılaştırıldığında çok daha gerilerde yer almaktadır. İlçede hekim başına 2.172 kişi düşerken il genelinde 1.488 ve ülkede 209'dur. Bu da ilçenin il genelinden de çok daha geri olduğunu kanıtlamaktadır. Ek olarak ilçede hemşire başına 1.584 kişi, il genelinde 1.471 kişi ve ülkede 647 kişi düşmektedir. Yine ebeye düşen nüfus ilçede 2.622, ilde 1.673, ülkede 1.560'dır (Çizelge 6.15.). Sonuç olarak ilçenin sağlık olanakları ilden çok daha geride ve ülke ortalamasından da çok daha geri olması ilçede göçe etki edeceği düşünülebilir.

Çizelge 6.15. 2002 Yılı Sağlık Personeline Düşen Nüfus Miktarı.

	Göksun	Kahramanmaraş	Türkiye
Hekim Sayısı	35	624	83 000
Bir Hekime Düşen Nüfus	2 172	1 488	209
Hemşire Sayısı	48	631	84 000
Bir Hemşireye Düşen Nüfus	1 584	1 471	647
Ebe Sayısı	29	555	40 230
Bir Ebeye Düşen Nüfus	2 622	1 673	1 560

Kaynak: İl Sağlık Müdürlüğü, 2002.

Uzman doktor sayısı düşünüldüğünde ilçenin durumu nüfus olarak diğer ilçeler arasında Elbistan ve Afşin'den sonra 3. büyük ilçe iken 6 uzman doktor bulunmaktadır. Buna karşılık nüfusu daha az olan Pazarcık'ta 8 uzman doktorun çalıştığı düşünülmektedir (Çizelge 6.16.).

Pratisyen olarak 17 doktor vardır. İlçe merkezinde 3, kırsal yerleşimde 8 sağlık ocağı olduğu düşünülürse her sağlık ocağına bir doktor bile düşmemektedir. Bu da özellikle kırsalın sağlık olarak çok güvende olmadığını hissetmesine neden olmakta ve göçe yönelimleri beraberinde getirmektedir (Çizelge 6.16.).

Toplam doktor sayısı ilçe 23 olarak düşünüldüğünde doktor başına düşen kişi sayısı 3.305 kişidir (Çizelge 6.16.).

2006 yılı ilçede çalışan toplam doktor sayısı 23 ve diğer personel 202 olmak üzere 225 kişidir. 2001 yılında ise doktor sayısı 28 ve diğer personel 136 olmak üzere 164 kişidir. Yıllar düşünüldüğünde toplam personel sayısı artmaktadır. Yalnız ilçedeki doktor sayısı dalgalanma göstermektedir. Bunda doktorların ilçeden gitmek istemesi en büyük nedendir. Dolayısıyla halk ilçenin sağlık olanaklarından ve hizmetlerin memnuniyeti doktor sayısı ile doğru orantılıdır (Çizelge 6.16.).

Çizelge 6.16. İlçe Sağlık Personeli Sayısı.

	Uzman Doktor	Pratisyen	Hemşire	Ebe	Diğer
Devlet Hastanesi	6	7	42	10	86
Sağlık Ocakları	–	10	21	27	36
Toplam	6	17	63	37	122

Kaynak: İl Sağlık Müdürlüğü, 2006.

Göksun ilçesi kırsal yerleşmelerinde geleneksel aile yapısının ağırlıklı olduğu gözlenmektedir. Başlık parası gibi adetler yoktur. Genellikle resmi nikâhın yanında dini nikâh da yapılmaktadır. Şehir merkezinde ise çekirdek aile yapısına geçildiği görülmektedir.

Hane halkı büyüklüğü ilçede 6,42 iken il geneli 5,4 ve ülke geneli 4,49 olarak görülmektedir. Bu da ilçe aile yapısının ülke ve il genelinden ne kadar yüksek olduğunu göstermektedir. Ailelerin kalabalıklığı ve ilçe ekonomisinin düşük olması ailelerde geçim sıkıntısını doğurmaktadır. Bu da ailelerdeki genç iş gücünün kırsal yerleşmelerindeki iş olanaklarının azlığı dolayısıyla göçü zorunlu kılmaktadır (Çizelge 6.17.).

Çizelge 6.17. İlçe Hane Halkı Büyüklüğü.

	Göksun	K.Maraş	Türkiye
Toplam nüfus	76033	1 002 384	67 803 927
Toplam hane halkı nüfusu	77 506	1 035 089	67 809 048
Hane sayısı	11 841	185 792	15 070 093
Ortalama hane halkı büyüklüğü (toplam nüfusa göre)	6,42	5,4	4,49
Ortalama hane halkı büyüklüğü (Hane halkı nüfusuna göre)	6,55	5,57	4,49

Kaynak: DİE, 2000.

İlçede (15–49) kadın başına düşen çocuk sayısı (0,44) ile ülke ortalamasından (0,36) çok yüksek, il geneline (0,47) yakındır. Fakat haneye düşen çocuk sayısı itibarıyla ilçe (0,71) oranıyla il geneli (0,65) ve ülke ortalamasından (0,43) oldukça yüksektir. Bu da hanelerin kalabalıklığını destekler niteliktedir (Çizelge 6.18.).

Çizelge 6.18. İlçedeki Kadın ve Çocuk Dağılımı.

	Göksun	K.Maraş	Türkiye
0–4 yaştaki çocuk sayısı	8 423	121 890	6 884 822
15–49 yaştaki kadın sayısı	18 922	257 131	18 201 844
Kadın başına düşen çocuk sayısı	0,44	0,47	0,36
Haneye düşen çocuk sayısı	0,71	0,65	0,43

Kaynak: DİE, 2000.

Göksun ilçesi evli olmayanların sayısında, il ve ülkede olduğu gibi toplam nüfus içinde erkek nüfus fazlalığı görülmektedir. İlçede toplam nüfus içinde evli olmayan oranı %39,67 ile il geneli ve ülke ortalamasından yüksektir. Bu duruma en başta ekonomik zorluklar etki etmektedir (Çizelge 6.19.).

Evli durumuna bakıldığında evli erkek sayısı kadından fazladır. Fakat il ve ülke genelinde kadın fazlalığı görülür. Evli oranı ilçede %56,59 ile il ve ülke ortalamasından düşüktür. Neden olarak en başta yukarıda da söylendiği gibi ekonomik sıkıntı ilçede evlenme oranını düşürmektedir (Çizelge 6.19.).

Genel olarak ilçenin aile yapısında evlenme durumu ekonomik nedenli yavaştır. Bekâr oranı yüksektir. Buna bağlı evli oranı düşük seyretmektedir. Boşanma ve dul oranları ise yüksek değildir. Burada ekonomik sıkıntılar, gelir düşüklüğü kırsalda yaşamı zorlaştırmakta göçe itici nedenler oluşturmaktadır. Yalnız Çizelge 6.19. incelendiğinde bekâr oranının toplam nüfustaki %39,67’lik oranı ülke ve il genelinden

yüksektir. Buna bağlı olarak evlenmek ve yuva sahibi olmak, bir iş ile beraber istenen temel hedefler olduğu düşünüldüğünde ilçe merkezi ve kırsalındaki iş imkânlarının azlığı ve geçim sıkıntısı özellikle bekâr erkek nüfusunun başka şehirlere yönelmesine neden olmaktadır (Çizelge 6.19.).

Çizelge 6.19. Nüfusun Medeni Durumu(12 ve Daha Yukarı Yaştaki Nüfus).

	Toplam Nüfus	Hiç Evlenmedi			Evli			Hiç Evlenmeyen %	Evli %	Boşanan %	Dul %
		E	K	T	E	K	T				
Göksun	55 222	12399	9 509	21908	15 835	15418	31 253	39,67	56,59	0,60	3,08
K.Maraş	715 737	148 354	117 915	266 169	208 279	214 849	423 128	37,20	59,11	0,55	3,10
Türkiye	51 724 194	10 000 679	7 621 780	17 622 449	15 493 363	15 746 268	31 239 631	34,07	60,39	1,094	4,40

Kaynak: DİE, 2000.

İlçe merkezinin dışında dağların arasında hayvancılık yapmaya elverişli olan önemli yaylalarda vardır. Bunlardan Mazgaç, Arpalık, Meryemçil, Taşoluk, Aloçat, Çatak, Üç Pınar, Kozcakoz, Kavşut, Binboğa Yayları önemli mesireler arasındadır.

İlçe merkezinde 2 km uzaklıkta Çağlayan Köyü Elekler Mezrasında bulunan eski santral “Alparslan Türkeş Mesire Yeri”, Mehmetbey, Mahmutbey ve Kömürköy’de bulunan alabalık üretim çiftlikleri, Değirmendere Kasabası’nda bulunan “Gerdek Mağara Mesire Yeri” ve Taşoluk Kasabası’nda “Kurtlar Vadisi Mesire Yeri” önemli gezi ve piknik alanlarını oluşturur.

Göksun Büyükkızılcık İçmesi; Göksun ilçesine 26 km uzaklıkta Büyükkızılcık Köyü yakınındadır. Sindirim ve idrar yollarına, yıkanmak suretiyle cilt hastalıklarına ve böbrek hastalıklarına iyi geldiği tespit edilmiştir.

Göksun ilçesinin toplumsal yapısı incelendiğinde yarı kentsel yapıda kent yapısına geçiş süreci yaşandığı görülmektedir. Özellikle ilçe merkez nüfusunun hızla artışı bu duruma etkilemektedir. Modern topluma geçişte birincil ilişkilerin yerini ikincil ilişkiler almakta fakat halen kuvvetli akrabalık ilişkilerinin yaşandığı gözlenmektedir. Fakat zamanla gündelik hayatın yoğunluğu ve karmaşıklığı bu sağlam akrabalık yapısını yumuşatmaktadır.

6.2. Ekonomik Yapı

İlçe ekonomisinin temelini tarım ve hayvancılığa dayandığı görülmektedir. Ayrıca ilçede görev yapan 1519 kamu personeli de ilçeye mali açıdan katkı sağlamaktadır. Bu da şehir merkezinde ticari hayatı canlandırmada ayakta tutan bir fonksiyona sahiptir.

Modern toplumlarda ekonomik hayatın canlılığı ve sürekliliği sanayi toplumu olabilmekle sağlanmaktadır. Hâli hazırda ilçede sanayi faaliyeti olarak işlemeyen yem fabrikası ve inşaatı devam eden Adatepe Barajı dışında bir örnek yoktur.

İlçede salı günlerinin ayrı bir anlamı önemi vardır. İlçe merkezinde pazar kurulmakta köyler ve ilçe merkezi ihtiyaçlarını büyük oranda buradan gidermektedir. Nüfusu 76.033 olduğu ilçede bu ticari aktivitenin ne kadar canlı gerçekleştiği düşünülebilir. Pazarda ilçe ürünü sebze, meyve, hayvansal gıdalar, tahıl ürünlerinin satıldığı da görülmektedir. Bu da ilçeye ek kazanç sağlamaktadır.

Göksun’da son yıllarda eczane, muhasebe, mühendislik, avukatlık gibi uzmanlık gerektiren ticaret Türkleri de gelişme göstermektedir. İlçedeki sanayi sitesinde en başta

doğrama atölyeleri, oto tamir – parça, demircilik, kaynak, lastik, elektrikçiler bulunmaktadır.

İlçede ekonomik açısından çok önemli olmasa da Halk Eğitim Merkezi ile yürütülen el sanatları, özellikle dokuma ve el işçiliği ek kazanç sağlamaktadır.

İlçedeki birkaç işletme şeklinde sürdürülen alabalık çiftlikleri aile geçimi şeklinde sürdürülmektedir.

Tarımda esas daha az alandan daha fazla üretim elde etmek yani mümkün olduğunca verimi arttırmaktadır. Bu da ancak modern araç ve tekniklerin kullanılmasıyla olacaktır. Ayrıca çiftçilerin bilinçlendirilmesi, iklim ve toprak şartlarına uygun ürünlerin ekimine özendirilmesi gerekmektedir.

İlçe Tarım Müdürlüğü bu yönde eğitim çalışmaları, sergi ve teşvik müsabakaları düzenlenmektedir. Çiftçilerin mevsimine uygun olarak budama, gübre kullanımı ve ilaçlama gibi yönlerden bilgilendirilmesi üretimi olumlu yönde etkilemektedir. Fakat genelde halkta geleneksel anlayış ve geleneksel tarım metot ve yöntemler ilçeye hâkimdir. Bu da ürün kalitesinde ve gelirinde düşüklükle sonuçlanmaktadır.

İlçe ekonomisi genel olarak tarıma (%80 civarında bitkisel üretim ve hayvancılığa) dayanmaktadır (İlçe Tarım Müdürlüğü 2004).

Göksun'da arazi dağılımında belirtildiği gibi ormanlık alan ilçe yüzölçümünün büyük bir bölümünü kaplamaktadır. Ancak bu büyük hammadde kaynağından yararlanma genelde Kayseri'ye kaymış ve bu yörelerin ekonomisine katkıda bulunmuştur.

1985 yılından itibaren sulamaya açılarak çiftçilerin hizmetine sunulan 217.885 m. uzunluğundaki sulama kanalları ilçede sulu tarım ve meyveciliğin gelişmesinde önemli katkıları olmuştur. Göksun sulama şebekesinde sulu tarım olarak; şeker pancarı, ayçiçeği, fasulye, buğday, arpa, yonca, her çeşit sebze, kavak ekimi, elma bahçeleri bulunmaktadır. Sulama şebekesi net 5.550 hektarlık sulama alanına sahiptir. Ayrıca 260 hektarlık arazide taşkından korunmaktadır.

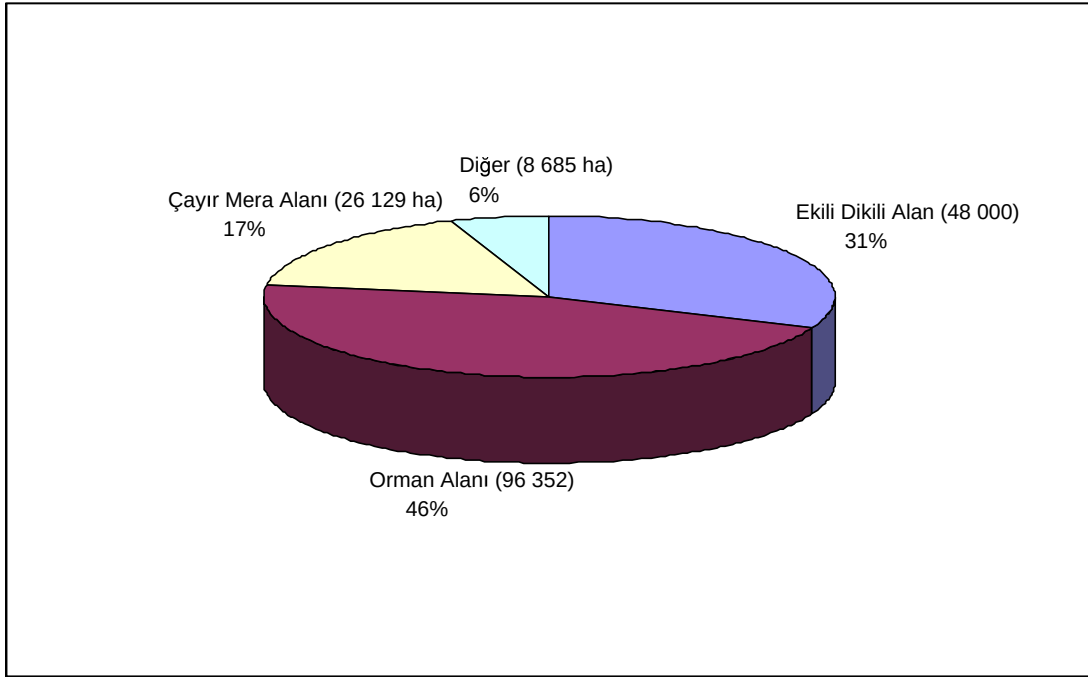
İlçe merkezi ve köylerdeki çiftçiler Ziraat Bankası'ndan kredi desteği sağlamaktadır. Ek olarak 17 adette tarımsal amaçlı kooperatif faaliyettedir. Sulama şebekesi ilçe merkezi ve 13 köy arazisini içine almaktadır.

Yetiştirilen ürünlerden şeker pancarı ve ayçiçeği dışındakiler önemli bir ticari değer taşımamakta; halkın kışlık yiyeceğini karşılamaktadır.

Çardak, Kamışlık Sulama Göletleri, Terbüzek ve Kömür Çayı sulamaya katkı sağlamaktadır. Ayrıca yapımı devam eden Adatepe Barajı ve Değirmendere Göleti ile sulama imkânları artacaktır.

İlçe Tarım Müdürlüğü'nün 2004 yılı verilerine göre doğrudan gelir desteğine başvuran çiftçi sayısı 4.000'dir. Yüzölçümün büyük bir kısmının ormanlık olduğu ilçede topraklar, kullanılış biçimine göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (kayıtlı çiftçi sayısı: 2.346).

İl geneli tarım alanı %38, orman fundalık alan %35, çayır mera %18, tarım dışı %10 iken, ilçede tarım alanı %31,36, orman fundalık alan %45,88, çayır mera %17,07, tarım dışı %5,67'dir. İl geneline göre tarım alanı düşük orman alanı fazla, çayır mera denk ve tarım dışı arazinin düşük olduğu görülmektedir (Grafik 6.5.).

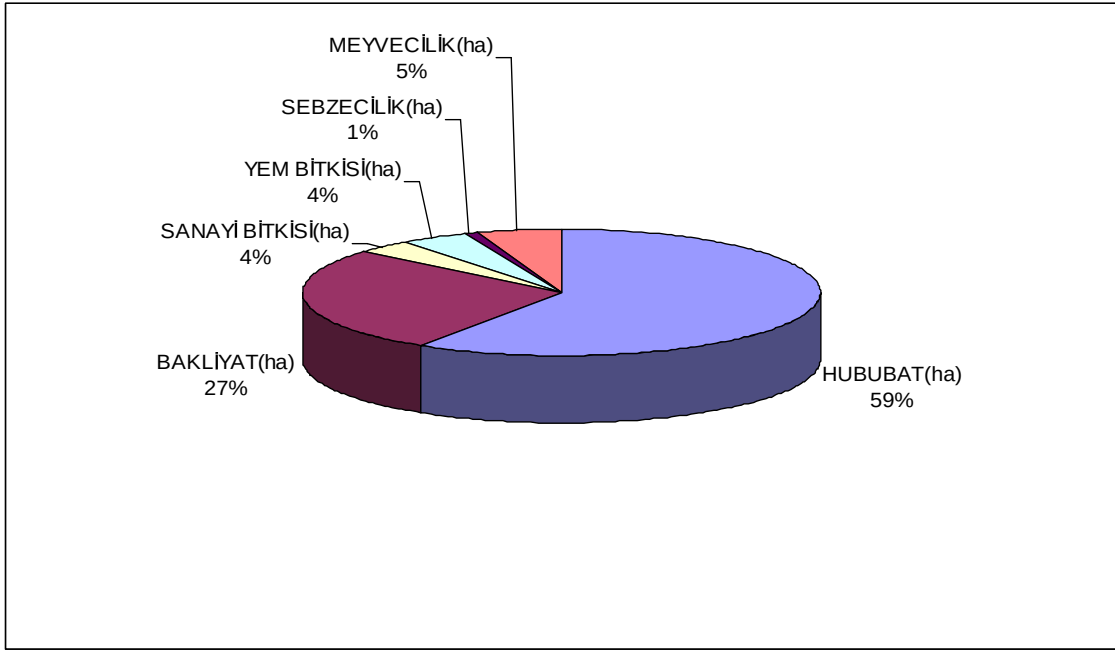
Grafik 6.5. Göksun İlçesi Arazi Dağılımı (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

Göksun ilçesinde tarım yapılan alan 46.332 hektardır. Bu alanda en geniş ekim alanı hububata ait olup başta buğday gelmektedir. Buna karşılık ekim alanı olarak 2.sırayı bakliyat ve meyvecilik, yem bitkileri, sanayi bitkileri, sebzecilik şeklinde sıralanmaktadır. (Çizelge 6.21., Grafik 6.6.).

Çizelge 6.20. Bitkisel Ürünlerin Üretim ve Verim Durumları.

	Ekiliş (ha)	Üretim (ton)	Verim (kg/ha)
Hububat Toplam	27 370	38 413	6 900
Bakliyat Toplam	12 470	18 132	2 850
Sanayi Bitkisi Toplam	1 682	21 536	65 500
Yem Bitkisi Toplam	1 955	24 555	76 000
Sebzecilik Toplam	450	7 706	61 000
Meyvecilik Toplam	2 405	13 884 (Ton/ha)	
GENEL TOPLAM	46 332	110072	212 225

Kaynak: İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004.

Grafik 6.6. Bitkisel Ürünlerin Ekiliş Alanları (ha).

Meyvecilik alanında son yıllarda gelişme kaydedilmiş ve meyve bahçeleri kurulmuştur fakat iklimin soğukluğu meyve türlerini sınırlamakta ve üretimi azaltmaktadır.

İlçede en fazla gelir meyvecilik ve sanayi bitkilerinden sağlanabilecekken sulama yapılan arazilerin azlığı, geleneksel tarım yöntemleri, bilgi azlığı, iklimin zorlaştırıcı etkileri nedeniyle hububat ekimi en başta gelmekte buda ilçe nüfusunun ekonomik zorluklar içinde karın tokluğuna bir hayat sürmesine neden olmaktadır.

İlçe toplam arazisi 15.3038,5 hektarlık alanda 46.332 hektarlık alanın tarıma ait olması, geçimini %80'ni tarıma dayalı ilçe için ikliminde karasallığı düşünüldüğünde nüfusu çok zorladığında ve rahat yaşamdan, ekonomik rahatlıktan uzak, karın tokluğuna araziye bağlı bir yaşam olanağı sunmaktadır. Buna nüfusun artışı da eklendiğinde insanların başka yerleşim yerlerinde yaşama eğilimine yönelmesi sonucunu doğurmaktadır.

Yalnız İlçe Tarım Müdürlüğü ekim faaliyetine, yonca, fiğ, mısır, silaj desteklemesi şeklindeki üretim geliştirme projeleri, son yıllarda il özel iradesinin %50 katkılarıyla meyve fidanı dağıtımı katkı sağlamaktadır. Ayrıca İlçe Tarım Müdürlüğü'nün çiftçilerle bire bir ve toplu görüşmeleri, uygulama kursları (meyve yetiştiriciliği, fidan dikimi, kapalı bahçe tesisi gibi konularda kurslar verilmiş ve verilmektedir. Ayrıca müdürlük köy ziyaretleri yaparak çiftçilerin sorunlarını çözümlemeye ve rehberlik yapmaya çalışmaktadır.

Ekonomik anlamda 2005 yılı itibarıyla çiftçi kayıt sistemi doğrudan gelir desteği kapsamında 4000 çiftçi kayıt altına alınmış ve destekleme ödemelerinden faydalanmaktadır. Ayrıca üretimi geliştirme projesi kapsamında 450 çiftçi destekleme almıştır. Yine zirai mücadele kapsamında ilaç bayileriyle işbirliği içinde hastalıklarla mücadelede çiftçilere rehberlik yapılmaktadır.

DİE verilerine göre 1999 yılı itibarıyla ilçeler bazında tarım ürünleri üretim sıralaması incelendiğinde ilçemiz tahıl üretiminde 6. sırada, baklagil üretiminde 3. sırada, meyve üretiminde 4. sırada, sanayi bitkileri üretiminde de 4. sırada yer almaktadır.

Çizelge 6.23. incelendiğinde tarım arazisi olarak verilen 32.462 hektar alan kuru sulu tarım arazisini kapsamaktadır. Bu arazinin 26.178 hektarı sulanabilecekken ancak 12.707 hektarı sulanabilmekte buda toplam tarım arazisi içinde %39,14 e tekabül etmektedir. Ancak ilçenin tarım arazisinin çoğunluğu sulanabilecekken bu oranın düşük

olması ekonomisi çok dar olan ilçe için verim düşüklüğü ve geliri yüksek bitkilerinde ekilmesi anlamına gelmektedir.

Çizelge 6.21. Tarım Alanlarının Sulama Biçimleri İtibarıyla Dağılımı.

	Tarım Arazisi (Kuru, Sulu)	Sulanabilir Arazi	Devlet Sulaması	Halk Sulaması	Toplam Miktar	Oran (%)
Göksun	32 462	26 178	9 252	3 455	12 707	39,14

Kaynak: İlçe Tarım Müdürlüğü, 2002.

DSİ verilerine göre Göksun sulama projesiyle 1985 yılından bu yana 13 köy (Yağmurlu, Hacıömer, Temurağa, Yantepe, Ortatepe, Hacımirza, Aslanbey, Kireç, Gölpınar, Fındıklı, Koyak, Taşoluk, Yiricek, Çağlayan) köyleriyle merkezdeki araziler sulanabilmektedir. En fazla merkez ve Taşoluk sulamadan yararlanmaktadır. Ayrıca Çardak ve Kamışçık göletleriyle bu yerleşmelerin bir kısım arazileri sulanmaktadır. Geriye kalan köylerde büyük çaplı bir sulama sistemi yoktur. Yalnız Değirmendere’de kanal aşamasına gelmiş bir sulama göleti ile gelecekte Değirmendere Fındıklıkoyak arazileri etkin sulamaya kavuşacaktır. Diğer köylerdeki ilkel sulama sistemleriyle kısmen sulama sağlansa da sonuç olarak %39,14’lük arazinin sulanabilmesi ilçedeki soğuk iklim verimi düşük toprak, ilkel tarım metotları ve bilgi azlığı ve İlçe Tarım Müdürlüğü’nden yeterince yararlanılamaması eklenince tarımsal faaliyetler yetersiz ve ekonomik olmaktan uzak kalmaktadır.

Yalnız unutmamak gerekir ki sulama projesi öncesi ilçede fasulye, mısır, yonca, buğday, arpa v.s. ekilebilirken sulama projesi sonrası ayçiçeği, pancar, meyve bahçeleri ve yem bitkileri ekimi artış göstermiştir (DSİ).

58 kırsal yerleşme ve merkeze göre bitkisel üretim envanteri ve en önemli geçim kaynakları çıkarılmıştır (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

İlçedeki tüm yerleşmeler üzerinde en fazla pay tarla arazisine aittir. Buna rağmen köy bilgi formları ışığında 32 kırsal yerleşmede ve merkezde toplam 33 yerleşmede en önemli geçim kaynağı tarla ürünleri yetiştiriciliğidir. Buna karşılık 19 kırsal yerleşmede hayvancılık başta gelmekte ve sadece 7 yerleşmede meyvecilik en önemli geçim kaynağını oluşturmaktadır. İlçede sebzecilik ise önemli bir geçim kaynağı olmamakla birlikte 15 yerleşmede küçük çaplı sebzecilik yapılmaktadır. Ayrıca 2003 yılı İlçe Tarım Müdürlüğü verilerine göre 58 kırsal yerleşmeden 41’i orman konumunda olup 20’si orman içi, 21’i orman kenarı köyü konumundadır. Fakat ana geçim kaynağı ormancılık olan köy yoktur (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

Bütün köylerde tarım arazisi mevcut olup tarımsal faaliyet yapılmaktayken 19 köyün hayvancılıkla daha fazla uğraşmasından köylerin arazilerinin verimli olmaması, sulama sıkıntısı, arazi bölümlerinin küçüklüğü, dağ köyü ve orman köyü konumunda olmalarının etkisi büyüktür (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

Hayvancılık birinci planda olan 17 köy dağ ve orman köyü konumunda olup tarım arazileri oldukça azdır. Ayrıca bazı köylerde hem tarım arazisi azlığı hem de sulama sıkıntısı da mevcuttur. Yalnız Bozhöyük Belediyesi’nin arazisi oldukça geniş olmasına rağmen sulama kısıtlılığı kuru tarıma olanak vermekte bu da verim ve ürün çeşidini oldukça düşürmektedir. Büyükkızıcık Kasabası’nda ise arazi azlığı ve orman dağ köyü olmaları insanları hayvancılığa yöneltmiştir (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

Buna karşılık 7 köyde meyvecilik birinci ekonomik faaliyettir. Bu köyler incelendiğinde 6 köyde (Kavşut, Saraycık, Temurağa, Yağmurlu, Çardak, Korkmaz) orman köyü ve dağ yamacı köyleri olması dolayısıyla tarla arazilerinin azlığı son yıllarda insanların geliri yüksek olan meyveciliğe yönelmesine neden olmuştur. Bu köylerde su sıkıntısı yoktur. Fakat Ericek Kasabası’nda tarla arazisi dar olmamasına rağmen sulama sıkıntısının fazla olmaması ve gelirin fazla olması dolayısıyla insanları meyveciliğe yönelmesine neden olmuştur. İncelendiğinde meyvecilikle uğraşan bu köyde gelir seviyesinin kısmen yükseldiği göze çarpmaktadır (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

Birinci ekonomik faaliyeti tarla ürünleri yetiştiriciliği olan merkez ve 32 kırsal yerleşmede bazı köyler dağ ve orman köyü olup arazileri azdır. Bunlar Acielma, Ahmetcik, Elmalı vb. buna karşılık bazı kırsal yerleşmelerinin arazileri daha büyüktür

(Değirmendere, Çağlayan, Küçükçamurlu, Taşoluk, Kamışcık, Tombak). Fakat bu yerleşmelerde nüfus fazlalığı ve küçük paçalı arazi düzeni, kuru tarım durumu bazı yerleşmelerde arazi azlığı toprak verimsizliği yerleşmelerde genelde tarım toplumuna ekonomik getirisi olmayan bir faaliyet yapılmasına neden olmaktadır. Bu durum ürün kalitesini de oldukça düşürmektedir (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

İlçeye genel olarak bakıldığında kırsal yerleşmelerindeki yaşam koşullarının zorluğu, nüfus artışı, gelir düşüklüğü, geleneksel tarım metotları ve yukarıdaki diğer nedenler düşünüldüğünde insanların başka şehirlerde hayat arama nedenlerinin ekonomik boyutu ortaya çıkmaktadır (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

İlçede toplam tarım alanı 48.000 ha. nüfus 76.033'tür. Buna bağlı olarak kişi başına düşen tarım alanı 0,63 ha'dır. Bu oran ile ilçe Nurhak, Elbistan ve Pazarcık'tan sonra 4.sırada yer almaktadır. İl geneli ortalaması ise 0,46 ha'dır ki ilçe ortalaması bu orandan yüksektir (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

İlçede 70.223,1 ha. arazinin %46'sı orman arazisi olarak görülmektedir. Yerleşmelerden 41 köy orman köyü olarak görülmekte olup, bunun 21 adedi orman kenarı iken, 20 adedi orman içi köy konumundadır (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2003).

Kahramanmaraş genel orman ve fundalık arazisinin çoğunluğu merkez, Andırın ve Göksun ilçelerinde (%67) yoğunlaşmıştır. Orman gelirleri il genelinde tarım hâsılasının %2'sini oluşturur.

Ülkemizin %27'si ormanlık alan olarak değerlendirilirken il genelinin %35,1'i ilçenin ise %46'sı ormanlık alan olarak gözükmektedir. İlçede ormancılığa dayalı kereste atölyeleri kurulmuş ve bazı ailelere geçim kaynağı oluşturmakta ayrıca orman arazisi ilçenin yakacak ihtiyacını son zamana kadar karşılarken sıkı denetimler sayesinde kömür birinci sırayı almıştır. Yalnız kırsalda kaçak ağaç kesimi önlenememekte alım gücü çok düşük olan nüfus bedava ormana yönelmektedir. Orman arazisinin fazlalığı mera hayvancılığına doğal beslenme kaynağını oluşturmaktadır.

Kahramanmaraş'ta hayvancılık büyük ölçüde mera hayvancılığına dayanmaktadır. Hayvancılık geçmişteki önemini korumamakla birlikte il ekonomisinde ağırlıklı bir yere sahiptir. İlde hayvan varlığı, ilçeler itibariyle değerlendirildiğinde önemli bir bölümünün başta merkez ilçe, Pazarcık, Elbistan ve Göksun ilçelerinde olmak üzere yoğunlaştığı dikkat çekmiştir (KTSO, 2003: 198).

İlçe nüfusun büyük bir kısmı geçimini tarım ve hayvancılıktan sağlarken, hayvancılığın yine de istenilen düzeyde olduğu söylenemez. Bu durumun nedenleri arasında sermaye yetersizliği, girdilerin yüksek olması teşvik ve kredilerin yetersiz olması ve halkın bilgi eksikliği gösterilebilir.

İlçenin rakımı yüksek ve toprakları verimli olmadığından hayvancılık önem kazanmaktadır. Hayvancılığın canlandırılması için 1991 – 1993 yıllarda Kaynak Kullanıma Destekleme Fonu kanalıyla projeli 52 adet büyükbaş besicilik tesisi yaptırılmıştır. 1999 yılında Değirmendere Kasabası'nda kurulan 2001 yılında da Taşoluk Kasabası'nda kurulan kooperatifler kanalı ile süt sığırları canlandırılmaya başlanmış ve toplam 400 inek dağıtılmıştır.

Hayvancılığın ıslahı için Değirmendere, Çardak ve Kanlıkavak Kasabaları'nda toplam 3 boğa ünitesinde 4 boğa bulunmaktadır. Ayrıca İlçe Tarım Müdürlüğü kanalıyla bütün köy ve kasabalarda suni tohumlama faaliyetleri sürdürülmektedir.

2001 yılında 5.000 adet Broiler ırkı etlik civciv ve 3065 adet hindi palazı bedeli mukabili getirilerek dağıtılmıştır.

2001 yılında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı'nca finanse edilen 160 adet ivesi ırkı koyun ve 71 adet Saanen ırkı keçi çiftçilerimize dağıtılmıştır.

İlçemiz su kaynakları bakımından zengin bir yapıya sahiptir. Bu su kaynaklarının değerlendirilmesi amacı ile Mehmetbey, Mahmutbey, Kömürköy, Gücüksu ve Aslanbeyçiftliği ve şahsi kaynaklar vasıtasıyla 6 adet alabalık tesisi kurulmuştur (İlçe Tarım Müdürlüğü).

İlçede 2005 yılı itibariyle büyükbaş hayvanlarda en fazla sığır 15.841, eşek 1.808, At 848, Katır 462, Manda 6'dır. Yıllar itibariyle sığır haricinde diğer büyük başlarda giderek azalma olduğu bilinmektedir. Bunda yük taşıma şekillerinin değişmesi

ve yakacak taşımacılığındaki azalma bunun en önemli nedenler arasındadır (Çizelge 6.22., Grafik 6.7.).

Göksun’da 2005 yılı verilerinden hareketle 55.000 baş koyun, 23.500 baş keçi olmak üzere 78.500 baş küçükbaş hayvan vardır. Tarım Müdürlüğü kanalıyla kültür ırklarında kısmı bir şekilde dağıtılmış olmasına rağmen ilçede yerli ırklar büyük bir oran oluşturmaktadır (Çizelge 6.22., Grafik 6.7.).

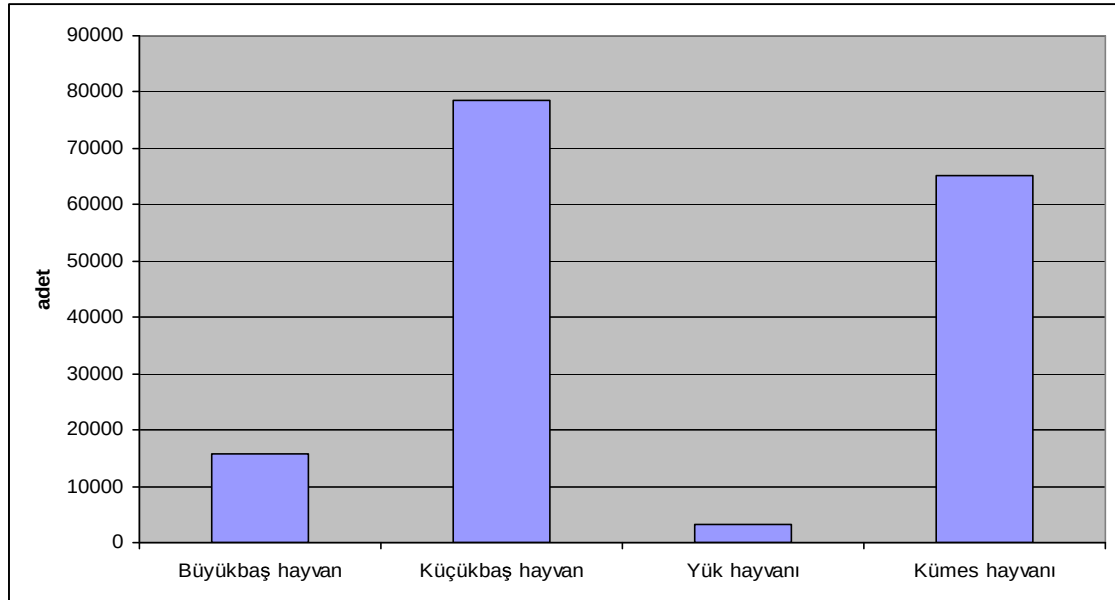
Kümes hayvanları olarak tabloda ilçede 65.250 adet hayvan bulunmaktadır. Yumurta üretimi 8.300.000 adet/aylık kümes hayvan çiftliği yoktur.

İlçede 2005 yılı itibariyle kıl yapağı üretimi 72 ton, et üretimi 510 ton, deri üretimi 16.900 adettir. Bu rakamlar ilçe ile sınırlı iken yıldan yıla az bir artış seyretmekte iken hayvancılığın yetiştirilmesiyle ilçe ekonomisine önemli bir hareketlilik kazandırarak bir potansiyel konumundadır.

Çizelge 6.22. İlçe Hayvan Varlığı.

CİNSİ	MİKTARI
Sığır	15 841 Adet
Manda	6 Adet
Koyun	55 000 Adet
K.Keçisi	23.500 Adet
Katır	462 Adet
At	848 Adet
Merkep	1 808 Adet
Tavuk – Horoz	58 600 Adet
Diğer Kanatlılar	6 650 Adet
Yumurta Üretimi	8 300 000 Adet
Et Üretimi	510 Ton
Süt Üretimi	2 100 Ton

Kaynak: İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004.

Grafik 6.7. İlçe Hayvan Varlığı.

İlçedeki ıslah çalışmalarıyla birlikte sığır yetiştiriciliğinin 5.500’ü kültür ırkı, 7.500 melez ırk, 2.841’i yerli ırktır. Bu çalışmalara rağmen hayvancılık soylarının ıslahı boyutunda istenilen seviyeye ulaşmaktan uzak durumdadır. Ayrıca yapılan hayvancılık çeşidinin de genelde mera hayvancılığına dayanması büyük baş hayvancılık da verim

düşüklüğüne neden olmaktadır. Ayrıca ilçede 2000 yılı verilerine göre 112 büyük baş besi, 5 küçükbaş besi koyun işletmesi vardır (Çevre Durum Raporu 2001: 107)

2001 yılı itibariyle ilçede sağılan hayvan sayısı 59.846'dır. Bunun 51.516'sı küçükbaş, 8.330 kadarı da büyükbaşdır. İlçede resmi rakamlara göre sağılan havan sayısı az olmasına rağmen üretilen sütün büyük çoğunluğu büyükbaş hayvanlardan elde edilmektedir. Son yıllarda mandıralarda süt türevi ürünler yakın şehir merkezlerine dağıtımıyla faaliyet göstermektedir. Üretilen süt miktarı 2.100 ton/aylık'tır. İlçede 2 mandıra faaliyettedir. İlçe Tarım Müdürlüğü tohumlama, aşılama, hastalıklarla mücadele çalışmaları devam etmektedir (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

Göksun, arıcılık için çok uygun flora şartlarına sahip bir bölgedir. Yıllar itibariyle değişmekle birlikte sabit arıcılık yapan 45, gezici 115'tir. Halen devam eden arıcılıktan yılda 140 ton bal üretimi gerçekleştirilmektedir. Bal mumu 3 ton çevredeki adana, Osmaniye, Hatay, Kahramanmaraş'ın merkez ve ilçelerinden arıcılar yayla olarak Göksun'u seçmektedir. Toplam koyun sayısı yeni tip 13.500, eski tip 90 adettir (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

Genel olarak %17'si çayır mera olan ilçe, il de çayır mera alanı %18 ve Türkiye'de %26 alanı çayır mera olarak gözükmektedir. Orman alanı olarak %46'lık orana sahip olmakla birlikte hayvancılık faaliyetleri için çok uygun bir ortam oluşmasına karşılık geleneksel hayvancılık ve ticari amacın fazla olmaması, teşvik yetersizliği, hayvan soylarının verimsizliği ve ıslah çalışmalarının yetersizliği, sermaye yetersizliği gibi engeller ilçede hayvancılığın her koluna müsait olmasına rağmen, haneye ekonomik kazanç getirisi çok düşük ve az sayıda aileye hitap etmektedir. Özellikle kırsalda arazi verimsizliğine alternatif ekonomik katkı sağlayacak hayvancılık faaliyeti yukarıda sayılan nedenlerden gelişmediği için nüfusuz ekonomik zorluklar içinde yaşaması ve devamında yer değişikliği hareketine yönelmesine neden olmaktadır. İlçe Tarım Müdürlüğü'nün hayvan soylarının ıslahı çalışmaları, muayene tedavi hizmetleri devam etmektedir. Hayvancılıkla ilgili kurslar toplantılar yapılmakta, ziyaretler düzenlenmekte ve çiftçilerin bilgi seviyelerinin yükseltilerek geleneksellikten kurtarılmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmalara rağmen yukarıdaki tablo nüfusun tarımda olduğu gibi hayvancılıkta da çok geri olduğunu göstermektedir.

Hayvan bakımı ve besleme yöntemleri ıskallığını korumakta, çiftçi aileleri çoğunlukla ek gelir elde etme amacıyla az sayıda büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvan beslemektedir. Ailelerin büyük bölümü kendi tüketimi dışında kalan hayvansal ürünleri yerel pazarlarda satmaktadır.

İlçe, il genelinde ne küçükbaş nede büyükbaş hayvan miktarı açısından ilde ilk üç arasında değildir.

İlçe Tarım Müdürlüğü'nün 2004 köy bilgi formundan düzenlenen bilgilere göre, Göksun'da temel geçim kaynağı hayvancılık olan 19 kırsal yerleşme vardır. Bu yerleşmelerden Bozhöyük ve Büyükkızılcık yerleşmeleri nispeten daha büyük ve belde teşkilatı olan yerleşmelerdir. 19 yerleşmenin arazi durumu ve yerleşme tipi incelendiğinde arazilere az veya dağ yamacı yerleşmeleri olduğu ve genelde olduğu gibi toprak veriminin düşüklüğü insanları hayvancılıkta yoğunlaşmaya itmektedir.

Genelde ilçenin merkezi dâhil hemen hemen her köyde hayvancılık faaliyeti sürdürülmekte iken bazı köylerde arazi azlığı ve kuru tarım olanağı, toprak veriminin düşüklüğü insanları hayvancılığı daha çok yöneltmiştir. Hayvancılıkla ilgili birçok köyde tarıma yan gelir olarak hanenin ihtiyacının karşılayacak miktarda ve şekilde hayvan bulundurulduğu fakat ana geçim haline sadece bazı köylerde gelebildiği gözlenebilmektedir. Küçük ve büyükbaş hayvancılık olarak tabloda az veya çok ikisinin de köylerde yapıldığı gözlenmektedir. Küçükbaş hayvancılık ta genelde koyun sayısının köyler bazında çok olduğu ve hayvan sayıları itibarıyla ilçenin 17 köyünde koyun sayısının keçiden fazla olduğu gözlenmektedir. Buna karşılık sadece Kaleboynu köyünde kıl keçisi daha fazladır. Bu duruma koyunun araziye daha uyumlu ve beslenmesinin daha kolay olması ve ekonomik getirisinin daha fazla olası etkili olmaktadır. Kıl keçisi yetiştiren köyler incelendiğinde genelde dağ yamacı, orman kenarı ve orman içi köylerde toplamda 25 köyde kıl keçisi varlığından söz edilebilir. Ayrıca orman alanlarında dağlık alanları seven kıl keçisinin ormana zararı çeşitli yerlerdeki fidanlaşma faaliyetleri yüzünden sayısı giderek azalmaktadır (Çizelge 6.26.).

Koyun ise 8 köy hariç hemen hemen bütün köylerde az veya çok yetiştiriciliği yapılmakta olan bir faaliyettir. Terör olaylarının fazla olduğu dönemlerde başlayan, yaylaların tehlikeli olması nedeniyle ailelerin hayvanlarını yaylalara çıkaramamaları hayvancılığı mera hayvancılığı şeklinde yapan Göksun'da hayvan sürülerinin azalmasına bazı ailelerin bu faaliyeti bırakmasına neden olmuştur. Tarımında geçimi sağlamaya olanak vermediği köylerde ve ailelerde çıkış yolu olarak göç tercih edilmektedir. Bazı ailelerde ise küçükbaş hayvancılığın yapılması ve yaylaların da güvensizliği büyük baş olarak ailelerin ihtiyacını karşılayıcı şekilde yapılmasına dönüşmüştür (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

İlçede ahır hayvancılığı genelde büyükbaşlarda yapılan bir faaliyettir. Sayıları 100 ile 2500'ü bulan büyükbaş hayvancılık toplamda 26 köyde yapılmakta ise de büyük çoğunluğu ailede bir iki sayıdaki ihtiyacı karşılamaya yönelik faaliyet olarak yapılmaktadır. Buda bize büyükbaş hayvancılığın çoğunlukla birinci ekonomik faaliyet olmayıp yan gelir olarak düşünüldüğünü göstermektedir. Özellikle ilçe merkezinde besi ahırları sayesinde en fazla büyükbaş hayvan varlığı ilçe merkezinde 2417 baştır. Sadece ilçe merkezi ve Karaömer köyünde hayvan sayıları karşılaştırıldığında büyükbaş çoğunluktadır (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004).

Genel olarak büyük ve küçükbaşta mera hayvancılığı yaygındır. Bunlar karşılaştırıldığında ise azlığına rağmen nispeten büyükbaşta ahır hayvancılığı daha fazla sayıdadır. 2000 yılı verilerine göre (Kahramanmaraş Çevre Durum Raporu, 2001: 107). Büyükbaş besi işletmesi 112, büyükbaş süt işletmesi 23, küçükbaş besi ise 5 adettir. Bu işletmeler irili ufaklı yapıda olsa da genelde verimin yüksekliği nedeniyle büyükbaşta yoğunlaştığı görülmektedir. 2005 yılı itibarıyla besi işletmeleri çoğunlukta devam etmekte iken, sırf işletmeleri mandıra şeklinde birkaç sayıya düşürmüş ve bu işletmeler bünyesinden hariç köylerde arsalarla süt toplayarak faaliyetini sürdürmektedirler. Yukarıda bilgiler ışığında ilçede hayvancılık faaliyetleri, tüm ülkedeki hayvancılıkta olduğu gibi ekonomik zorluk içinde devam etmektedir. Bu neden faaliyet tarımda olduğu gibi gerek geleneksel hayvancılık gerekse piyasa şartları nedeniyle insanları kanaat ettirecek boyutlar çok uzaktır (İlçe Tarım Müdürlüğü, 2004)..

Arıcılık anlamında 36 köyde arıcılık yapılmakta ilçede 26 köyde dikkate değer arıcılık yapılmaktadır (Çizelge 6.26.). Fakat ana geçimi arıcılık olan köy yoktur. İlçe kovan sayısı olarak ilin %22,4'ünün merkez ise %21,6'sını barındırmaktadır. Yalnız unutmamak gerekirken cazip özellikleri nedeniyle, merkez ilçede sonra (13.750 kovan) ilçe 13.590 adet kovan sayısı ile en fazla olan ilçe konumundadır (Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş., 2004: 58).

Balıkçılık olarak ilçeye bağlı 5 köyde balık çiftliği küçük çaplı da olsa faaliyet göstermektedir. Göksun'da tatlı su balıkçılığı yapılmakta olup 6 tesis faaliyette bulunmaktadır. Fakat yöresel olarak balık kültürünün fazla gelişmemiş olması tesislerin gelişimini ve ilçe ekonomisine katkısını sınırlandırmaktadır. İlçe Tarım Müdürlüğü balıkçılık ile ilgili bilgi vermekte bugüne kadar 27 balıkçıya amatör balıkçılık belgesi verilmiştir.

Yukarıda hayvancılıkla ilgili bilgiler ışığında ilçeye bakıldığında kış mevsimi olarak 8 ayı içeride geçen halk için büyük işletmelerden yoksun, geleneksel hayvancılık, mera hayvancılığı, verimi düşük yerli ırkların çokluğunda, ana faaliyet kolu olmaktan uzak ayıplan bir hayvancılık görüntüsü sergilendiği görülmektedir. Oysa kırsal yerleşmelerdeki arazi azlığı, kuru tarım, sağlık, iklim, toprak veriminin düşüklüğü hayvancılığı önemli kılmaya gerektiren insanlara sermaye azlığı bilgi azlığı girdilerinin yüksekliği, teşvik kredilerinden yeterince yararlanamaması gibi nedenlerle hayvancılık ekonomik rafı sağlayacak bir faaliyet olmaktan çok uzaktır. Bu da insanların çözüm olarak yer değişikliğine neden olabilmektedir.

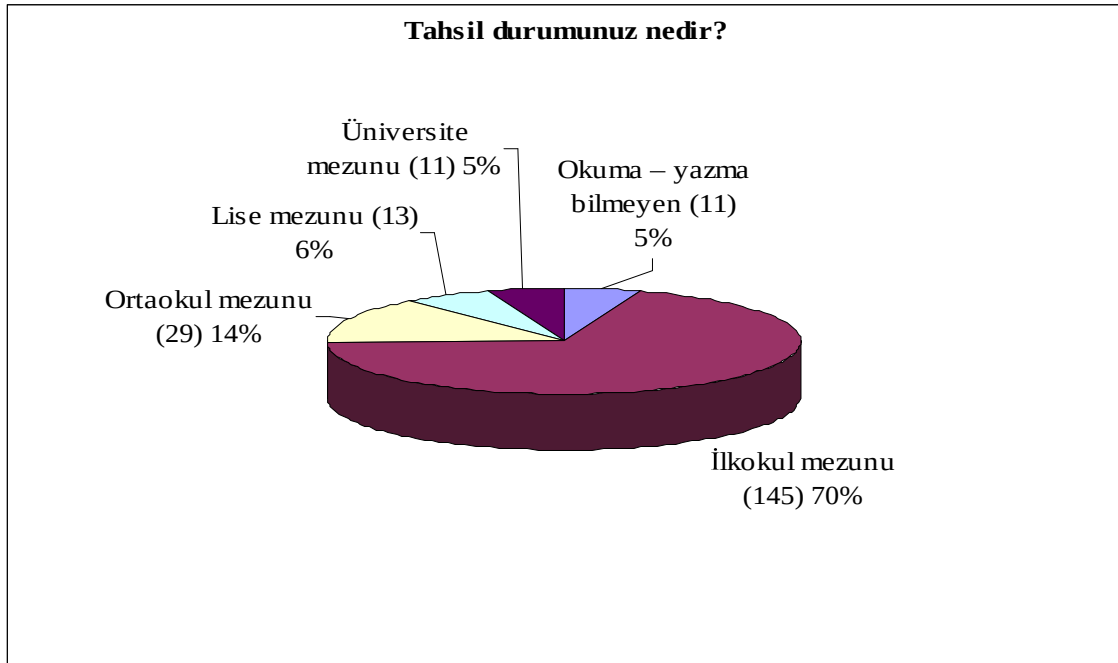
7. BULGULAR VE YORUM

Göksun ilçesinde yaşanan göç olayı ile ilgili Göksun ilçesi kırsal yerleşmelerinden 25 yerleşmede anketler uygulanmıştır. Anketlerin sonuçları ışığında Göksun’da faal olarak yaşanan göç olayının özellikleri açıklanmaya çalışılmıştır. Göç eden ve kalan ailelerin sosyal yapısı, ekonomik yapısı, değişimleri, göç özellikleri ve göç eden ailelerin geleceğe yönelik beklentileri ile ilgili karşılaştırmalar yapılarak incelenmiştir.

7.1. Göksun İlçesi Kırsal Yerleşmelerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri

7.1.1. Kırsal Nüfusun Sosyal Özellikleri

Göksun’un kırsal yerleşmelerinden 25’inde yapılan anketler sonucunda; hane reislerinin %70’i ilkokul mezunu, %14’ü ortaokul mezunu, %6’sının lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Kırsal yerleşmelerin eğitim durumundaki en az grubu ise %5’lik oranla üniversite mezunu ve %5’i okuma yazma bilmeyenler oluşturmaktadır. Aile reislerinde ilkokul mezunu oranının yüksekliği kırsal yerleşmelerde vasıfsız işçi oranının da yüksekliğini ortaya koymaktadır (Grafik 9.1).

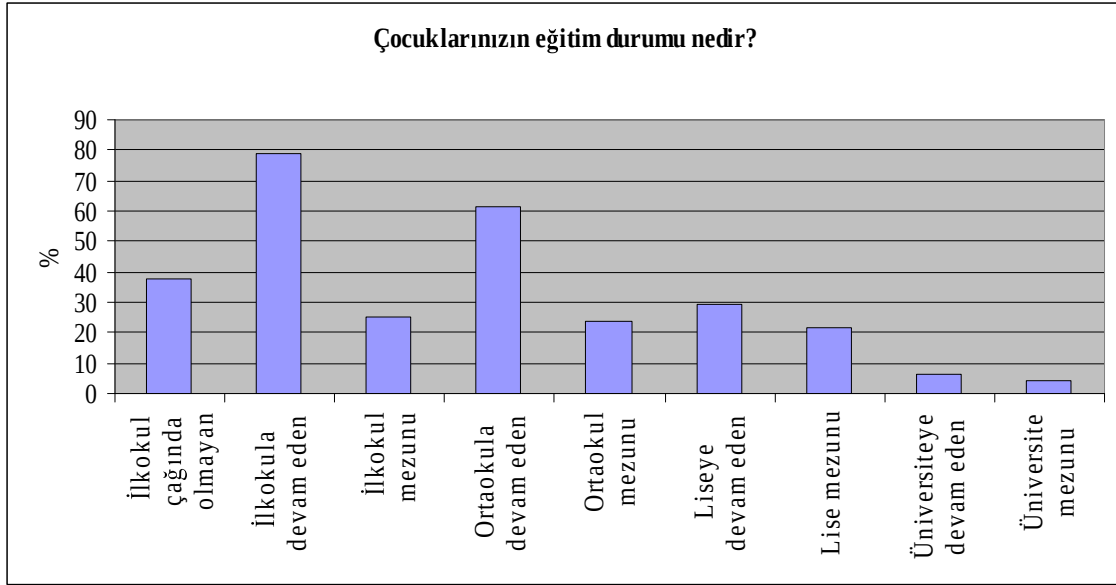
Grafik 7.1. Kırsal Nüfus Aile Reislerinin Tahsil Durumu.

Göksun kırsal yerleşmelerinde çocukların %79’unun ilkokula devam ettiği, %62’sinin ortaokula devam ettiği, %29’unun ise liseye devam ettiği görülmektedir. Buna karşılık çocukların %38’i ilkokul çağında olmayan, %25’i ilkokul mezunu, %24’ü ortaokul mezunu, %21’i de lise mezunudur. Ayrıca lise sonrası üniversite eğitime devam eden %6 ve mezun oranının da %4 olması bize kırsal nüfustaki eğitim durumunu göstermektedir. Genel olarak kırsal nüfusta eğitim düzeyi yükseldikçe öğrenci oranları azalmaktadır (Çizelge 9.1. ve Grafik 9.2.).

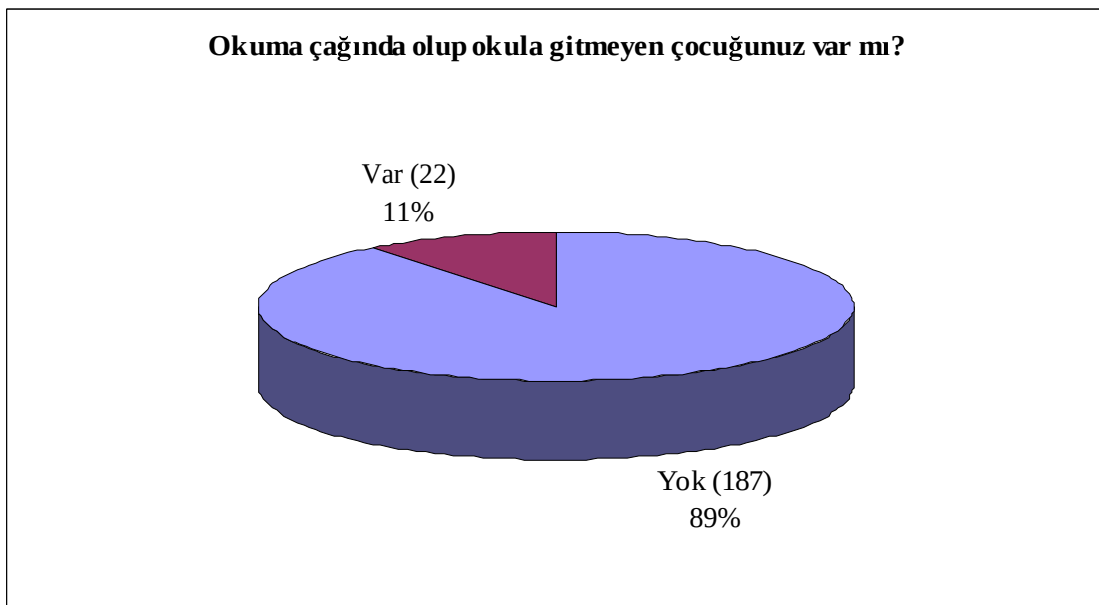
Çizelge 7.1. Kırsal Nüfusta Çocukların Eğitim Durumları.

	İlkokul çağında olmayan	İlkokula devam eden	İlkokul mezunu	Ortaokula devam eden	Ortaokul mezunu	Liseye devam eden	Lise mezunu	Üniversiteye devam eden	Üniversite mezunu
Sayı	82	171	55	133	51	63	46	13	9
%	38	80	25	62	24	29	21	6	4

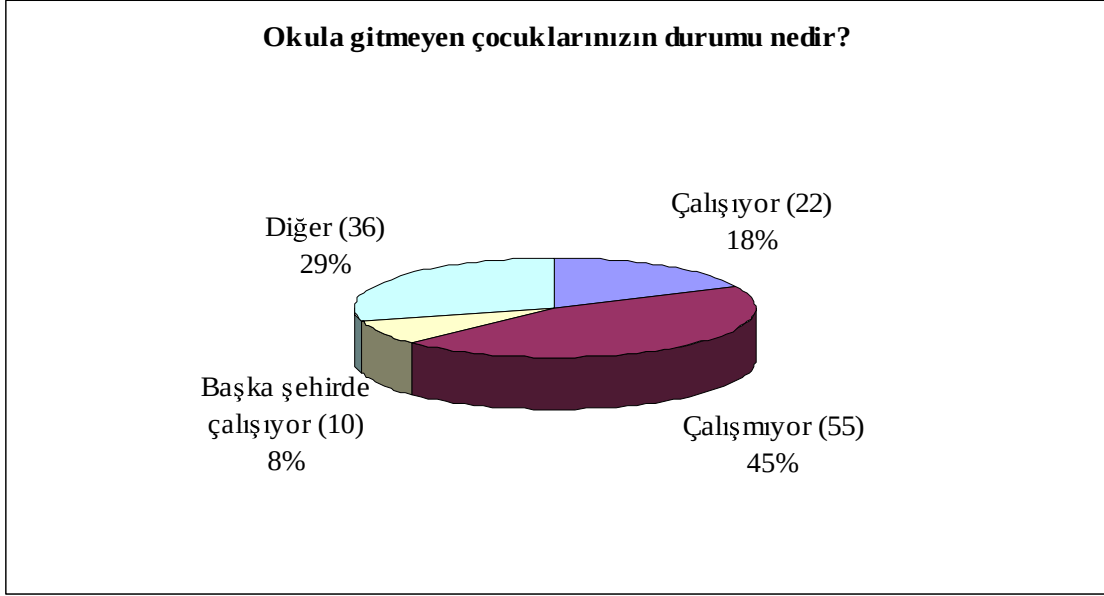
Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.2. Kırsal Nüfusta Çocukların Eğitim Durumları.

Ailelerde okuma çağında olup okula gitmeyen oranı %11 olarak belirlenmiştir. Tabi bu oranın daha yüksek olmasını engelleyen zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılması da etkili olmuştur. Bu oran ise küçümsenmeyecek boyuttadır. Gelecekte da nüfusun vasıfsız işçi oranının oldukça yüksek olacağı anlamına gelmektedir (Grafik 9.3.).

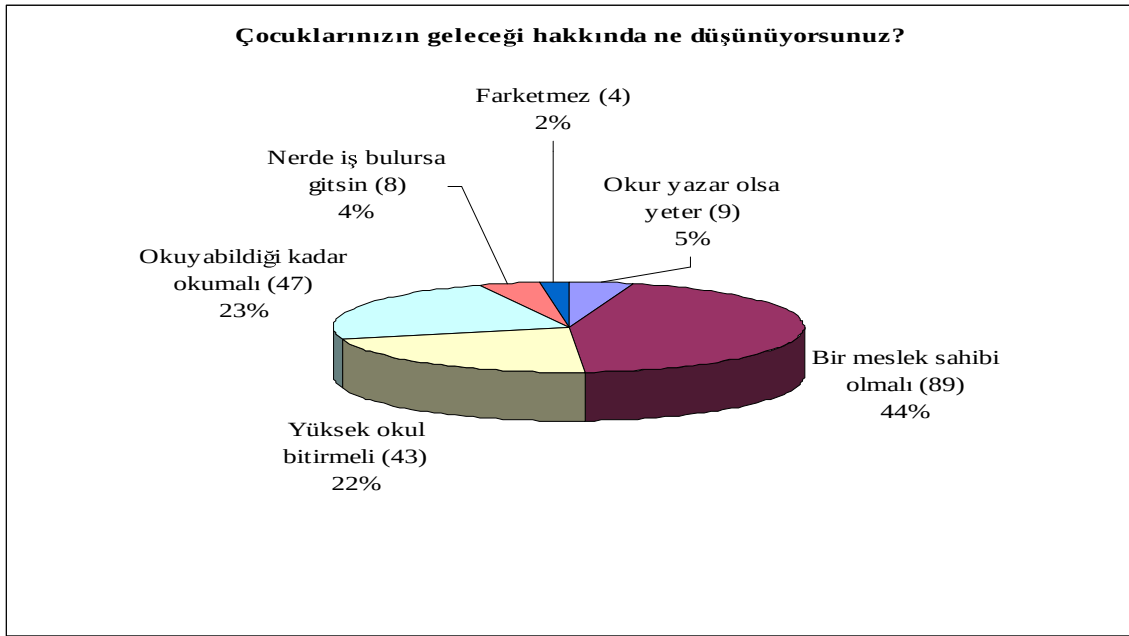
Grafik 7.3. Kırsal Nüfusta Okuma Çağında Olup Okula Gitmeyen Çocuklar.

Ailelerde okumayan çocukların durumuna bakıldığında %45'inin çalışmadığı, %29 bölümünün ev işlerine yardım ettiği, %18'inin bir işe devam ettiği, % 8'inin ise göç ederek başka şehirlerde çalıştığı anlaşılmaktadır. Burada % 45'lik bölümün çalışmaması gelecekte iş bulamama, geçim sıkıntısını ve devamında göçü zorlayan bir durum olarak gözükmemektedir. Çünkü hâlihazırda çocukların %8'inin göç etmiş olması bu durumu desteklemektedir (Grafik 9.4.).

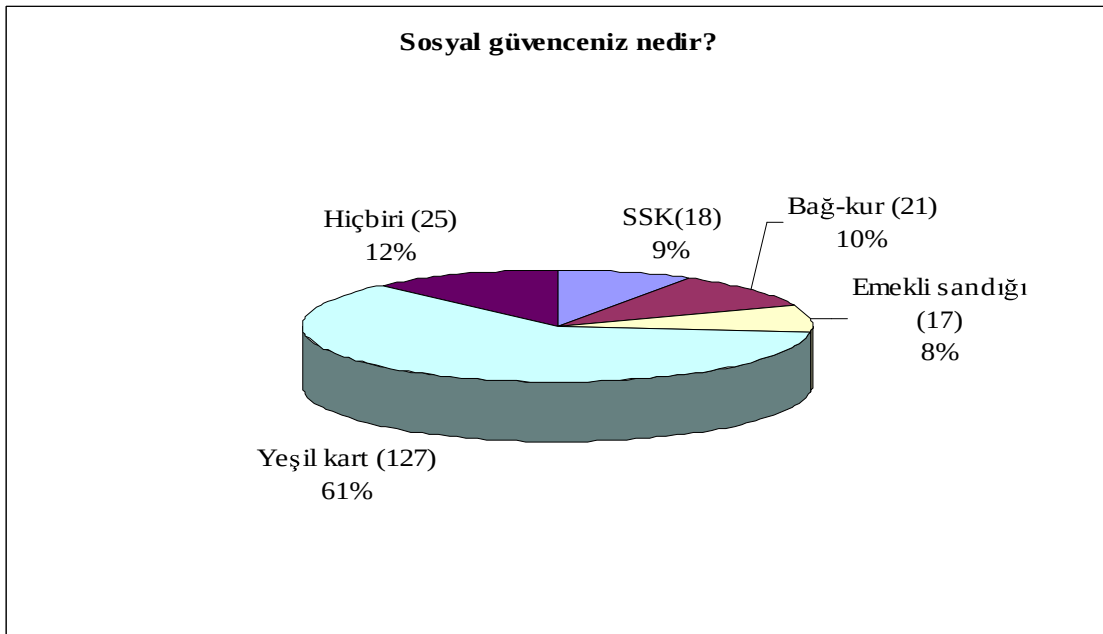
Grafik 7.4. Kırsal Nüfusta Okuma Çağında Olup Okula Gitmeyen Çocukların Durumu.

Ailelerin çocuklarının gelecekleri hakkındaki düşüncelerine bakıldığında; %23 aile reisinin çocuklarının eğitimini desteklediği, %22'sinin de çocuklarının yüksekokul bitirmesi konusunda kanaati olduğu gözlenmektedir. Ayrıca çocuklarının okumasına gerek görmeyen aileye rastlanmamıştır. Buna karşılık %5'i çocuklarının okuryazar olmasını yeterli bulurken, %5'i fark etmez anlayışındadır. Yalnız ailelerin %4'ü ise çocuklarının göçü de beraberinde getiren iş imkânının olduğu yere yönelmeyi desteklemektedir. Burada ailelerin %44'ü bir meslek sahibi olunması gerektiğini savunmaktadır. Genel anlamda aileler çocuklarına karşı oldukça duyarlıdır. Fakat kırsal yerleşmelerinin iş imkânı ve eğitim olanaklarının yetersizliği sonuçta insanları göçe zorlamaktadır (Grafik 9.5.).

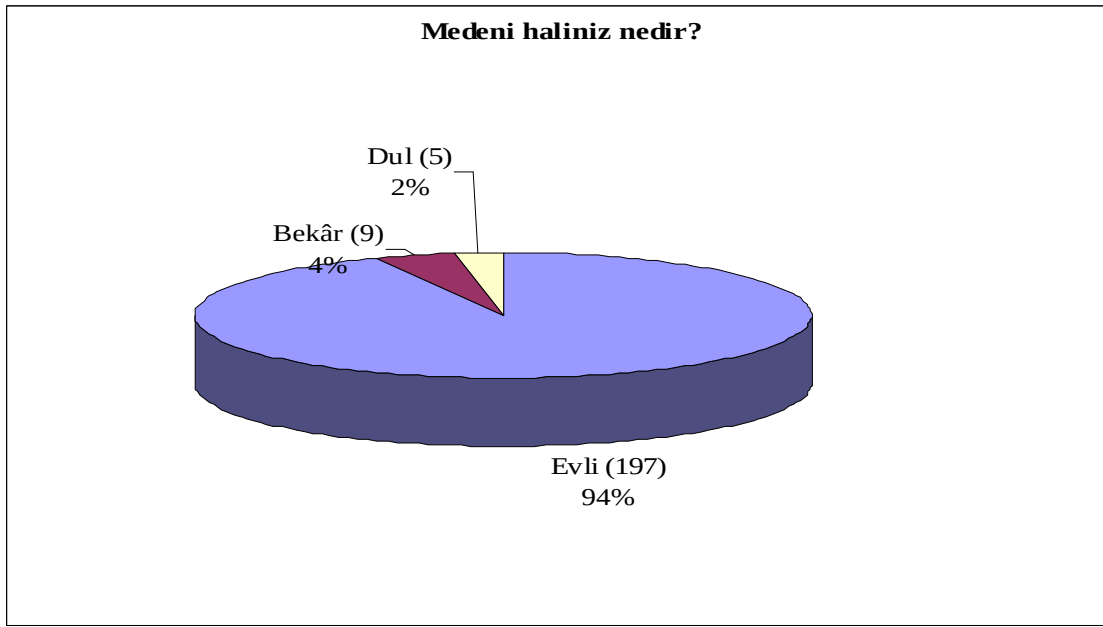
Grafik 7.5. Kırsal Nüfus Ailelerinin Çocuklarının Geleceği Hakkındaki Düşünceleri.

Göksun kırsal yerleşmelerinde ailelerden %8'inin emekli sandığı, % 10 unun bağ kur, % 9 unun ise SSK'lı olduğu görülmektedir. Bu da toplamda %27 yapmaktadır. Geriye kalan %61'lik bölüm yeşil kartlı iken % 12'lik bölüm hiçbirine sahip değildir. Köylerdeki Sosyal güvenlik eksikliği nüfusun sağlık nedeniyle göç etmesine etki edecek kadar yüksek oranlardadır (Grafik 9.6.).

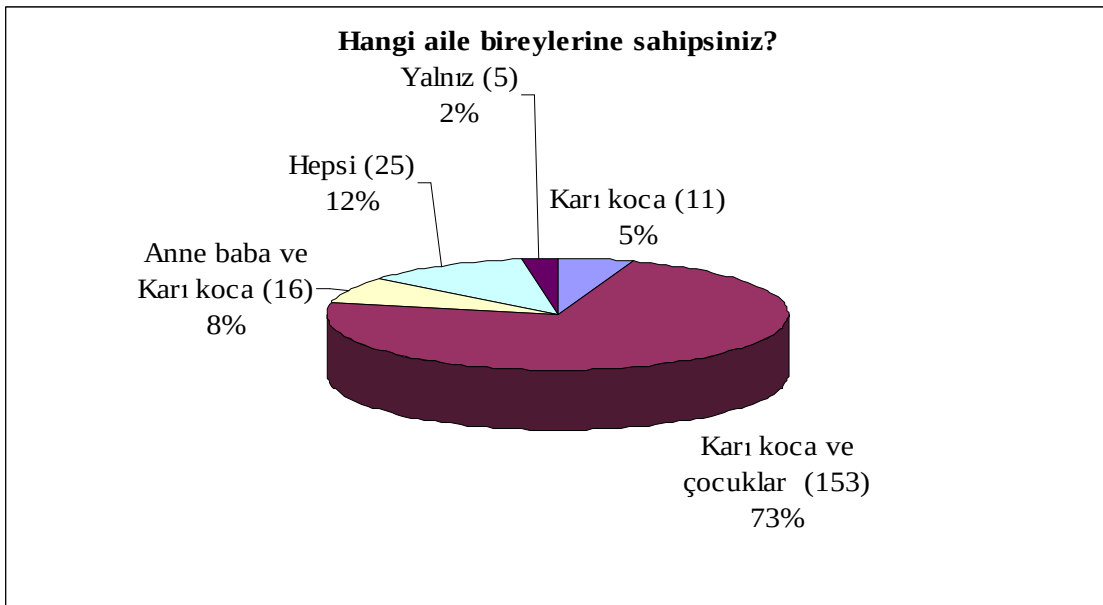
Grafik 7.6. Kırsal Nüfusta Sosyal Güvence Durumu.

Yapılan anketlerde %94 ü evli, %4 ü bekâr ve sadece % 2 si dul durumdadır (Grafik 9.7.).

Grafik 7.7. Kırsal Nüfus Aile Reislerinin Medeni Durumları.

Kırsal alanlardaki ailelerin %73'ü karı koca ve çocuklardan oluşmaktadır. %12'lik bölüm aileler ise geniş aile olarak anne baba, karı koca ve çocuklardan oluşmaktadır. Yalnız %8'lik bölüm anne baba ve karı kocadan oluşmaktadır. Karıkocadan oluşan aileler %5 iken, yalnız yaşayanlar %2'dir. Kırsalda en büyük grubun çekirdek ailelerden oluştuğu gözlenmektedir. Buna karşılık geniş aileler toplamı %20'lik bölüm oluşturur (Grafik 9.8.).

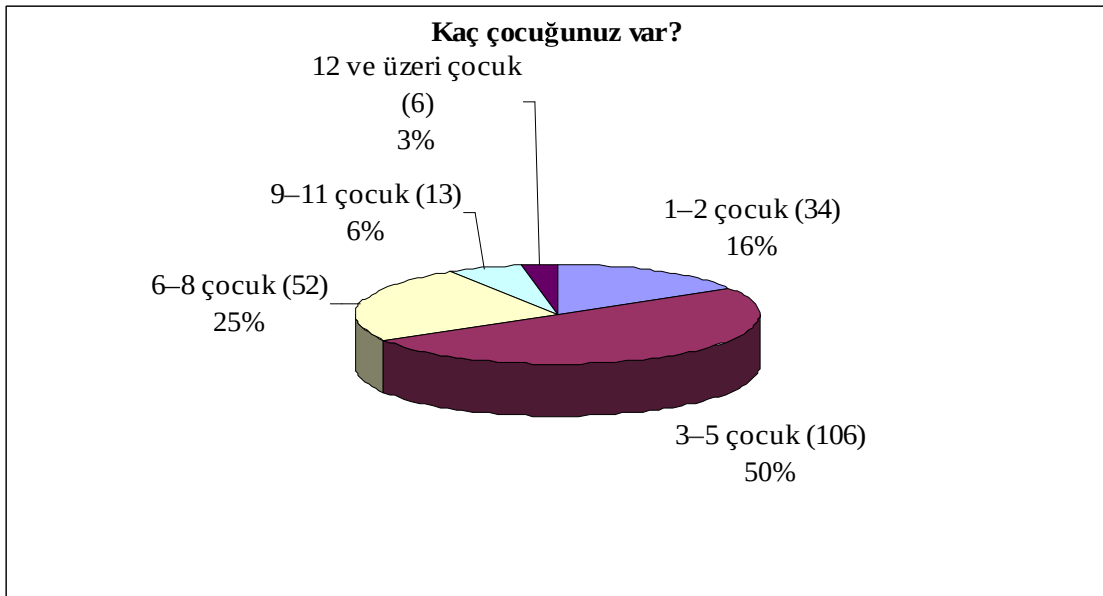
Grafik 7.8. Kırsal Nüfusta Aile Bireyleri.

Hane büyüklükleri itibariyle ailelerin %47'si 5- 8 kişiden oluşmaktadır. %35'i 3-5 kişiden, %17'si 9 ve daha yukarı sayıda ve sadece %1'i 1-2 kişiden aile grupları olduğu belirlenmiştir. Hane büyüklüğü itibariyle beş kişiden fazla olan oranı %64'tür. Türkiye'de ortalama hane büyüklüğü 4,49 (DİE, 2000) olduğu düşünüldüğünde Göksun köylerinde ise ortalama 7,1 olarak ailelerin geniş aile guruplarını oluşturduğu görülmektedir (Grafik 9.9.).

Grafik 7.9. Kırsal Nüfusta Ailelerin Hane Büyüklükleri.

Ailelerin çocuk sayılarına bakıldığında %50'si 3-5 çocuklu aile yapısı göstermektedir. %25'i ise 6-8 çocuk, %16'sı 1-2 çocuk, %6'sı 9-11 çocuk, %3'ü ise 12 ve daha fazla çocuğa sahip aile yapısı göstermektedir. 6 ve daha yukarı çocuk sahibi olan ailelerin oranı toplamda %34 ile oldukça yüksektir. Göksun köylerinin geçimi zorlaştırıcı şekilde gelir kısıtlılığı, kalabalık ailelerde köylerde tutunamama olarak sonuçlanmaktadır (Grafik 9.10.).

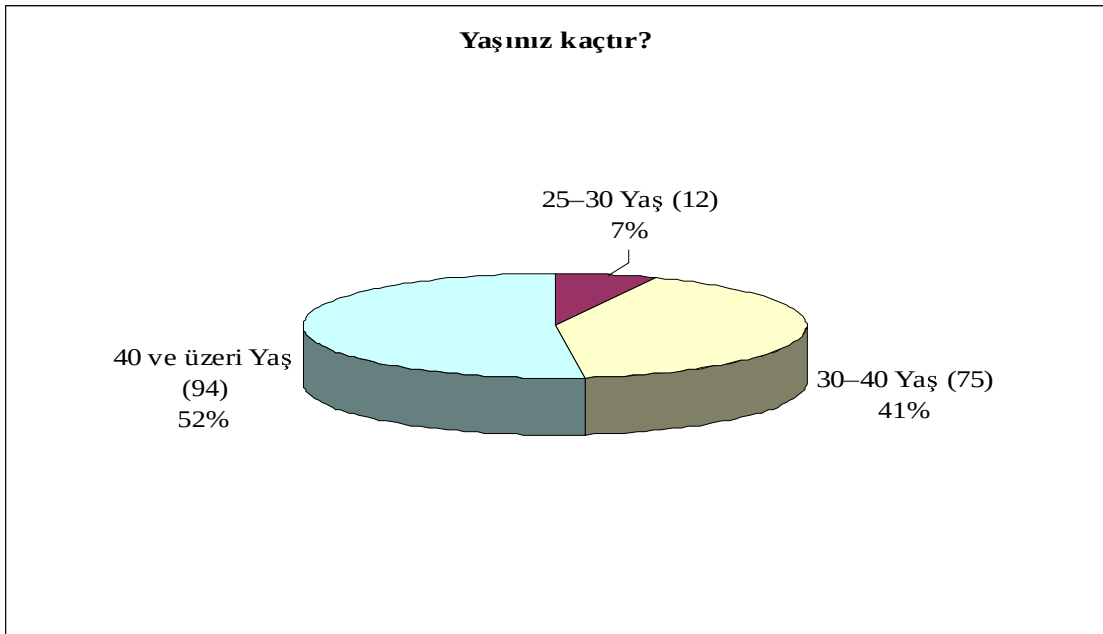
Grafik 7.10. Kırsal Nüfusta Ailelerin Çocuk Sayıları.

Kırsal ailelerde geniş aile tipinin ne kadar yoğunlukta olduğu araştırıldığında; evli çocuklarıyla aynı evde kalan aile oranı %25'tir. Bu durum kırsal nüfusta geleneksel geniş aile anlayışının devam ettiğinin göstergesidir (Grafik 9.11.).

Grafik 7.11. Evli Çocuklarıyla Birlikte Kalan Aileler.

Hane reislerinin yaş durumu incelendiğinde %52'sinin 40 ve üzeri yaş, %41'nin 30–40 arası, %7'sinin de 25–30 arası yaş grubunu oluşturduğu gözlenmektedir. Burada yaşı 40'ın altında olan aile reislerinin oranının %48'lerde olması kırsalda genç ailelerden çok yaşlı aile gruplarının bulunduğunu ortaya koymaktadır (Grafik 9.12.).

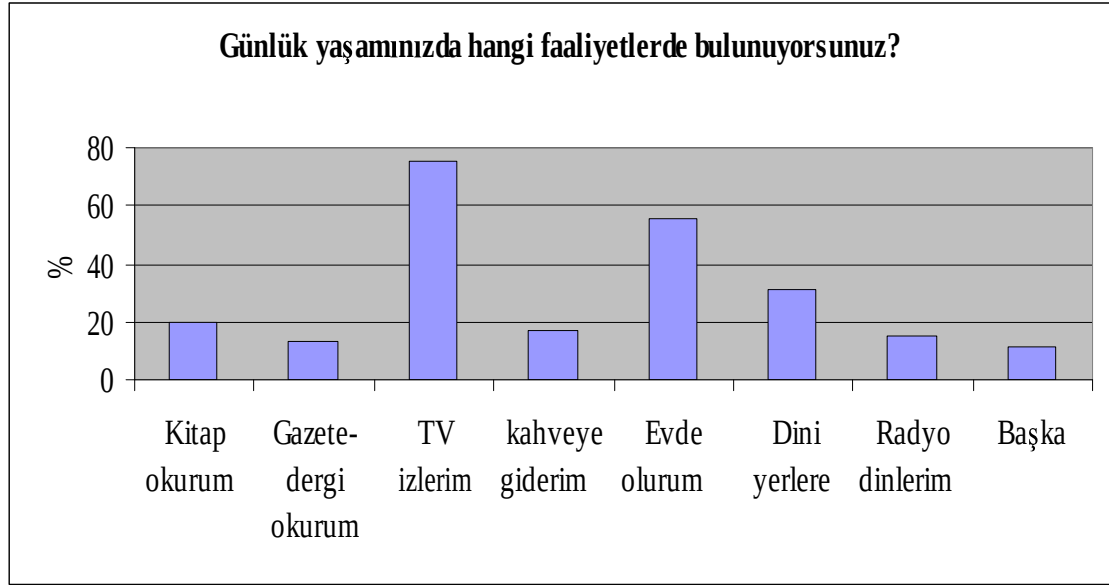
Grafik 7.12. Kırsal Nüfusta Aile Reislerinin Yaş Durumları.

Ailelerin kültürel anlamda boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri incelendiğinde en çok yapılan faaliyetler olarak ailelerde ilk başta %75'lik oranla TV izlemek gelmektedir. Daha sonra %55'nin evde zaman geçirdiği, %31'nin dini görevlerini yerine getirdiği, %20'sinin kitap okuduğu, %7'sinin kahvede zaman geçirdiği, %13'nün gazete dergi okuduğu, %15'nin radyo dinlediği, %12'sinin ise diğer faaliyetlerde bulunduğu belirlenmiştir. Yalnız ailelerde %20'lik oranın kitap okuması ilgi çekicidir. Ayrıca kırsalda insanların %17'sinin kahveye gitmesi oldukça düşüktür. Bu oranın daha yüksek olması beklenirken kırsalda insanların kahve kültürünün yerine TV izleme aldığı görülmektedir (Çizelge 9.2. , Grafik 9.13.).

Çizelge 7.2. Kırsal Nüfusta Ailelerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri.

Kitap okurum		Gazete- dergi okurum	TV izlerim	Kahvehaneye giderim	Evde olurum	Dini yerlere	Radyo dinlerim	Başka
Sayı	43	29	162	37	119	68	33	25
%	20	13	75	17	55	31	15	12

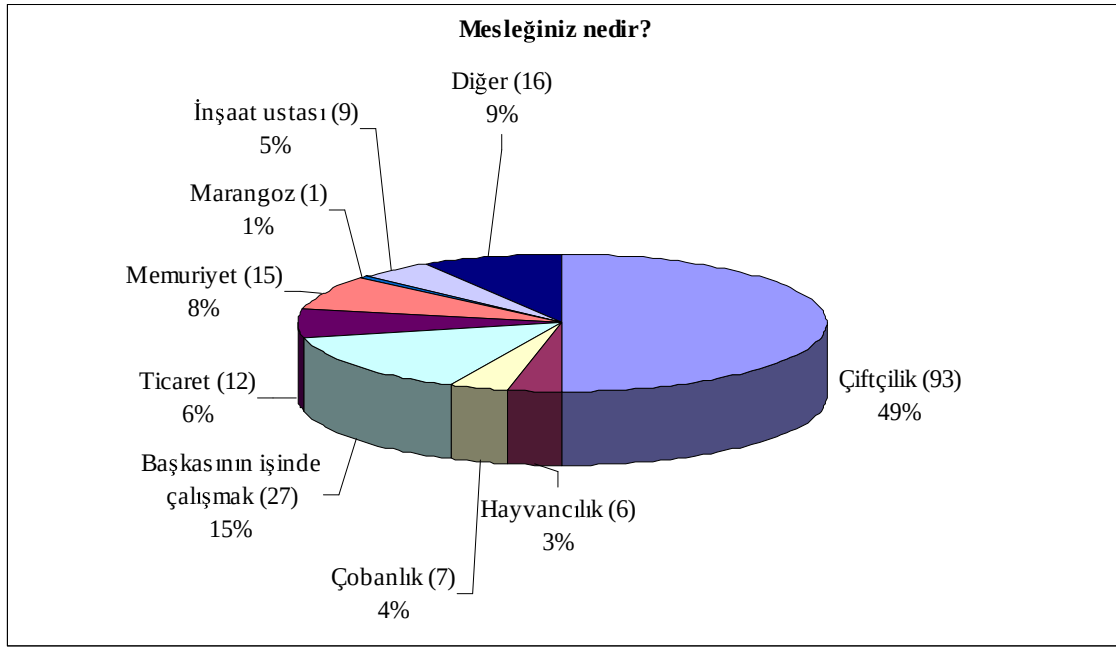
Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.13. Kırsal Nüfusta Ailelerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri.

7.1.2. Kırsal Nüfusun Ekonomik Özellikleri

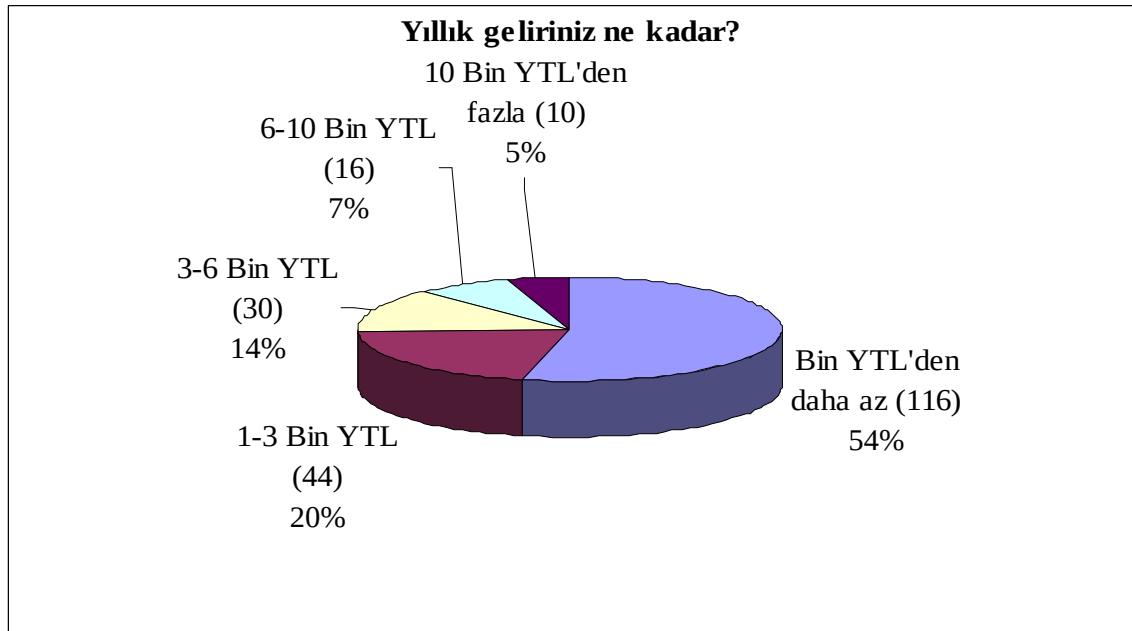
Göksun kırsal yerleşmelerinde ailelerin mesleki özelliklerinde en başta %49 oranla çiftçilik gelmektedir. İkinci sırayı ise %15'lik oranla başkasının işinde çalışan tarım işçisi oluşturur. Memuriyet %8, ticaret %6, inşaat ustası %5, çobanlık %4, hayvancılık %3, diğer meslekler %9 olarak oluşmuştur.

Ailelerin geçim kaynaklarıyla ilgili hayvancılığın gerilerde yer almasının nedeni araştırıldığında kırsal nüfustaki ana geçim kaynağı tarım iken hemen hemen her aile az sayıda da olsa hayvancılık yapmaktadır. Ama aile reislerinden ana meslekleri sorulduğunda tarım belirtilirken beraberinde hayvancılığında yapıldığını unutmamak gerekir. Ana geçim kaynağı olarak hayvancılık çok az yapılan bir faaliyettir. Ayrıca %15 oranında tarım işçisinin bulunması kırsal nüfusta kendi mal varlığıyla geçimini sağlayamayan ailelerin azımsanmayacak oranda olduğunu göstermektedir (Grafik 9.15.).

Grafik 7.14. Kırsal Nüfusta Aile Reislerinin Meslekleri.

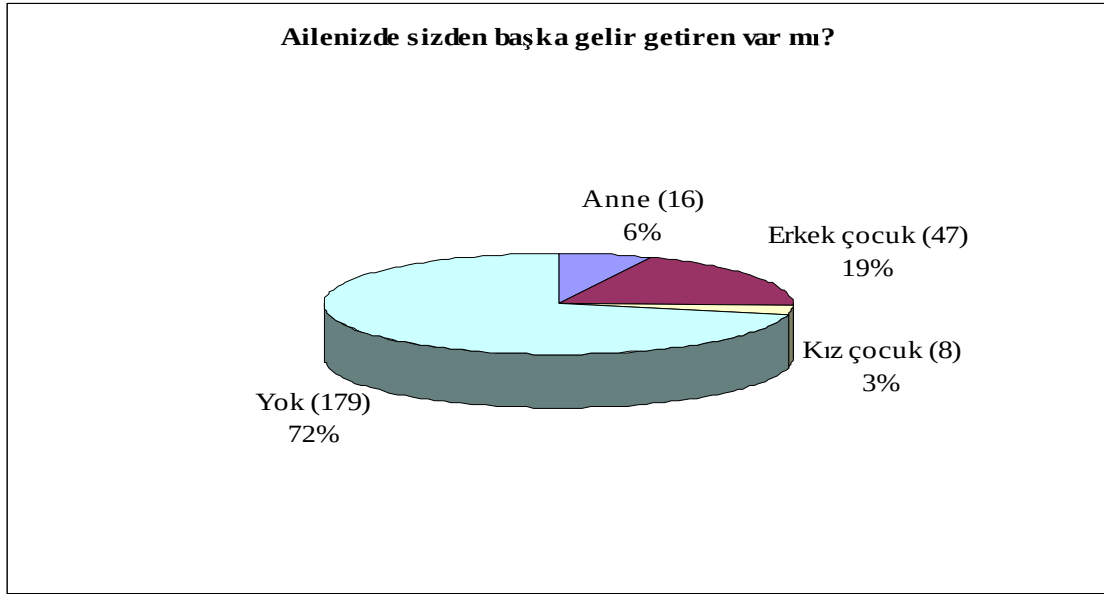
İncelenen ailelerin yıllık gelirleri karşılaştırıldığında %54'ü Bin YTL'den az, %20'si 1-3 Bin YTL, %14'ü 3-6 Bin YTL, %7 6-10 Bin YTL, %5'i ise 10 Bin YTL'den fazla gelire sahip ailelerdir. Sonuç olarak Göksun kırsal yerleşmelerinin yarısından fazlası yıllık geliri Bin YTL'den az olarak karın tokluğuna hayat sürdüren ailelerden oluşmaktadır. Ailelerde yıllık gelir "bin YTL" aylara bölündüğünde "83 YTL" ye yakın bir miktara denk gelmektedir. Aylık miktar, kırsal nüfusta hanelerin kalabalıklığını da düşündüğümüzde oldukça zor şartlarda yaşamı belirtmektedir (Grafik 9.16.).

Grafik 7.15. Kırsal Nüfusta Ailelerin Yıllık Geliri.

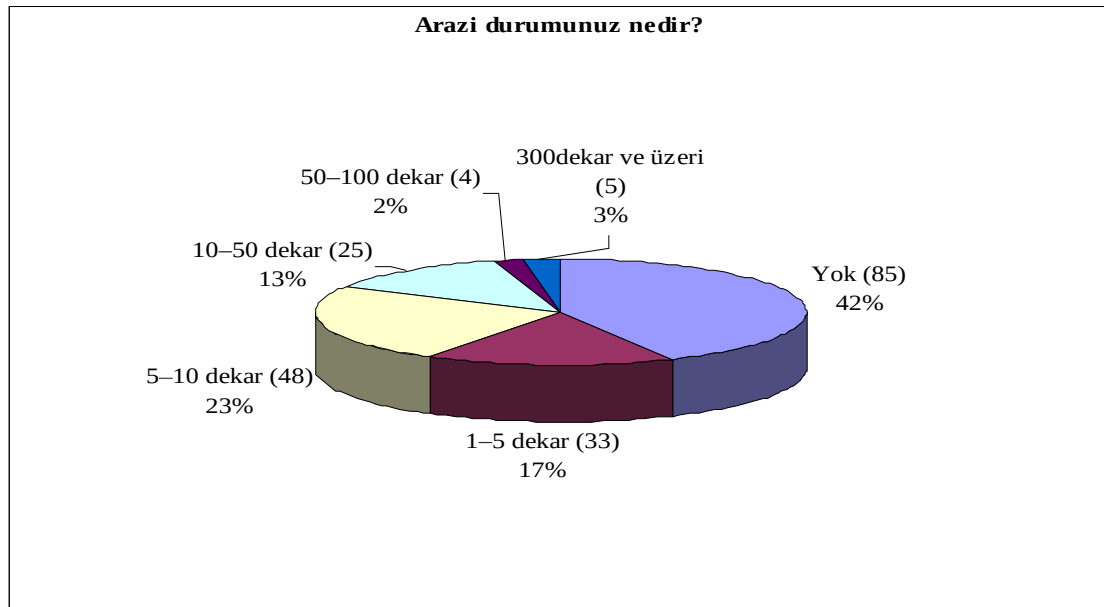
Kırsal nüfus ailelerinde babadan başka gelir getirenin olmadığı grup %72'dir. Babadan başka erkek çocuğun aileye katkısı olduğu grup %19, annenin katkıda

bulunduğu aileler ise %6, kız çocukların katkıda bulunduğu aileler %3'ü oluşturmaktadır. Fakat kırsalda tüm aile fertlerinin birer tarım işçisi konumunda ailenin gelirine katkıda bulunduğunu unutmamak gerekir (Grafik 9.17.).

Grafik 7.16. Kırsal Nüfusta Babadan Başka Gelir Getiren Kişiler.

Kırsal nüfusun en büyük grubu %42 oranla arazi sahibi olmayanlar oluşturmaktadır. %23'ü 5–10 dekar, %17'si 1–5 dekar araziye sahiptir. Sadece %13'ü 10–50 dekar araziye sahipken, 50–100 dekar araziye sahip olanlar oranı %2'dir. 100–300 dekar araziye sahip aileye rastlanmazken, 300 ve üzeri araziye sahip oranı %3'tür. Geniş arazi yelpazesine sahip olmayan Göksun İlçesi'nde aynı zamanda arazilerin de çok bölündüğü ve büyük oranlarda ailelerin yok denecek kadar az araziye sahip olduğu anlaşılmaktadır (Grafik 9.18.).

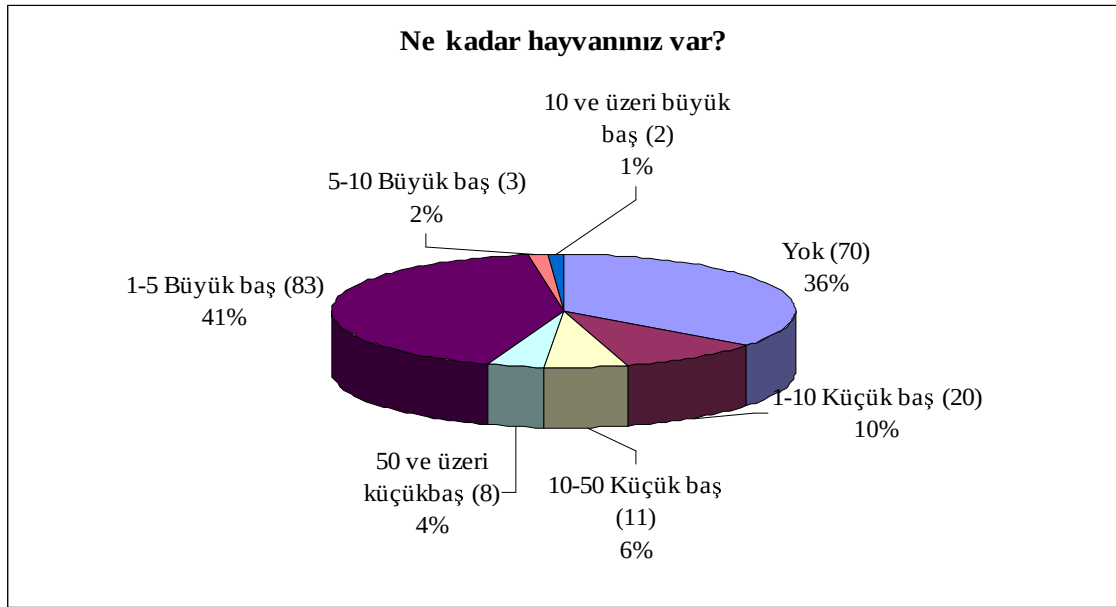

Grafik 7.17. Kırsal Nüfusun Arazi Durumu.

Hayvan varlığı itibariyle değerlendirme sonuçlarına bakıldığında ailelerin %41'nin 1 – 5 adet büyük baş hayvan sahip oldukları görülmektedir. İkinci sırada ise

%36 ile herhangi bir hayvan varlığının olmadığı bir grubu göstermektedir. Ailelerin %10'u 1–10 küçükbaşa sahiptir. %6'sı 10–50 arası küçükbaş beslemektedir. 50 ve üzeri küçükbaş besleyen aile oranı %4'dür. Buna karşılık 5–10 arası büyük baş hayvan sahipleri %2'dir. 10 ve üzeri büyük baş oranı %1'dir.

Değerlerden hareketle büyük baş hayvanların %41 oranında 1–5 adetten oluşması ailelerde kendi ihtiyacını karşılamaya yönelik hayvancılığın yapıldığı anlaşılmaktadır. Genel olarak hayvan varlığı düşünüldüğünde büyük hayvan sürüleri bulunan aile oranlarının çok düşük olduğu görülmektedir (Grafik 9.19.).

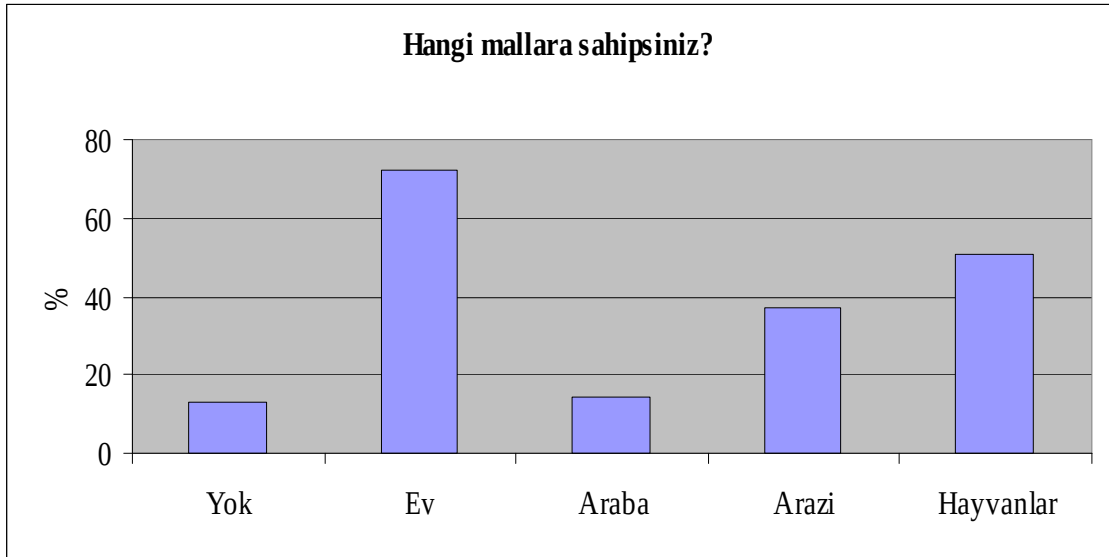
Grafik 7.18. Kırsal Nüfusta Ailelerin Hayvan Durumu.

Kırsal nüfusun mal varlıkları itibariyle %72'si ev sahibidir. Bunu yanında kırsal nüfusun %50'sinin hayvanı, %37'si arazisi, %14'ünün de arabası vardır. Yalnız kırsal kesim olmasına rağmen herhangi birine sahip olmayanların oranı %13 ile dikkat çekici ölçüde yüksektir. Ayrıca arazi varlığının düşüklüğü oldukça belirgindir. Yalnız hayvan varlığındaki yükseklikte bir baş hayvanı olanın da bu oran içinde yer aldığını unutmamak gerekir (Çizelge 9.4., Grafik 9.20.).

Çizelge 7.3. Kırsal Nüfusun Mal Varlığı.

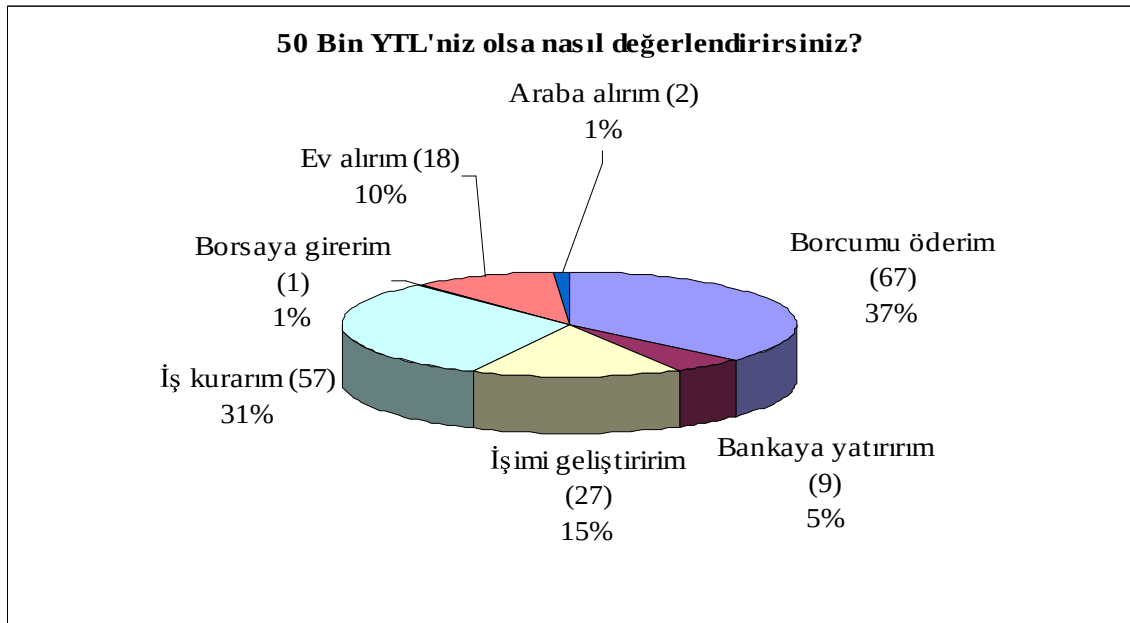
	Yok	Ev	Araba	Arazi	Hayvanlar
Sayı	28	156	31	80	109
%	13	72	14	37	50

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

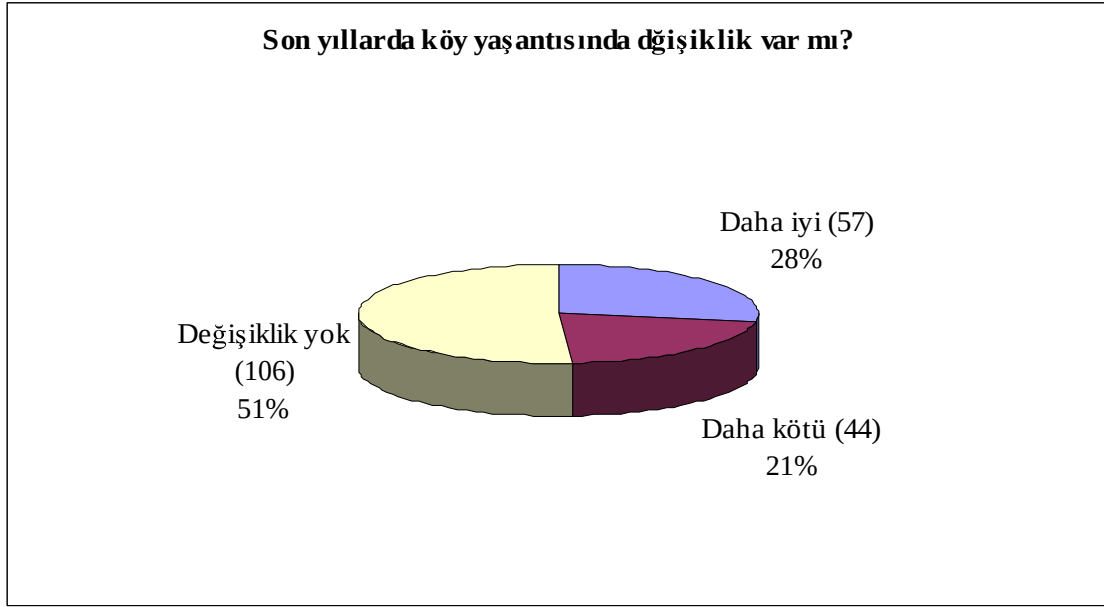
Grafik 7.19. Kırsal Nüfusun Mal Varlığı.

Kırsal nüfusun yatırım planları itibariyle “50 bin YTL” nin varlığı durumunda ne yapacakları araştırıldığında %37’si borcunu ödemekte kullanmak istemektedir. %31’i iş kurmak, %15’i işini geliştirme hedefleri içindedir. Bunun yanında %10’u ev almak %1’i araba ve %1’i borsada değerlendirmeyi düşünmektedir. Kırsal yerleşmelerdeki işini geliştirme ve iş kurma oranının toplam % 46 olması oldukça yüksek olmasına rağmen hedefteki planlar hayata geçirilememektedir (Grafik 9.21.).

Grafik 7.20. Kırsal Nüfusun “50 Bin YTL” Para İle Ne Yapabilecekleri Sorgusu.

Kırsaldaki yerleşmelerin son yıllardaki durumuna bakıldığında ailelerin %51’i köy yaşantısının değişmediğini düşünmekte, %28’i yaşantının daha iyiye gittiği düşüncesindeyken, %21’i daha kötüye gittiğini düşünmektedir. Bu durum memnuniyetsiz ve kırsal alanlardaki durumun kötüye gittiğini düşünen aileler oranının oldukça yüksek olmasına etki etmektedir (Grafik 9.22.).

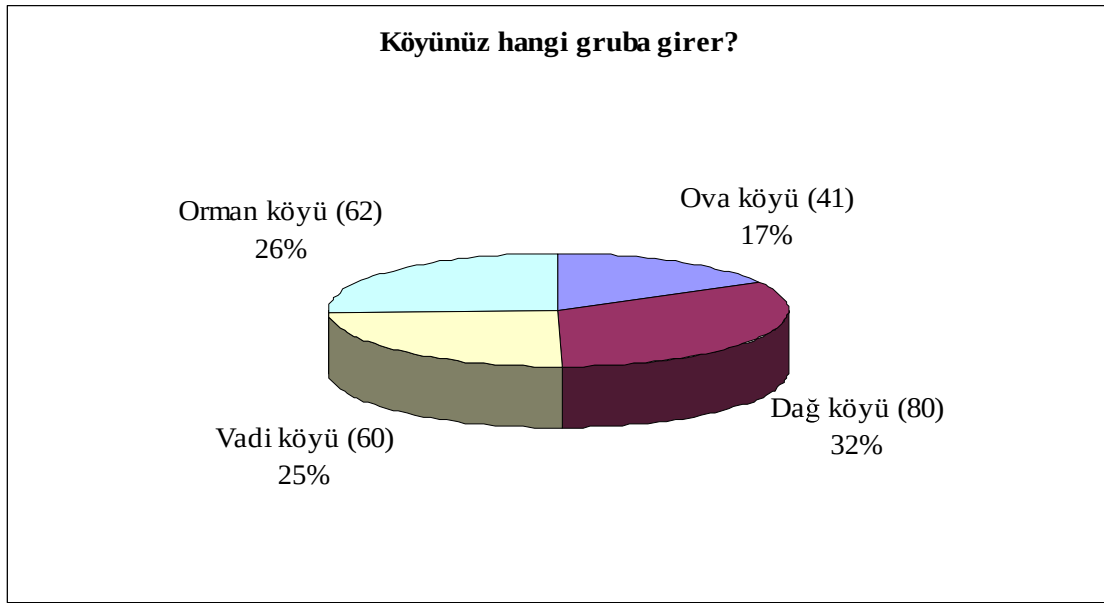
Grafik 7.21. Son Yıllarda Köy Yaşantısındaki Değişiklikler.

Ailelerin son yıllardaki gelir durumuna bakıldığında yukarıdaki anket sonuçlarına paralel olarak %55 ailenin durumu değişmediği görülmektedir. Geliri azalan aile oranı %30 olarak oldukça yüksektir. Geliri artan grup ise %15'dir (Grafik 9.23.).

Grafik 7.22. Kırsal Nüfusun Son Yıllarda Gelirlerindeki Değişim.

Kırsal yerleşmelerin bulundukları yerleşme tipi incelendiğinde ilçe kırsal yerleşme özelliklerinde ova, dağ, vadi ve orman köyü olma özellikleri itibarıyla birbirine yakın oranlarda her tip köyün bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre kırsal yerleşmelerin %32'si dağ köyü, %26'sı orman köyü, %25'i vadi köyü ve %17'si ova köyü olma özelliği vardır (Grafik 9.24.).

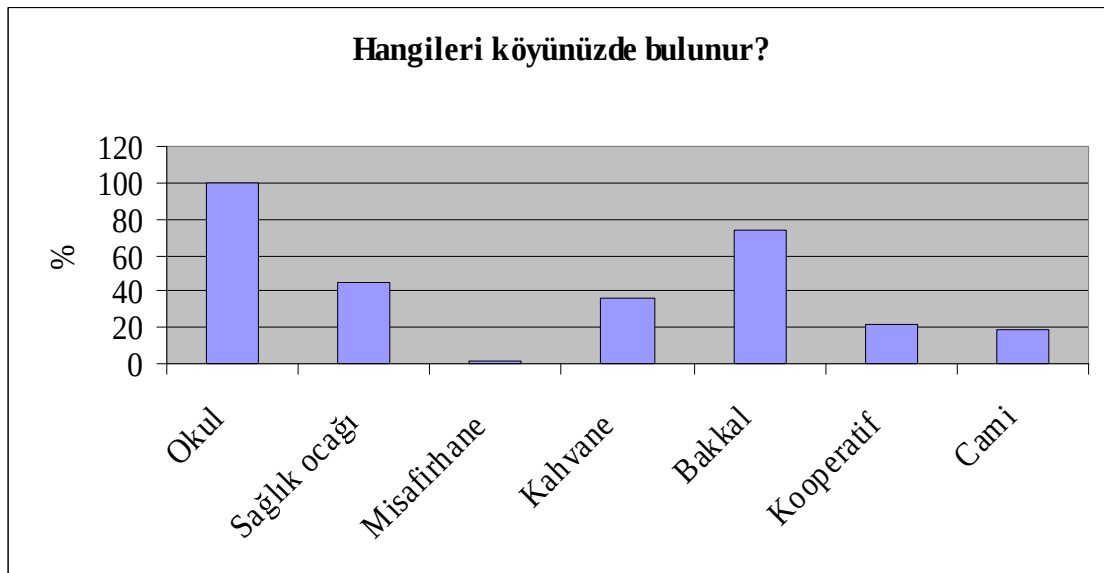
Grafik 7.23. Kırsal Nüfusun Mesken Tipleri.

Aşağıdaki tablo incelendiğinde kırsal yerleşmelerin 25’inde anket yapılmasına rağmen (belde teşkilatları dâhil) seçeneklerde verilen okul, sağlık ocağı, misafirhane, kahvehane, bakkal, kooperatif, cami yapılarından hepsini bulunduran yerleşme yoktur. Bunun yanında hiçbir kırsal yerleşmede misafirhane bulunmamaktadır. Yalnız belde teşkilatlarında misafirhane hariç diğer tesisler bulunmaktadır. Kooperatif kuruluşları ise beldeler hariç diğer yerleşmelerde bulunmamaktadır (Çizelge 9.5., Grafik 9.25.).

Çizelge 7.4. Köylerdeki Ekonomi ve Sosyal Tesisler.

	Okul	Sağlık ocağı	Misafirhane	Kahvehane	Bakkal	Kooperatif	Cami
Sayı	216	96	4	79	160	46	40
%	100	44	2	37	74	21	19

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.24. Köylerdeki Ekonomi ve Sosyal Tesisler.

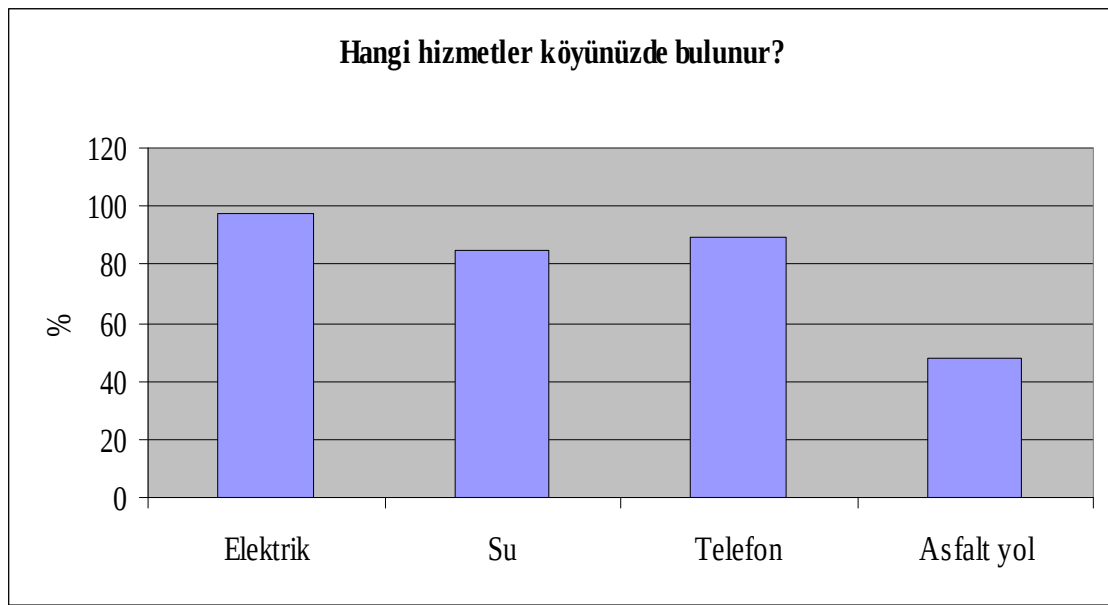
Kırsal yerleşmelerin büyük çoğunluğunda asfaltlama çalışması eksikliği göze çarpmaktadır. Kazandere ve Kaleboynu köylerinde ise telefon iletişimi çoğu zaman kesilmekte olduğu anlaşılmaktadır. Genel olarak bütün yerleşmelerde elektrik hizmeti mevcuttur. Yalnız su şebekesi itibariyle evlerde su tesisatı olmayan köylerin az olmadığını unutmamak gerekir (Çizelge 9.6., Grafik 9.26.).

Kırsal yerleşmelerde sosyal tesis ve ekonomik faaliyet darlığı Göksun kırsalında oldukça yüksek itici güce sahiptir.

Çizelge 7.5. Köylerdeki Alt Yapı Varlığı.

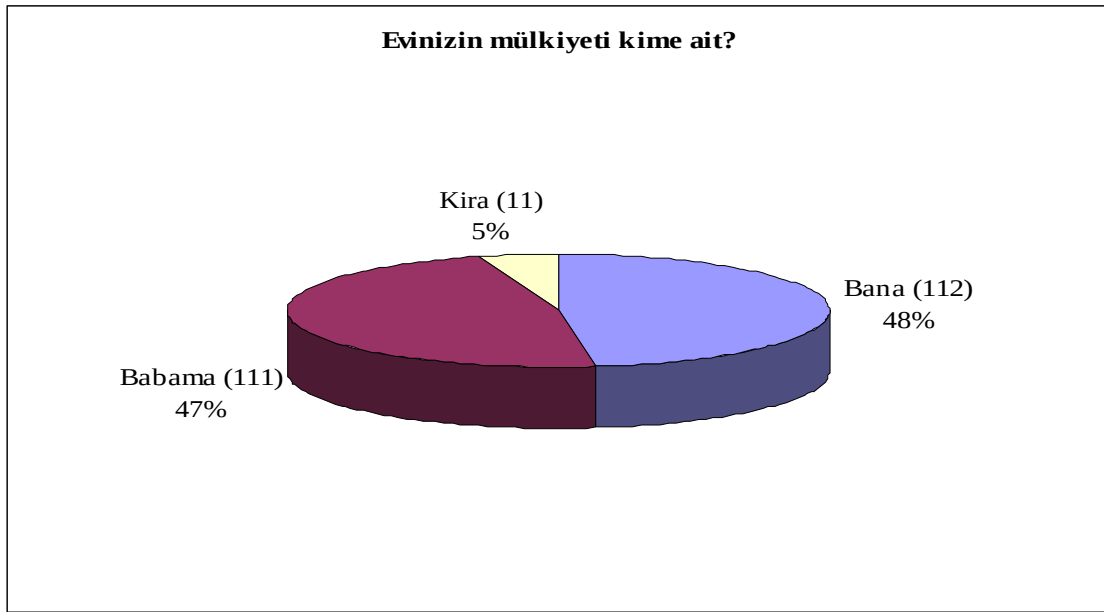
	Elektrik	Su	Telefon	Asfalt yol
Sayı	211	184	193	103
%	98	85	89	48

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

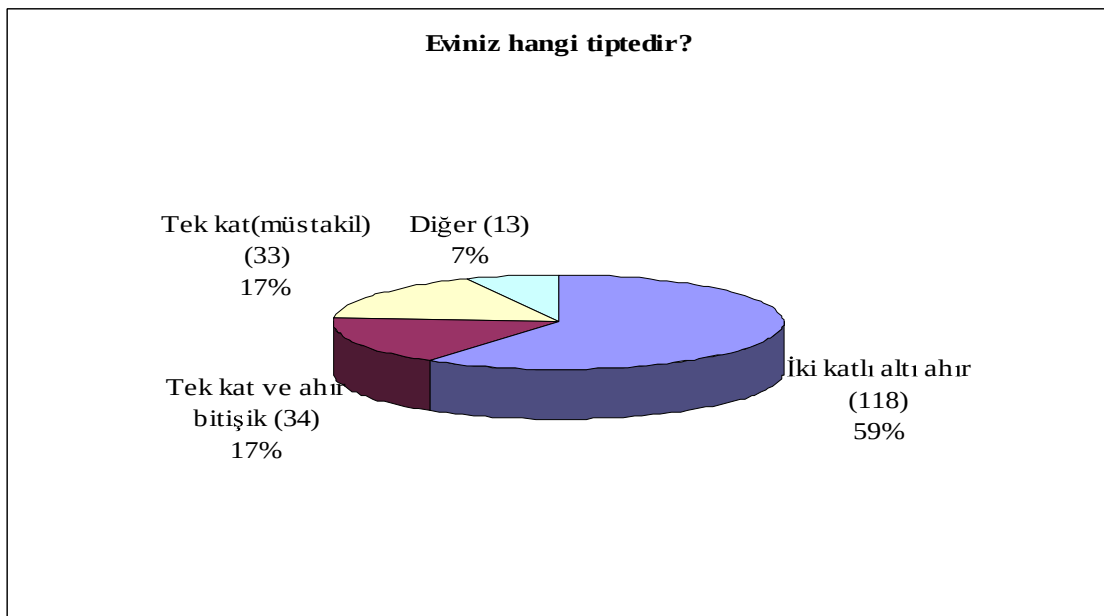
Grafik 7.25. Kırsal Yerleşmelerin Alt Yapı Durumu.

Hane durumu araştırmasında kırsalda kendisine ait evi olanların oranı %48 iken babasından kalma ev sahibi olan oranı %47'dir. Buna karşılık kira durumu ise %5 oranındadır. Nüfusun kırsal yerleşmelerde %5 oranında kiracı konumda olması oldukça düşündürücüdür (Grafik 9.27.).

Grafik 7.26. Kırsal Nüfusun Ev Mülkiyet Durumu.

Kırsal yerleşmelerde evlerin özellikleri itibariyle %59'u iki katlı altı ahır şeklinde ev tipi özelliğindedir. %17'si ise tek kat ve ahır eklentili yapıda, müstakil ev tipi %17, diğer tipler ise %7'yi oluşturur. Toplamda ahır olan ev tipi %76 oranına sahiptir. Buna karşılık ahır bulunmayan müstakil ev oranının %17 olması yüksek ve dikkat çekici bir sonuçtur. Çünkü ana gelir olmasa da yan gelir olarak veya ihtiyacı karşılayacak oranda hayvancılığın yapıyor olması gerekirken bir kısım nüfusun bu durumdan uzak olduğu görülmektedir (Grafik 9.28.).

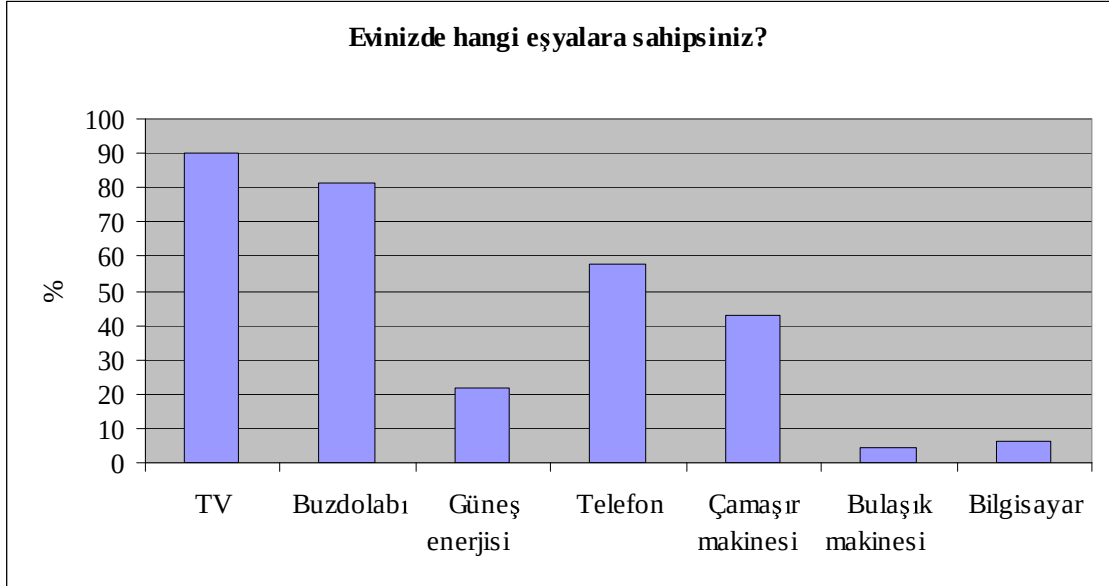
Grafik 7.27. Kırsal Nüfusun Bulundukları Ev Tipleri.

Kırsal nüfusun gelişmişlik göstergesi olarak eşya durumları incelendiğinde evlerde en çok bulundurulmuş eşya %90 oranıyla TV'dir. İkinci sırada %81 oranıyla buzdolabı gelmektedir. Üçüncü sırada ise telefon %58'dir. Buna karşılık kırsal nüfusta çamaşır makinesi bulunan ev oranı %43 ile az sayılmayacak bir orana sahiptir. Güneş enerjisi %22, bulaşık makinesi %5, bilgisayar %6'dır (Çizelge 9.7., Grafik 9.29.).

Çizelge 7.6. Ailelerin Evlerindeki Eşya Durumu.

	TV	Buzdolabı	Güneş enerjisi	Telefon	Çamaşır makinesi	Bulaşık makinesi	Bilgisayar
Sayı	194	176	47	125	93	10	14
%	90	81	22	58	43	5	6

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

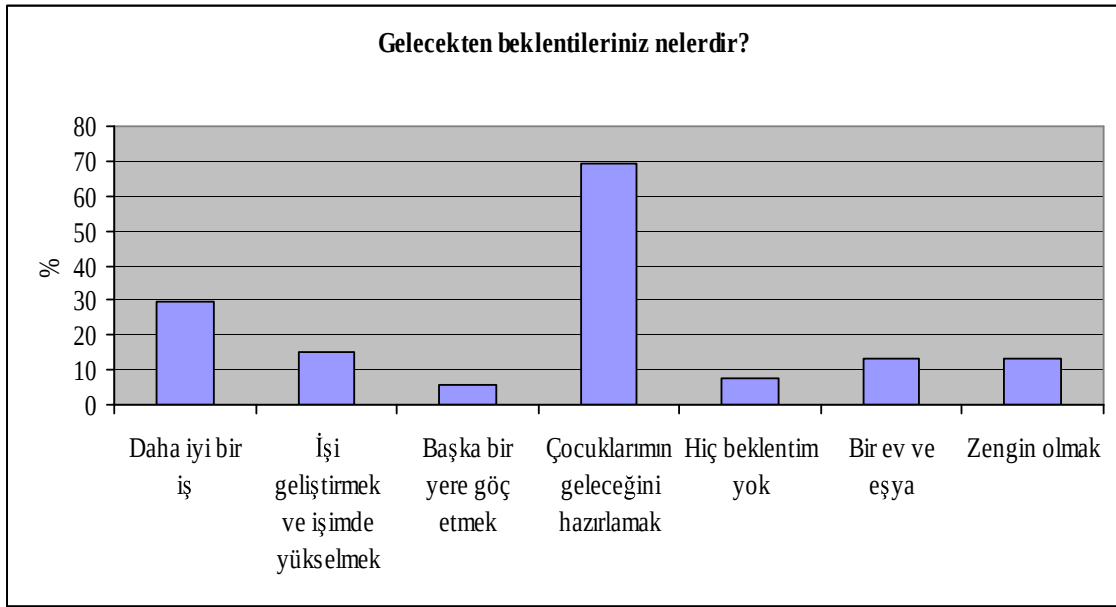
Grafik 7.28. Kırsal Nüfusun Evlerindeki Eşya Durumu.

Kırsal nüfusun geleceğe nasıl baktığı incelendiğinde %69'nun çocuklarının geleceğini hazırlamaya çalıştığı görülmektedir. Çocuklarının geleceği konusunda kaygılı aile oranının (%69) yüksekliği her ailede olması normaldir ama kırsalın ekonomik zorlayıcılığı bu durumu daha da artırmaktadır. Daha iyi bir iş beklentisi olan %30, işini geliştirmek ve işinde yükselmek isteyenlerin oranı %15'tir. Bir ev ve eşya hayali olanların oranı ise %13 ve zengin olmak hedefindekiler %13'tür. Bunun yanında hiçbir beklentisi olmayanların oranı %7'dir (Çizelge 9.8., Grafik 9.30.).

Çizelge 7.7. Ailelerin Gelecekte Beklentileri

	Daha iyi bir iş	İş geliştirmek ve işimde yükselmek	Başka bir yere göç etmek	Çocuklarının geleceğini hazırlamak	Hiç beklentim yok	Bir ev ve eşya	Zengin olmak
Sayı	64	33	12	149	16	28	29
%	30	15	6	69	7	13	13

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

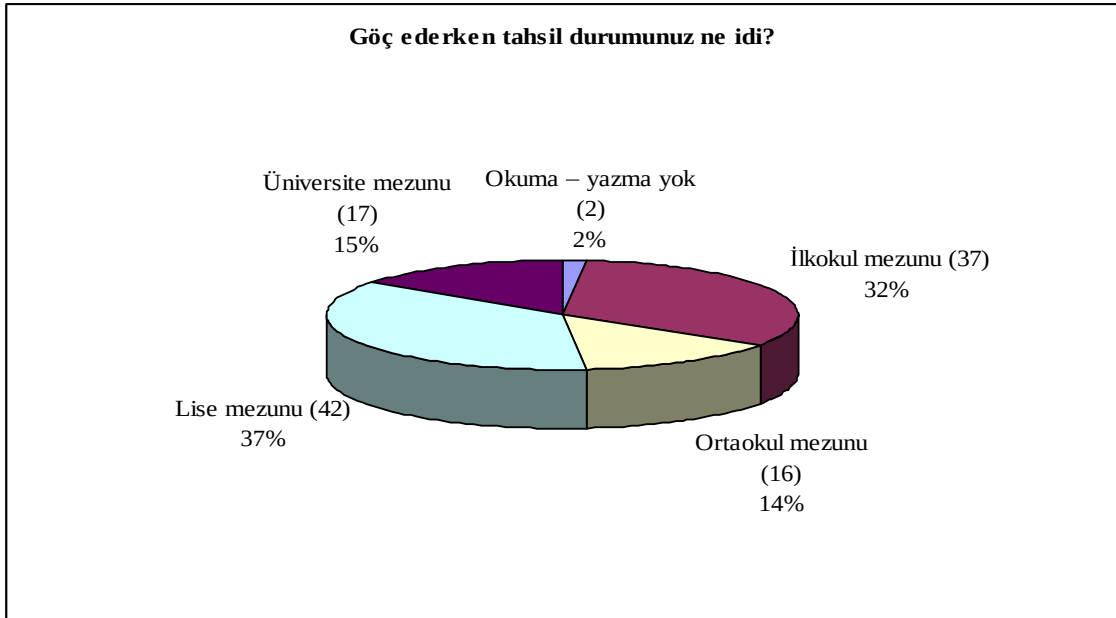

Grafik 7.29. Kırsal Nüfusun Gelecekte Beklentileri.

7.2. Göksun İlçesinden Göç Eden Ailelerin Sosyo-Ekonomik Özellikleri

7.2.1. Göç Eden Ailelerin Sosyal Özellikleri

Göçe katılan aile reislerinin arasında tahsil durumu olarak en fazla orana sahip grup %37 ile lise mezunlarıdır. İkinci sırada %32 ile ilkokul mezunları oluşturmaktadır. Üniversite mezunlarını oranı %15'dir. Okuma yazma bilmeyenlerin oranı ise %2'dir. Dolayısıyla göç edenlerin tamamı yakını okuma yazma bilenler grubuna dâhildir (Grafik 9.31.).

Grafik 7.30. Göç Eden Aile Reislerinin Tahsil Durumları.

Aile reislerinin eğitim durumları kırsal nüfusla karşılaştırıldığında göç edenlerin eğitim seviyesi kalanlarda daha yüksektir. Göksun'un kırsal yerleşmelerinde en yüksek

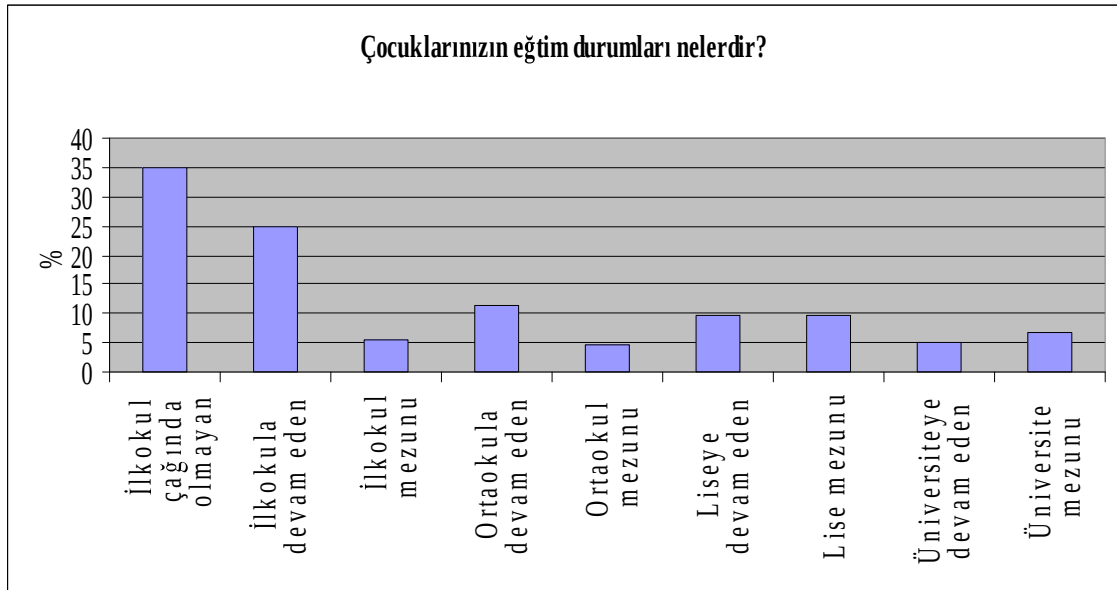
grup %70 ile ilkokul mezunu iken, göçmenlerin %37'si lise mezunu, %32'si ilkokul mezunudur(Grafik 9.31.).

Göç eden ailelerde çocuklarının tahsili itibariyle en büyük oranı oluşturan grup %38 ile ilkokul çağındadır. Daha sonra ilkokul çağında olmayan %35, ortaokula devam eden %17, liseye devam eden %15, üniversiteye devam eden %9'dur.Buna karşılık okuma çağındaki %9 oranındaki çocuklar sadece ilkokul mezunu, %7 si ortaokul mezunu, %15 i de lise mezunu olarak görülmektedir. Üniversite mezunu oranı ise %10'dur (Çizelge 9.9., Grafik 9.32.).

Çizelge 7.8. Çocukların Eğitim Durumları.

	İlkokul çağında olmayan	İlkokula devam eden	İlkokul mezunu	Ortaokula devam eden	Ortaokul mezunu	Liseye devam eden	Lise mezunu	Üniversiteye devam eden	Üniversite mezunu
Sayı	40	44	10	20	8	17	17	9	12
%	35	25	6	12	5	10	10	5	7

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.31. Göç Edenlerde Çocukların Eğitim Durumları.

Çocukların eğitim durumları itibariyle Göksun kırsal yerleşmelerinde ilkokul mezunu %25 iken göç edenlerde %9, Göksun kırsal yerleşmelerinde lise mezunu %21 iken göç edenlerde %15'tir. Yalnız göç eden ailelerin çoğunluğunun genç aileler olduğunu da unutmamaktadır (Grafik 9.44.). Buna karşılık Göksun kırsal yerleşmelerinde üniversite mezunu oranı %4 iken, göç eden ailelerde %10'dur. Bu da eğitim seviyesinin yükseldiğini kanıtlamaktadır (Çizelge 9.9., Grafik 9.32.).

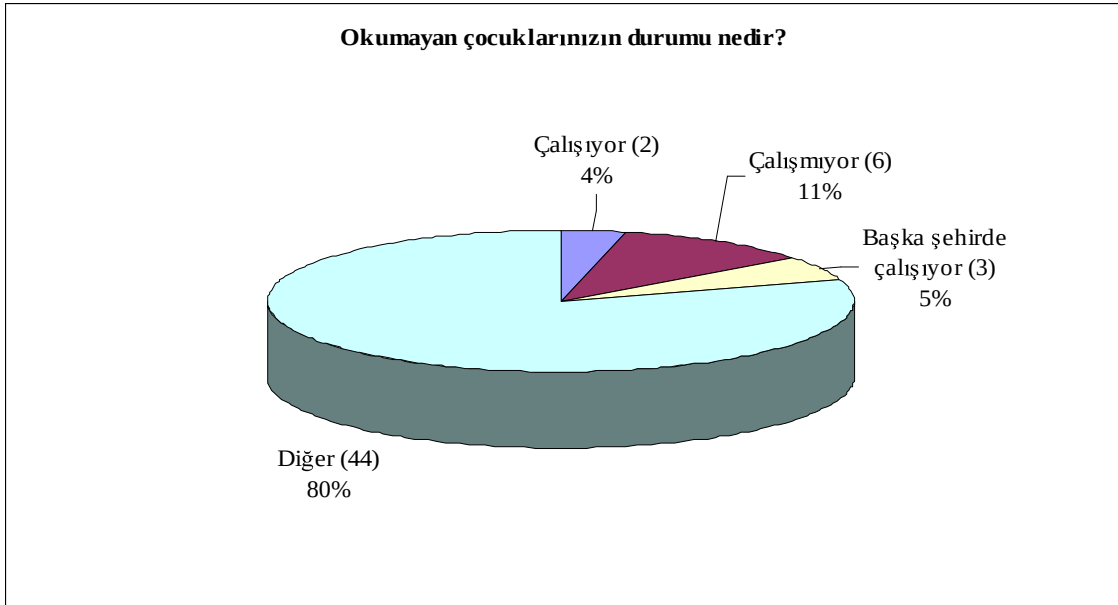
Ailelerde okuma çağında olup okumayan çocukların olup olmadığı araştırıldığında var olanların oranı %2 iken, %98'i okula devam etmektedir (Grafik9.33.).

Grafik 7.32. Göç Edenlerde Okuma Çağında Olup Okula Gitmeyen Çocukların Varlığı.

Göç eden ailelerde okuma çağında olan çocukların tamamına yakını okullarda iken %98, Göksun kırsal yerleşmelerinde %89'dur. Bu da göç sonrası eğitim seviyesinin yükseldiğini kanıtlamaktadır (Grafik 9.33.).

Çocuklar itibariyle eğitim öğretimde olmayanların durumuna bakıldığında %11'inin herhangi bir iş yapmadığı, %5'nin başka şehirde çalıştığı, %4'ünün de iş edindiği (çalıştığı) görülmektedir. Yalnız %77'lik bir bölüm ise diğer bölüm olarak beyan edilmiştir. Diğer bölümünde boş bırakılan yere "çocukların yaşı küçük" ifadeleri kullanmaları çocukların okuma çağında olmadıklarını göstermektedir. Çocuklar arasında çalışan çalışmayan ve göç edenlerin toplamı %23'tür (Grafik 9.34.).

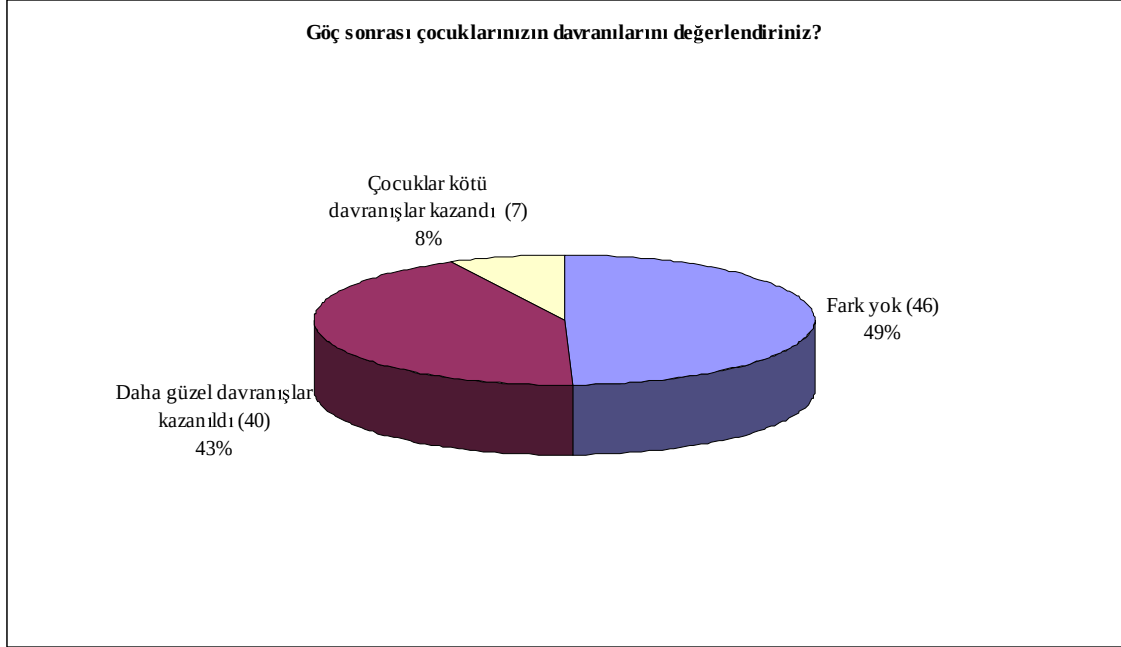

Grafik 7.33. Göç Edenlerde Okuma Çağında Olup Okula Gitmeyen Çocukların Durumu.

Okulda olması gerek ama okumayan çocuklar bazında kırsal nüfusla karşılaştırıldığında göç edenlerde toplam %23 iken, kırsal yerleşmelerde bu oran

oldukça yükselerek %71'e çıkmıştır (Grafik 9.34.). Bu durum göç sonrası eğitime verilen önemin arttığını göstermektedir.

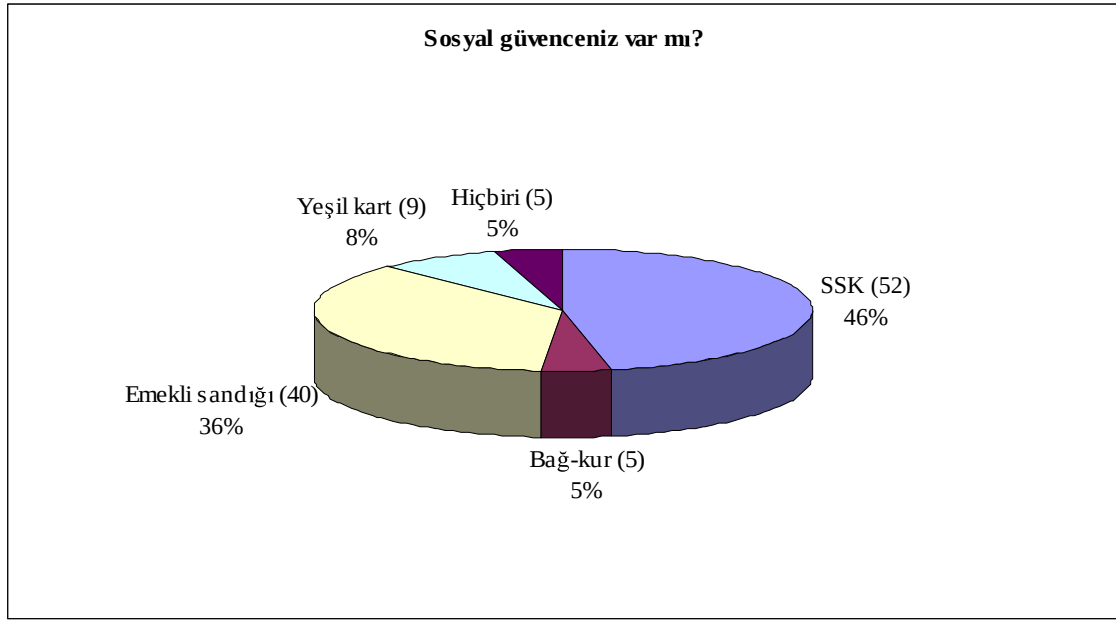
Ailelerde göç sonrası çocuklarının davranış değişiklikleri sorgulandığında %49'unda fark yoktur. Ayrıca ailelerin %43'ü daha güzel davranışlar kazanmıştır. Kötü davranışlar kazananların oranı ise %8'dir. Çocuklarının davranışlarından genel olarak ailelerin memnun oldukları anlaşılmaktadır (Grafik 9.35.).

Grafik 7.34. Göç Sonrası Çocuklarda Davranış Özellikleri.

Göç eden ailelerin sosyal güvence durumları itibariyle %46'sı SSK'lıdır. İkinci grubu ise %36 oranla emekli sandığı mensubu oluşturur. Yeşil kart oranı %8 Bağ kur %5 ve herhangi bir sosyal güvencesi olmayan grup %5'tir (Grafik 9.36.).

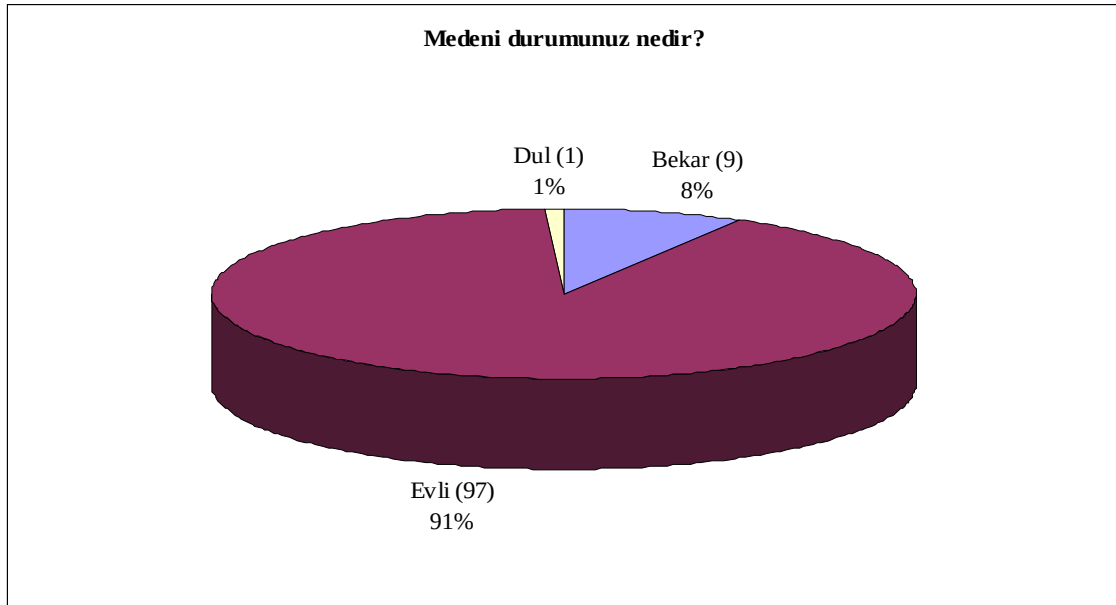
Grafik 9.36. incelendiğinde göç eden ailelerin büyük oranda bir sosyal güvenceye sahip oldukları görülmektedir. Böylece ailelerin sağlık açısından daha iyi konumda olduğu aşikârdır. Sosyal güvencesi olmayanların azlığı %5 işsizliğin de göç edenlerde çok az olduğunu göstermektedir.

Grafik 7.35. Göç Eden Ailelerde Sosyal Güvence Durumu.

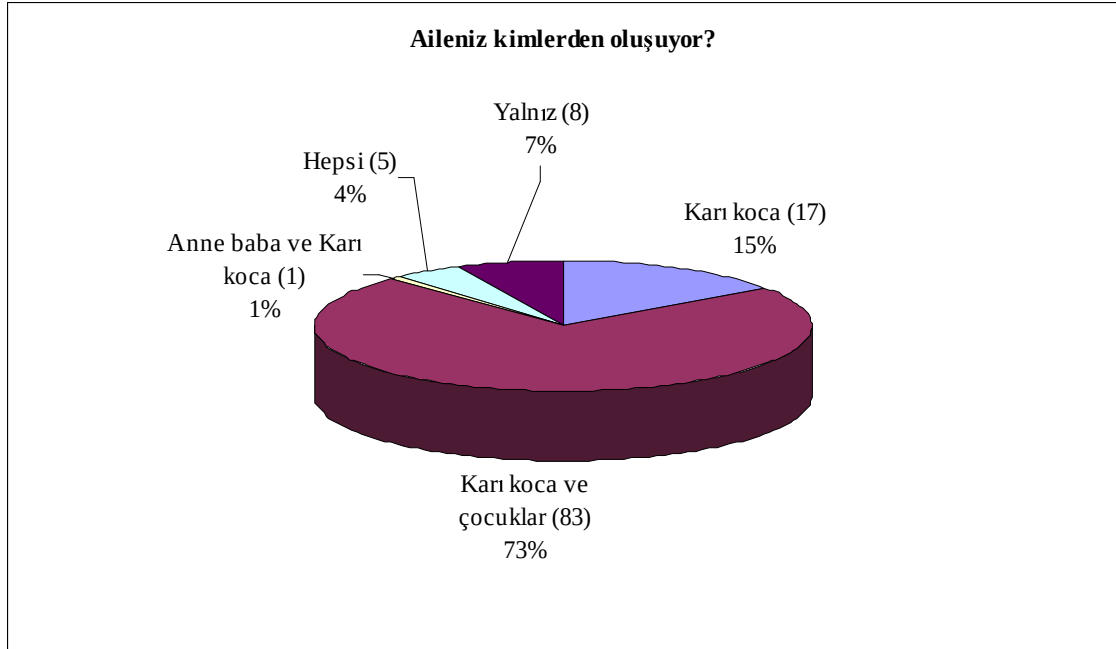
Göksun kırsal yerleşmeleriyle karşılaştırıldığında kırsal ailelerde SSK, Bağ kur ve Emekli sandığına bağlı olanların oranı toplam %27 iken göç edenlerde bu oran %87'ye ulaşmıştır. Yeşil kart oranı kırsal ailelerde %61 iken göç eden ailelerde %8'dir. Ayrıca kırsal ailelerde herhangi birine bağlı bulunmayan oranı %12 iken göç eden ailelerde %5 olarak görülmektedir. Böylece göç edenlerde sağlık olanakları oldukça yüksek kırsal ailelerde ise oldukça düşüktür.

Göç edenlerin %91'i evlidir. Sadece %8'i bekâr ve %1'i duldur (Grafik 9.37.). Kırsal ailelerde ise evli oranı %94, bekâr oranı %4, dul oranı da %2'dir. Göç eden aileler ile Göksun kırsal nüfusundaki aile yapısı karşılaştırıldığında medeni durumu birbirine çok yakın özellikler göstermektedir.

Grafik 7.36. Göç Eden Aile Reislerinin Medeni Durumları.

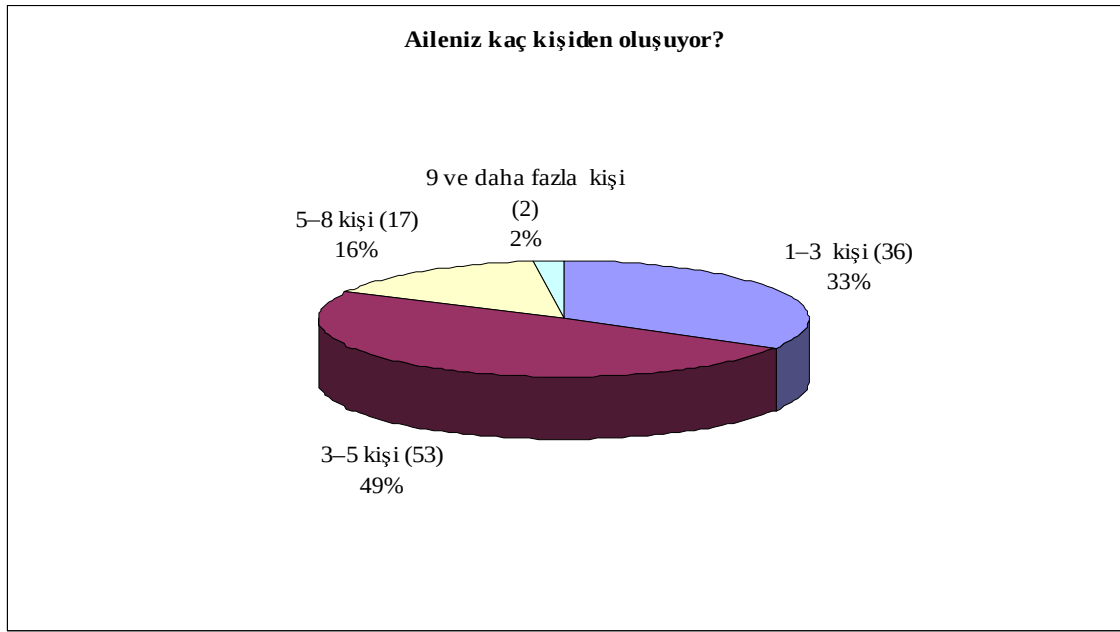
Göç eden ailelerin gruplandırılması yapıldığında en büyük grubu karı koca ve çocukların oluşturduğu, çekirdek aile özelliği taşıdıkları görülmektedir. Toplamdaki oranın diğerlerine göre oldukça yüksek olan çekirdek aile %73'tür. Sadece karı kocadan oluşan grubu %15, yalnız %7, anne baba karı koca ve çocukların oluşturduğu grup %4, anne, baba ve karı, kocanın bulunduğu aile %1 oranındadır. Buradan hareketle göç edenlerin yüksek oranda çekirdek aile olması ailelerin ortak özellikleridir (Grafik 9.38.).

Grafik 7.37. Göç Edenlerin Aile Bireyleri.

Ailelerin hangi bireylerden oluştuğuna bakıldığında Göksun kırsal nüfusunda ve göç eden ailelerde anne baba ve çocukların oluşturduğu gruplarda benzer oranlar hâkimken anne, baba, karı, kocadan oluşan grup kırsal ailelerde %8, göç eden ailelerde %1 oranındadır. Yalnız karı kocadan oluşan aile yapısı kırsal ailelerde %5 iken göç edenlerde %15'tir. Genel olarak göç eden ailelerde çekirdek aile yapısının kırsal ailelerle benzerlik göstermesine rağmen geniş aile olarak anne baba, karı koca ve çocukların oluşturduğu grup çok düşük oranlardadır (Grafik 9.38.).

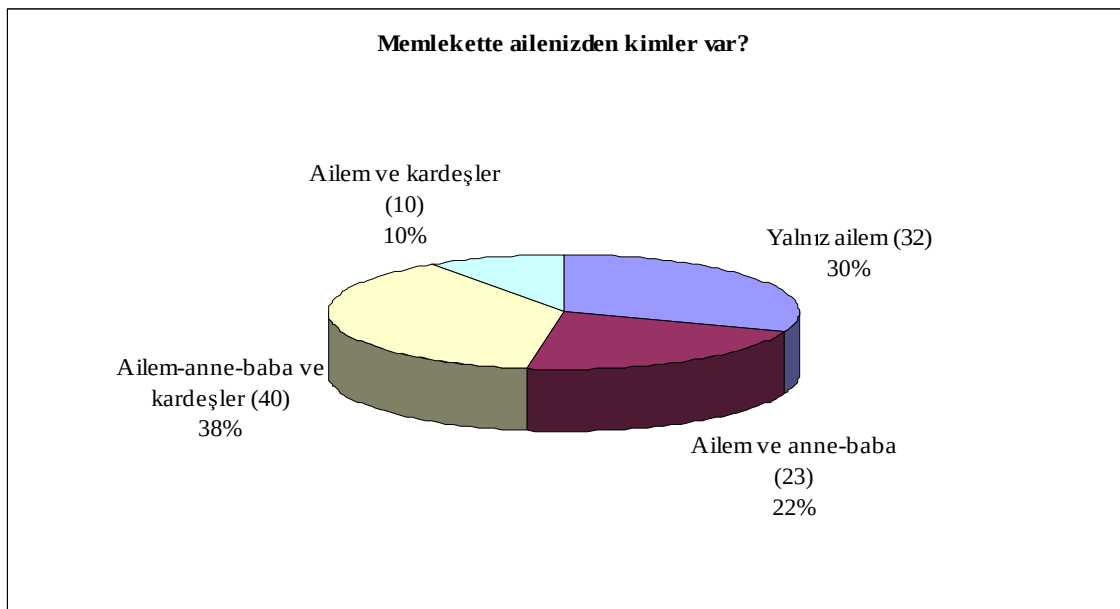
Göç eden ailelerin hane büyüklüklerine bakıldığında en fazla grubu %49 ile 3-5 kişinin oluşturduğu ailelerdir. %33'ü 1-3 kişilik aile, %16'sı 5-8 kişilik aile, %2'si 9 ve daha yukarı kişiden oluşmaktadır. Ailelerin 5 ve daha az sayıdaki grubu oluşturan aile toplamı %82 oranla büyük çoğunluğu oluşturur. Dolayısıyla çocuk sayısı az olan aileler göçe daha fazla katılmış veya göç sonrası çocuk sayısı az kalmıştır (Grafik 9.39.).

Grafik 7.38. Göç Eden Ailelerin Hane Büyüklükleri.

Ailelerdeki toplam hane büyüklüğü karşılaştırıldığında kırsal ailelerde en büyük oran %47 ile 5-8 kişilik aile grubuna aittir. Göç edenlerde ise bu oran çok düşüktür. En büyük oran %49 ile 3-5 kişiden oluşan ailelerdir (Grafik 9.39.).

Göç eden ailelerin memlekette nasıl bir aile grubuna ait oldukları araştırıldığında göç edenlerin %38'i anne, baba ve kardeşlerle birlikte geniş aile grubuna dâhil oldukları görülmektedir. %30'u kendi ailesi ile kalan grubu oluşturmaktadır. %22'si anne ve babasıyla birlikte kalan grubuna dâhildir. Sadece %10 ise kendi ailesi ve kardeşleri ile birlikte bir aile grubuna sahiptir. Dolayısıyla göç edenlerin arasında en büyük grubu toplam olarak % 70 oranda (çekirdek aile dışında kalan) göçmeden önce geniş aile özelliği taşıdıkları anlaşılmaktadır (Grafik 9.40.).

Grafik 7.39. Göç Eden Ailelerin Memleketteki Aile Bireyleri.

Göç eden ailelerin arasında çocuk sayıları itibariyle en büyük oranın %61 ile 1-2 çocuk sahibi olan aileler oluşturmaktadır. İkinci sırada %36 ile 3-5 çocuklu aileler, 6-8

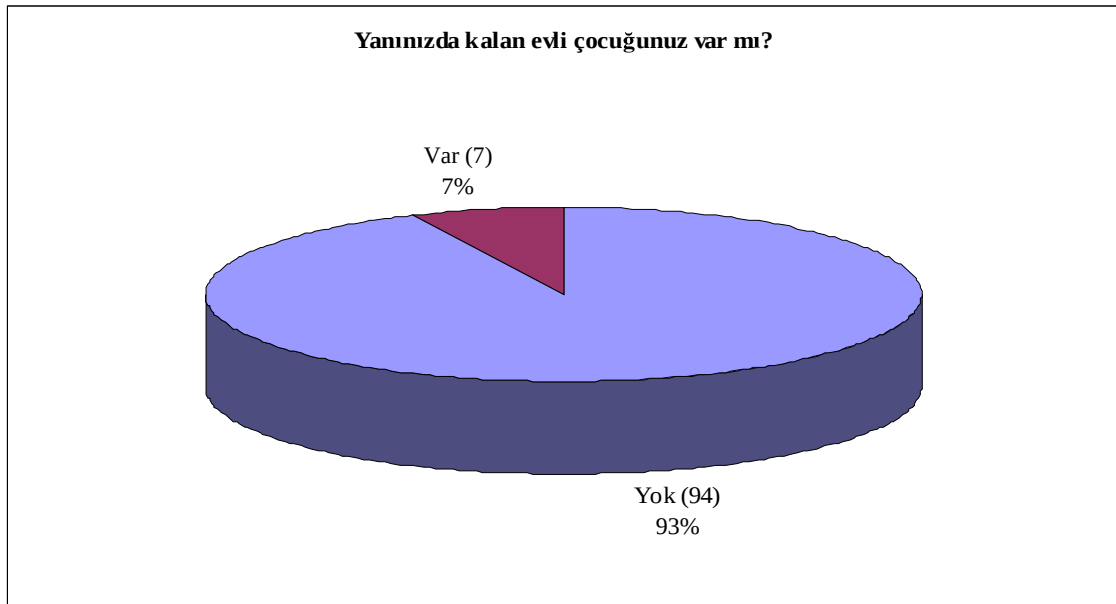
arası çocuk sahibi olan aile oranı sadece %3 iken 9-11 ve 12 üzeri çocuk sahibi aile rastlanmamıştır. 1-2 çocuklu aile oranının çokluğu göç eden ailelerin çekirdek aile özelliğini kanıtlamaktadır (Grafik 9.41.).

Grafik 7.40. Göç Eden Ailelerin Çocuk Sayıları.

Çocuk sayıları itibariyle kırsalda en büyük oran %50 ile 3-5 çocuklu ailelerdir. Göç eden ailelerde ise çocuk sayısında en büyük grup %61 ile 1-2 çocuklu ailelerdir. Bu da göç eden ailelerin nüfusunun kırsal ailelere göre azaldığını göstermektedir (Grafik 9.41.).

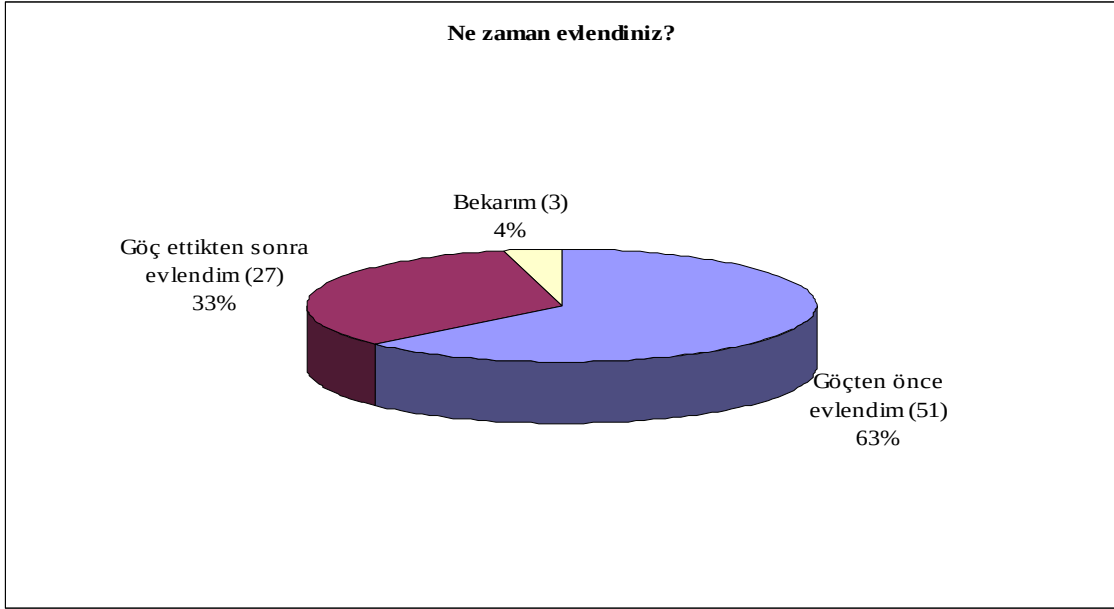
Göç eden aileler arasında evli çocuklarıyla birlikte yaşayan aile oranı sadece %7 iken %93'ünde böyle bir özellik yoktur. %7 oran aynı zamanda göç eden ailelerin ekonomik olarak rahatladığını ve şehir hayatına aile şekli olarak uyumunu da göstermektedir (Grafik 9.42.).

Grafik 7.41. Göç Eden Ailelerde Evli Çocuklarıyla Birlikte Kalan Aileler.

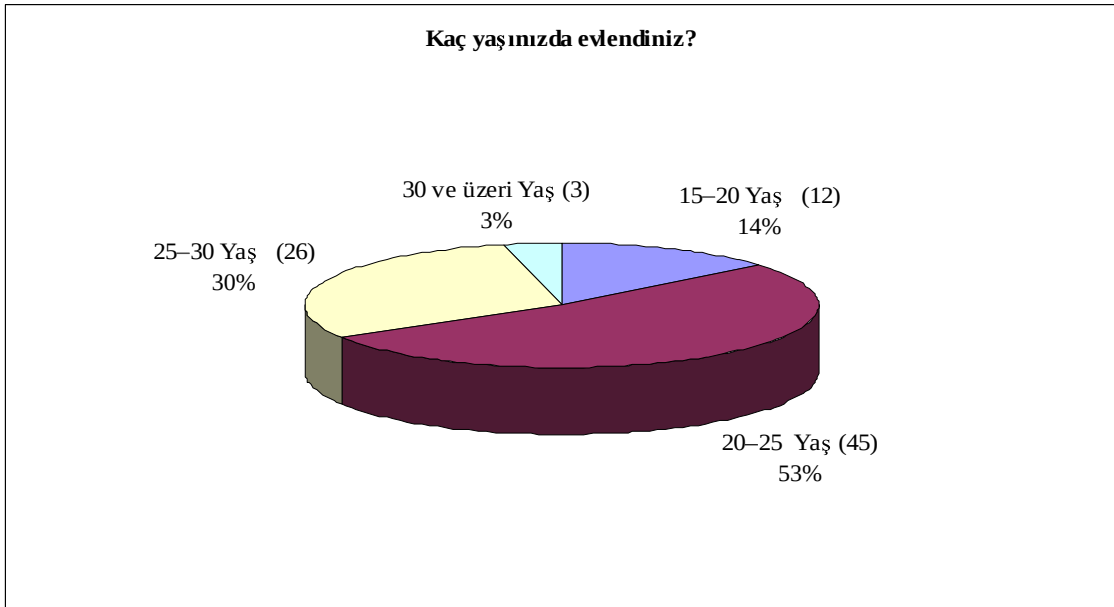
Evli çocuklarıyla aynı evi paylaşan aile oranı kırsal ailelerde %25 gibi büyük orana sahip iken göç eden ailelerde %7'dir. Yukarıda da belirtildiği gibi göç edenlerde aile niteliği değişmiştir (Grafik 9.42.).

Göç edenlerin evlenme durumlarına bakıldığında %63'ü evlendikten sonra göçmüştür. %33'ü ise göç ettikten sonra evlilik yapmıştır. %4'ü henüz bekârdır. Dolayısıyla göç edenlerin çoğunluğunun evli gruba dâhil olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında göç sonrası evlenmelerin varlığı göçün evlenmeye katkı sağladığını ortaya koymaktadır (Grafik 9.43.).

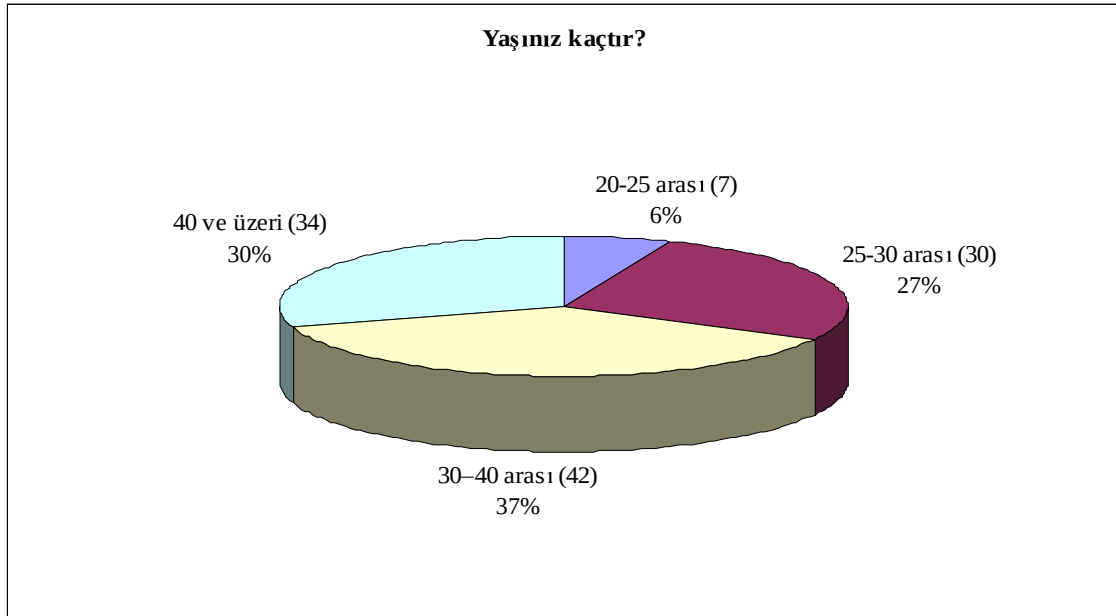
Grafik 7.42. Göç Eden Aile Reislerin Evlenme Dönemleri.

Göç eden nüfusun evlenme yaşında en büyük oran %53 ile 20-25'li yaşlardır. 2.sırada %30 oranıyla 25-30 yaş gurubu gelmektedir. 15-20 yaş arası evlenen oranı %14 ve 30 üzeri yaşta evlenen oranı %3'tür. Göç eden ailelerin 25 yaşa kadar evlenen oranı itibariyle %67 olması nüfusun çoğunluğunun genç yaşlarda evlendiğini ortaya koymaktadır (Grafik 9.44.).

Grafik 7.43. Göç Eden Aile Reislerinin Evlenme Yaşları.

Göç eden aile reislerini yaş grupları incelendiğinde en büyük grubu %37 ile 30–40 yaş arası kişiler oluşturur. 2.sırada %30 oranı ile 40 ve üzeri yaşlardaki aile reislerine aittir. Yaşı 25–30 arası olan grup ise %27, yaşı 20–25 olan grup ise %6'dır. Geçmişte göçün olduğu görülmekle birlikte göç eden nüfusun yaş olarak büyük bölümünün 30–40 yaş arası olması yoğun göç olayının son yıllarda gerçekleştiğini ortaya koymaktadır (Grafik 9.45.).

Grafik 7.44. Göç Eden Aile Reislerinin Yaş Durumları.

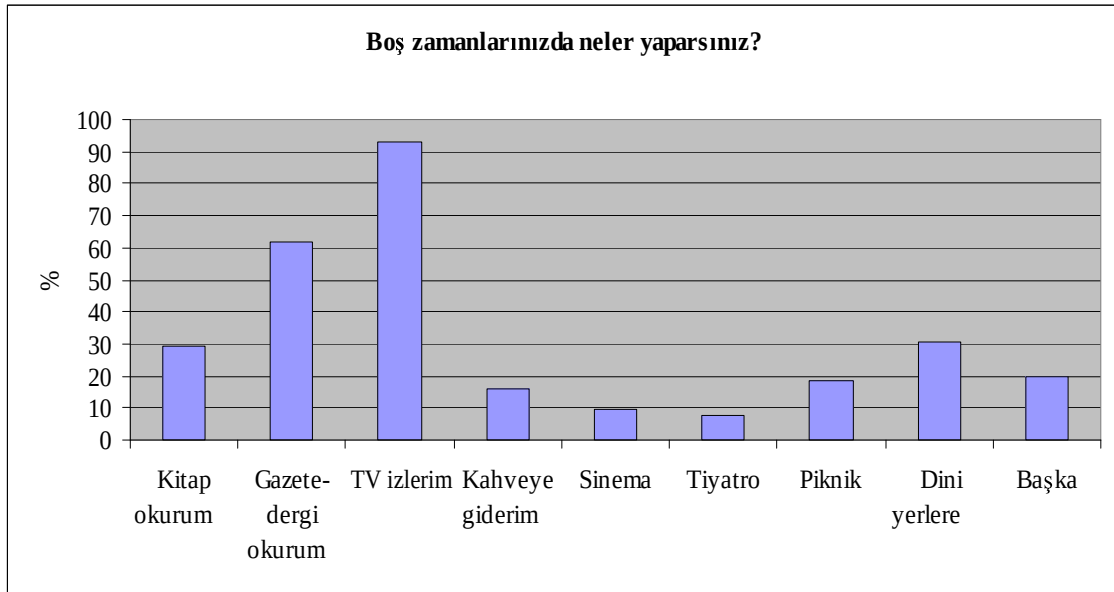
Göksun kırsal yerleşmelerinde aile reislerinin yaş grupları itibariyle en büyük grubu %52 oranı ile 40 ve üzeri aileler oluşturmaktadır. Göç edenlerde ise en büyük oran %37 ile 30–40 arası yaşlardır. Dolayısıyla göç edenlerin daha genç aileler olduğu anlaşılmaktadır (Grafik 9.45.).

Ailelerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri incelendiğinde göç eden hemen hemen her ailede TV izlendiği %93 görülmektedir. 2.sırayı %62 oranla gazete dergi okuma almaktadır. Kitap okuma oranı %30, ibadetleri yerine getirme %30, piknik yapma %18, kahvehane alışkanlığı %16, sinema %10 ve tiyatro %8'dir. Diğer faaliyetler olarak %20 oran oluşturmaktadır. Genel olarak göç eden ailelerde kitap gazete okuma, tiyatro sinema gibi faaliyetlerin yapılması büyük oranlarda olmasa da kültürel faaliyetlerin çeşitlendiğini ve arttığını göstermektedir (Çizelge 9.10., Grafik 9.46.).

Çizelge 7.9. Ailelerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri.

	Kitap okurum	Gazete-dergi okurum	TV izlerim	Kahveye giderim	Sinema	Tiyatro	Piknik	Dini yerlere	Başka
Sayı	34	71	107	18	11	9	21	35	23
%	30	62	93	16	10	8	18	30	20

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.45. Göç Eden Ailelerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri.

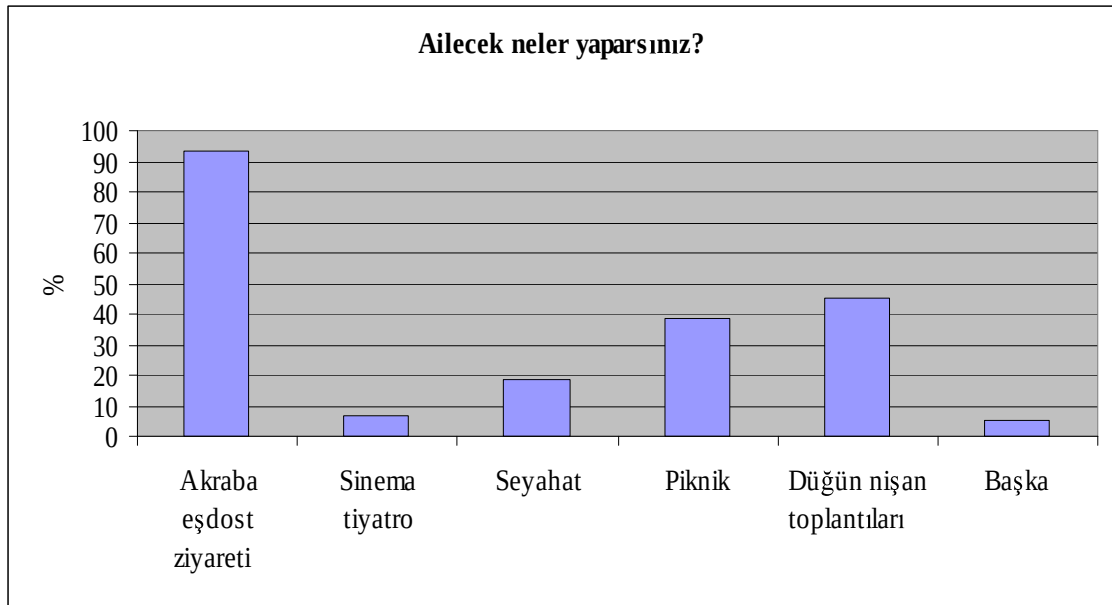
Kültürel özellikler incelendiğinde, kırsal ailelerde boş zamanlarını değerlendirme şekilleri olarak en çok %75 oranı ile TV izlemek gelmektedir. Göç eden ailelerde ise en büyük oran %93 ile yine TV izlemektir. Kırsal alanlarda kahveye gitme oranı %17 iken göç edenlerde %16 ile birbirine çok yakındır. Kitap okuma oranı kırsal aile reislerinde %20 iken göç edenlerde bu oran daha da yükselerek %30'dur. Gazete okuma alışkanlığı kırsal ailelerde %13 iken göç edenlerde %62 oranına sahiptir. Burada kırsal ailelere göre okuma alışkanlığının göç eden aile reislerinde oldukça yüksektir. Buna karşılık dini vazifelerini yerine getirme oranlarında kırsal aile reisleri %31 iken, göç edenlerde %30 oranı ile birbirine benzerlik göstermektedir (Çizelge 9.10., Grafik 9.46.).

Ailecek yapılan faaliyetler olarak göç eden ailelerde en çok %93 oranla akraba, eş, dost ziyaretleri oluşturur. İkinci sırayı %45 oranıyla düğün nişan toplantıları almaktadır. Üçüncü sırayı ise %38 oranıyla piknik faaliyetleri oluşturur. Seyahat %18, sinema tiyatro %7 oranına sahiptir. Yapılan faaliyetlerde seyahat ve sinema aktivitelerin de olması faaliyetlerin ekonominin de etkisiyle çeşitlendiğini göstermektedir (Çizelge 9.11., Grafik 9.47.).

Çizelge 7.10. Ailecek Yapılan Faaliyetler.

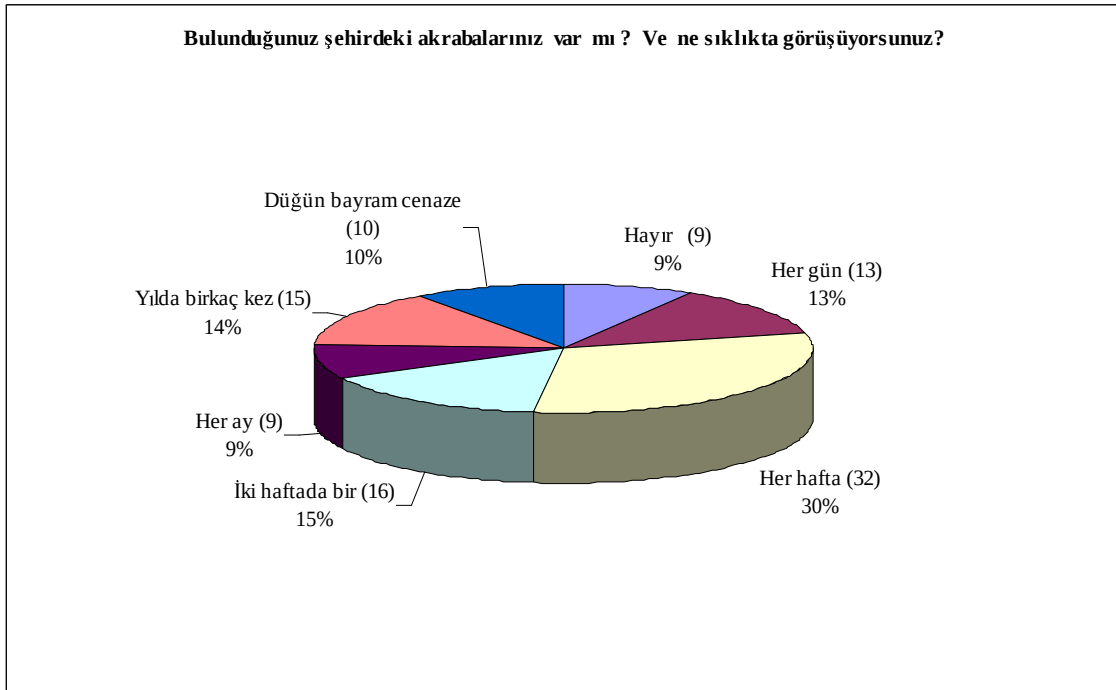
	Akraba Eş-Dost Ziyareti	Sinema Tiyatro	Seyahat	Piknik	Düğün Nişan Toplantıları	Başka
Sayı	107	8	21	44	52	6
%	93	7	18	38	45	5

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

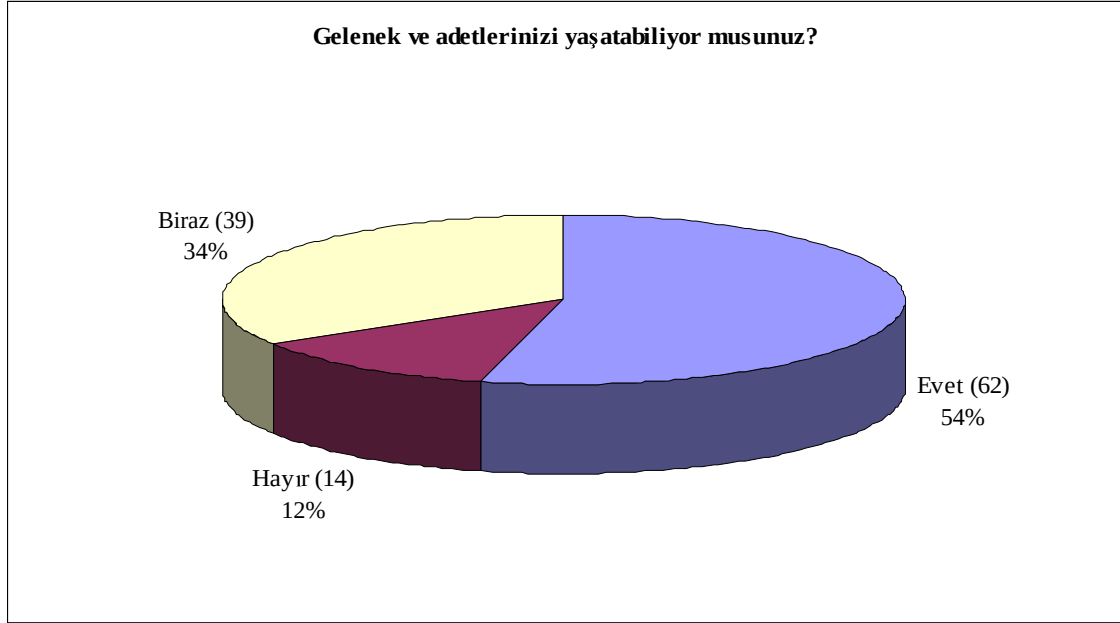
Grafik 7.46. Göç Edenlerde Ailecek Yapılan Faaliyetler.

Göç edenlerin akrabalarıyla irtibatları incelendiğinde ailelerin akrabalık bağlarının oldukça kuvvetli olduğu anlaşılmaktadır. Bulundukları şehirdeki akrabalarıyla görüşme sıklıklarına en büyük oran %30 ile her hafta görüşüldüğü anlaşılmaktadır. İki haftada bir görüşme oranı %15'tir. Yılda birkaç kez görüşenler %14, her gün görüşenler %13, düğün ve bayramlarda görüşenler %10, her ay görüşme oranı ise %9'dur. Buna karşılık akrabası bulunmayan oranı %9'dur. Genel olarak bir ay içinde görüşenler gruplandırıldığında %61 oranında ailelerin irtibatta olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla ilişkilerin kuvvetli şekilde devam ettiği anlaşılmaktadır (Grafik 9.48.).

Grafik 7.47. Göç Eden Ailelerin Bulundukları Şehirde Akrabalarının Varlığı ve Görüşme Sıklığı.

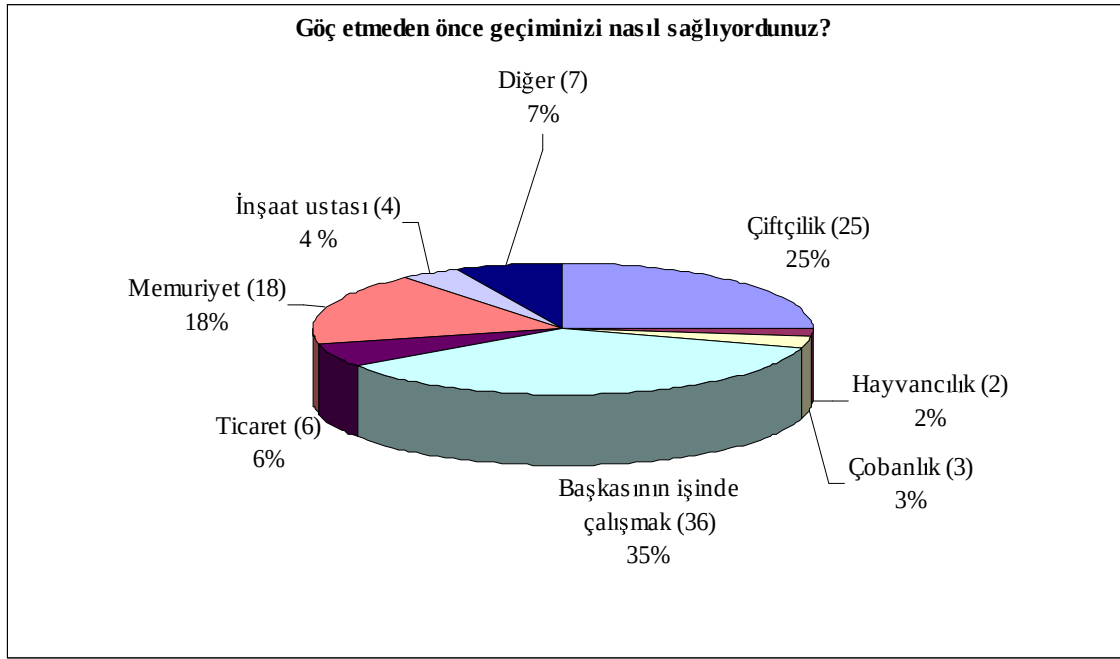
Göç eden ailelerin %54'ü gelenek ve adetlerini yaşatmaktadır. Buna karşılık gelenek ve adetlerini yaşatmada azalma olduğunu belirtenlerin oranı ise %34'tür. Ayrıca gelenek ve adetlerini yaşatmayanların oranı %12'dir. Dolayısıyla göç edenlerin şehrsel özellik kazandıkça gelenek ve adetlerini yaşamadan uzaklaştıkları görülmektedir (Grafik 9.49.).

Grafik 7.48. Göç Eden Ailelerin Gelenek ve Adetlerini Yaşatabilme Durumları.

7.2.2. Göç Eden Ailelerin Ekonomik Özellikleri

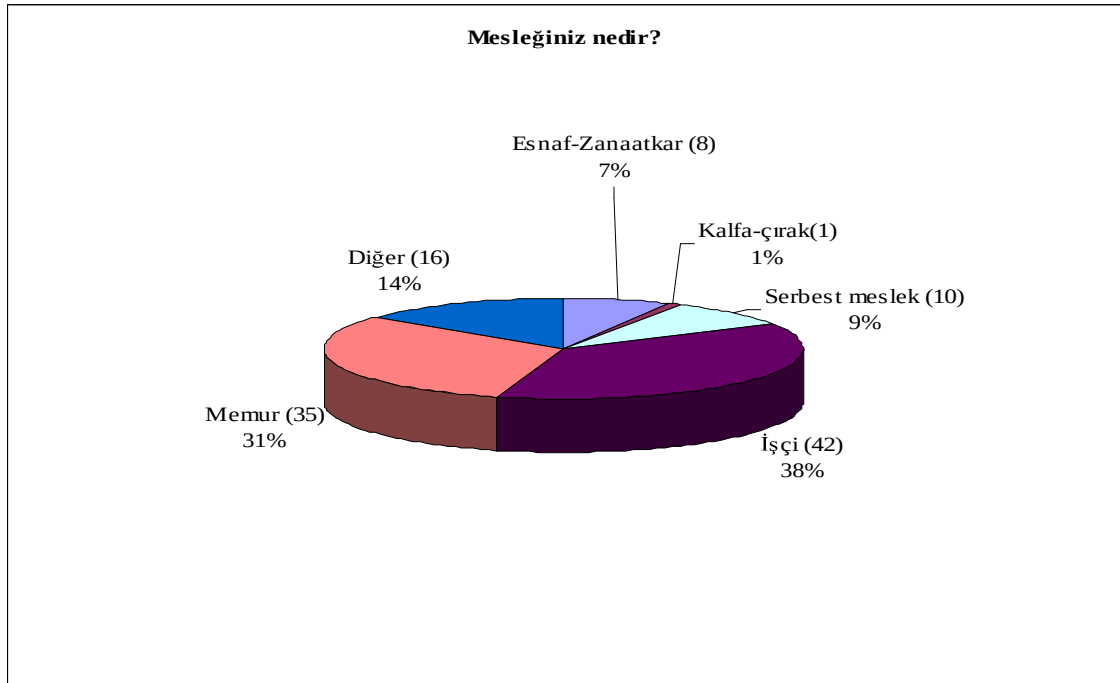
Göç eden aile reislerinin göç öncesi meslekleri araştırıldığında %35'inin başkasının işinde çalışan grubu oluşturduğu anlaşılmaktadır. İkinci sırada ise % 25 oranla çiftçilik, daha sonra %18 oranında memuriyet gelmektedir. Dolayısıyla göç eden kişilerin ilk sırasında olan tarım işçiliği ekonomik olarak göçe zorladığı anlaşılmaktadır. Bunun yanında ticaret %6, inşaat ustalığı %4, çobanlık %3, hayvancılık %2, diğer meslekler ise %7'dir. Bunun yanında memuriyet oranındaki yükseklik dikkat çekicidir. Tabi memur olan kişilerin de göçü kaçınılmaz olduğu unutulmamalıdır (Grafik 9.50.).

Grafik 7.49. Göç Eden Ailelerin Göç Öncesi Geçim Kaynakları.

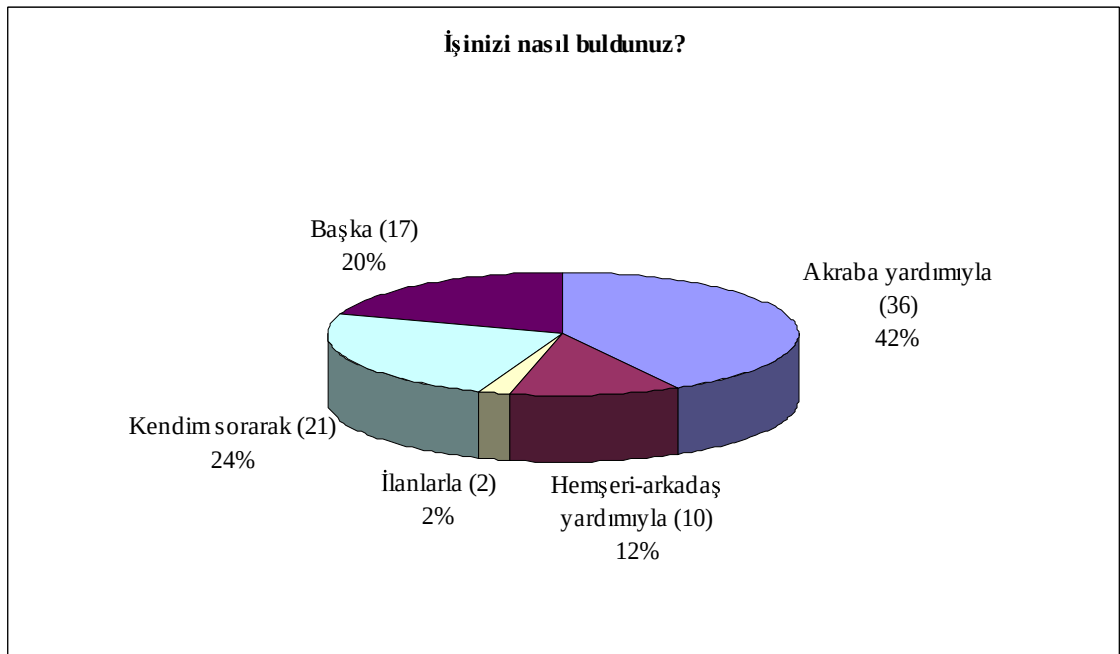
Göç eden aile reislerinin göç öncesi geçim kaynaklarına bakıldığında en büyük oran %35 ile başkasının işinde çalışanlar oluşturmaktadır. İkinci sırada ise ailelerin %25 oranında çiftçilik yaptığı anlaşılmaktadır. Buna karşılık kırsal ailelerde en önemli meslek grubu %49 oranıyla çiftçiliktir. İkinci sırada başkasının işinde çalışanlar grubu %15 oluşturmaktadır. Dolayısıyla göç edenlerden mesleki olarak başkasının işinde çalışanların göçe daha çok katıldığı anlaşılmaktadır.

Göç sonrası aile reislerinin meslekleri incelendiğinde en büyük oran %38 ile işçi grubuna aittir. İkinci sırada ise %31 oranla memur grubu oluşturmaktadır. Serbest meslek %9, esnaf ve zanaatkârlar %7, kalfa-çırak ise %1'dir. Ayrıca diğer mesleklerde çalışanlar oranı %14'tür. Genel olarak göç eden ailelerin büyük çoğunluğu fabrika işçisi olarak istihdam edilmektedir. Yalnız memur oranının yüksekliği %31 dikkat çekicidir. Bunun yanında az da olsa göç edenlerin birçok meslek dalında yer aldıkları gözlenmektedir. Göç eden ailelerin şu anki meslekleri incelendiğinde en büyük oran %38 ile işçi sınıfıdır. Çoğunlukla kırsal ailelerde başkasının işinde çalışan kişiler göç sonrası yine işçi konumundadır. Genel olarak %69 oranında sosyal güvencesi olan işleri tercih ettikleri anlaşılmaktadır (Grafik 9.51.).

Grafik 7.50. Göç Eden Aile Reislerinin Meslekleri.

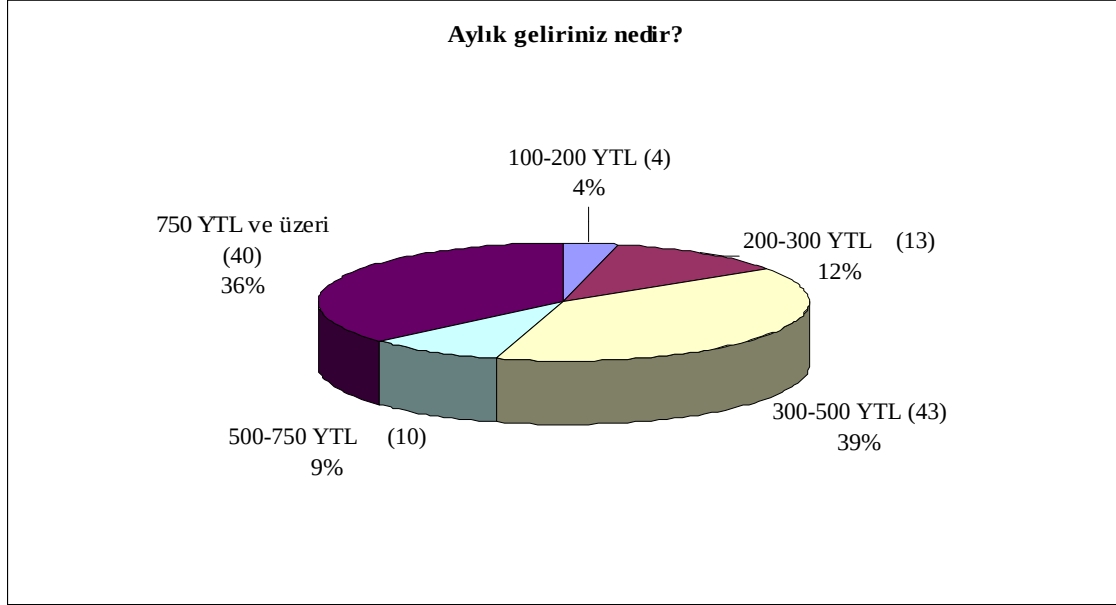
Aile reislerinin işlerini nasıl buldukları araştırıldığında göç edenlerin en başta %42'si akrabaları yardımıyla iş bulmuştur. İkinci sırada ise %24'ü kendi gayretleriyle bulmuştur. Hemşeri ve arkadaşları yardımıyla işlerini bulanların oranı %12'dir. İlanlarla bulanlar %2'dir. Bunun yanında diğer yollarla işlerini bulanlar %20 oranıyla oldukça fazladır. Burada en büyük oranın akrabalar yardımıyla iş bulması insanlar arasındaki akrabalık bağlarının kuvvetli olduğunun ve kırsal ailelerdeki durum devam ettikçe göçen akrabaların göç oranına katkı yapacağı ortadadır (Grafik 9.52.).

Grafik 7.51. Göç Eden Aile Reislerinin İşlerini Bulma Şekilleri.

Göç eden ailelerin aylık gelirleri incelendiğinde en büyük oran %39 ile 300–500 YTL asgari ücret alanlar oluşturmaktadır. İkinci sırada ise %36 ile 750 YTL üzeri olan

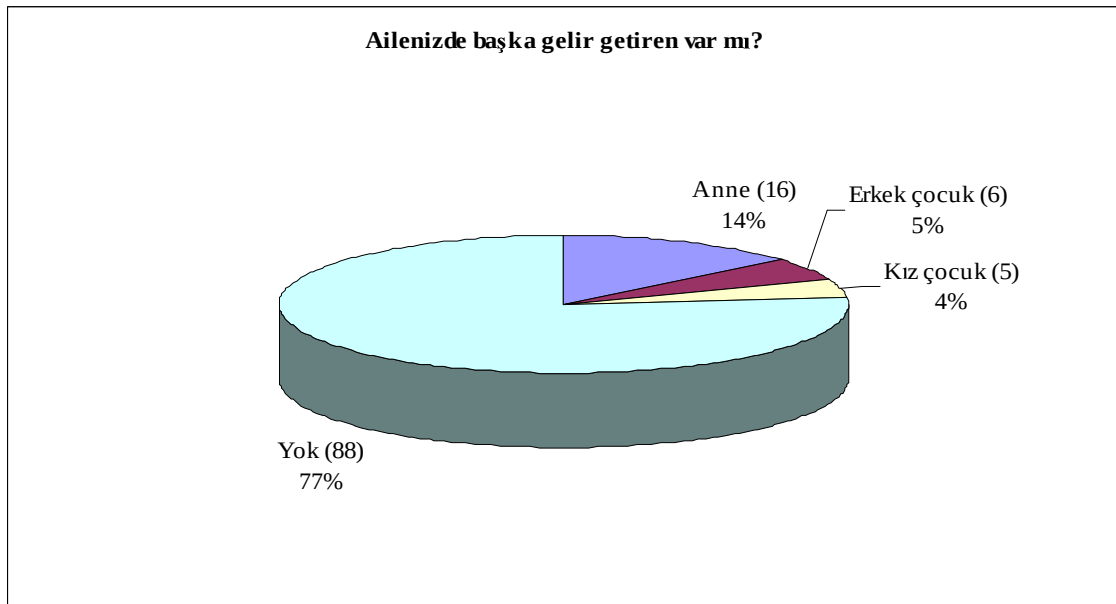
gruptur. 200–300 YTL alanların oranı %12, 500–750 YTL arası aylık alanların oranı %9 ve 100–200 YTL alanların oranı ise %4'tür. Gruplar incelendiğinde asgari ücret alanların oranı en yüksektir. Bunun yanında %36 oranla ailelerde 750 YTL üzeri geliri olanların varlığı göçenlerde gelirin arttığını göstermektedir (Grafik 9.53.).

Grafik 7.52. Göç Eden Ailelerin Aylık Geliri.

Kırsal ailelerin yarısından fazlasının yıllık gelirleri itibariyle %54'ü 1000 YTL'den azdır. Bu da aylık olarak 100 YTL'den daha az anlamına gelmektedir. Buna karşılık göç edenlerin aylık gelirleri arasında en fazla oran %39 ile 300–500 YTL arasındadır. Göç edenlerden ikinci sırada %36 oranla 750 YTL ve üzeri gelir grubuna sahip ailelerdir. Dolayısıyla göç edenlerin gelirlerinde yükselme olduğu anlaşılmaktadır.

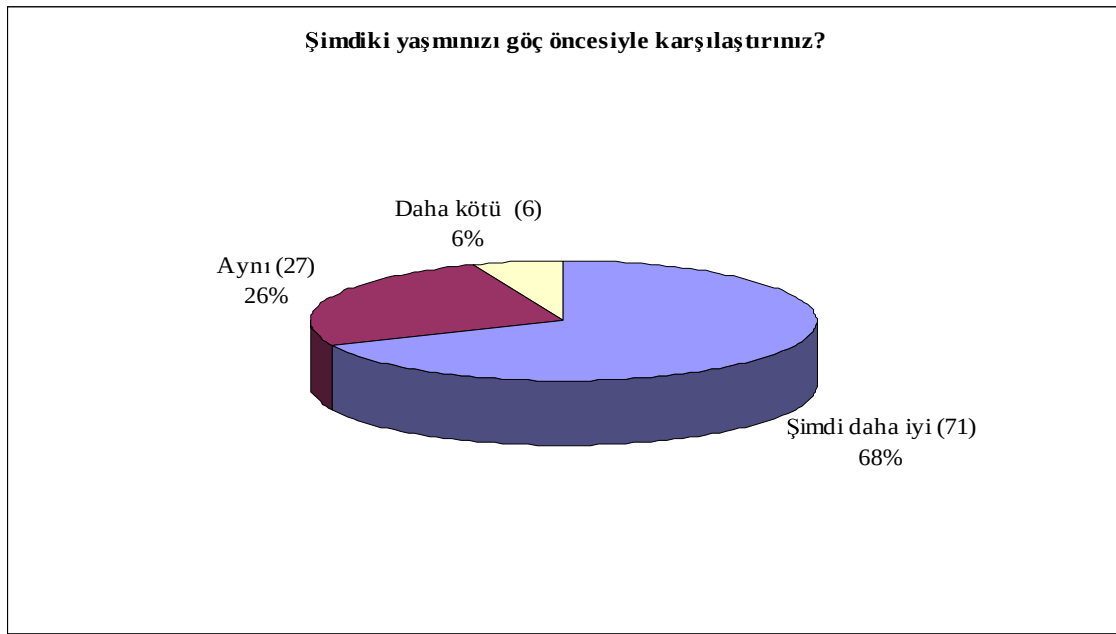
Aileye destek sağlayan babanın dışındaki kişilerin varlığı araştırıldığında göç edenlerde %14 oranında anne aileye kazanç sağlamaktadır. Erkek çocukların kazanç sağladığı aile oranı %5, kız çocuklar oranı ise %4'tür. Buna karşılık babadan başka gelir getirenin olmadığı aile oranı %77 oldukça fazladır (Grafik 9.54.).

Grafik 7.53. Göç Eden Ailelerde Babadan Başka Gelir Getiren Kişiler.

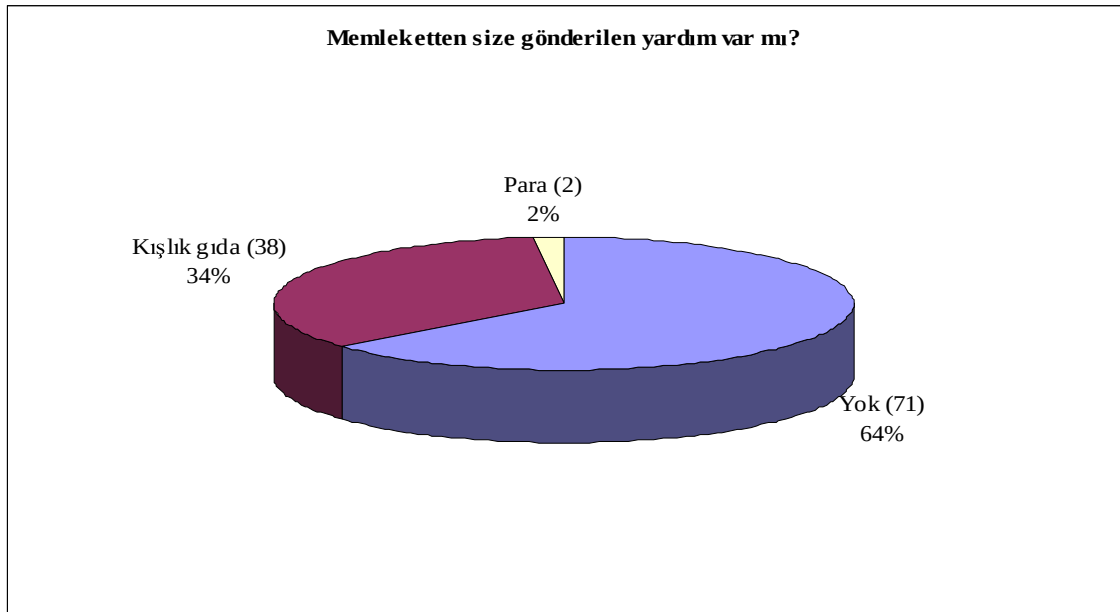
Göç eden ailelerde babadan başka gelir getiren oranın en yüksek anneye aittir. Buna karşılık kırsal ailelerde gelir getiren en büyük grup %19 ile erkek çocuktur. Burada kırsal ailelerden farklı olarak göç edenlerde annenin daha çok çalışma hayatına girdiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte babadan başka ailede çalışanın olmadığı aileler oranı kırsalda %72 iken göç edenlerde %77'dir.

Ailelerin yaşam düzeyleri memleketleriyle karşılaştırıldığında büyük çoğunluğun şimdiki durumlarının daha iyi olduğunu %68 ifade etmektedir. Daha kötü olduğunu düşünenlerin oranı ise %6'dır. Bunun yanında aynı olduğunu ifade eden aile oranı %26'dır. Dolayısıyla göç edenlerde büyük oranda memnuniyet ve ailelerin memleketle ilişkilerinin de kuvvetli olduğu düşünüldüğünde göçe pozitif yansımaktadır (Grafik 9.55.).

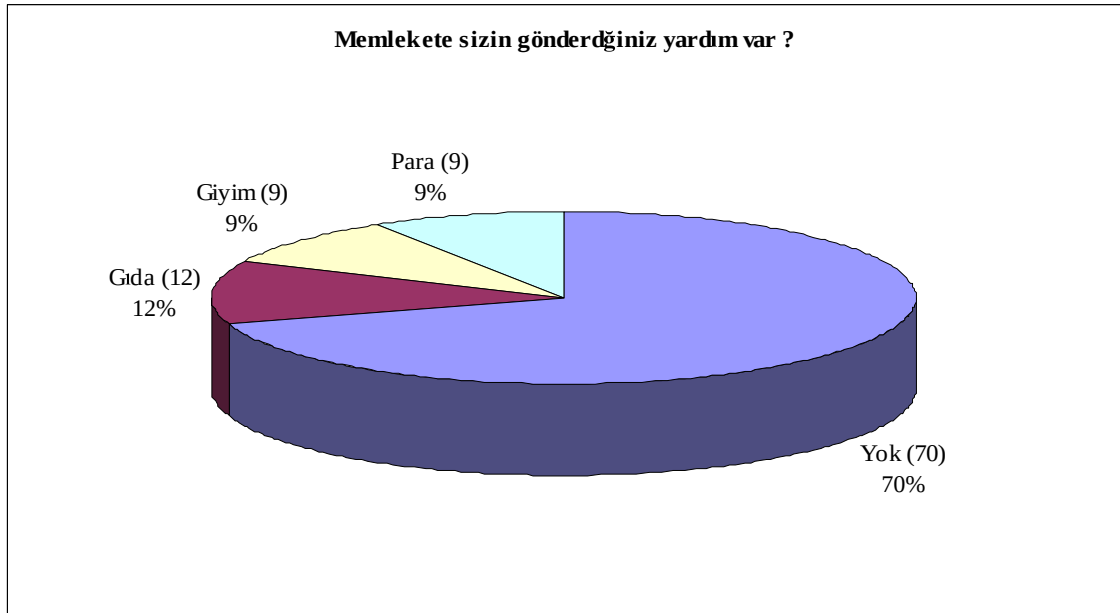
Grafik 7.54. Göç Edenlerin Şimdiki Yaşam Düzeyleriyle Göç Öncesi Durumlarını Karşılaştırmaları.

Ailelerin %64'üne memleketlerinden herhangi bir yardım (kışlık gıda, para) gelmemektedir. %34'üne ise kışlık gıda gönderilmektedir. %2'sine ise memleketlerinden para yardımı olmaktadır. Genelde kışlık yardım gönderilmesi göç edenlerin bir kısım ihtiyaçlarını hala memleketlerinden karşıladıkları anlamına gelmektedir (Grafik 9.56.).

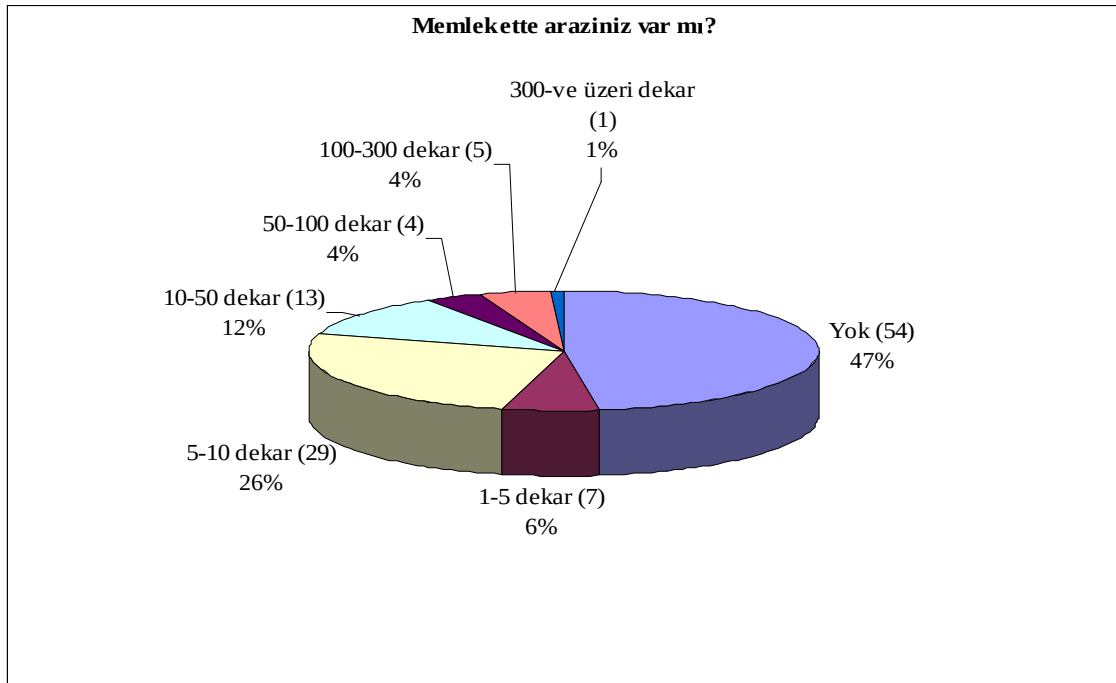
Grafik 7.55. Göç Eden Ailelerin Memleketlerinden Aldıkları Yardımlar.

Ailelerin memleketlerine gönderdikleri yardımlar araştırıldığında %70'inin herhangi bir yardım göndermediği anlaşılmaktadır. Gönderilenlerin arasında en fazla %12 ile gıda, %9'u giyim, %9'u para bulunmaktadır. Gönderilenlerin oranlarının azlığında göçen ailelerin çoğunluğunun ancak kendilerine yetebildikleri anlaşılmaktadır (Grafik 9.57.).

Grafik 7.56. Göç Eden Ailelerin Memleketlerine Gönderdikleri Yardımlar.

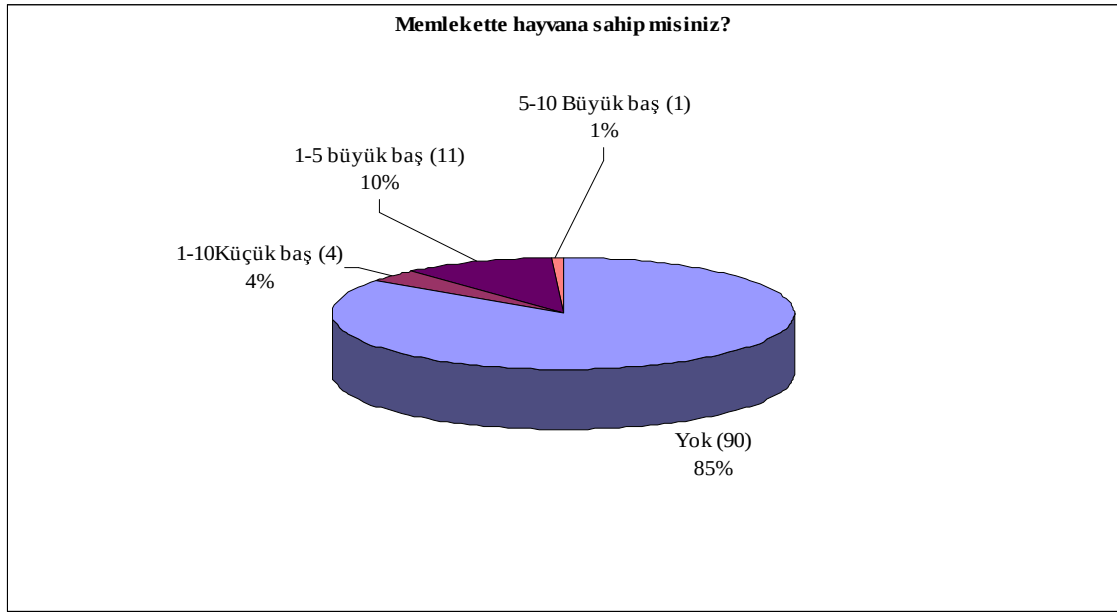
Göç eden ailelerin memleketteki arazi durumları incelendiğinde büyük oranda %47 arazilerinin olmadığı anlaşılmaktadır. Arazileri olanlara bakıldığında en çok oran %26 ile 5–10 dekar arasındadır. %12'si 10–50 dekar, %6'sı 1–5 dekar %4'ü 50–100 dekar yine %4'ü 100–300 dekar ve %1'i ise araziye sahiptir. Arazisi olmayanların göç etmesindeki zorunluluk aşikârdır. Fakat 10–50 dekar ve daha çok arazisi olanlardan da göç eden olması kırsal ailelerdeki tarımsal faaliyetlerin geçim için yeterli olmadığını göstermektedir (Grafik 9.58.).

Grafik 7.57. Göç Edenlerin Memleketteki Arazi Durumu.

Arazi durumu itibariyle kırsal ailelerde en büyük oran %42 ile herhangi bir araziye sahip değildir. Buna karşılık göç edenlerin %47'si memlekette araziye sahip değildir. Kırsal ailelerde arazisi var olanlar arasında en büyük pay 1–5 dekar arası az bir araziye sahiptir. Göç edenlerde ise en büyük pay %26 ile 5–10 dekar arası araziye sahip ailelerdir. Arazi varlığı kırsal ve göçerler arasında miktar olarak az da olsa değişse de genel olarak bir aileye yetmeyecek kadar küçüldüğü hatta ortadan kalktığı görülmektedir. Buna bağlı olarak geçim sıkıntısı nedeniyle göç eden ailelerde arazi miktarı ile kırsal ailelerin arazi miktarlarının birbirine yakın olması benzer şekilde göçe etki yapmaktadır.

Göç eden nüfusun memleketteki hayvan varlığı sorgulandığında %85'inin herhangi bir hayvan varlığı yoktur. Olan aileler değerlendirildiğinde %10'u 1–5 büyükbaş, %4'ü 1–10 küçükbaşdır. %1'inin ise 5–10 arası büyük baş hayvana sahiptir. Az da olsa göçen nüfusun memleketlerinde hayvan varlığı ailelerin yan gelir anlamında değerlendirmeye çalıştıklarını göstermektedir (Grafik 9.59.).

Grafik 7.58. Göç Edenlerin Memleketteki Hayvan Durumu.

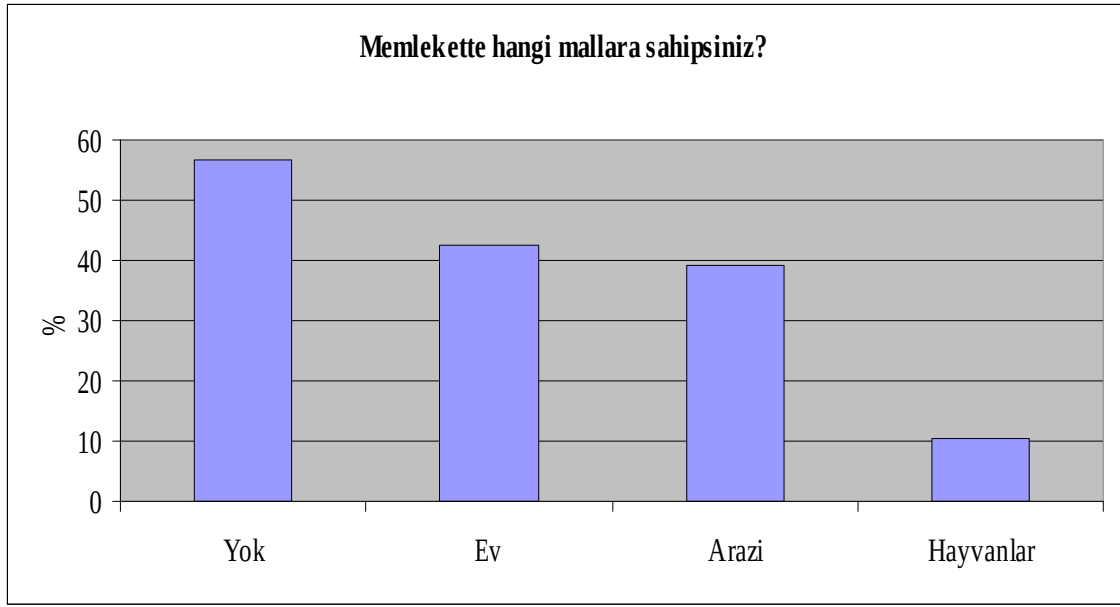
Kırsal ailelerde hayvanı olmayanların oranı %36 iken göç edenlerin memleketteki hayvan varlığı %85 oranında yoktur. Kırsal ailelerde var olan hayvanların %41'i 1–5 adet büyükbaş hayvana sahiptir. Dolayısıyla ailelerde büyükbaş hayvan barındıran aile sayısı diğerlerine göre oldukça yüksektir. Buna karşılık göç edenlerin hayvan varlıklarına büyük çoğunlukla ortadan kaldırdıkları anlaşılmaktadır.

Göç eden ailelerin memleketteki mal varlıkları araştırıldıklarında %57'sinin memleketinde bir mal varlığı olmadığı anlaşılmaktadır. Mal varlıkları arasında ailelerde en çok sahip olunan %43 ile evdir. İkinci sırada %39 oranıyla aileler arazi sahibidir. En az mal varlığı %10 ile hayvanlar oluşturmaktadır. Genel olarak ailelerin taşınmaz mallarını daha fazla elde bulundururken hayvan varlığının oldukça az olması elden çıkardıklarının göstergesidir (Çizelge 9.12., Grafik 9.60.).

Çizelge 7.11. Ailelerin Memleketteki Mal Varlıkları.

	Yok	Ev	Arazi	Hayvanlar
Sayı	65	49	45	12
%	57	43	39	10

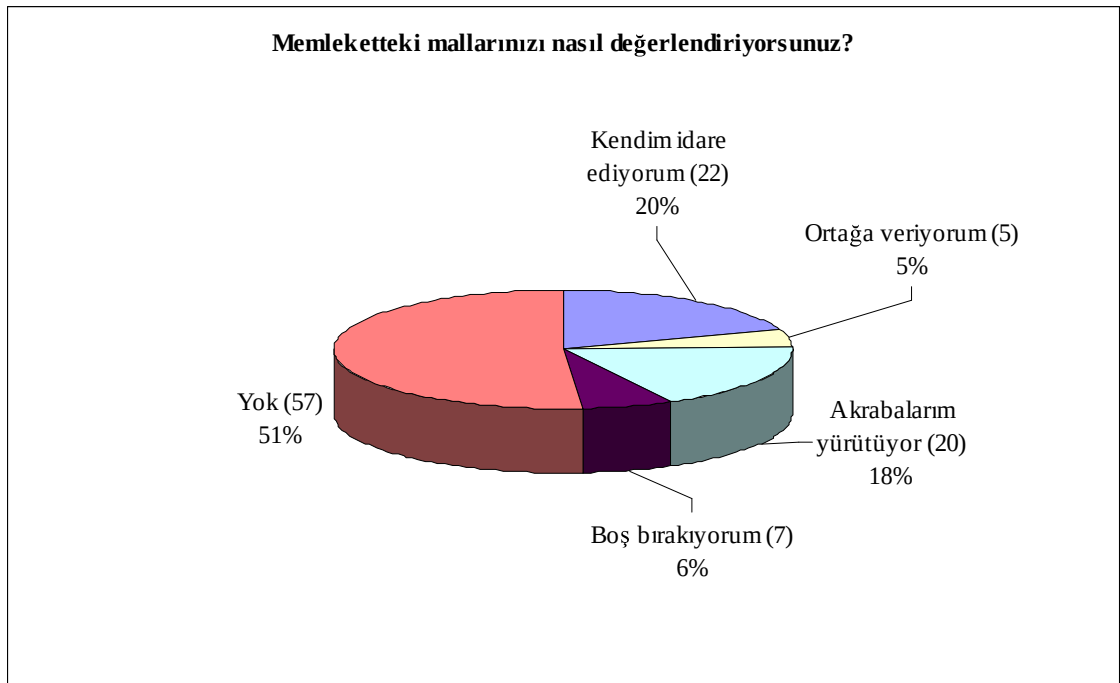
Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.59. Göç Edenlerin Memleketteki Mal Varlıkları.

Kırsal ailelerin %72'si ev, %50'si hayvan, %37'si arazi sahibi iken göç edenlerin %43'ü ev, %39'u arazi, %10'u hayvana sahiptir. Kırsal ve göç edenler arasında ev ve hayvan oranlarında büyük farklar vardır. Yalnız göç edenlerde, memleketlerinde herhangi mal varlığı bulunmayanların oranı %57 iken, kırsal ailelerde bu oran %13'tür.

Göç eden nüfusun memleketteki mal varlıklarını değerlendirme şekli olarak %51'inin memleketlerinde hayvan veya arazi varlığı yoktur. Olanlar arasında %20'si kendisi idare etmektedir. %18'i akrabaları tarafından yürütülmektedir. %6'sı ise boş bırakmaktadır. %5'i ise kiraya vermektedir. Genel olarak göç ettikleri illerin yakınlığı ailelerin işlerini kendilerin idare edenlerin oranını birinci sıraya taşımıştır (Grafik 9.61.).

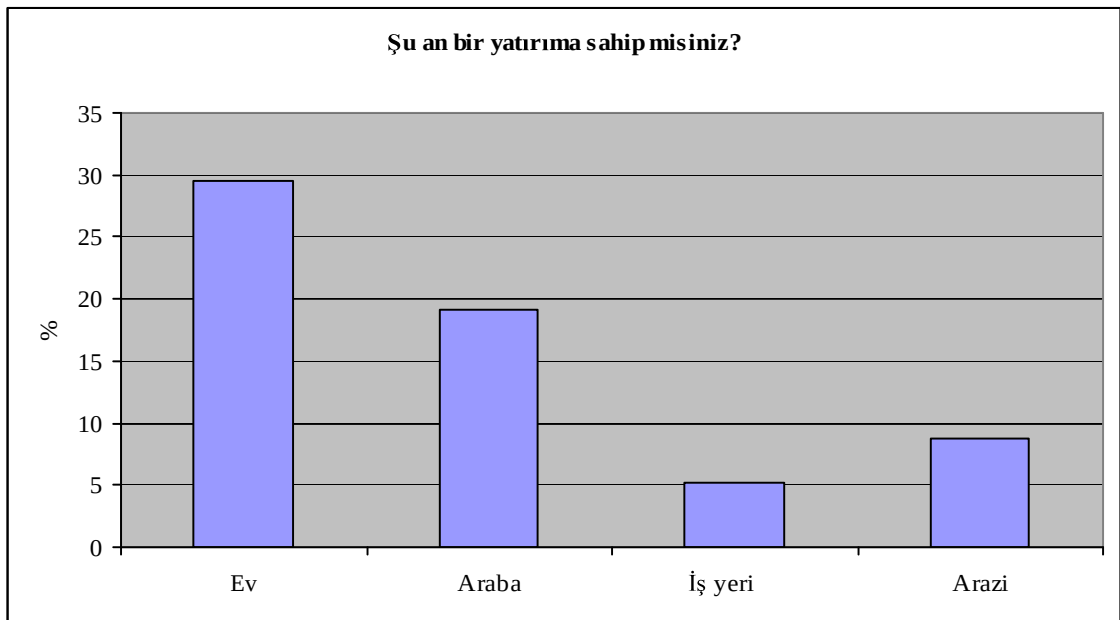
Grafik 7.60. Göç Edenlerin Memleketteki Mal Varlıklarını Değerlendirme Şekilleri.

Ailelerin şu anki yatırımları araştırıldığında; göç eden nüfusta en çok sahip olunan mal varlığı %30 ile evdir. İkinci sırada %19 oranıyla araba gelmektedir. %9'sı arazi %5 ise işyeri sahibidir. Sahip olunan mal varlıklarındaki ev oranının yanında araba ve iş yeri de olması kırsal nüfusa göre kısmen de olsa ailelerde alım gücünün arttığını göstermektedir (Çizelge 9.13., Grafik 9.62.).

Çizelge 7.12. Ailelerin Sahip Oldukları Yatırımlar.

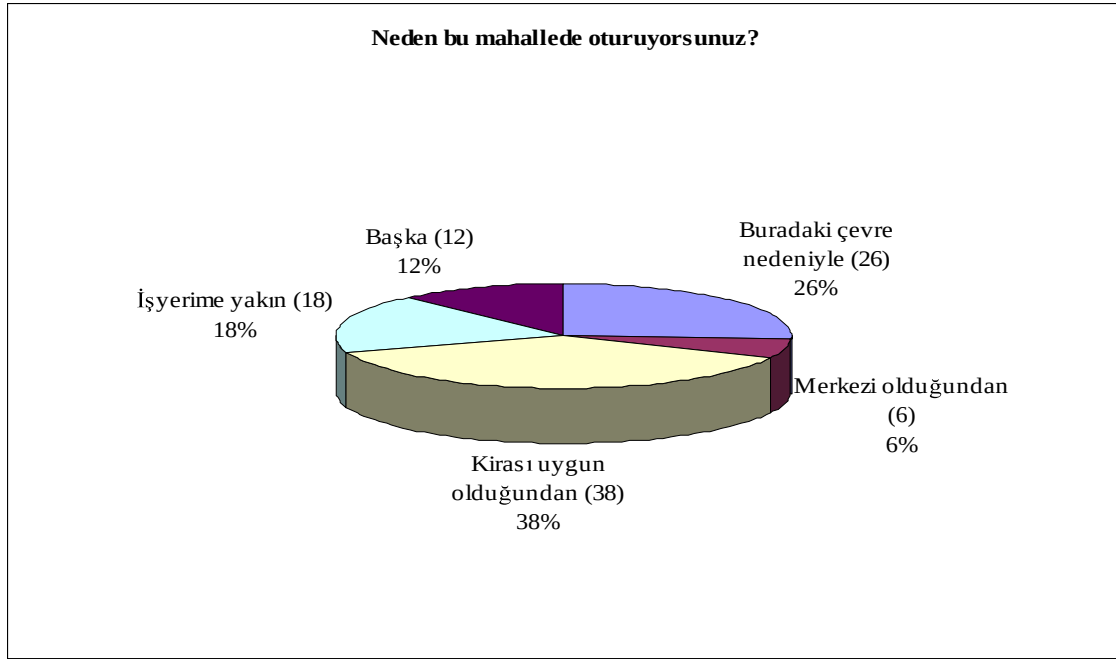
Ev	Araba	İş yeri	Arazi
34	22	6	10
30	19	5	9

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

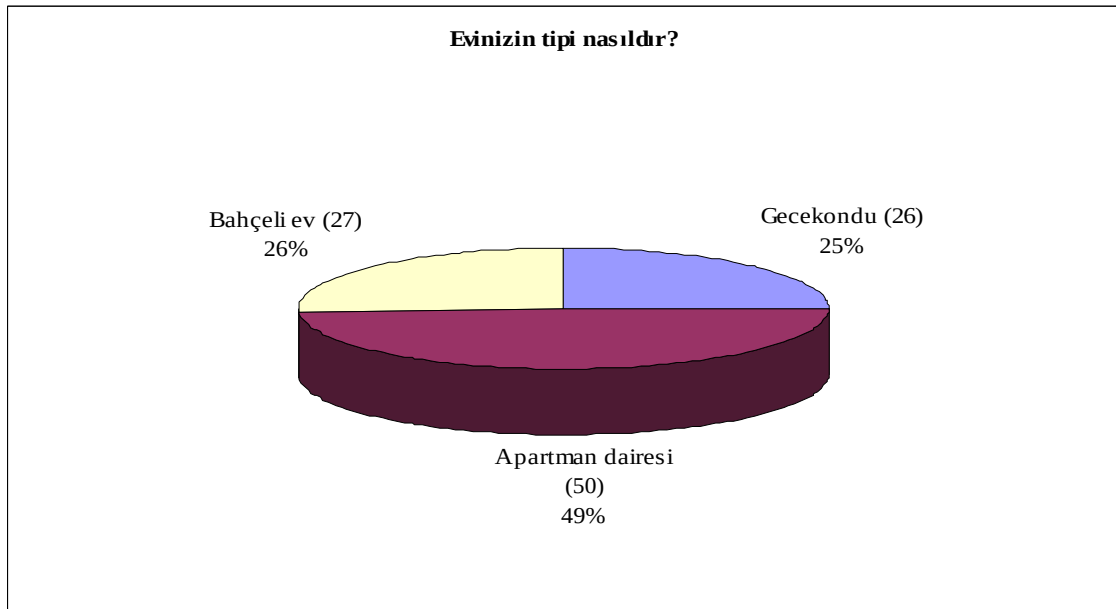
Grafik 7.61. Göç Eden Ailelerin Sahip Oldukları Yatırımlar.

Ailelerin mahalle tercihlerinin nedenleri araştırıldığında, göç eden ailelerde en büyük neden %38 oranıyla kirasının uygunluğudur. İkinci sırada yer alan neden ise %26 oranıyla aile reislerinin yakın çevresi olmasını istediği için seçmiştir. %18 ise iş yerine yakınlığı nedeniyle, %6'sı merkez olduğu için %12'si ise diğer nedenlerden bulundukları mahalleyi tercih etmiştir. Dolayısıyla ailelerdeki ekonomik durum yer seçiminde ana düşünceyi oluşturmaktadır (Grafik 9.63.).

Grafik 7.62. Göç Eden Ailelerin Mahalle Seçimindeki Özellikleri.

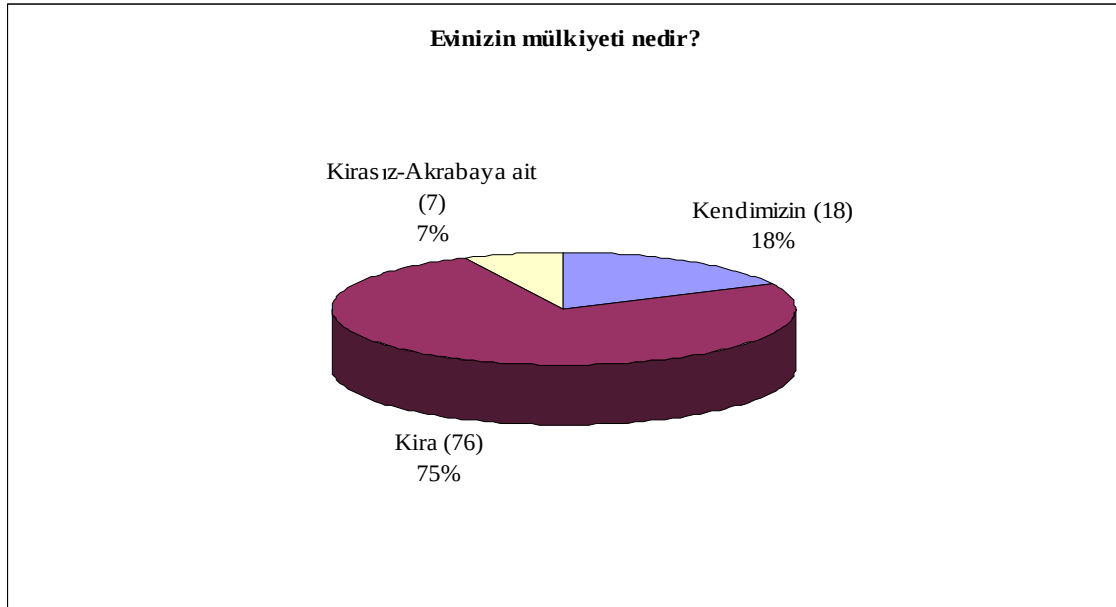
Ailelerinin oturdukları ev tipi araştırıldığında göç edenlerde çoğunluğun %49 apartman dairesinde yaşadığı görülmektedir. %26'sı bahçeli evde oturmaktadır. %25'i ise gecekondü tipindeki evlerde bulunmaktadır. Göç eden ailelerde gecekondularda yaşayanların oranı oldukça yüksektir. Buna karşılık her ev tipinde yüksek oranlarda yaşayanların olması göç eden ailelerin ekonomik seviyelerinin çeşitliliğinin göstergesidir (Grafik 9.64.).

Grafik 7.63. Göç Eden Ailelerin Mesken Tipleri.

Kırsal ailelerin ev tipleri incelendiğinde büyük oranda %59 iki katlı altı ahır tipi oluşturmaktadır. Buna karşılık göç eden ailelerin %49'u apartman dairesinde oturmaktadır.

Ailelerin ev mülkiyet durumlarına bakıldığında, göç edenlerde evi kendisine ait olanların oranı %18 iken kirasız akrabaya ait grubu %7'dir. Buna karşılık ailelerin %75'i kirada oturmaktadır (Grafik 9.65.).

Grafik 7.64. Göç Eden Ailelerin Ev Mülkiyet Durumu.

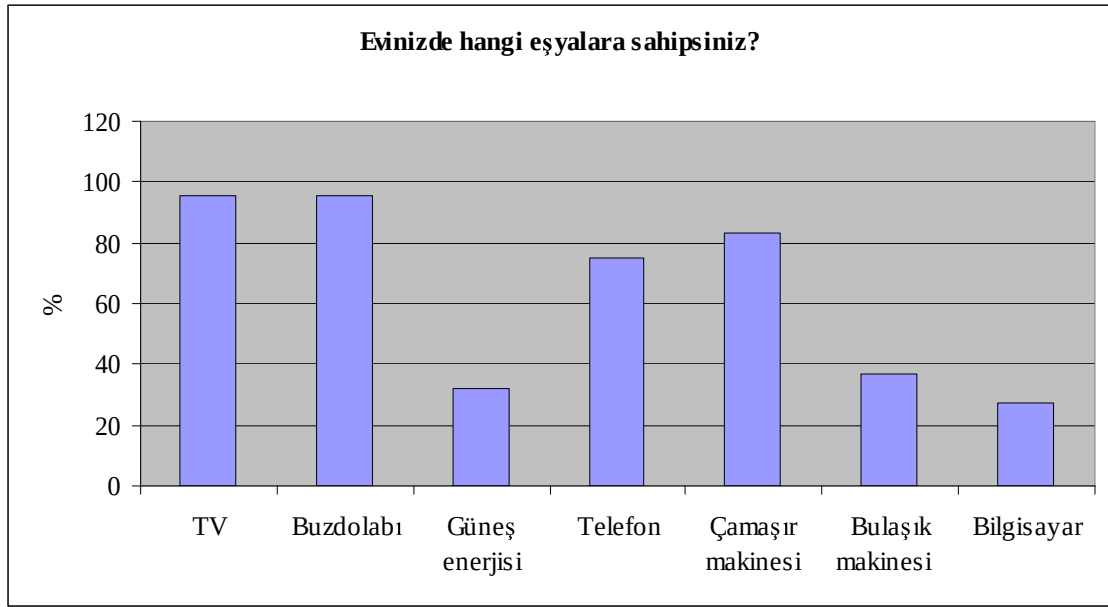
Evlerin mülkiyet durumları karşılaştırıldığında kırsal ailelerde ailelerin %48'i kendisine ait, %47'si babadan kalma ev mülkiyeti hâkimdir. Buna karşılık göç edenlerden evi kendisine ait olan aileler oranı %18'dir. Göç eden ailelerin %75'i kirada yaşamaktadır.

Ailelerin ev içi eşya durumları itibariyle incelendiğinde, göç eden nüfusun evlerinde en çok bulunan eşya %96 oranıyla TV ve %96 oranıyla buzdolabıdır. Bunun yanında %83 oranında evlerde çamaşır makinesi, %75 oranında telefon mevcuttur. %37'sinde ise bulaşık makinesi vardır. Güneş enerjisi olan aile oranı %32'dir. Son olarak bilgisayar bulunan aile oranı %27'dir. Genelde ailelerin eşya durumlarında %50'den fazla ailede bulunan eşyalar gruplandırıldığında TV, buzdolabı, çamaşır makinesi ve telefon oluşturmaktadır. Diğerleri ise daha azdır (Çizelge 9.14., Grafik 9.66.).

Çizelge 7.13. Ailelerin Evlerindeki Eşya Durumu.

	TV	Buzdolabı	Güneş enerjisi	Telefon	Çamaşır makinesi	Bulaşık makinesi	Bilgisayar
Sayı	110	110	37	86	96	42	31
%	96	96	32	75	83	37	27

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.65. Göç Eden Ailelerin Evlerindeki Eşya Durumu.

Ailelerin eşya durumları itibariyle kırsal ailelerde en çok bulunan üç eşya grubu sırasıyla %90 TV, %81 buzdolabı, %58 telefondur. Buna karşılık göç edenlerde ise ilk üç sırayı %96 TV, %96 buzdolabı, %83 çamaşır makinesi oluşturur. Bu durum göçenlerin eşya varlığı yönünden de kırsaldan üstün olduğunu ve alım gücünün arttığını göstermektedir.

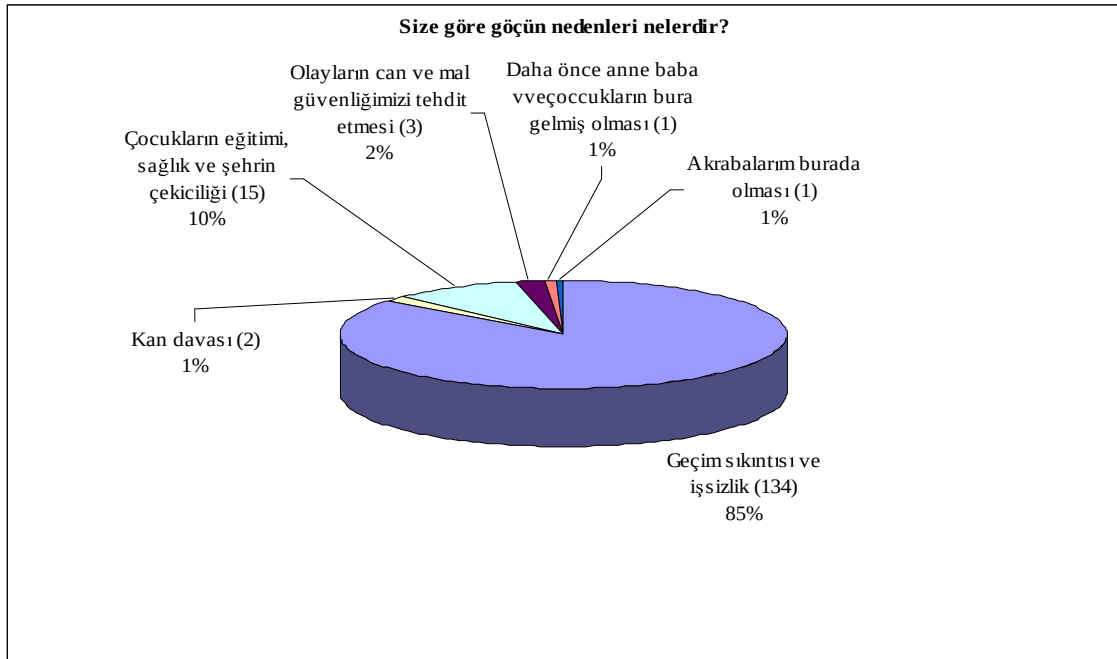
7.3. Göksun İlçesinde Yaşanan Göç Olgusu

7.3.1. Göksun Kırsal Nüfusunun Göç Etme Eğilimleri ve Nedenleri

Göksun kırsal yerleşmelerindeki aile fertlerinin göç nedenleri hakkındaki düşünceleri incelendiğinde; kırsal yerleşmelerdeki ailelerin en önemli göç nedeni %85 oranla geçim sıkıntısı ve işsizliktir. Diğer nedenlere bakıldığında %10'u çocukların eğitimi, sağlık ve şehrin çekiciliğini neden olarak görmektedir. Bunun yanında olayların can ve mal güvenliğini tehdit etmesi %2, daha önce anne baba ve çocukların göç etmiş olması %1, akrabaların göçü %1'dir. Bu oranlar incelendiğinde göçlerin asıl nedeninin ekonomik olduğu görülmektedir (Çizelge 9.15., Grafik 9.67.).

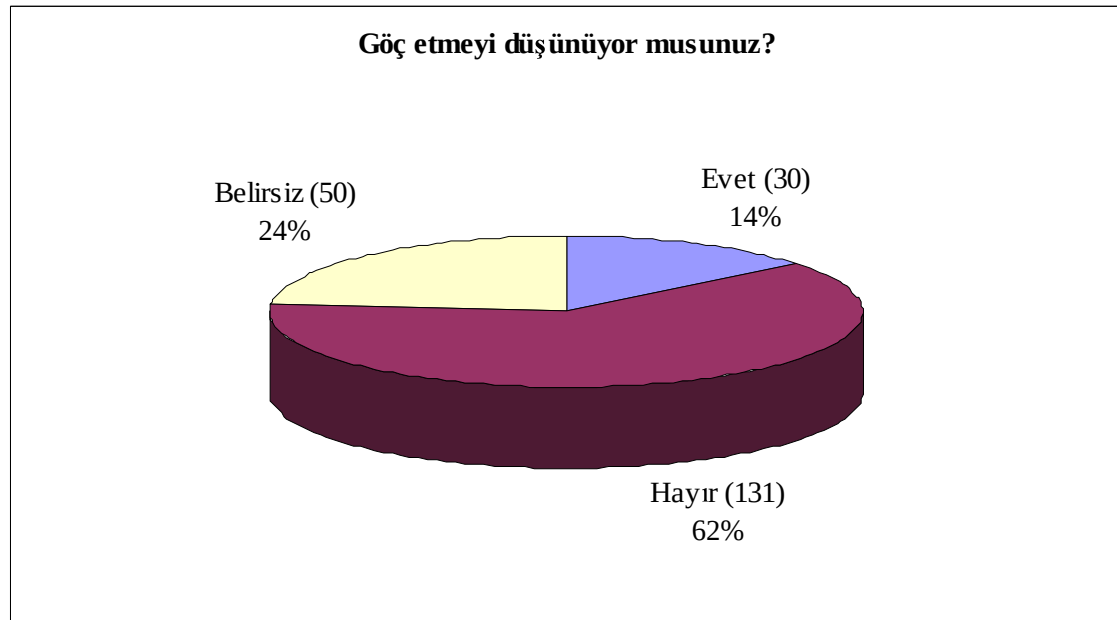
Çizelge 7.14. Ailelerin Göksun'dan Göç Etme Nedenleri.

	Geçim sıkıntısı ve işsizlik	Aile içi sorunlar	Kan davası	Çocukların eğitimi, sağlık ve şehrin çekiciliği	Olayların can ve mal güvenliğini tehdit etmesi	Daha önce anne baba ve çocukların bura gelmiş olması	Akrabaların burada olması
Sayı	134	0	2	15	3	1	1
%	85	0	1	10	2	1	1

Grafik 7.66. Kırsal Nüfusa Göre Göçenlerin Göç Etme Nedenleri.

Kırsal nüfus aile reislerinin göç konusunda görüşleri sorulduğunda %62'si göç etmeyi düşünmemektedir. Buna karşılık %24'ü göç konusunda kararsızken, %14'ü göç etmeyi düşünmektedir. Kararsızların da göç eğiliminde olabileceği düşünülürse önemli oranda bir nüfusun göç etme eğiliminde olduğu görülmektedir (Grafik 9.68.).

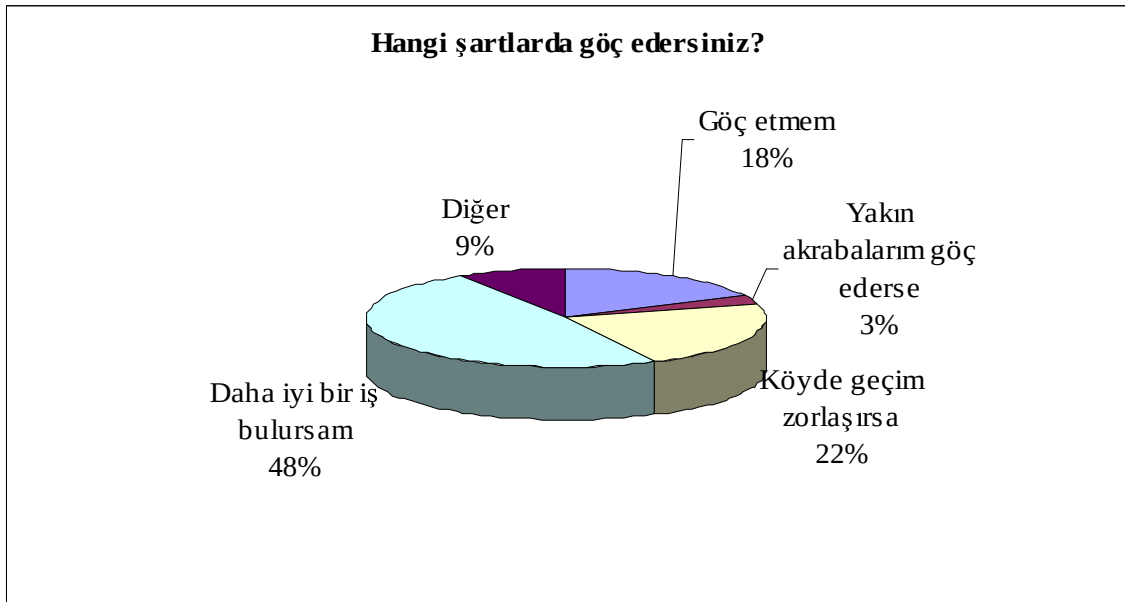
Grafik 7.67. Kırsal Nüfusa Göre Ailelerin Göç Etme Eğilimleri.

Kırsal ailelerin göç konusunda %79'u göçü bir çözüm olarak görmemekte, %21'i ise göçü bir çözüm ve kaçınılmaz olarak düşünmektedir. Bu durum köylerde göçün faal olarak yaşandığını ve yaşanmaya devam edeceğini göstermektedir (Grafik 9.69.).

Grafik 7.68. Kırsal Nüfusa Göre Göçün Çözüm Olasılığı.

Kırsal yerleşmelerdeki ailelerin %48'i daha iyi bir iş bulursa, %22'si köyde geçim zorlaşırsa, %3'ü akrabaları göç ederse göçmeyi düşünmektedir. Buna karşılık sadece ailelerin %18'i göç etmeyi düşünmemektedir. Kesin olarak göç etmeme fikrinde olanların oranındaki düşüklük kırsal ailelerde şartların aileleri göçe çok zorladığını göstermektedir. Bunun yanında daha iyi bir iş, köyde geçim zorlaşırsa, yakın akrabaların göç ederse gibi nedenler ile göçebilecek aile oranı toplamda %73'tür. Bu da Göksun'un kırsal yerleşmelerinde ailelerin çoğunlukla ekonomik şartlara bağlı olarak göçe katılabilecekleri, göç olgusuna soğuk olmadıkları anlamına gelmektedir (Grafik 9.70.).

Grafik 7.69. Kırsal Nüfusun Hangi Şartlarda Göçebileceği.

Kırsal ailelerin anne baba, kardeşler veya çocuklarından herhangi biri göç etmiş olanların oranı %34 iken, göç etmemiş olanların oranı %66'dır. Ailelerde göç edenlerin

bulunması ve oranın yüksekliği göçü kanıtlarken aynı zamanda gelecekte göçe etki edeceği düşünülebilir. Çünkü bir kısım aileler akraba ilişkilerine bağlı olarak göç etme eğilimine girmektedir (Grafik 9.71.).

Grafik 7.70. Kırsal Ailelerde Göç Edenlerin Bulunma Durumu.

Araştırma alanında aile reislerinin %61 mevsimlik olarak göç etmektedir. Mevsimlik göç Göksun ve çevresindeki iklim şartlarının kış mevsiminde ekonomik faaliyetlerin büyük oranda azalmasına bağlıdır. Buna karşılık anket uygulananların sadece %39'u mevsimlik göç yapmamaktadır. Mevsimlik göç eden aileler göç edeceği yerlerle ilgili daha geniş bilgilere sahip olmakta ve göç etmeyi kolaylaştırmaktadır (Grafik 9.72.).

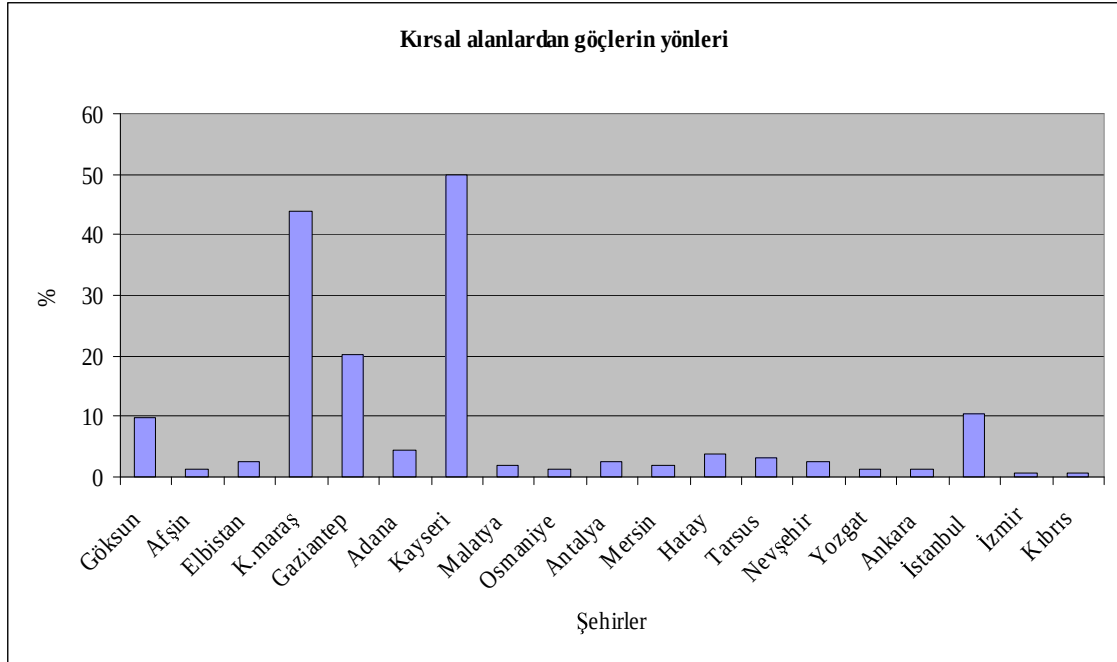
Grafik 7.71. Kırsal Nüfusun Mevsimlik Göç Etme Durumu.

Göksun da en çok göç yapılan şehirler araştırıldığında en fazla tercih edilen Kayseri (%50), Kahramanmaraş (%44), Gaziantep (%20)'tir. Genelde komşu iller tercih edilmektedir. Çünkü insanlar en fazla ve en kolay olarak en iyi bildikleri yeri tercih ederler. Bunun yanında kırsal ailelerde %10 oranında ilçe merkezine göç tercih

edilmektedir. Ayrıca büyük şehirlerden dikkate değer sadece İstanbul'a %10 oranında göç tercihi vardır. Diğer iller ise grafik incelendiğinde büyük oranlar oluşturmamakla birlikte Türkiye'nin birçok şehrine göç yaşanmaktadır (Çizelge 9.16., Grafik 9.73.).

Çizelge 7.15. Göksun Kırsal Yerleşmelerinden Göç Edilen Yerler.

Göç hangi şehre	Sayı	%
Göksun	16	10
Afşin	2	1
Elbistan	4	2
K.Maraş	72	44
Gaziantep	33	20
Adana	7	4
Kayseri	82	50
Malatya	3	2
Osmaniye	2	1
Antalya	4	2
Mersin	3	2
Hatay	6	4
Tarsus	5	3
Nevşehir	4	2
Yozgat	2	1
Ankara	2	1
İstanbul	17	10
İzmir	1	1
Kıbrıs	1	1
Toplam:19 Şehir	164	

Grafik 7.72. Kırsal Nüfusa Göre Göç Edilen Şehirler.

Kırsal aile fertlerinin %69'u ekonomik faaliyet olarak ilçe merkezine çalışmaya gitmezken, %31'i kırsal yerleşmelerden ilçe merkeze geçimini sağlamak amacıyla

günlük olarak gidip gelmektedir. Bu oran kırsal ailelerdeki geçim sıkıntısının bir başka yönden insanları nasıl zorladığını bize göstermektedir (Grafik 9.74.).

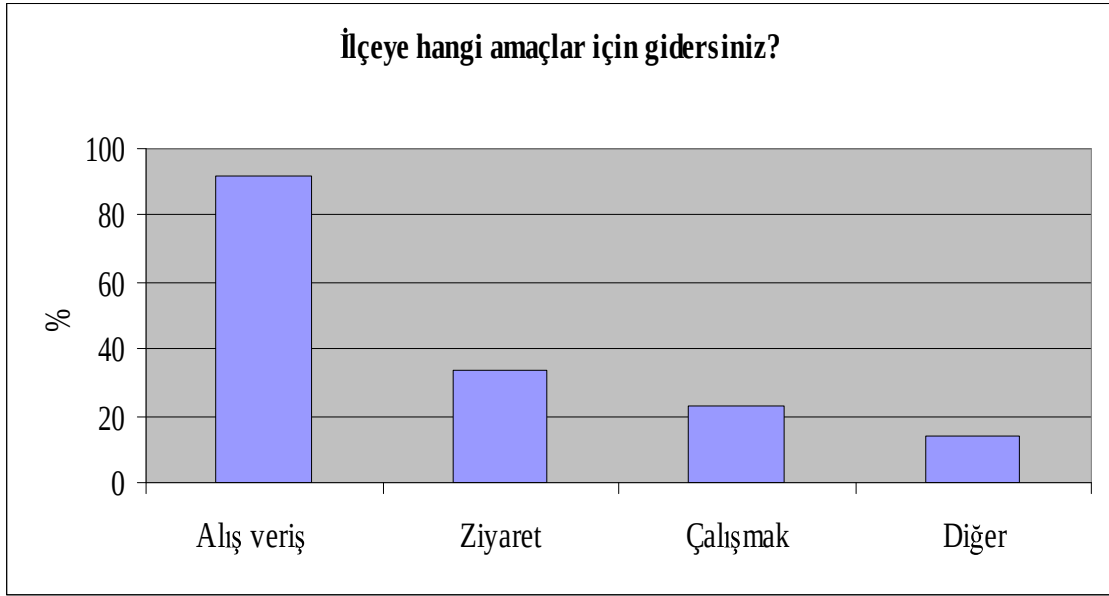
Grafik 7.73. Kırsal Nüfusta İlçe Merkezine Çalışmaya Gitme Durumu.

Kırsal yerleşmelerden Göksun ilçe merkezini kullanma amaçları incelendiğinde en önemli sebepler olarak %92'si alış verişi, %33'ü ziyaret, %23'ü çalışma amaçlı, %14'ü diğer (resmi işlemler, sağlık, eğitim) nedenleri oluşturmaktadır. Çalışmak amacıyla gidenler ilçede en fazla inşaat alanında istihdam edilebilmektedir. İlçe ekonomik faaliyet olarak istihdam sağlayacak geniş iş sahasına sahip değildir. Buna rağmen %23 oran oldukça yüksektir (Çizelge 9.17., Grafik 9.75.).

Çizelge 7.16. Ailelerin Göksun'a Gidiş Amaçları

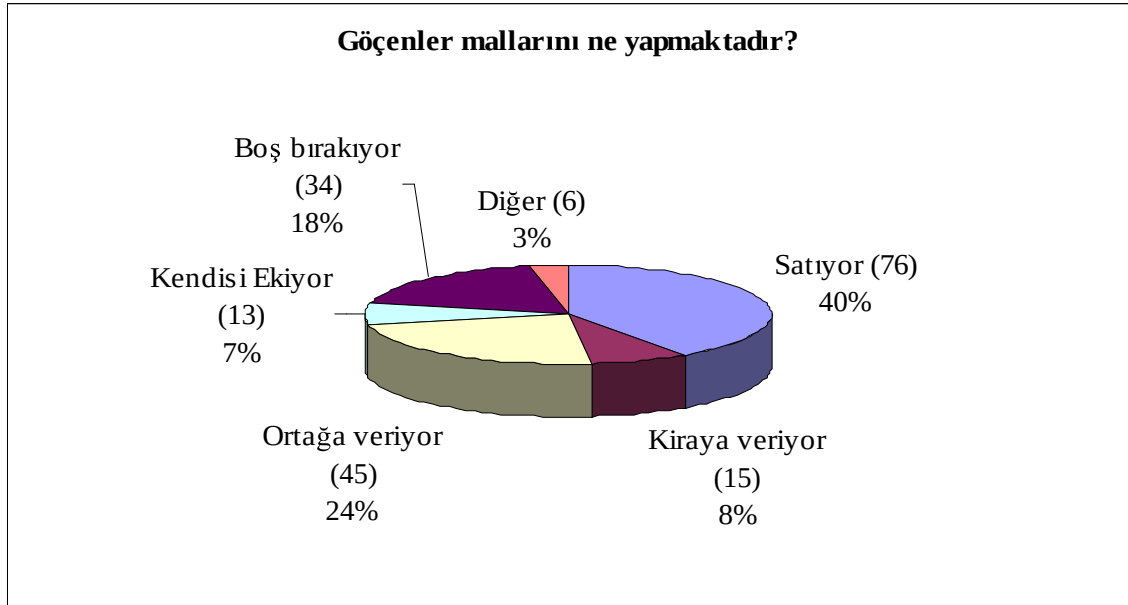
	Alış verişi	Ziyaret	Çalışmak	Diğer
Sayı	199	72	50	30
%	92	33	23	14

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

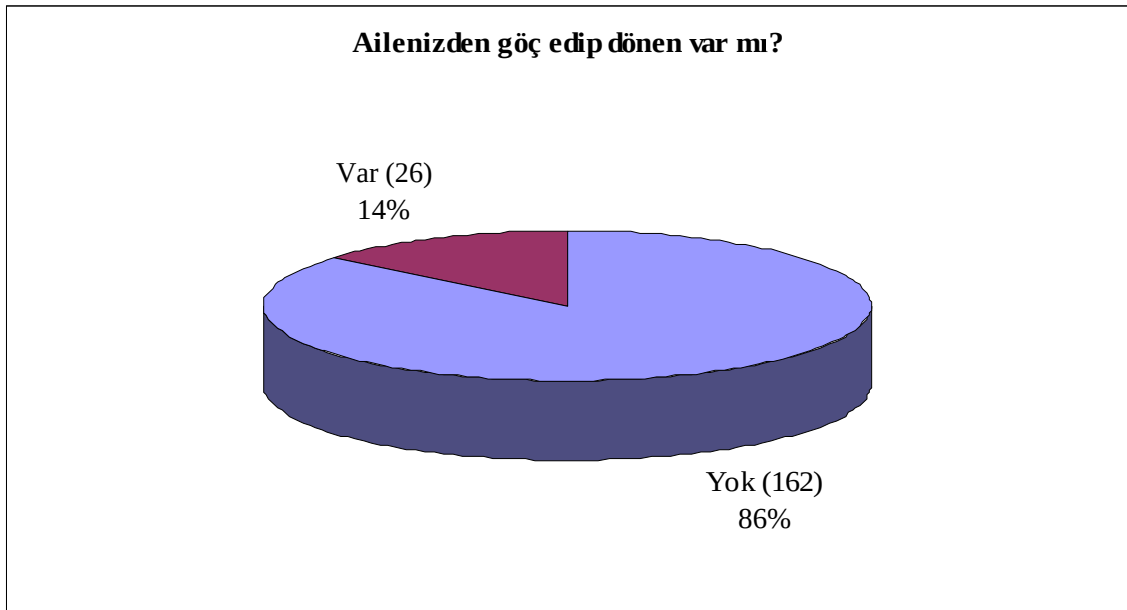
Grafik 7.74. Kırsal Nüfusun Göksun'a (İlçe Merkezine) Gidiş Amaçları.

Göç edenlerin köydeki mal varlıklarını ne yaptıkları araştırıldığında en fazla oranla %40'ının sattığı görülmektedir. %24'ü ortağa vermekte, %18'i boş bırakmakta, %8'i kiraya vermekte, %7'si ise kendisi idare etmektedir. Burada %40 oranla diğerlerinden ayrılan ve büyük bir bölümü oluşturan ailelerin mal varlığını satıyor olması geri dönüşü düşünmedikleri göstermektedir (Grafik 9.76.).

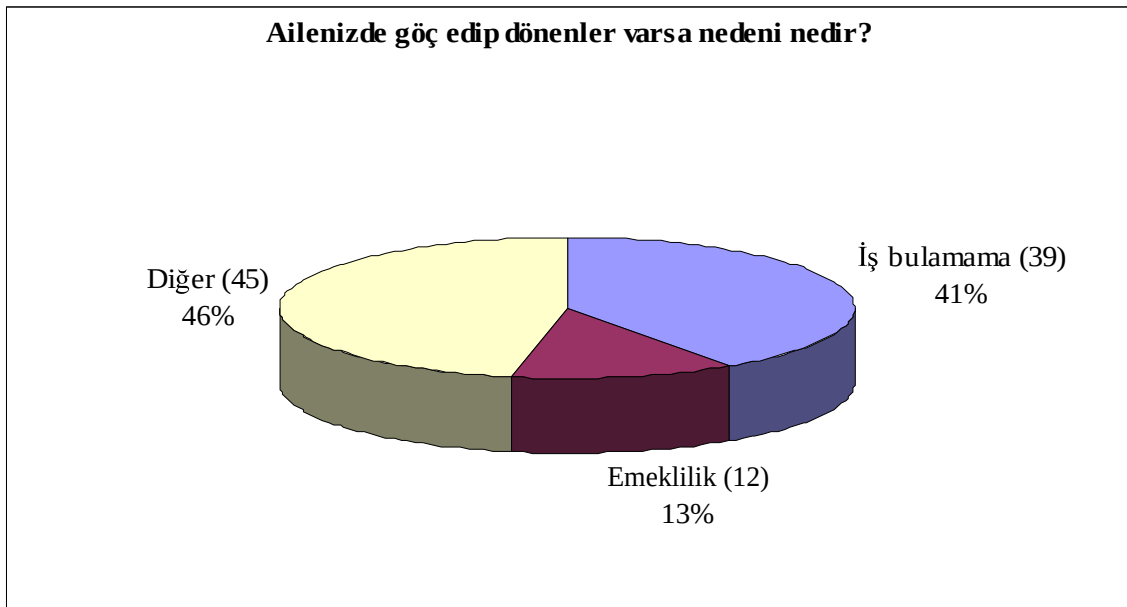
Grafik 7.75. Kırsal Nüfusa Göre Göç Edenlerin Mal Varlıklarının Durumu.

Göç edenlerin %86'sı ise geri dönmemiştir. Buna karşılık %14'ünün geri dönüş yaptığı anlaşılmaktadır. Burada göç edenlerin bir kısmının şehirde tutunamadığı anlaşılmaktadır (Grafik 9.77.).

Grafik 7.76. Kırsal Nüfusta Göç Sonrası Geri Dönerlerin Varlığı.

Anketlerde göç sonrası geri dönüş nedenleri sorgulandığında; ailelerin %41 oranında iş bulamama nedeniyle geri döndüğü anlaşılmaktadır. Buna karşılık emeklilik nedeniyle dönerler %13'tür. Diğer bölümü işaretleyenler ise boş bırakmıştır (Grafik 9.78.).

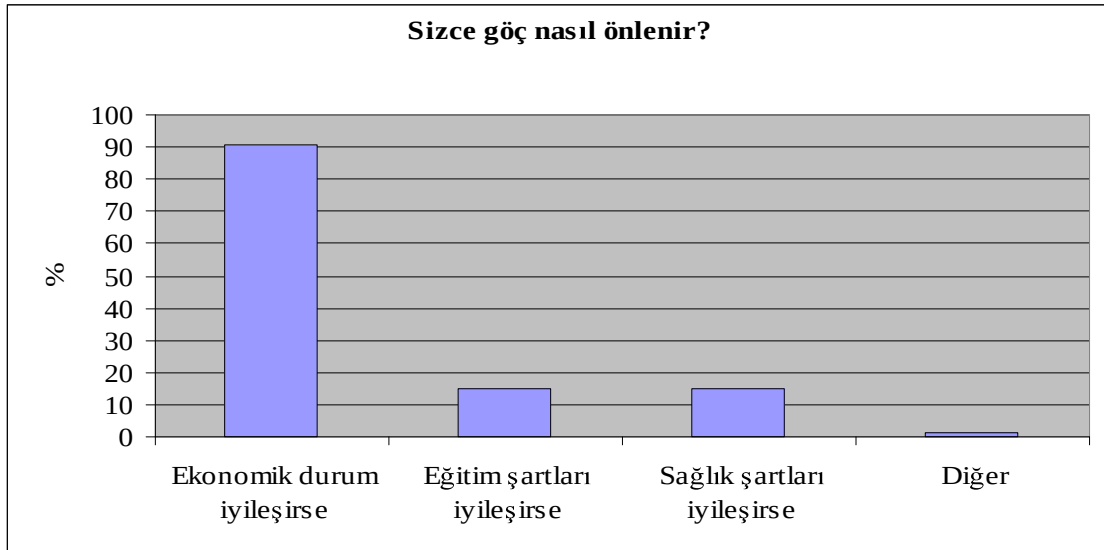
Grafik 7.77. Kırsal Nüfusta Göçten Geri Dönerlerin Nedenleri.

Araştırma kırsal alanındaki faal olarak yaşanan göçün nasıl önleneceği sorgulandığında aile reislerinin %91'i ekonomik durumun iyileşmesi halinde önleneceğini savunmaktadır. Göçün önlenmesi konusunda diğer seçenekler büyük oranlara sahip olmamakla birlikte %15'i eğitim şartları iyileşirse, %15'i de sağlık şartları iyileşirse önleneceği düşüncesindedir (Çizelge 9.18., Grafik 9.79.).

Çizelge 7.17. Göçü Önlemede Ailelerin Düşünceleri.

	Ekonomik durum iyileşirse	Eğitim şartları iyileşirse	Sağlık şartları iyileşirse	Diğer
Sayı	196	32	32	3
%	91	15	15	1

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

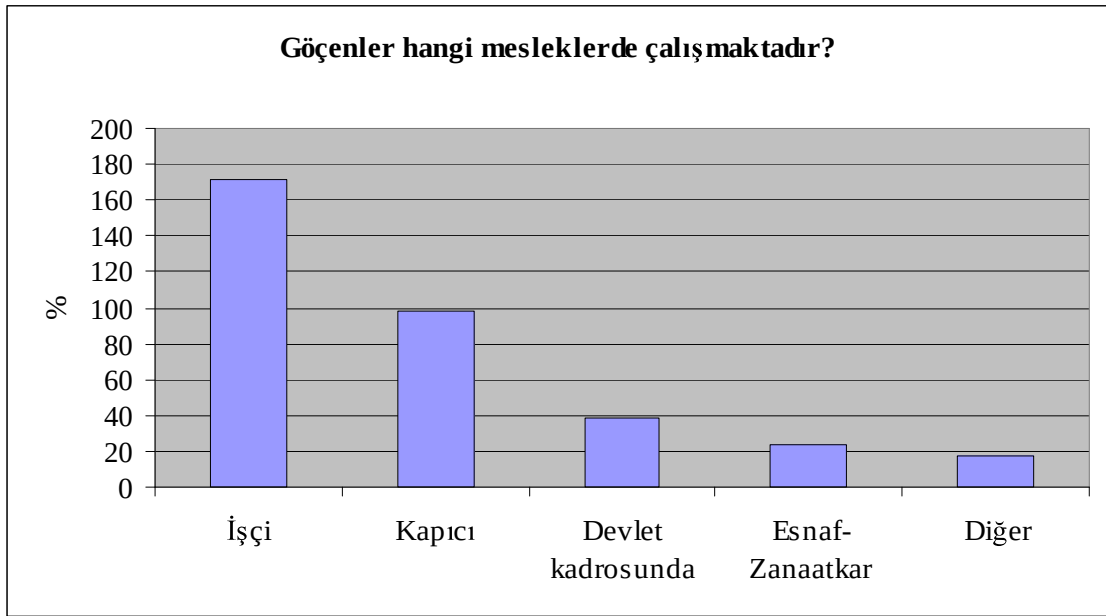
Grafik 7.78. Kırsal Nüfusun Göçü Önlemeye Yönelik Önerileri.

Göç sonrası kişilerin hangi mesleklerde çalıştıkları araştırıldığında en büyük dilimi %80 ile fabrika işçisi oluşturmaktadır. Kapıcılık mesleği %45 oranına sahiptir. Devlet kadrosunda çalışanlar %18, esnaf ve zanaatkarlar %11, diğer meslekler ise %8 oranındadır. Bu oranlar bize göç edenlerin en önemli iki mesleğinin fabrika işçiliği ve kapıcılık olduğu sonucuna ulaştırmaktadır (Çizelge 9.19., Grafik 9.80.).

Çizelge 7.18. Göç Eden Ailelerin Çoğunlukla Çalıştıkları Meslekler.

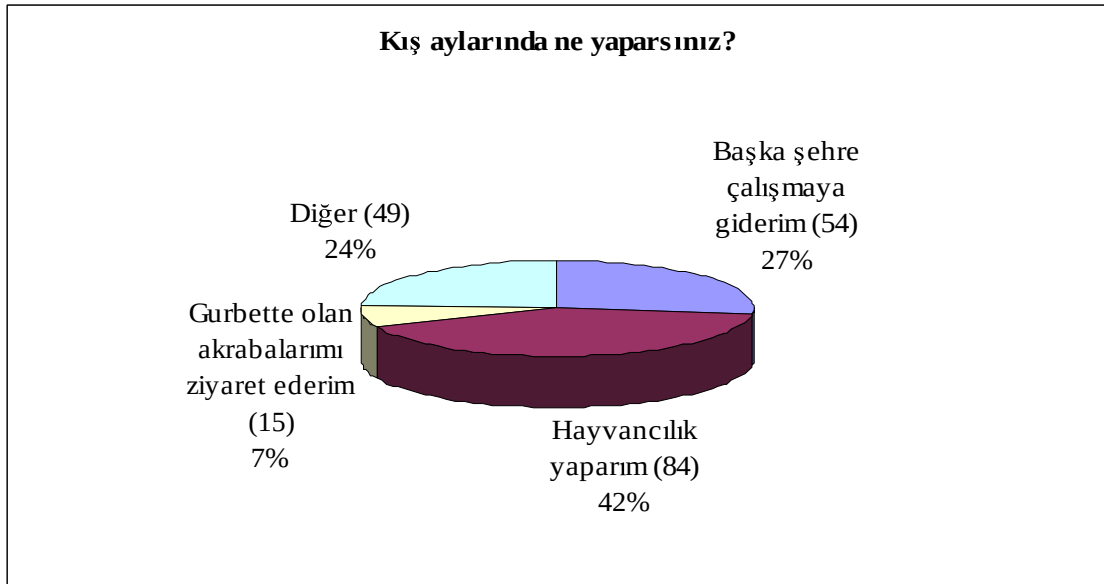
	İşçi	Kapıcı	Devlet kadrosunda	Esnaf-Zanaatkar	Diğer
Sayı	172	98	38	23	17
%	80	45	18	11	8

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.79. Kırsal Nüfusa Göre Göç Eden Ailelerin Çoğunlukla Çalıştıkları Meslekler.

Ailelerin karasal iklim yaşandığı Göksun ilçesinde kış aylarını nasıl değerlendirdikleri araştırıldığında; ailelerin %42'sinin hayvancılıkla uğraştığı görülmektedir. Bunun yanında %27'si mevsimlik olarak başka şehirlere göç etmektedirler. Ziyaret amaçlı yer değişikliği oranı %7'i iken, diğer faaliyetler (genelde bir iş yapılmama) %24'ü oluşturmaktadır. Bu durum nüfusun azımsanmayacak bir bölümü kış ayında ekonomik faaliyette bulunmadığını göstermektedir. Kırsal nüfusun büyük bölümü ekonomik olarak temel faaliyet olmasa da %42 oranda hayvancılık yapmasına karşın hayvan oranı olarak (%41 1–5 büyük baş) ailelerin az sayıda hayvana sahip olması faaliyeti sadece ihtiyacı karşılamaya yönelik seviyelerde bırakmaktadır. Başka şehirlere mevsimlik göç oranının %27 oranında yüksekliği kırsal nüfusun yerleşmelerinden ayrılma nedenlerinin zorunluluğunu ortaya koymaktadır(Grafik 9.81.).

Grafik 7.80. Kırsal Nüfusun Kış Aylarındaki Faaliyetleri.

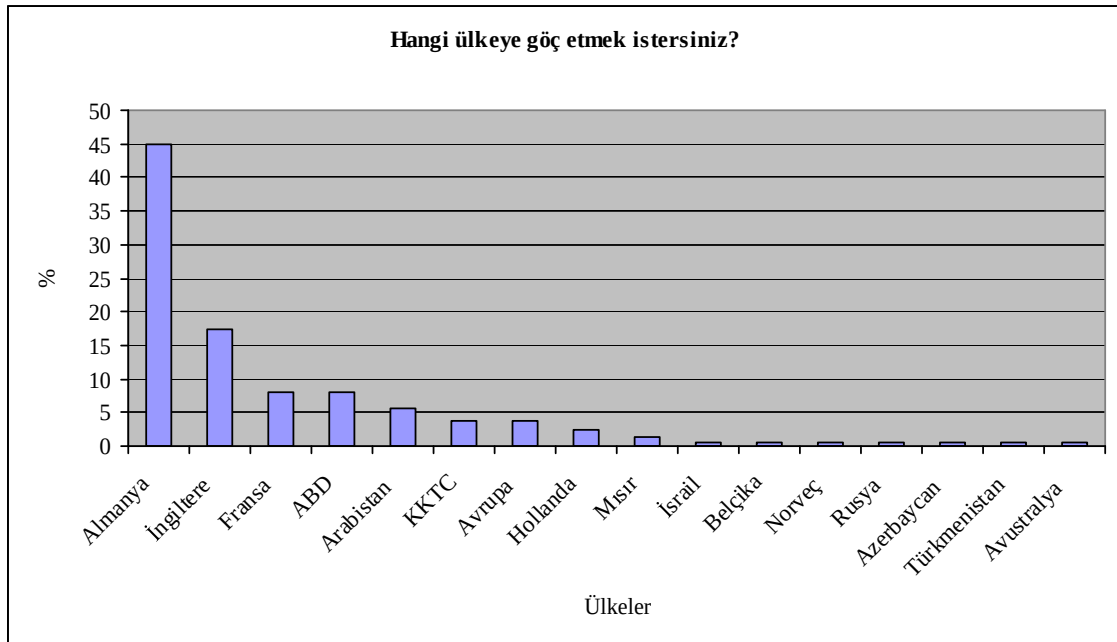
Yurt dışı konusunda kırsal nüfusun göç etme düşüncelerine bakıldığında yurt dışını düşünmeyenlerin oranı %15'tir. Yurt dışına göçe istekli olanların oranı ise

%85'tir. Bununla birlikte ülkeler arasında en çok tercih edilen %45 oranla Almanya'dır. İngiltere %18, Fransa %8, ABD %8, Suudi Arabistan %6 oranında tercih edilmektedir. Diğer ülkeler ise çok düşük oranlarda kalmaktadır (Çizelge 9.20., Grafik 9.82.).

Çizelge 7.19. Kırsal Nüfusun Yurtdışı Tercihleri ve Nedenleri.

Tercih	Tercih Sayısı	%	Nedenler
İstemem	28	15	Ülkemi seviyorum(28)
İsteyenler toplamı	160	85	
Ülkeler	Tercih sayısı	Tercih edilen ülkelerin kendi içinde oranı (%)	Nedenler
Almanya	72	45	Ekonomik(67),Tanındıklar Burada(5)
İngiltere	28	18	Ekonomik(26),eğitim(1), merak(1)
Fransa	13	8	Ekonomik(10), Güzel olduğu için(2),eğitim(1)
ABD	13	8	Ekonomik(10),Özgürlükler(3)
Arabistan	9	6	Hac ve dini açıdan(5)
KKTC	6	4	Ekonomik(6)
Avrupa	6	4	Ekonomik(6)
Hollanda	4	3	Ekonomik(2), sağlık(1), tanındıklar burada(1)
Mısır	2	1	İlgi(2)
İsrail	1	1	Ekonomik(1)
Belçika	1	1	Çocuklarımla eğitimi(1)
Norveç	1	1	Ekonomik(1)
Rusya	1	1	Ekonomik(1)
Azerbaycan	1	1	Ekonomik(1)
Türkmenistan	1	1	Kolay alışmak(1)
Avustralya	1	1	Güzel olduğu için(1)

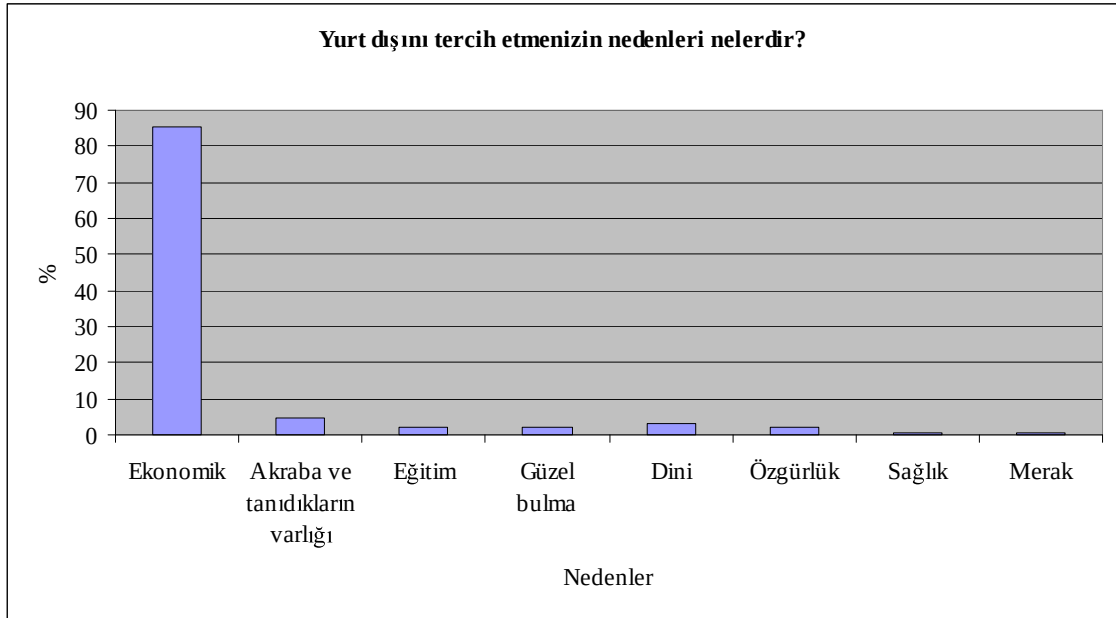
Not: Nedenlerin yanında parantez içinde verilen rakamlar tercih sayılarını göstermektedir.

Grafik 7.81. Kırsal Nüfusun Yurtdışı Tercihleri.

Yabancı ülkelerin tercih edilme nedenlerine bakıldığında en önemli nedenin ekonomik olduğu anlaşılmaktadır (%85). Buna karşılık akrabalık ilişkileri ve tanındıklar nedeniyle %4, eğitim %2, tatil %2, din %3, özgürlük %2, sağlık %1, merak %1'dir.

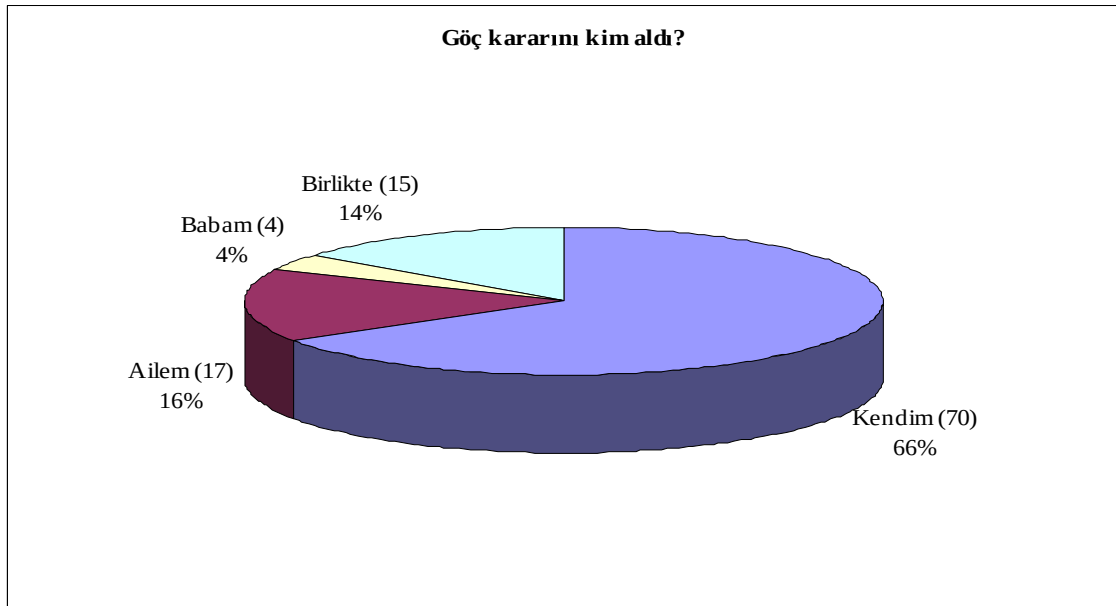
Dolayısıyla ekonomik nedenlerin dışındaki nedenler çok küçük oranlara sahiptir (Grafik 9.83.).

Grafik 7.82. Kırsal Nüfusun Yurtdışı Tercihlerinin Nedenleri.

7.3.2. Göç Eden Ailelerin Göç Özellikleri

Göç eden ailelerin göçü gerçekleştirirken nasıl karar verdikleri araştırıldığında en fazla kendi kararı olanların oluşturduğu (%66) görülmektedir. Göç kararının ailesinin isteği ile verenlerin oranı %16'dır. Ailesiyle birlikte karar verenlerin oranı %14, yalnızca babasının isteği ile karar verenlerin oranı %4'tür. Genel olarak göç edenlerde kendi isteğiyle karar verenlerin oranı en yüksek olsa da ailesinin isteği ile göç edenlerin oranı da toplamda %34 ile oldukça yüksektir (Grafik 9.84.).

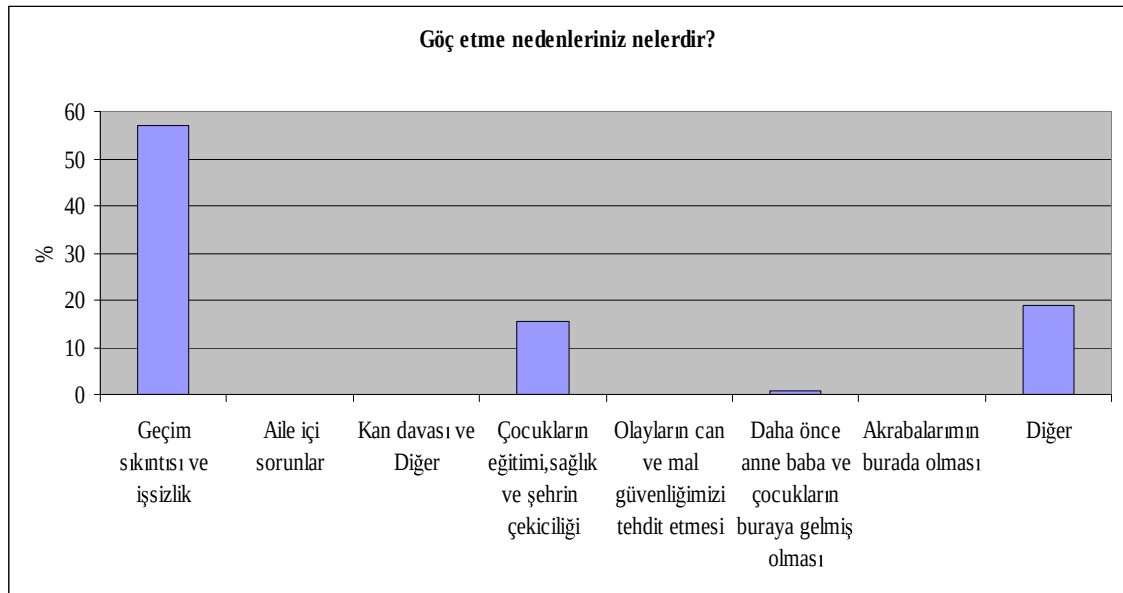
Grafik 7.83. Göç Edenlerin Göç Kararını Alma Şekilleri.

Ailelerin göç etme nedenlerine bakıldığında diğer nedenlerden oldukça yüksek oranda en büyük neden %57 oranla geçim sıkıntısıdır. Çocukların eğitimi, sağlık ve şehrin çekiciliği %16 iken akrabaların teşviki %1dir. Diğer nedenler ise %19 oranındadır. Diğer bölümüne 21 aile reisi memuriyet nedeni ile 1 kişi ise iş teklifi nedeniyle göç ettiğini beyan etmiştir. Dolayısıyla diğer bölümüne yazılanların da kırsal ailelerdeki geçim sıkıntısı, işsizlik nedenine bağlı olduğu düşünüldüğünde %76 oranında geçim sıkıntısı işsizlik nedeniyle göçün yaşandığı ortaya çıkmaktadır. Kan davası anlaşmazlıkları, can ve mal güvenliği tehdidi akrabaların göçü gibi nedenlere rastlanmamıştır (Çizelge 9.21., Grafik 9.85.).

Çizelge 7.20. Ailelerin Göksun'dan Göç Etme Nedenleri.

	Geçim sıkıntısı ve işsizlik	Aile içi sorunlar	Kan davası ve Diğer	Çocukların eğitimi, sağlık ve şehrin çekiciliği	Olayların can ve mal güvenliğini tehdit etmesi	Daha önce anne baba ve çocukların buraya gelmiş olması	Akrabalarının burada olması	Diğer
Sayı	66	0	0	18	0	1	0	22
%	57	0	0	16	0	1	0	19

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.84. Göç Edenlerin Göksun'dan Göç Etme Nedenleri.

Göç etme nedenleri itibariyle bakıldığında kırsal kesimdeki ailelerin yerleşmelerindeki göçün en önemli nedeni ve hemen hemen tek nedeni olarak %85 oranında geçim sıkıntısı gösterilmektedir. Bunun yanında %10 oranında çocukların eğitimi, sağlık ve şehrsel çekicilik neden olarak düşünülmektedir. Göç eden ailelerde ise en önemli neden kırsalda olduğu gibi %76 oranında geçim sıkıntısıdır. Bunun yanında %16 çocukların eğitimi sağlık ve şehrsel çekicilik ise diğer neden olarak görülmektedir. Dolayısıyla kırsal ailelerin ve göç eden ailelerin göç konusundaki nedenleri bir birine benzerlik göstermektedir. Diğer nedenlerin oranı ise çok düşüktür (Çizelge 9.21., Grafik 9.85.).

Kırsal ailelerin hangi şartlarda göç edersiniz sorusuna karşılık göç etmeyi düşünmeyenlerin oranı sadece %18'dir. Buna karşılık daha iyi bir iş köyde geçim zorlaşırsa, yakın akrabaların göç ederse nedenleri ile göçebilecek aile oranı %73'tür.

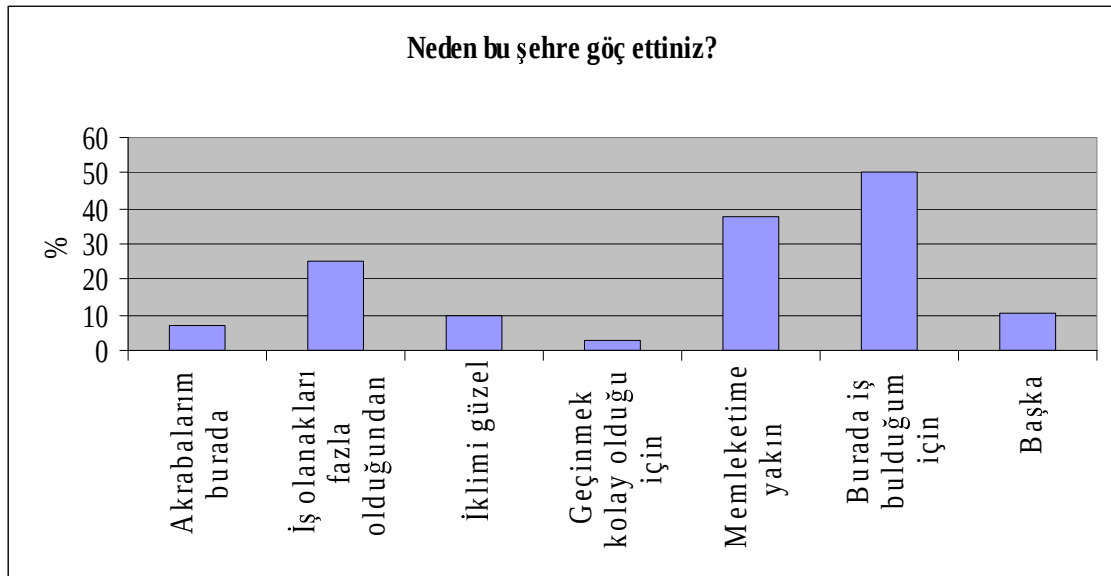
Bu da Göksun kırsal ailelerinin çoğunlukla ekonomik şartlara bağlı göçe katılabilecekleri anlamına gelmektedir.

Göç edenlere bu şehirleri tercih nedenleri sorulduğunda en büyük oran %50 iş bulma nedeniyledir. İkinci tercihin nedeni ise %37 oranıyla memlekete yakın olmasıdır. %25 iş olanakları fazlalığı, %10 iklim özellikleri, %7 akrabaların varlığı, %3'ü geçim kolaylığı nedenleri oluşturmaktadır (Çizelge 9.22., Grafik 9.86.).

Çizelge 7.21. Ailelerin Bulundukları Şehri Seçme Nedenleri.

Akrabalarım burada		İş olanakları fazla olduğundan	İklimi güzel	Geçinmek kolay olduğu için	Memleketim e yakın	Burada iş bulduğum için	Başka
Sayı	8	29	11	3	43	58	12
%	7	25	10	3	37	50	10

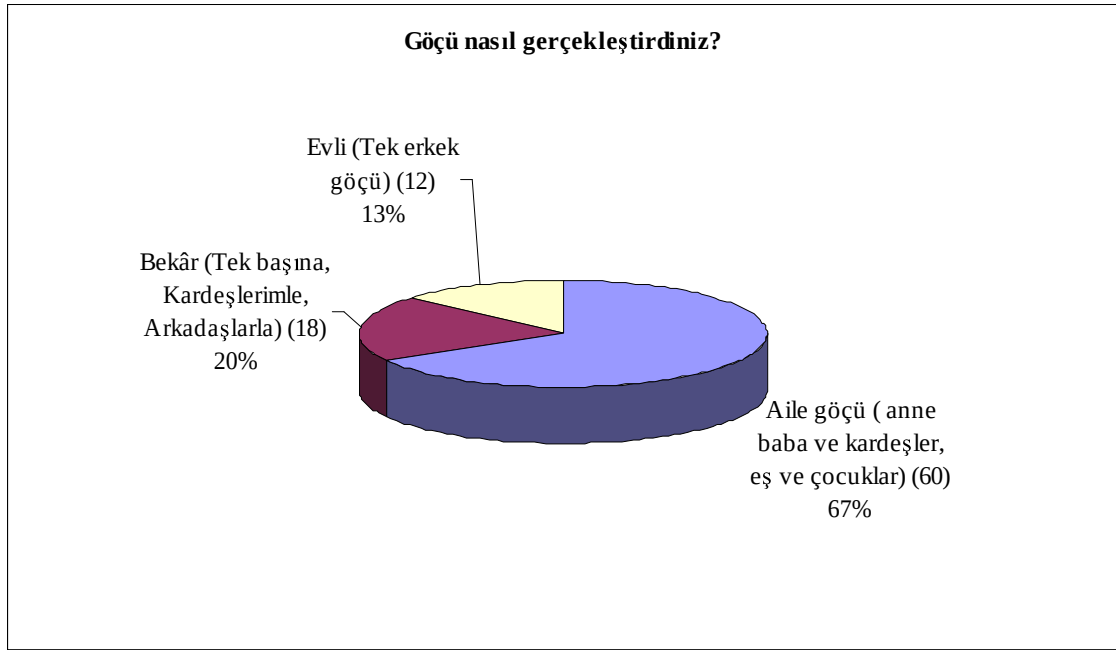
Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.85. Göç Edenlerin Bulundukları Şehri Seçme Nedenleri.

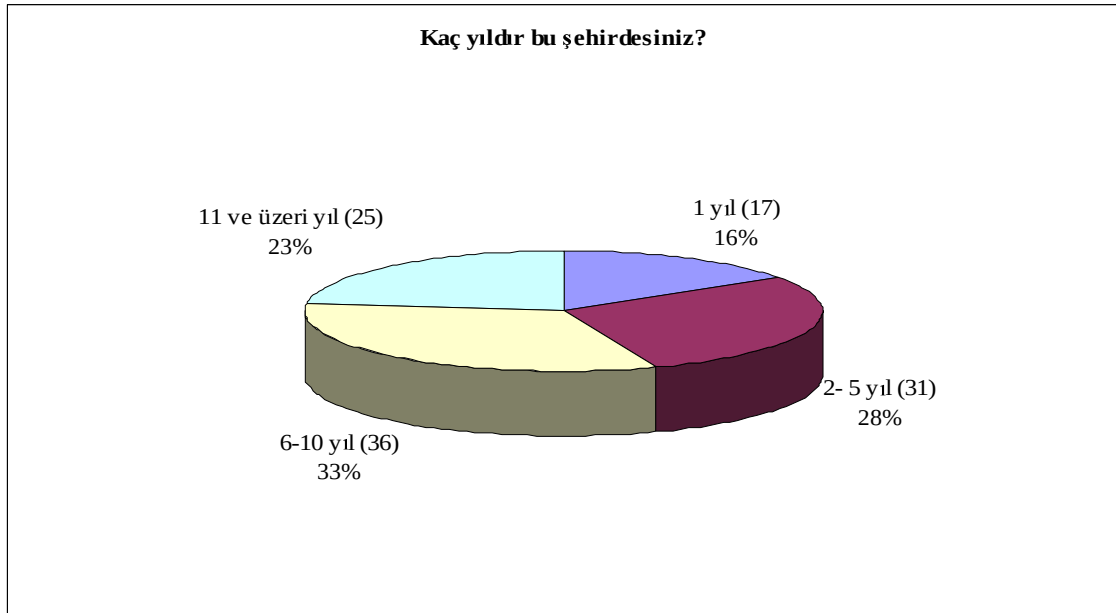
Kırsal ailelerde en çok tercih edilen üç şehir %50 Kayseri, %44 Kahramanmaraş, %20 Gaziantep'tir. Kahramanmaraş ve Gaziantep'e göç eden ailelerde uygulanan anketlere bakıldığında ise ailelerin %50'si bu şehirlerde iş buldukları için, %37'si memlekete yakın olduğu için, %25'i ise iş olanakları fazla olduğu için bu şehirleri seçmiştir. Dolayısıyla Göksun'dan göç eden ailelerde memlekete yakınlık en önemli neden olmasa da iş olanağından sonra ikinci sırada yer almaktadır. Göksun'dan göç çoğunlukla yakın iş imkânı olan şehirlere gerçekleşmektedir (Çizelge 9.22., Grafik 9.86.).

Aile reislerinden %67'si ailesiyle göç etmiştir. %20 si bekâr olarak, %13'ü evli olduğu halde önce yalnız göçü gerçekleştirmiştir. Göç eden nüfusun çoğunluğunun ailesiyle göç etmesi, ailelerde göç ederken kararlılıklarının bir göstergesi durumundadır (Grafik 9.87.).

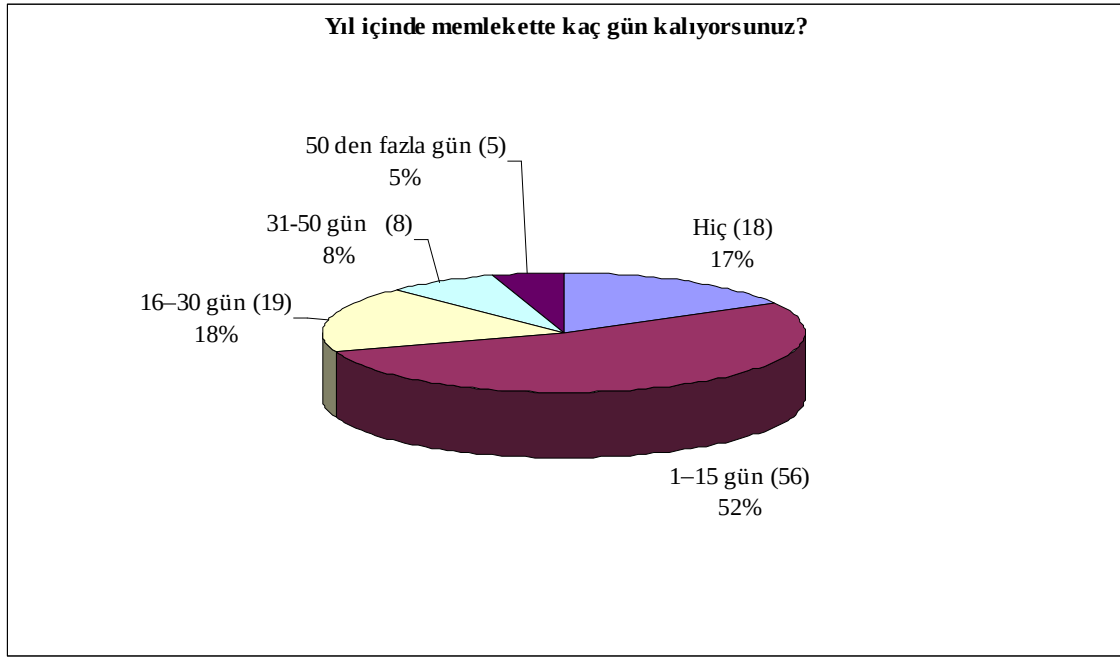
Grafik 7.86. Göç Edenlerin Göçü Gerçekleştirme Özellikleri.

Göç eden ailelerin ne kadar zaman önce göç ettikleri araştırıldığında çok önceki yıllardan son yıllara kadar faal olarak göç yaşandığı gözlenmemektedir. En çok %33'ünün 6–10 yıl, %28'i 2–5 yıl önce, %23'nün 11 ve üzeri , %16'sı ise 1 yıldır göç etmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla göç geçmişte yaşanıyor olsa da son yıllarda oldukça artmıştır (Grafik 9.88.).

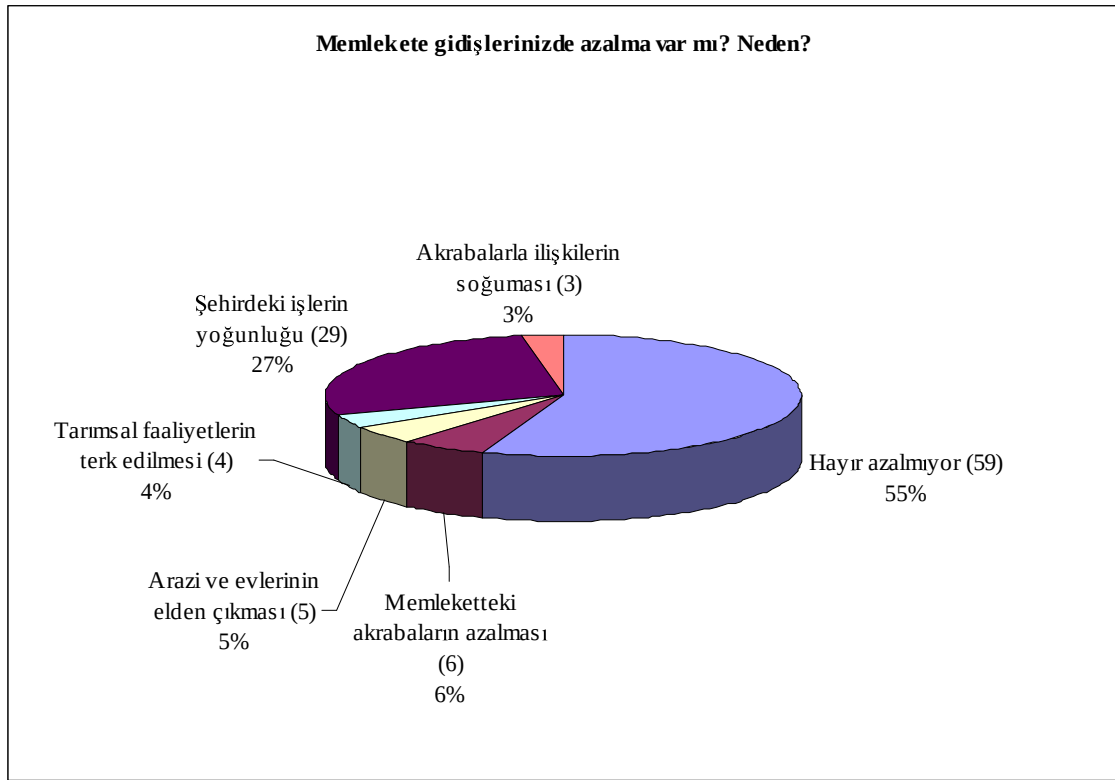
Grafik 7.87. Göç Edenlerin Bulundukları Şehirde Kalma Süreleri.

Memleketlerinde kalma süreleri itibariyle ile en büyük oran %52 ile kalış süresi 1–15 gün arasındır. %18'i 16–30 gün, %8'i 31–50 gün, %5'i 50 günden fazla memleketinde kalmaktadır. Dolayısıyla ailelerin memleketleri ile olan irtibatları imkânlar ölçüsünde kuvvetli olduğu görülmektedir. Yalnız %17'sinin hiç memlekette kalmaması dikkat çekicidir (Grafik 9.89.).

Grafik 7.88. Göç Edenlerin Yıl İçinde Memlekette Kalma Süreleri.

Göç eden ailelerin memleketleri ile olan irtibatlarının azalıp azalmadığına bakıldığında %55 oranında azalmadığı görülmektedir. Buna karşılık irtibatı azalanların nedenleri araştırıldığında en büyük neden %27 oranıyla şehirdeki işlerinin yoğunluğu oluşturmaktadır. %6'sı memlekette akrabalarının azalması nedeniyle, %5'i arazi ve evlerin elden çıkması nedeniyle, %4'ü tarımsal faaliyetlerin terk edilmesi nedeniyle, %3'ü ise akrabalık ilişkilerinin soğuması nedeniyle ilişkiler azalmaktadır. Göç eden ailelerde iş olanaklarının elvermemesi nedeniyle memleketlerine gidişlerinin azaldığı görülmektedir. Diğer nedenler düşük orandadır. Bu da ailelerde imkânlar ölçüsünde devam ettiğini göstermektedir (Grafik 9.90.).

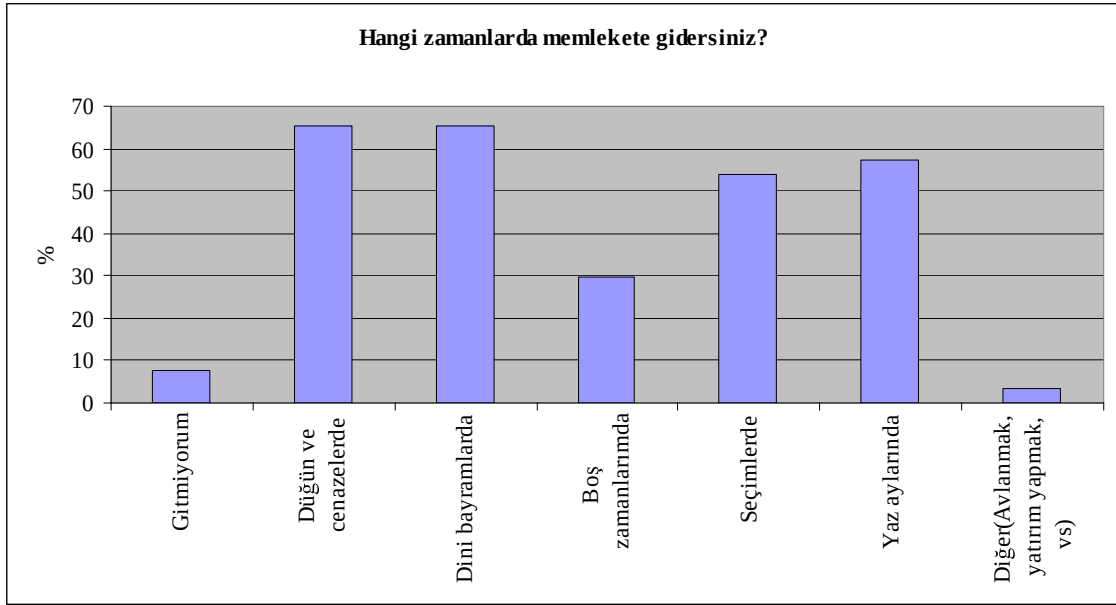
Grafik 7.89. Göç Edenlerin Memlekete Olan Girişlerinin Azalma Durumu.

Ailelin hangi zamanlarda memleketlerine gittikleri araştırıldığında en büyük oran %65 düğün ve cenazelerde, %65'i dini bayramlarda, %57'si de yaz aylarında, %54'ü seçimlerden memleketlerine gitmektedir. Buna karşılık %8', gitmemekte, %3'ü ise avlanmak ve diğer nedenlerle memleketlerine gitmektedir. Dolayısıyla ailelerin birçok zaman memlekete gittikleri, irtibatlarını güçlü tuttukları anlaşılmaktadır (Çizelge 9.23. Grafik 9.91.).

Çizelge 7.22. Ailelerin Yıl İçinde Memlekete Gitme Zamanları.

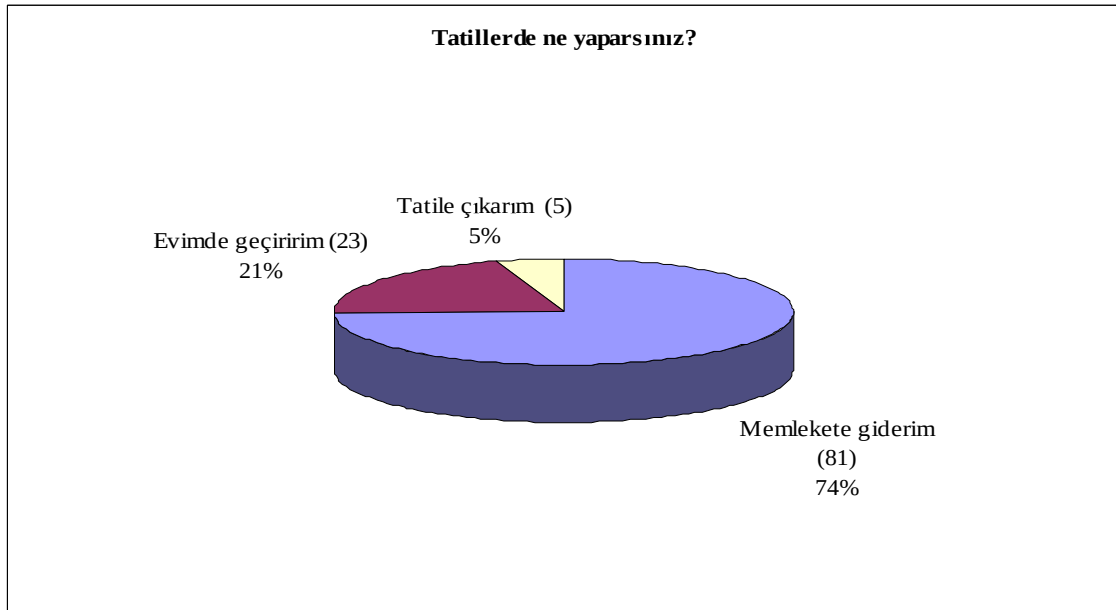
	Gitmiyorum	Düğün ve cenazelerde	Dini bayramlarda	Boş zamanlarımda	Seçimlerde	Yaz aylarında	Diğer(Avlanmak, yatırım yapmak, vs)
Sayı	9	75	75	34	62	66	4
%	8	65	65	30	54	57	3

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.90. Göç Edenlerin Yıl İçinde Memlekete Gitme Zamanları.

Göç eden ailelerin büyük çoğunluğu tatil dönemlerinde ve yıllık izinlerinde %74 oranıyla memleketlerine gittikleri anlaşılmaktadır. %21'i zamanını kendi evinde geçirirken sadece %5'i tatile çıkmaktadır. Yine memlekete gitme oranındaki yükseklik memleketleriyle irtibatların kuvvetli olduğunu göstermektedir (Grafik 9.92.).

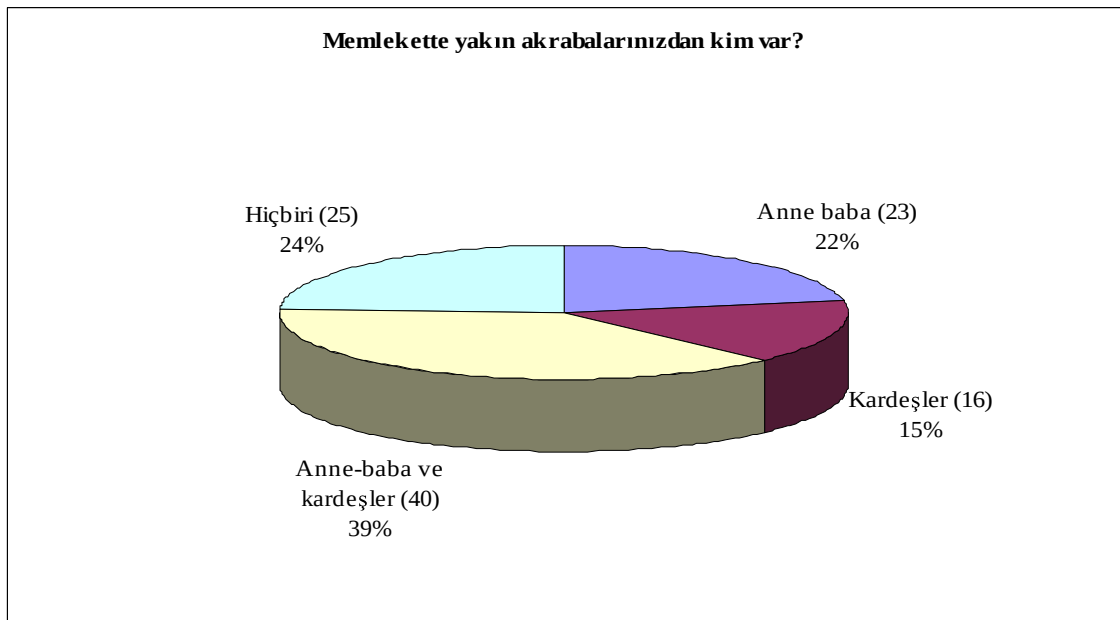
Grafik 7.91. Göç Edenlerin Yıllık İznin ve Tatilleri Değerlendirme Şekilleri.

Ailelerde memleketten nüfus kayıtları anlamında bağlılıkları ölçüldüğünde seçimlerde %70'inin memlekette oy kullanması memleketleriyle olan ilişkilerinin kuvvetli olduğunu (resmi) bir başka göstergesidir. Buna karşılık %30 oranı seçimlerde bulunduğu şehirde oy kullanmaktadır (Grafik 9.94.).

Grafik 7.92. Göç Edenlerin Seçimlerde Bulundukları Yerler.

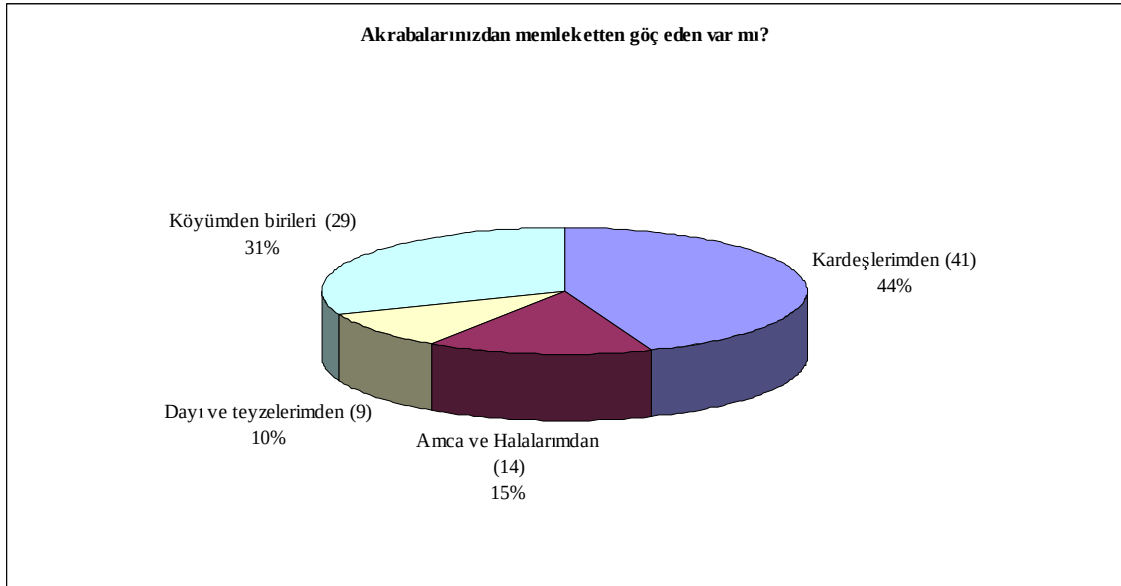
Göç eden ailelerin memleketle olan bağları akraba varlığı itibarı ile incelendiğinde en çok bulunan akrabalar %39 oranla anne baba ve kardeşlerdir. %22'sinin anne ve babası, %15'nin de kardeşleri memlekette bulunmaktadır. Bu oranlar toplamda %76'ya ulaşmaktadır. Buna karşılık %24'ünü herhangi bir yakın akrabası memlekette bulunmaktadır. Oranlar incelendiğinde büyük çoğunluğun yakın akrabaları memleketlerinde bulunmaktadır ki bu durum ailelerin memleketleriyle olan irtibatlarının kuvvetli olmasını açıklamaktadır. Bunun yanında %24'ünün yakın akrabalarının memleketlerinde bulunmaması göç faaliyetinin ailenin diğer üyelerini oldukça etkilediği de ortadadır (Grafik 9.94.).

Grafik 7.93. Göç Edenlerin Memlekette Yakın Akraba Varlığı.

Göç eden ailelerin tamamında, akrabalarının bir kısmının da göç ettiği anlaşılmaktadır. %44 ünün kardeşleri, %15 inin amca ve halaları, %10 unun dayı ve

teyzelerinden bir kısmı göç etmiştir. Bununla birlikte %31'inin köyünden birilerinin göç ettiği anlaşılmıştır (Grafik 9.95.).

Grafik 7.94. Göç Edenlerin Akrabalarından Memleketten Göç Edenlerin Varlığı.

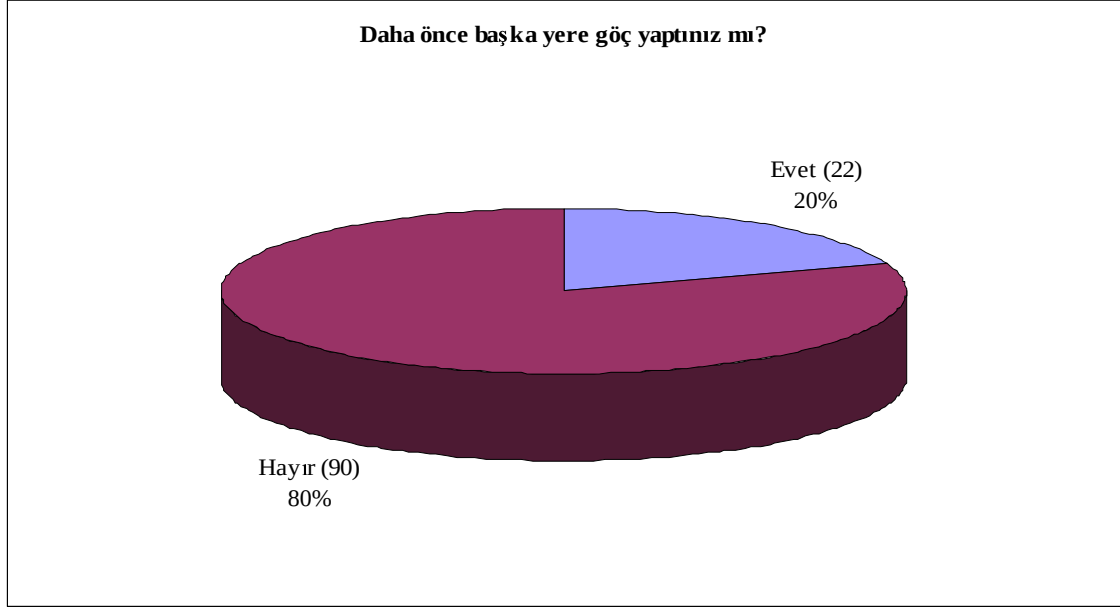
Kırsaldaki aileler yakın akrabalarından göç etmiş bulunan aile oranı %34'tür. Buna karşılık göç eden ailelerde yakın akrabaları da göç etmiş olanların oranı %81'dir. Buradan hareketle göç eden ailelerin büyük çoğunluğunun akrabalarından göç eden olduğu sonucunu çıkarmaktadır. Ayrıca kırsal ailelerdeki ailelerin %34'nün yakın akrabalarının göç etmiş olması kalanları da etkilediğini unutmamak gerekir.

Göç eden ailelerin başkalarının göç etmesine etkileri araştırıldığında %19'unun birçok kez yardım ettiği, %17'sinin ise bir defa yardım ettiği anlaşılmaktadır. Toplamda %36'lık oran başkalarını yardımcı olmuştur. Buna karşılık %64'ü yardımcı olmadığını ifade etmektedir. Burada yardımcı olmak iş bulmak anlamında olduğu için göç eden ailelerin başkalarına vesile olacak konumda olmadığı anlaşılmaktadır (Grafik 9.96.).

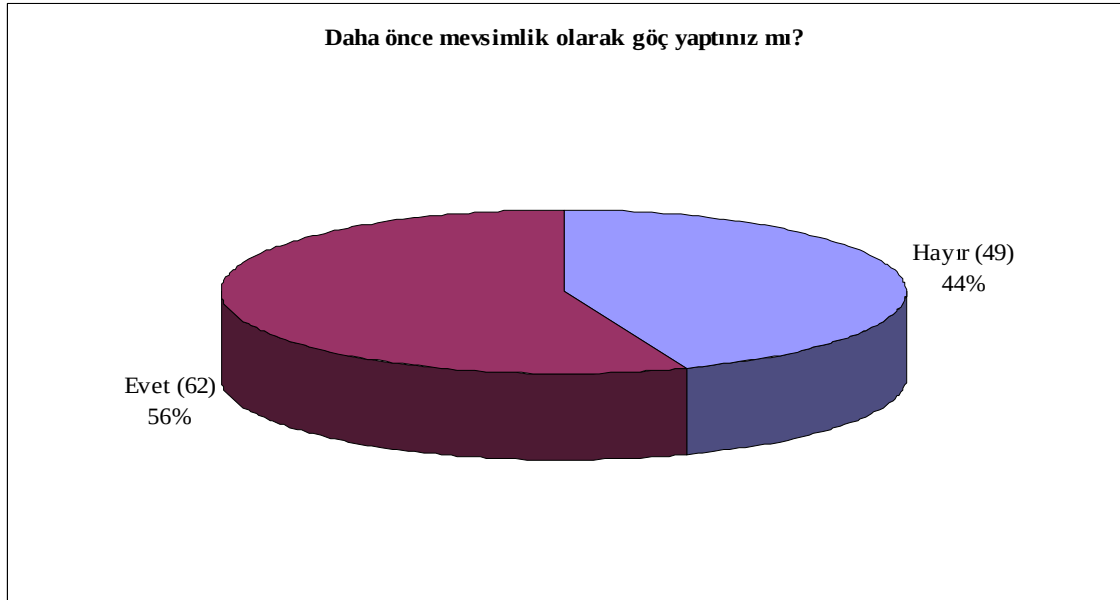
Grafik 7.95. Göç Edenlerin Başkalarına Göçme Konusunda Yardımcı Olma Durumu (İş Bulma, Barınma Gibi.).

Ailelerin daha önce göç tecrübesi araştırıldığında göç eden ailelerin %80'i öncesinde göç etmemiş ailelerdir. %20'si ise daha önce göç hareketinde bulunmuştur. Ailelerde büyük çoğunluğun aha öncesinde göç etmemiş olmaması dikkat çekicidir (Grafik 9.97.).

Grafik 7.96. Göç Edenlerin Daha Önce Göç Hareketinde Bulunma Durumu.

Ailelerde göç öncesi mevsimlik olarak yer değiştirmelerine bakıldığında yarıdan çoğunun (%56) mevsimlik göç konusunda tecrübeli oldukları anlaşılmaktadır. Buna karşılık %44'ü mevsimlik göç hareketinde bulunmamıştır. Sonuç olarak mevsimlik göç daimi göçe zemin hazırlamaktadır (Grafik 9.98.).

Grafik 7.97. Göç Edenlerin Mevsimlik Göç Tecrübesi (Özellikle Çalışmak).

Göç eden ailelerde göç etmeden önce mevsimlik yer değiştirmede bulunanların oranı %56'dır. Buna karşılık kırsal aile reislerinden mevsimlik göç eden oranı %61'dir. Dolayısıyla göç eden ailelerin göç öncesi mevsimlik göçte bulunmaları göç etmelerine etki ettiği ortadadır. Ayrıca kırsal ailelerin ekonomik nedenli %61'nin

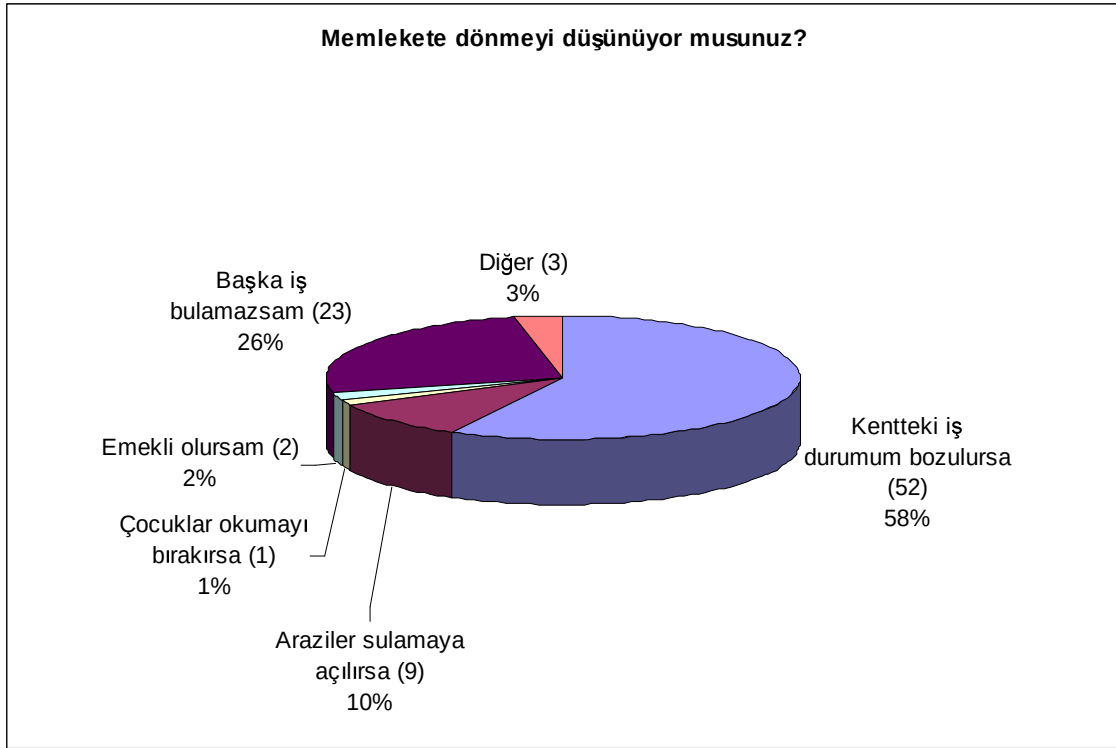
mevsimlik olarak başka şehirlere yönelmesi gelecekte göç etmeye etki edecektir. Ek olarak kış aylarında kırsal ailelerin %27'si başka şehre çalışmaya gitmektedir (Grafik 9.98.).

Ailelerin bulundukları şehirden memnuniyetleri ve başka şehirlere taşınma durumları itibarı ile büyük oranda %65 taşınmayı düşünmemektedirler. Buna karşılık %16'sı belirsiz, %14'ü ise göç etmeyi düşünmektedir. Taşınmayı düşünmeyenlerin büyük oran oluşturmalarına rağmen %14'ün başka şehir düşünmesi memnuniyetsizliğin olduğunu göstermektedir (Grafik 9.99.).

Grafik 7.98. Göç Edenlerin Başka Şehre Taşınma Durumu.

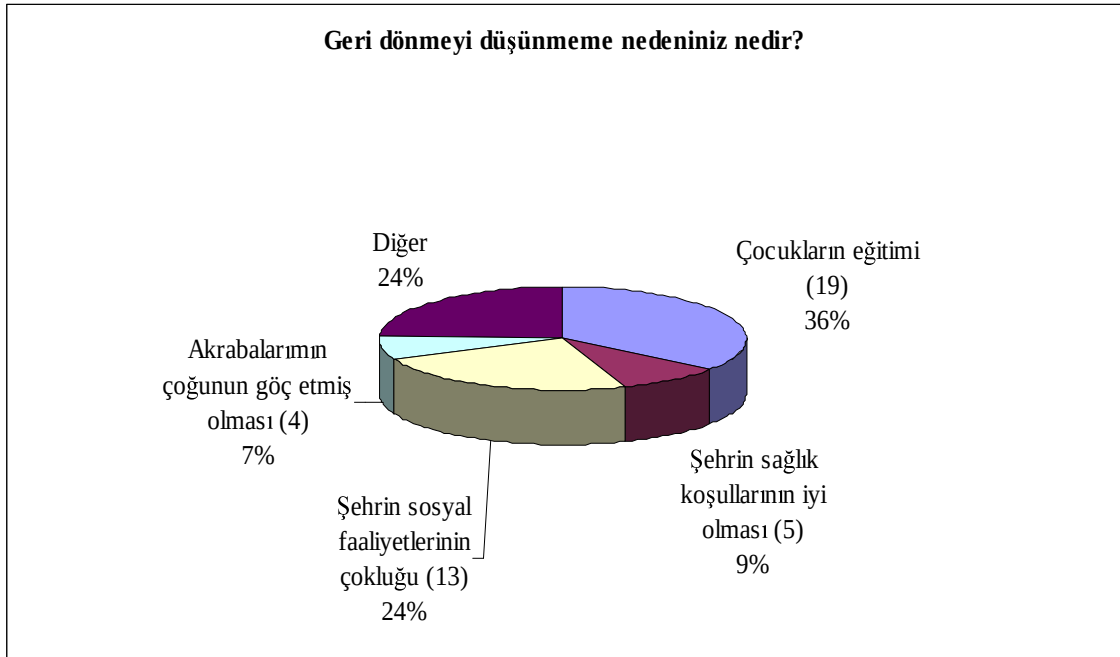
Göç eden nüfustan geri dönüş yapmayı düşünenler arasında en büyük oran %58 ile iş durumunun bozulması halinde dönüşü düşünmektedir. %26'sı ise başka iş bulamazsa düşünmektedir. Geriye kalan %10'u arazileri sulamaya açılırsa, %2'si emekli olursa dönmeyi düşünmektedir (Grafik 9.100.).

Grafik 7.99. Göç Edenlerin Memlekete Geri Dönme Düşünceleri.

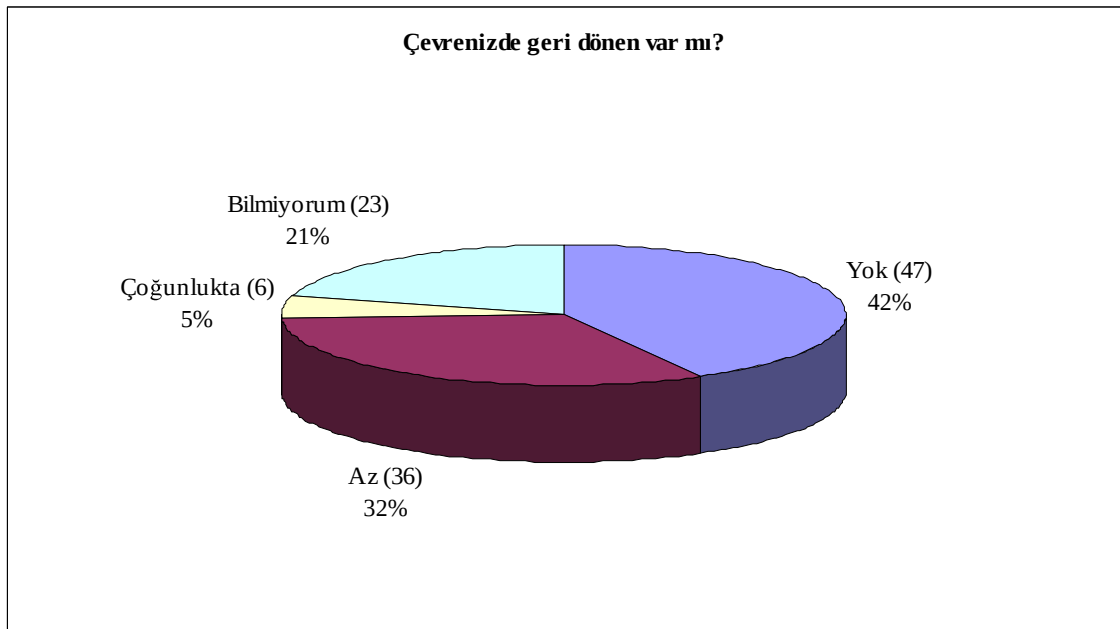
Kırsal aileler, göç edenlerin %40'ının mal varlığını sattığını beyan etmesi göç edenlerin geri dönmeyi düşünmediklerini ortaya koymaktadır. Buna karşılık %60'ı mallarını elden çıkarmamaktadır. Göç eden ailelerin geri dönme konusunda %58'i kentte işi bozulursa, %26'sıda başka iş bulamazsa dönmeyi düşünebileceği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak ailelerden son ihtimal de olsa geri dönebilecekler oranı yüksektir.

Göç eden ailelerden memlekete dönmeyi düşünmeyenler arasında en büyük neden %36 oranla çocuklarının eğitimi nedeniyledir. %24'ü şehrin sosyal faaliyetlerine alışıldığı için dönmeyi düşünmemektedir. %9'u sağlık koşullarının iyi olması, %7'si akrabalarının çoğunluğunun memleketten ayrılması nedeniyle göç etmeyi düşünmemektedir (Grafik 9.101.).

Grafik 7.100. Göç Edenlerin Dönüş Yapmayı Düşünmeme Nedenleri.

Göç eden ailelerin çevresinde memleketlerine geri dönme eğilimlerine bakıldığında çevresinde geri dönmeyi düşünmeyenlerin oranı %42 ile en yüksektir. Buna karşılık %32'sinde az sayıda dönen bulunmaktadır. Bilinmeyen oranı %21 ve çoğunluğu dönenlerin oranı ise sadece %5'dir genel olarak ailelerin çevresinde dönen olduğu bilinmiyorsa dönen olmadığı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla toplamda %63 oranında ailelerin çevresinde dönüş yapanlar bulunmamaktadır (Grafik 9.102.).

Grafik 7.101. Göç Edenlerin Çevresinde Göksun'a Geri Dönüş Yapanların Varlığı.

Kırsal ailelerin yakın akrabalarından göç sonrası dönenlerin oranı %14'tür. Buna karşılık göç eden ailelerin çevresinde geri dönenlerin oranı az veya çok toplamda %37'dir. Dolayısıyla göç edenlerin bir kısmının da şehirde tutunamadığı ortadadır.

Fakat bu duruma rağmen Göksun'da göç olgusu yoğun olarak yaşanmaya devam etmektedir.

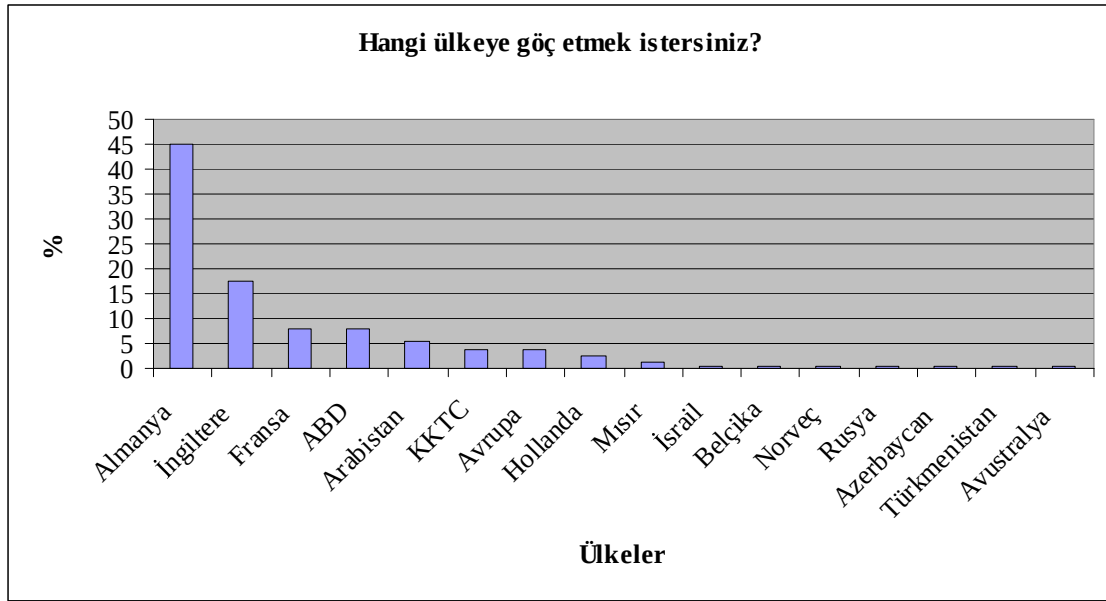
Göç etmiş ailelerin yurt dışında yaşamak konusunda en çok tercih ettikleri ülke %40 oranıyla Almanya'dır. İkinci sırada %17 oranıyla ABD yer alır. Fakat diğer ülkelerin tercih oranı çok düşüktür. Buna karşılık ailelerin %30'u yurt dışını istememektedir (Çizelge 9.24., Grafik 9.103.).

Yurt dışı isteğinin nedenleri araştırıldığında ailelerin Almanya tercihinin nedenleri %75 oranında ekonomiktir. %25 ise tanıdık ve akrabalarının bulunması nedeniyledir. Buna karşılık ikinci en çok tercih edilen ülke ABD'nin tercih nedeni %90 oranında ekonomik ve %10 oranında özgürlük olarak görülmektedir. Ayrıca yurt dışını istemeyenlerin nedenleri araştırıldığında ülkelerini sevmeleri ve mutlu oldukları yönünde kanaatleri olduğu görülmektedir.

Çizelge 7.23. Ailelerden Yurtdışı Tercihleri ve Nedenleri.

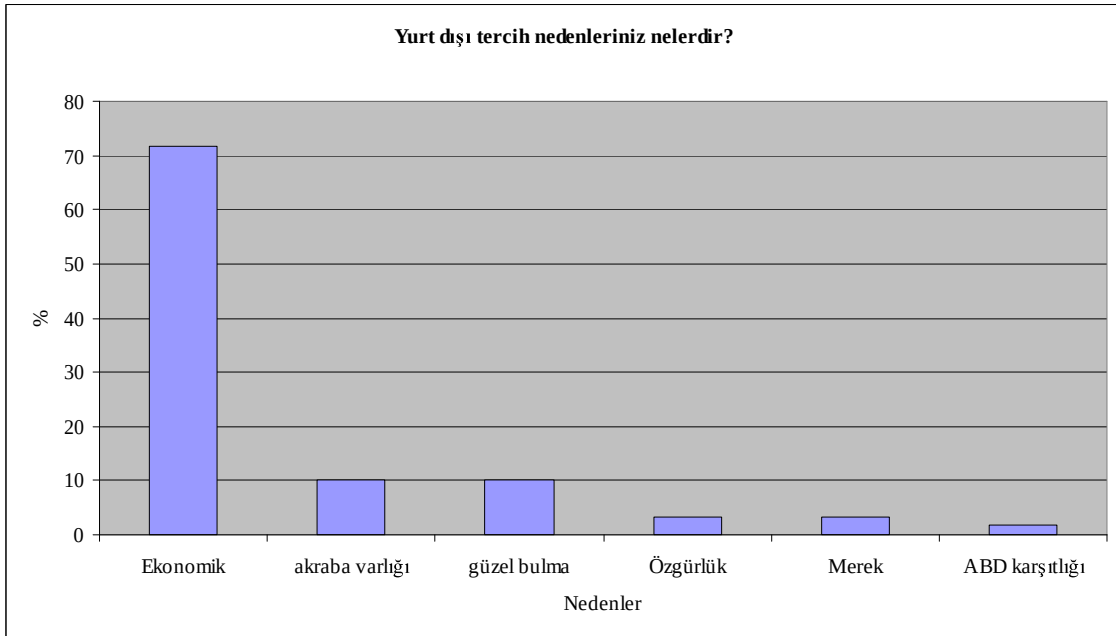
Hani ülke	Sayı	%	Nedeni
İstemem	26	30	Kendi ülkemi seviyorum(30)
İsteyenler toplamı	60	70	
Ülkeler	Tercih sayısı	Tercih edilen ülkelerin kendi içinde oranı (%)	Nedenleri
Fark etmez	1	2	Ekonomik(1)
Avrupa	2	3	Ekonomik(2)
Almanya	24	40	Ekonomik(18), akraba(6)
Fransa	3	5	Ekonomik(3)
Hollanda	1	2	Ekonomik(1)
İsviçre	3	5	Ekonomik(2) demokrasi(1)
Avustralya	1	2	Ekonomik(1)
Venedik	1	2	Güzel buluyorum(1)
Kıbrıs	2	3	Güzel buluyorum(2)
ABD	10	17	Ekonomik(9), özgürlük(1)
Kanada	2	3	Ekonomik(2)
İngiltere	3	5	Ekonomik(3)
Japonya	1	2	Merak(1)
Mısır	1	2	Güzel buluyorum(1)
Miami	2	3	İklim(2)
Irak	1	2	Amerikan askerleri yüzünden(1)
Suudi Arabistan	1	2	Ekonomik(1)
Arjantin	1	2	Merak(1)

Not: Nedenlerin yanında parantez içinde verilen rakamlar tercih sayılarını göstermektedir.

Grafik 7.102. Göç Edenlerin Yurtdışı Tercihleri.

Göç eden ailelerde genel olarak yurt dışına göç etme isteğinin en önemli nedeni %72 oranında ekonomiktir. Diğer nedenler oranı ise oldukça düşüktür. Bunun yanında özgürlük düşüncesiyle göç isteği az da olsa tercih sebebi olması ilgi çekicidir (Grafik 9.104.).

Grafik 7.103. Göç Edenlerin Yurtdışı Tercihlerinin Nedenleri.

Kırsal ailelerin %15'i yurt dışını istememelerine rağmen, geriye kalan %85'i istemektedir. Buna karşılık göç eden ailelerin ise istememe oranı %30 iken isteyenlerin oranı %70'dir. Dolayısıyla göç sonrası yaşanan ekonomik durumdaki kısmi rahatlamaya beraberinde yurt dışı isteme oranını azaltmaktadır.

Kırsal ailelerin en çok tercih ettiği ülke %45 oranıyla Almanya'dır. Göç edenlerin ise en çok tercih ettiği ülke yine Almanya %40'tır. Kırsal nüfusta ikinci sırayı %18 oranıyla İngiltere alırken göç eden ailelerde ikinci sıra %17 oranla ABD'dir. Kırsal

ve göç eden ailelerde yurt dışı isteğinin en önemli nedeni ekonomiktir. Kırsal ailelerde ekonomik neden %85 iken, göç edenlerde % 72'dir.

Kırsal alanlarda yurt dışı tercihinin diğer nedenleri tanıdık ve akraba varlığı, eğitim, güzellik anlayışı, dini, sağlık gibi. Göç eden ailelerde ise diğer nedenler olarak akraba varlığı, güzellik oluşturmaktadır. Göç eden ailelerde ekonomik neden oranı azalırken diğer nedenlerin oranı az da olsa artmıştır. Bununla birlikte göç eden ailelerde yurt dışı nedenleri arasında dini nedene rastlanmamaktadır.

7.4. Göç Eden Ailelerde Meydana Gelen Sosyo-Ekonomik Değişiklikler

Göksu'dan göç etmiş aileler sosyal ve ekonomik yönden incelendiğinde göç öncesi durumlarına göre bazı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu amaçla değişiklikleri daha iyi açıklayabilmek için Göksun'un kırsal nüfusunun özellikleriyle karşılaştırmalar yapılmıştır.

7.4.1. Göç Eden Ailelerde Meydana Gelen Sosyal Değişiklikler

Göç eden ailelerin eğitim durumları Göksun kırsal ailelerdeki ile karşılaştırıldığında aşağıda anlaşılabileceği üzere oldukça farklıdır.

Aile reislerinin eğitim durumları karşılaştırıldığında göç edenlerin eğitim seviyesi kalanlardan daha yüksektir. Göksun kırsal yerleşmelerinde en yüksek grup %70 ile ilköğretim mezunu iken, göç edenlerin %32'si ilköğretim mezunudur. Bunun yanında göç edenlerde üniversite mezunu oranı %15 iken bu oran kırsal nüfusta sadece %5'ir. Kırsal yerleşmelerde eğitim seviyesinin de düşüklüğü hatırlandığında göç olayına katılan nüfusun çoğunluğunun lise mezunlarından oluşması oldukça önemlidir. Dolayısıyla Göksun'dan göç edenler kalanlara göre eğitim seviyesi daha yüksek bir gruptur (Grafik 9.1., Grafik 9.31.).

Çocukların eğitim durumları itibarıyla Göksun kırsal yerleşmelerinde üniversiteye devam edenler %6 iken, göç eden ailelerde %9'dur. Göksun kırsal yerleşmelerinde üniversite mezunu oranı %4 iken, göç eden ailelerde %10'dur. Bu da göç eden ailelerde eğitim seviyesinin yükseldiğini kanıtlamaktadır (Çizelge 9.1., Çizelge 9.9.). Bununla birlikte göç eden ailelerde okuma çağında olan çocukların tamamı yakını okula giderken %98, Göksun kırsal yerleşmelerinde çocukların %89'u okula devam etmektedir. Göç eden ailelerde eğitime verilen önemin yükseldiği görülmektedir (Grafik 9.3., Grafik 9.33.).

Kırsal nüfustaki eğitim durumu itibarıyla çocukların geleceğin vasıfsız işçi nüfusuna katılacak olması köylerde gelecekte de göçü tetikleyeceği ortadır. Buna ek olarak kırsal ailelerde okula gitmeyen çocukların durumu sorgulandığında %45'i herhangi bir meslekle uğraşmamaktadır. Buna karşılık göç eden ailelerde çalışmayan oranı şehrin iş olanaklarının fazlalığıyla ilgili olarak %11'dir (Grafik 9.4., Grafik 9.34.).

Ailelerin çocukları hakkındaki gelecek planları incelendiğinde birbirine yakın oranlarda eğitim almaları konusunda benzer olumlu düşünceler içindedirler. Fakat düşünce böyle olsa da kırsal alanların zorlayıcılığı ile birlikte yukarıda da görüldüğü gibi sonuçlar farklıdır (Grafik 9.5. Grafik 9.106.).

Göksun kırsal yerleşmeleriyle karşılaştırıldığında kırsal yerleşmelerde, SSK, Bağ kur ve Emekli sandığına bağlı olanların oranı toplam %27 iken, göç edenlerde bu oran %87'ye ulaşmıştır. Yeşil kart oranı kırsal ailelerde %61 iken, göç eden ailelerde %8'dir. Ayrıca kırsal ailelerde herhangi birine bağlı bulunmayan oranı %12 iken, göç eden ailelerde %5 olarak görülmektedir. Böylece göç edenlerde sağlık olanakları oldukça yükselirken kırsal ailelerde ise oldukça düşüktür. Sosyal güvencenin olması ve

yaşlılıkta emekli olma isteği kırsal alanlardan kopmaların başka bir yönünü göstermektedir (Grafik 9.6., Grafik 9.36.).

Ailelerin hangi bireylerden oluştuğuna bakıldığında Göksun kırsal ailelerinde ve göçen ailelerde anne baba ve çocukların oluşturduğu gruplarda benzer oranlar hâkimken anne baba karı kocadan oluşan grup kırsal ailelerde %8, göç eden ailelerde %1 oranındadır. Yalnız karı kocadan oluşan aile yapısı kırsal ailelerde %5 iken göç edenlerde %15'tir. Ailede hepsinin bulunduğu grup kırsal ailelerde %12 iken göç eden ailelerde %4'tür. Genel olarak göç eden ailelerde çekirdek aile yapısının kırsal yerleşmelerle benzerlik göstermesine rağmen göç edenlerde geniş aile olarak anne baba, karı koca ve çocukların oluşturduğu grup çok düşük oranlardadır (Grafik 9.8., Grafik 9.38.).

Ailelerdeki toplam hane büyüklüğü karşılaştırıldığında kırsal ailelerde en büyük oran %47 ile 5–8 kişilik aile grubuna aittir. Göç edenlerde ise bu oran çok düşüktür. En büyük oran %49 ile 3–5 kişiden oluşan ailelerdir. Bunu yanında Göksun köylerinde beş kişiden fazla olan aile oranı %64 iken göç eden ailelerde ise %18 ile şehrsel yapıda hala kırsal anlayışının devam ettiğini göstermektedir (Grafik 9.9., Grafik 9.39.).

Çocuk sayıları itibarıyla kırsal ailelerde en büyük oran %50 ile 3-5 çocuklu ailelerdir. Göç eden ailelerde ise çocuk sayısında en büyük grup %61 ile 1-2 çocuklu ailelerdir. Şehirde çocuk sayısının azaldığı görülmektedir. Bunun yanında göç eden ailelerde üç ve daha fazla çocuğu olan aile oranı %39 ile oldukça yüksektir (Grafik 9.10., Grafik 9.41.).

Evli çocuklarıyla aynı evi paylaşan aile oranı kırsal ailelerde %25 gibi büyük orana sahip iken göç eden ailelerde %7'dir. Yalnız şehirlerde %7 oranında evli çocuklarıyla birlikte yaşayan aileler, kırsalın izleri azalsa da şehirlerde devam ettiğinin bir kanıtıdır (Grafik 9.11., Grafik 9.42.).

Aile reislerinin yaş grupları itibarıyla en büyük grubu %52 oranı ile 40 ve üzeri aileler oluşturmaktadır. Göç edenlerde ise en büyük oran %37 ile 30–40 arası yaşlardır. Dolayısıyla göç edenlerin daha genç aileler olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca göç edenlerin yaşlarının genç olması yoğun göç faaliyetinin yakın zamanlarda başladığını göstermektedir (Grafik 9.12., Grafik 9.45.).

Kültürel özellikleri ile incelendiğinde kırsal ailede boş zamanlarını değerlendirme şekilleri olarak en çok %75 oranı ile "TV izlemek" gelmektedir. Göç eden ailelerde ise en büyük oran %93 ile yine "TV izlemek" tir. Kırsal alanlarda kahveye gitme oranı %17 iken göç edenlerde %16 ile birbirine çok yakındır. Kitap okuma oranı kırsal aile reislerinde %20 iken göç edenlerde bu oran daha da yükselerek %30'dur. Gazete okuma alışkanlığı kırsalda %13 iken göç edenlerde %62 oranına sahiptir. Burada kırsala göre okuma alışkanlığının aile reislerinde oldukça yükseldiği görülmektedir. Buna karşılık dini vazifelerini yerine getirme oranlarına kırsal aile reislerinde %31, göç edenlerde %30 oranı ile birbirine benzerlik göstermektedir (Çizelge 9.2., Çizelge 9.10.).

Göç etme nedenleri itibarıyla bakıldığında kırsal kesimdeki ailelerin yerleşmelerindeki göçün en önemli nedeni ve hemen hemen tek nedeni olarak %85 oranında geçim sıkıntısı gösterilmektedir. Bunun yanında %10 oranında çocukların eğitimi, sağlık ve şehrsel çekicilik neden olarak düşünülmektedir. Göç eden ailelerde ise en önemli neden kırsal ailelerde olduğu gibi %76 oranında geçim sıkıntısıdır. Bunun yanında göç edenlerde çocukların eğitimi sağlık ve şehrsel çekicilik %16 ile diğer neden olarak görülmektedir. Dolayısıyla kırsal ailelerin ve göç eden ailelerin göç konusundaki nedenleri bir birine benzerlik göstermektedir. Diğer nedenlerin oranı ise çok düşüktür (Çizelge 9.15., Çizelge 9.21.).

Kırsal ailelerde yakın akrabalarından göç etmiş bulunan aile oranı %34'tür. Buna karşılık göç eden ailelerin yakın akrabaları da göç etmiş olanların oranı %81'dir. Buradan hareketle göç eden ailelerin büyük çoğunluğunun yakın akrabalarının da göç ettiği sonucu çıkmaktadır. Ayrıca kırsal ailelerin %34'nün yakın akrabalarının göç etmiş olması kalanları da etkilediği unutulmamalıdır (Grafik 9.71., Grafik 9.95.).

Göç eden ailelerde göç etmeden önce mevsimlik yer değiştirmede bulunanların oranı %56'dır. Buna karşılık kırsal aile reislerinden mevsimlik göç eden oranı %61'dir. Dolayısıyla göç eden ailelerin göç öncesi mevsimlik göçte bulunmaları göç etmelerine etki ettiği ortadadır. Ayrıca kırsal ailelerin ekonomik nedenli %61'nin mevsimlik olarak başka şehirlere yönelmesi gelecekte göç etmeye etki edecektir (Grafik 9.72., Grafik 9.98.).

Kırsal yerleşmelerde ailelere sorulduğunda göç edenlerin %40'ının mal varlığını satması geri dönme eğiliminde olmadıklarını ortaya koymaktadır. Buna karşılık %60'ı mallarını elden çıkarmamaktadır. Göç eden ailelerin ise geri dönme konusunda %58'i kentte işi bozulursa, %26'sıda başka iş bulamazsa dönmeyi düşünmektedir. Burada en son çare olarak geri dönüşün düşünülebileceği anlaşılmaktadır (Grafik 9.76., Grafik 9.100.).

Kırsal ailelerin %15'i yurt dışını istememelerine rağmen geriye kalan %85'i istemektedir. Buna karşılık göç eden ailelerin ise istememe oranı %30 iken isteyenlerin oranı %70'dir. Dolayısıyla göç sonrası yaşanan ekonomik durumdaki kısmi rahatlatma beraberinde yurt dışı isteme oranını azaltmaktadır. Kırsal ailelerin en çok tercih ettiği ülke %45 oranıyla Almanya'dır. Göç edenlerin ise en çok tercih ettiği ülke yine %40 ile Almanya'dır. Kırsal ailelerde ikinci sırayı %18 oranıyla İngiltere alırken göçen ailelerde ikinci sıra %17 oranla ABD'dir. Kırsal ve göç eden ailelerde yurt dışı isteğinin en önemli nedeni ekonomiktir. Kırsal ailelerde ekonomik neden %85 iken göç edenlerde %72'dir (Grafik 9.82., Grafik 9.103.).

Kırsalda yurt dışı tercihinin diğer nedenleri tanıdık ve akraba varlığı, eğitim, güzellik anlayışı, dini, sağlık gibi. Göç eden ailelerde ise diğer nedenler olarak akraba varlığı, güzellik oluşturmaktadır. Göç eden ailelerde ekonomik neden oranı azalırken diğer nedenlerin oranı az da olsa artmıştır. Bununla birlikte göç eden ailelerde dini nedene rastlanmaktadır (Grafik 9.83., Grafik 9.104.).

7.4.2. Göç Eden Ailelerde Meydana Gelen Ekonomik Değişiklikler

Göç eden aile reislerinin göç öncesi geçim kaynaklarına bakıldığında en büyük oran %35 ile başkasının işinde çalışanlar oluşturmaktadır. İkinci sırada ise ailelerin %25'inin çiftçilik yaptığı anlaşılmaktadır. Buna karşılık kırsal ailelerde en önemli meslek grubu %49 oranıyla çiftçiliktir. İkinci sırada başkasının işinde çalışanlar grubu %15 oluşturmaktadır. Dolayısıyla göç edenlerden mesleki olarak başkasının işinde çalışanların göçe daha çok katıldığı anlaşılmaktadır. Göç eden ailelerin şu anki meslekleri incelendiğinde en büyük oran %38 ile işçi sınıfıdır. Çoğunlukla kırsal ailelerde başkasının işinde çalışan kişiler göç sonrası yine işçi konumundadır (Grafik 9.15., Grafik 9.50.).

Kırsal ailelerin yarısından fazlasının yıllık gelirleri itibarıyla %54'ü 1000 YTL'den azdır. Bu da aylık olarak 100 YTL'den daha az anlamına gelmektedir. Buna karşılık göç edenlerin aylık gelirleri arasında en fazla oran %39 ile 300–500 YTL arasındadır. Göçenlerden ikinci sırada %36 oranla 750 YTL ve üzeri gelir grubuna sahip ailelerdir. Dolayısıyla göçenlerin gelirlerinde yükselme olduğu görülmektedir (Grafik 9.16., Grafik 9.53.).

Göç eden ailelerde babadan başka gelir getiren kişi olarak en yüksek oran anneye aittir. Buna karşılık kırsal ailelerde gelir getiren en büyük grup %19 ile erkek

çocuktur. Burada kırsal ailelerden farklı olarak göç edenlerde annenin daha çok çalışma hayatına girdiği anlaşılmaktadır. Babadan başka ailede çalışanın olmadığı oranı kırsal ailelerde %72 iken göç edenlerde %77'dir. Kırsal ailelerde baba dışında gelir getiren kişilerin varlığı göç edenlere göre fazladır. Fakat kırsal ailelerde tüm aile fertlerinin birer tarım işçisi konumunda ailenin gelirine katkıda bulunduğunu unutmamak gerekir (Grafik 9.17., Grafik 9.54.).

Aileler göç sonrası yaşamlarını öncesiyle karşılaştırdıklarında %68'i daha iyi bir durumda oldukları kanaatindedirler. %26'sı ise değişmediğini düşünmektedir. Yalnız %6'sı daha kötü olduğunu düşünmektedir. Göç eden ailelerin genel olarak şimdiki yaşamlarından daha memnun oldukları anlaşılmaktadır (Grafik 9.55.).

Arazi durumu itibarıyla kırsal ailelerin %42'si herhangi bir araziye sahip değildir. Göç edenlerin ise %47'si memlekette araziye sahip değildir. Kırsal ailelerde arazisi var olanlar arasında en büyük pay 1-5 dekar arası az bir araziye sahiptir. Göç edenlerde ise en büyük pay %26 ile 5-10 dekar arası araziye sahip ailelerdir. Arazi varlığı kırsal ve göç eden aileler arasında miktar olarak az da olsa değişse de genel olarak bir aileye yetmeyecek kadar küçüldüğü hatta ortadan kalktığı görülmektedir (Grafik 9.18.,Grafik 9.58.).

Kırsal ailelerde hayvanı olmayanların oranı %36 iken göç edenlerin memleketteki hayvan varlığı %85 oranında yoktur. Kırsal ailelerde var olan hayvanların %41'i 1-5 adet büyükbaş hayvana sahiptir. Dolayısıyla ailelerde büyükbaş hayvan barındıran aile sayısı diğerlerine göre oldukça yüksektir. Buna karşılık göç edenlerin hayvan varlıklarını çeşitli nedenlere bağlı olarak büyük çoğunlukla ortadan kaldırdıkları anlaşılmaktadır (Grafik 9.19., Grafik 9.59.).

Kırsal ailelerin %72'si ev, %50'si hayvan, %37'si arazi sahibi iken göç edenlerin %43'ü ev, %39'u arazi, %10'u hayvana sahiptir. Göç edenlerin ev ve hayvan oranları kırsal ailelere göre azınlıktadır. Ayrıca göç edenlerde memleketlerinde herhangi mal varlığı bulunmayanların oranı %57 iken, kırsal ailelerde bu oran %13'tür. Genel olarak göç edenlerin malvarlığının azaldığı ama ailelerin mal varlıklarını tamamıyla ortadan kaldırmadıkları görülmektedir (Grafik 9.20., Çizelge 9.12., Grafik 9.60.).

Kırsal yerleşmelerdeki ailelerin 50 bin YTL ile ne yaparsınız sorusuna yatırım amaçlı en büyük oran %31 ile iş kurma yönündedir. Buna karşılık göç edenlerde ilk sırayı %45 oranla ev alma oluşturmaktadır. Dolayısıyla göç edenlerde yatırım şekilleri ve anlayışlarının değiştiğini görmekteyiz (Grafik 9.21., Grafik 9.107.).

Kırsal ailelerin ev tipleri incelendiğinde büyük oranda %59 iki katlı altı ahır tipi oluşturmaktadır. Buna karşılık göç eden ailelerin %49'u apartman dairesinde oturmaktadır. Bununla birlikte göç edenlerde gecekondü ev oranı %25, Bahçeli ev %26'dır. Göç sonrası ailelerde her grupta yüksek oranlarda aileler yaşamaktadır (Grafik 9.28., Grafik 9.64.).

Evlerin mülkiyet durumları karşılaştırıldığında kırsal ailelerde evlerin %48'i kendilerine ait, %47'si babadan kalma ev mülkiyetine sahiptir. Buna karşılık göç edenlerden evi kendisine ait olan aileler oranı %18'dir. Göç eden ailelerin %75'i kirada yaşamaktadır. Dolayısıyla yukarıda da söylendiği gibi kira problemi ailelerde gelecekte ilk olarak ev sahibi olma düşüncesi hâkimdir (Grafik 9.27., Grafik 9.65.).

Evlerde eşya durumları itibarıyla kırsal ailelerde en çok bulunan üç eşya grubu sırasıyla %90 TV, %81 buzdolabı, %58'de telefon yer almaktadır. Buna karşılık göç edenlerde ise ilk üç sıradaki eşya grubu %96 TV, %96 buzdolabı, %83 çamaşır makinesi oluşturur. Bu durum göç edenlerin eşya varlığı yönünden kırsal yerleşmelerden üstün olduğunu göstermektedir. Ayrıca kırsal ailelerde çamaşır makinesi %43, Güneş enerjisi %22, bulaşık makinesi %5, bilgisayar %6 iken göç edenlerde bu

oran çamaşır makinesi %83, Güneş enerjisi %32, bulaşık makinesi %37, bilgisayar %27'dir. Böylece göç edenlerin eşya özellikleri kırsal ailelerden oldukça yüksektir (Çizelge 9.7., Çizelge 9.14.).

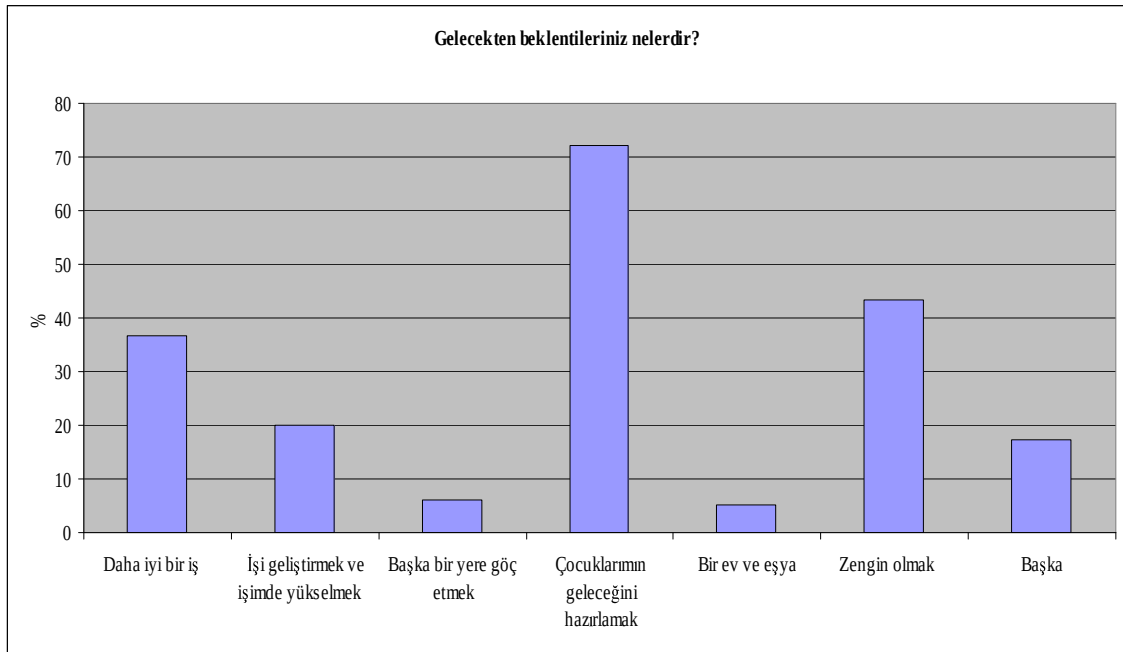
7.5. Göç Eden Ailelerin Geleceğe Yönelik Beklentileri

Ailelerin gelecek hedefleri araştırıldığında %72'sinin hedefi çocuklarının geleceğini hazırlamaktır. İkinci sıradaki hedeflere bakıldığında ise %43 oranında zengin olmak vardır. Üçüncü sırada ise %37 oranında daha iyi bir iş hedeflemektedir. İşini geliştirmek ve yükselmek isteyen %20, diğer hedefler ise %17'yi oluşturmaktadır. Bunun yanında %6 başka yere göç etmek, %5'i ise bir veya eşya alma düşüncesindedir (Çizelge 9.25., Grafik 9.105.)

Çizelge 7.24. Ailelerin Gelecekte Beklenti Özellikleri.

	Daha iyi bir iş	İş geliştirmek ve işimde yükselmek	Başka bir yere göç etmek	Çocuklarının geleceğini hazırlamak	Bir ev ve eşya	Zengin olmak	Başka
Sayı	42	23	7	83	6	50	20
%	37	20	6	72	5	43	17

Not: Bu oranlarda ailelerin birden çok seçeneği işaretlemiş olması dolayısıyla her tercih anketi cevaplayan sayıya oranlanmıştır.

Grafik 7.104. Göç Edenlerin Gelecekte Beklenti Özellikleri.

Ailelerin gelecekteki beklentileri itibarıyla kırsal ailelerin %69'u çocuklarının eğitimini düşünürken göç etmiş ailelerin gelecek hakkındaki en büyük beklentileri %72 oranıyla yine çocukların eğitimini düşünmektedir. Göç edenlerin %43'ü zengin olma beklentisi içindeyken kırsal ailelerde en önemli ikinci beklenti %30 oranıyla daha iyi bir iş düşünmektedir. Kırsal ailelerde üçüncü sıradaki beklenti %15 ile işini geliştirmek düşüncesindeyken göç eden ailelerde üçüncü beklenti %37 ile daha iyi bir iş oluşturmaktır.

Göç eden ailelerin çocukları hakkındaki düşünceleri incelendiğinde %43'ü çocukların okuyabildiği kadar okumalı şeklinde düşünmektedir. İkinci olarak %34'ü çocuklarının bir meslek sahibi olmasını istemektedir. %19'u yüksek okul bitirmeli düşüncesindedir. Fark etmez diyenlerin oranı %3 ve okur – yazar olsa yeter

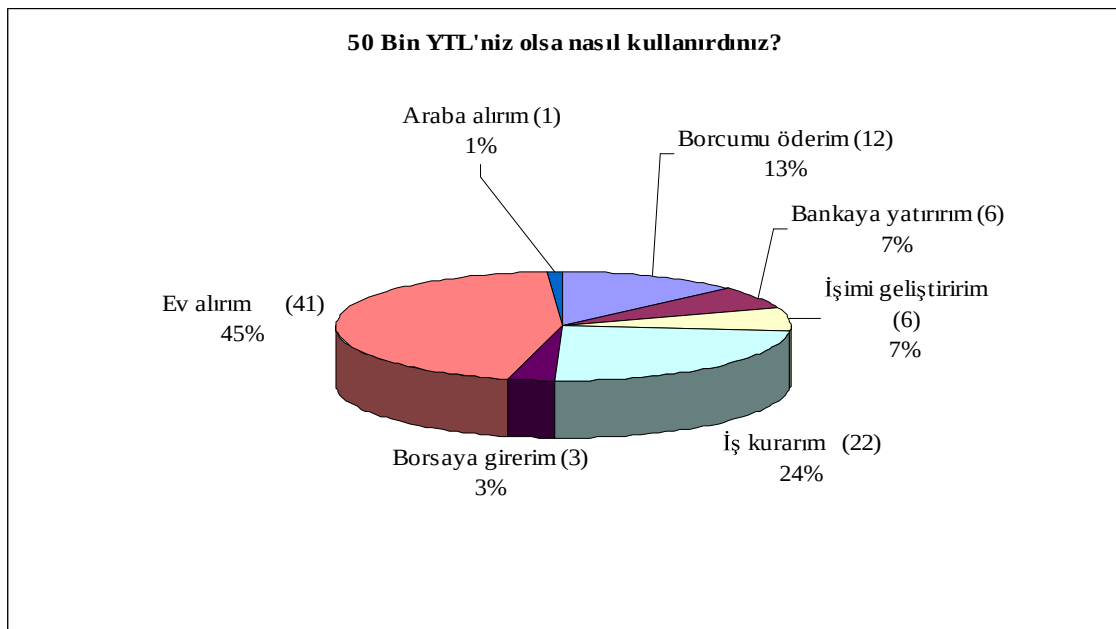
düşüncesindeki aileler ise %1'i oluşturmaktadır. Burada ailelerin çocuklarını eğitime büyük oranda destek verdiği sonucu çıkarılabilir (Grafik 9.106.).

Grafik 7.105. Göç Edenlerin Gelecekte Çocukları Hakkında Düşünceleri.

Ailelerin çocukları hakkındaki gelecek planları incelendiğinde, kırsal ve göç eden ailelerin birbirine yakın oranlarda çocuklarının eğitim almaları konusunda benzer düşünceler içindedirler. Fakat düşünce böyle olsa da yukarıda da görüldüğü gibi sonuçlar farklıdır.

Göç eden ailelerin yatırım konusundaki planları araştırıldığında; ellerinde nakit para bulunması halinde büyük çoğunluğunun %45 oranla ev alma düşüncesindedir. İkinci sırada %24 oranla iş kurma düşüncesi vardır. %13'ü borcunu ödeme, %7'si işini geliştirme, %7'si bankaya yatırma, %1'i ise araba alma düşüncesindedir (Grafik 9.107.).

Grafik 7.106. Göç Edenlerin “50 Bin YTL” İle Ne Yapabilecekleri Sorgusu.

Kırsal ailelerin “50 bin YTL ile ne yaparsınız” sorusuna yatırım amaçlı en büyük oran %31 ile iş kurma yönündedir. Buna karşılık göç edenlerde ilk sırayı %45 oranla ev alma düşüncesi hâkimdir.

Ailelerin bulundukları şehirden memnuniyetleri ve başka şehirlere taşınma durumları itibarı ile göç eden ailelerde büyük oranda %65 taşınmayı düşünmemektedirler. Buna karşılık %16’si belirsiz, %14’ü ise göç etmeyi düşünmektedir. Göç düşüncesinde olanların oranı gelecekte başka şehirlere göçlerin yaşanacağını göstermektedir (Grafik 9.99.).

Göç eden ailelerden geri dönüş yapmayı düşünenler arasında en büyük oran %58 ile iş durumunun bozulması halinde dönüşü düşünmektedir. %26’sı ise başka iş bulamazsa düşünmektedir. Geriye kalan %10’u arazileri sulamaya açılırsa, %2’si emekli olursa düşünmektedir. Buna karşılık kırsal ailelere göre; göç edenlerin %40’ını mal varlığını satması geri dönmeyi düşünmediklerini ortaya koymaktadır. Buna karşılık %60’ı mallarını elden çıkarmamaktadır. Bu durum geri dönüşün en son çare olarak olabileceğini ortaya koymaktadır (Grafik 9.100., Grafik 9.76.).

Göç eden ailelerin çevresinde memleketlerine geri dönme eğilimlerine bakıldığında çevresinde geri dönmeyi düşünmeyenlerin oranı %42 ile en yüksektir. Buna karşılık %32’sinde az sayıda dönen bulunmaktadır. Bilinmeyen oranı %21 ve çoğunluğu dönenlerin oranı ise sadece %5’dir. Genel olarak ailelerin çevresinde dönen olduğu bilinmiyorsa dönen olmadığı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla toplamda %63 oranında ailelerin çevresinde dönüş yapanlar bulunmamaktadır (Grafik 9.102.).

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Göksun ilçesinin kırsal yerleşmelerinden göç olayı eski dönemlerden günümüze kadar devam etse de son yıllarda göç edenlerin sayısında artış olduğu anlaşılmaktadır. Çok büyük oranda ekonomik nedenli olarak gerçekleşen göç genelde yakın çevre illere gerçekleşmiştir.

Kente göç eden kişiler bugün de köyle olan ilişkilerini önemli ölçüde sürdürmektedir. Memleketleriyle irtibatlı olanların oranı %83'tür. Buna bağlı olarak göç genelde aile göçü şeklinde yaşanmaktadır.

Göç eden ailelerin eğitim durumları Göksun'un kırsal yerleşmeler ile karşılaştırıldığında oldukça farklı olduğu görülmektedir. Göç eden ailelerin eğitim seviyesi kırsal yerleşmelerdeki ailelerden daha yüksektir. Göç eden ailelerin %37'si lise mezunu, %32'si ilkokul mezunudur. Bu durum eğitilmiş kişilerin daha çok göç ettiği anlamına gelmektedir.

Göç eden ailelerde çocukların okula gitme oranı artmıştır. Ailelerin çocukları hakkındaki gelecek planları incelendiğinde, birbirine yakın oranlarda eğitim almaları konusunda benzer düşünceler içindedirler. Fakat düşünce böyle olsa da okuma çağındaki çocuklarda okula gitmeyenlerin oranı kırsal ailelerde oldukça yüksektir.

Göksun'un kırsal yerleşmelerinde SSK, Bağ kur ve Emekli Sandığı'na bağlı olanların oranı %27 iken, göç edenlerde bu oran %87'ye ulaşmıştır. Yeşil Kart oranı kırsal yerleşmelerde %61 iken, göç eden ailelerde %8'dir. Ayrıca kırsal ailelerde sosyal güvencesi olmayanların oranı %12 iken, göç eden ailelerde %5 olarak görülmektedir. Böylece göç edenlerde sosyal güvence ve sağlık olanaklarından yararlanmanın arttığı görülmektedir.

Genel olarak göç eden nüfusta geniş aile olarak anne baba, karı koca ve çocukların oluşturduğu grup kırsal nüfusa göre çok düşük oranlardadır. Göç edenlerde aile bireyleri ve hane büyüklükleri itibarıyla kırsal nüfusla karşılaştırıldığında göç sonrası çekirdek aileye doğru hızlı bir gelişme olduğunu göstermektedir.

Aile reislerinin yaş grupları itibarıyla kırsal yerleşmelerde en büyük grubu %52 oranı ile 40 ve üzeri aileler oluşturmaktadır. Göç edenlerde ise en büyük oran %37 ile 30-40 arası yaşlardır. Dolayısıyla göç edenlerin daha genç aileler olduğu anlaşılmaktadır. Kırsal ailelere göre göç eden ailelerde okuma alışkanlığı itibarıyla aile reislerinde kültürel durum yükselmiştir.

Göç etme nedenleri itibarıyla bakıldığında kırsal kesimdeki ailelerin yerleşmelerindeki göçün en önemli nedeni ve hemen hemen tek nedeni olarak %85 oranında geçim sıkıntısı gösterilmektedir. Bunun yanında %10 oranında çocukların eğitimi, sağlık ve şehirselleşme nedenleri olarak düşünülmektedir. Göç eden ailelerde ise göçün en önemli nedeni kırsal yerleşmelerde olduğu gibi %76 oranında geçim sıkıntısıdır. Bunun yanında %16 çocukların eğitimi, sağlık ve şehirselleşme ise diğer neden olarak görülmektedir. Dolayısıyla kırsal ailelerin ve göç eden ailelerin göç konusundaki nedenleri bir birine benzerlik göstermektedir. Bu da Göksun'un kırsal yerleşmelerinde ailelerin çoğunlukla ekonomik şartlara bağlı olarak göç ettikleri anlamına gelmektedir.

Göç eden ailelerin büyük çoğunluğunun yakın akrabalarından birilerinin de göç ettiği sonucu çıkmaktadır. Ayrıca kırsal ailelerin %34'nün yakın akrabalarının göç etmiş olması kalanları da etkilediği unutulmamalıdır.

Göç eden ailelerde göç etmeden önce mevsimlik yer değiştirmede bulunanların oranı %56'dır. Buna karşılık kırsal yerleşmelerde aile reislerinden mevsimlik göç eden oranı %61'dir. Aynı zamanda kış aylarında kırsal ailelerin %27'si başka şehirlere çalışmaya gitmektedir. Dolayısıyla göç eden ailelerin göç öncesi mevsimlik göçe katılmaları göç etmelerine etki etmektedir.

Kırsal yerleşmelerdeki ailelerde en çok tercih edilen üç şehir Kayseri, Kahramanmaraş ve Gaziantep'tir. Kahramanmaraş ve Gaziantep'e göç eden ailelerde uygulanan anketlere bakıldığında ise; ailelerin bu şehirleri iş olanakları ve memleketlerine yakın olması nedeniyle tercih ettiği anlaşılmaktadır.

Göç eden ailelerin geri dönme konusunda kentte işi bozulursa, başka iş bulamazsa dönmeyi düşündüğü anlaşılmaktadır. Kırsal yerleşmelerde ailelerin yakın

akrabalarından göç sonrası tekrar memleketine dönenlerin oranı %14'tür. Dolayısıyla göç edenlerin bir kısmının da şehirde tutunamadığı ortadadır.

Kırsal yerleşmelerdeki ailelerin %15'i yurt dışına gitmeyi istememelerine rağmen, geriye kalan %85'i istemektedir. Buna karşılık göç eden ailelerin ise istememe oranı %30 iken, isteyenlerin oranı %70'dir. Dolayısıyla göç sonrası yaşanan ekonomik durumdaki kısmi rahatlama beraberinde yurt dışına gitme isteği oranını azaltmaktadır.

Kırsal yerleşmelerde yurt dışına gitme isteği başta ekonomi olmak üzere tanıdık ve akraba varlığı, eğitim, dini, sağlık, başka ülkeleri gezip görme isteği vb. nedenlere bağlıdır. Göç eden ailelerde ise yurt dışına gitmek için ekonomik nedenler az da olsa azalmakta diğer nedenler ise artmaktadır.

Göç eden aile reislerinin göç öncesi geçim kaynaklarına bakıldığında, en büyük oranı başkasının işinde çalışanlar, ikinci sırada ise çiftçilik olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşılık kırsal ailelerde en önemli meslek grubu çiftçiliktir. İkinci sırada başkasının işinde çalışanlar oluşturmaktadır. Dolayısıyla göç edenlerde mesleki olarak başkasının işinde çalışanların göçe daha çok katıldığı anlaşılmaktadır. Göç eden ailelerin şu anki meslekleri incelendiğinde en büyük oran işçi sınıfıdır. Çoğunlukla kırsal yerleşmelerde başkasının işinde çalışan kişiler göç sonrası yine işçi konumundadır.

Kırsal ailelerin yarısından fazlasının yıllık gelirleri itibariyle 1000 YTL'den azdır. Bu da aylık olarak 100 YTL'den daha az anlamına gelmektedir. Buna karşılık göç edenlerin aylık gelirleri arasında en fazla oran 300-500 YTL arasındadır. Göç edenlerden ikinci sırada 750 YTL ve üzeri gelir grubuna sahip ailelerdir. Dolayısıyla göç edenlerin gelirlerinde yükselme olduğu anlaşılmaktadır. Arazi varlığı itibariyle de kırsal yerleşmelerde ve göç edenler arasında genel olarak arazilerin bir aileye yetmeyecek kadar küçüldüğü hatta ortadan kalktığı görülmektedir.

Göç edenlerin gelecek hakkındaki ekonomik hedeflerinin değiştiği görülmektedir. Kırsal yerleşmelerdeki ailelere sorulan "50 bin YTL'ye sahip olsanız ne yaparsınız?" sorusuna en çok yatırım amaçlı iş kurarım cevabı verilmiştir. Buna karşılık göç edenlerde ilk sırayı ev alma oluşturmaktadır.

Göç edenler gittikleri yerlerde daha çok apartman dairelerinde oturmayı tercih etmektedirler. Bu durum ekonomik gelirlerinin iyileştiğini göstermektedir. Ayrıca genel olarak göç edenlerin kullandıkları eşyalar ve standartları kırsal ailelere göre oldukça yüksektir. Göç eden ailelerin %75'i kirada oturmaktadır. Sonuçta kirada kalanların oranındaki yükseklik göç edenlerde kısmi gelir artışına rağmen göç sonrası büyük ekonomik gelişmelerin olmadığını göstermektedir.

Kırsal ailelerin %21'i köy şartlarındaki yaşantısının iyi olmadığını düşünmektedir. Kırsal yerleşmelerde yaşayan ailelerin %30'u gelirlerinin azaldığını beyan etmektedir. Dolayısıyla ailelerin birçoğu yaşadığı yerden memnun değildir. Bu durum göç eğilimini tetiklemektedir.

Kırsal alanlarda yaşayan ve göç eden ailelerin gelecekle ilgili en büyük beklentisi çocuklarının iyi bir şekilde eğitimini sağlamaktır. Diğer yandan göç edenlerin zengin olma beklentisi varken, kırsal yerleşmelerde en önemli ikinci beklenti daha iyi bir iş düşüncesidir.

Göksun ilçesinin en eski ve köklü sorunu ekonomik kalkınma ve işsizliktir. Köylerde üretim tarım ağırlıklı olmasına rağmen, coğrafyanın elverişsizliği, aktif girişimci yetersizliği, feodal ilişkiler, yüksek doğurganlık oranı, hızlı göç ve ilkel yöntemler etkin tarımsal üretime izin vermemektedir. Tarımsal üretimin özelliği gereği mevsimlik ve gizli işsizlik doğmakta, uzmanlaşma olmamakta, tarım arazileri varisler arasında bölündükçe en uygun ölçeğe varılamamaktadır. Vasıflı, genç, dinamik ve belli bir sermaye birikimi olan insanlar bölgeyi terk etmektedir. Dolayısıyla araştırma sahası olan Göksun' da göç hareketi aktif olarak yaşanmaktadır. Hâlihazırda yaşanan göçleri tamamen durdurmak mümkün görülmemektedir. Yalnız kırsal yerleşmelerde yaşanan aşırı genç nüfus kaybı gelecekte kırsal yerleşmelerin tamamen boşalması tehlikesini de (arazilerin işlenmemesi) beraberinde getirmektedir. Bu nedenle kır ve kent arasında dengenin oluşturulması gereklidir. Bu ise kırsal alanlarda yaşam düzeyini yükseltecek tedbirlerin alınmasının yanında, tarımsal alanda yerel işgücünü değerlendirebilen sanayinin kırsal alanlara doğru yayılmasıyla mümkündür. Anketlerin sonuçlarının da

gösterdiği gibi göçün en önemli nedeni olarak görülen işsizlik ve geçim sıkıntısını kırsal yerleşmelerde tamamen çözmek mümkün değildir. Fakat ilçe merkezinde çeşitli istihdam alanları oluşturularak yoğun olarak yaşanan göçler azaltılabilir. Çünkü göç edenlerin büyük çoğunluğu bugün göç ettikleri yerlerde asgari ücretle çalışan ailelerdir.

İlçemiz kırsal yerleşmelerinde, köy yerleşme biçimleri; yol, haberleşme, Pazar ve kentsel durumlara göre düzenlenmiş birimler değildir. Genellikler rasgele kurulmuş ünitelerdir. Birçok köyün yol, su, okul, sağlık ocağı gibi alt yapı hizmetleri var olsa da yetersizdir. Göç nedenlerinde ortaya çıkan diğer nedenler incelendiğinde eğitim, sağlık olanaklarının yetersizliği ve diğer altyapı yetersizlikleri göçe neden olabilmektedir. Bu yönde kırsal yerleşmelerde eğitim ve sağlık şartlarının iyileştirilmesi ailelerde göç düşüncesini azaltıcı etki yapacaktır. Örnek olarak araştırma sahasında okuma yazma bilmeyen nüfus %14,8 oranında, yüksekokul mezunu ise %2,9 (6 ve daha yukarı yaş nüfusu) olduğu dikkate alınarak eğitime önem verilmelidir. Okulu olamayan köylere okul, öğretmen ve eğitim araç-gereçleri temin edilerek eğitim seviyesi yükseltilmelidir.

Bugün nüfusun %60'ı kırsal alanlarda yaşamakta olan ilçenin büyük kısmı geçimini tarımdan sağlamaktadır. Bunun yanında Göksun'da araziler miras yoluyla aşırı şekilde bölünmeye uğramış, araziler bir ailenin geçimini sağlamaktan çok uzak durumdadır. Küçük nüfuslu yerleşim birimleri olan kırsal alanların zor coğrafyaya serpildiği, iklim şartlarının etkin bir bitkisel tarıma olanak tanımadığı, coğrafi yapının kamusal hizmet sunmayı zorlaştırdığı, yüksek doğurganlık oranı ve hızlı göçün olduğu yerlerdir.

Bu genel öneriler ve sorunların ışığı altında Göksun ilçesine bağlı kırsal yerleşmelerde kalkınmayı engelleyen unsurlar ile mevcut kalkınma potansiyeli ve değerlendirme olanakları göz önüne alınarak göçün önlenmesi ve kırsal yerleşmelerde kalkınma için bazı öneri ve önlemler gereklidir. Bunlar;

- Bitki yetiştiriciliğinin geliştirilmesi ve tarımsal verimliliğin artırılmasını etkileyen biyolojik yenilikler şöyle sıralanabilir.
- Islah edilmiş tohumluk kullanma: Çiftçiler ıslah edilmiş tohum kullanımına teşvik edilmelidir.
- Bitki beslemede alınabilecek önlemler: Bunların başında gübre kullanımı gelmektedir. Doğru bilinçli kullanımda uzmanların etkinliği artırılmalıdır.
- Tarımsal mücadele: Bu önlemlerin başında ilaçlama ve yabancı otlarla mücadele gelmektedir.

Hayvancılığın geliştirilmesi için;

- Hayvan ırklarının ıslahı: Yörede yüksek verimli cins ırklarda hayvan sayısı çok azdır.
- Hayvan sağlığı: Atadan kalma yöntemlerle değil bilimsel yöntemler kullanılmalıdır.

• Tarımsal verimi etkileyen diğer önlemler bir unsur mekanizasyondur. Gübre, ilaç, tohum kadar çiftçiliğin tarım alet ve makinelerine gereksinimi vardır. Yörenin ekolojik özellikleri dikkate alınarak, yörede uygun ürün ekimi sağlanmalıdır.

• Tarımsal faaliyetin gereği Ekim –Mayıs ayları arasında boş duran yöre insanına halk eğitim merkezi tarafından köylerin coğrafi ve fiziksel durumu göz önüne alınarak arıcılık, mantar yetiştiriciliği ve çiftçi bilgilerini artırmaya yönelik kurslar yapılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.

• Özendirme alt yapı hizmetleri yaparak, vergi ve kredi kolaylıkları sağlamak, ürünleri sübvans etmek gibi tedbirler alınarak yöreye özel sermayenin girişi sağlanmak, bölgenin girişimine katkıda bulunacaktır. Yörede üretilen buğdayların değerlendirmek için un fabrikası kurulabilir. Süt ve süt ürünleri tesisi sayısı artırılmalıdır.

• Çayır ve mera bakımında oldukça zengin olan (26.129 ha.) ilçeye bağlı köylerde, çayır mera ıslahı yapılarak daha verimli hale getirmek suretiyle, hayvancılık teşvik edilmelidir. Ayrıca et ve süt hayvancılığı artırılmalıdır.

• Ülkemizde olduğu gibi Göksun'da da tarım topraklarının aşırı bölünmesini önleyecek arazi toplulaştırmaları ya da düzenlemeleri yapılmalıdır.

Tüm bu önlemler alınması Göksun ilçesinde göçün önlenmesinde ve yöre halkını kalkındırmaya yönelik yarar sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- AKKAYAN, T., 1979. Göç ve Değişme, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2573, İstanbul, 278s.
- ARSLAN, M. R., 1992. “Yüreğir Ovası Köylerinden Kente (Adana) Göç Olayı Ve Göç Eden Ailelerin Sosyo-Ekonomik Yapıları”, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- AVŞAR, Z. G., 1995. “Türkiye’de Kırsal Kesimden Kente Göç Ve Bölgeler Arası Dengesizlik”, Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- BAYHAN, V., 1997. Türkiye’de “İç Göçler ve Anomik Kentleşme”, II. Ulusal Sosyoloji Kongresi, DİE, Ankara, ss.178-193.
- ÇELİK, F., 1999. “Ekonomik Yönleriyle İç Göç Olgusu”, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- DİE (Devlet İstatistik Enstitüsü), 2002. Türkiye İstatistik Yıllığı, Ankara, 721s.
- DİE (Devlet İstatistik Enstitüsü), 2002. İstatistikî Göstergeler(1923–2002), Ankara, ss. 105–151.
- DOĞANAY, H., 1997. Türkiye’de İç Göçler Ve Başlıca Sorunları, Türkiye Aile Yıllığı, Ankara, 180s.
- DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), 1970. Türk Köyünde Modernleşme Eğilimleri Araştırma Raporu 1, Ankara, 290s.
- DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), 1991. Gecekondu Araştırması, Ankara, 341s.
- DSİ (Devlet Su İşleri), XX. Bölge Müdürlüğü 2005 Yılı Verileri, Kahramanmaraş.
- DURA, C., 1991. Türkiye Ekonomisi, Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri, 358s.
- ERDER, S., 1995. “Yeni Kentliler Ve Kentin Yeni Yoksulları”, Toplum ve Bilim Dergisi, 2 (66), ss.106–119.
- FİRİKÇİ, A., 2002. Afşin’in Kuruluşu ve Gelişmesi, Key Matbaacılık, Ankara, 269s.
- GÖKSUN BELEDİYESİ, 2004. Faaliyet Raporu, Göksun, 52s.
- GÖKSUN İLÇE TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, 2002, 2003, 2004 Verileri.
- GÖKSUN KAYMAKAMLĞI
- GÖKSUN İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ, 2006 Verileri.
- GÖKSUN İLÇE NÜFUS MÜDÜRLÜĞÜ, 2000 Yılı Verileri.
- HORASAN, H.Y., 1992. “Kahramanmaraş’ı Tanıyalım”, Ankara, 135s.
- İÇDUYGU, A. ve ÜNALAN, T., 1998. Türkiye’de İç Göç: Sorunsal Alanları Ve Araştırma Yöntemleri, A. İçduygu (Derl.) içinde, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul, ss.38-52.

- İLO (Uluslararası Çalışma Örgütü), 1991. Türkiye'nin Dört Ayrı Bölgesinde Köylerde Uygulanan Göç Anketleri Değerlendirmesi, Ankara.
- KAHRAMANMARAŞ ÇEVRE DURUM RAPORU, 2001. Kahramanmaraş, 152s.
- KAHRAMANMARAŞ İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ, 2005–2006 Yılı Verileri.
- KAHRAMANMARAŞ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ, 2000 ve 2006 Verileri.
- KAHRAMANMARAŞ TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ, 2002. Kahramanmaraş Turizm Envanteri, Kahramanmaraş, 130s.
- KAHRAMANMARAŞ İL YÜRÜTME KURULU, 2003. “Kahramanmaraş İl Raporu” Türkiye Sorunlarına Çözüm Konferansı, Kahramanmaraş, ss.1–47.
- KARTAL, K., 1978. Kentleşme Sürecinde İnsan Tutum Ve Davranışlarında Meydana Gelen Değişmeler, Doğan Basımevi, Ankara, 245s.
- KAYA, H., 2003. Göç Yolları ve Göçenlerin Sorunları, Senfoni Yay., İstanbul, 107s.
- KAYGALAK, S., 1999. Zaman ve Mekan Boyutuyla Göç Ve Kentleşme; Mersin Demirtaş Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- KTSO (Kahramanmaraş Tcaret ve Sanayi Odası), 2003. Kahramanmaraş Sosyal Ve Ekonomik Altyapısı, Kahramanmaraş, 304s.
- ÖZBAY, F. ve YÜCEL, B., 2001. Nüfus Ve Kalkınma, Hacettepe Üniv., Nüfus Etütleri Enstitüsü, Yay., No:Nee-Hü.01-02, Ankara, 151s.
- ÖZER, İ., 2004. Kentleşme Kentleşme Ve Kentsel Değişme, Ekin Kitabevi, Bursa, 243s.
- ÖZKALP, E., 1990. Sosyolojiye Giriş, Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir, 209s.
- ÖZMEN, A., 1991. Göksun Tarihi, İstanbul, 80s.
- ŞAHAN, H., 1999. “Kahramanmaraş İli Afşin İlçesinde Yaşanan Göç Olgusu Ve Göçün Kırsal Kesime Olan Sosyo-Ekonomik Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- ŞAHİN, C., Ve DOĞANAY, H., 1999. Türkiye Beşeri Ve Ekonomik Coğrafyası, Gündüz Eğitim Ve Yayıncılık, Ankara, 352s.
- ŞENYAPILI, T., 1978. Bütünleşmemiş Kentli Sorunu, ODTÜ Matbaası, Yay. No: 27, Ankara, 205s.
- SOYSAL, M., 1979. “Yüreğir Ovası Köylerinden Kente Göç Olayı”, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Bölüm İçi Semineri”, Adana, 164s. (Yayınlanmamış).
- TEKELİ, İ. ve ERDER, L., 1978. Yerleşme Yapısına Uyum Süreci Olarak İç Göçler, Hacettepe Üniversitesi Yayınları., Yay., No: D-26, Ankara, 388s.
- TEKELİ, İ., 1982. Türkiye’de Kentleşme Yazıları, Turhan Kitabevi, Ankara, 271s.
- TÜMERTEKİN, E., 1968. Türkiye’de İç Göçler, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü, No: 54, Taş Matbaası, İstanbul, 177s.

- TÜRKİYE KALKINMA BANKASI AŞ., 2004. Kahramanmaraş Uygun Yatırım Alanları Araştırması, Ankara, 173s.
- ÜNER, S., 1972. Nüfus Bilim Sözlüğü, Ankara, 77s.
- YALÇIN, C., 2004. Göç Sosyolojisi, Anı Yayıncılık, Ankara, 192s.
- YANIK, U., 1993. “Kırdan Kente Göç Eden Kişilerin Sosyo Ekonomik Ve Kültürel Yapılarında Meydana Gelen Değişiklikler; Ayyıldız Köyü Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- YİNANÇ, M.H., 1997. “Göksun”, İslam Ansiklopedisi, Cilt:3, 658s.

ÖZGEÇMİŞ

1979 yılında Kahramanmaraş'ın Göksun İlçesi'nde doğdum. İlk ve orta öğrenimimi Göksun'da tamamladım. 1996 yılında girdiğim Atatürk Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümünden 2000 yılında mezun oldum. Aynı yıl Kahramanmaraş'ın Elbistan İlçesi'nde Karahüyük İlköğretim Okulu'nda sosyal bilgiler öğretmeni olarak göreve başladım ve 2003 yılından buyana Kahramanmaraş Merkez Gazi İlköğretim Okulu'nda sosyal bilgiler öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Aynı zamanda Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Coğrafya Bölümünde yüksek lisans eğitimim devam etmektedir.

EK-1

KÖY ANKET FORMU
(Soruları aile reisi cevaplandıracaktır)

1.Yaşadığınız yerin adı.....

2.Yaşınız

A)20-25 B)25-30 C)30-40 D)40 ve üzeri

3.Medeni haliniz nedir?

A)Evli B)Bekar C)Dul

4.Tahsil durumunuz nedir?

A) Okuma – yazma yok B) ilkokul mezunu
C) ortaokul mezunu D)Lise mezunu
E)Üniversite mezunu

5.Mesleğiniz nedir?

A)Çiftçilik B)Hayvancılık C)Çobanlık
D) başkasının işinde çalışmak E)Ticaret
F)Memuriyet G)Marangoz H)İnşaat ustası
Diğer.....

6.Sosyal güvence olarak aşağıdakilerden hangisine sahipsiniz?

A)SSK B)Bağ-kur C)Emekli sandığıD)Yeşil kart E)Hiçbiri

7.Hangi mallara sahipsiniz? Sahip olduklarınızı işaretleyin

☐Yok ☐Ev ☐Araba ☐Arazi ☐Hayvanlar

8. Araziniz var mı? Varsa kaç dönüm?

A)Yok B)1-5 C)5-10 D)10-50
E)50-100 F)100-300 G)300-ve üzeri

9.Aşağıdakilerden hangilerinden yararlanıyorsunuz?

A)Tarımsal ve havansal krediler alıyorum
B)Devletin verdiği tarla parası ve yakıt yardımı alıyorum
C)Maaş alıyorum D)Emekli
Diğer.....

10.Yıllık geliriniz ne kadardır?

A)1 Milyardan az B)1-3 Milyar C)3-6 Milyar
D)6-10 Milyar E)10 Milyardan fazla

11.Evinizde sizden başka gelir getiren kişiler var mı?

A)AnneB)Erkek çocuk.....Kişi C)Kız çocuk.....Kişi

12.Şu an herhangi bir nedenle 50 BİN YTL sahip olsanız nasıl değerlendirirsiniz?

A)Borcumu öderim B)Bankaya yatırım
C)İşimi geliştiririm D)İş kurarım
E)Borsaya girerim F)Ev alırım H)Araba alırım

13.Ne kadar hayvanınız var?

A)yok
B)1-10Küçük baş E)1-5 büyük baş
C)10-50 küçük baş F)5-10 Büyük baş
D)50 ve üzeri küçükbaş G)10 ve üzeri büyük baş

14.Hayvancılık yapıyorsanız hangi şekilde(ahır—mera) yapıyorsunuz?

- A)Ahır hayvancılığı B)Mera(otlak)hayvancılığı

15.Son yıllarda gelirinizde değişme nasıldır?

- A)Gelirimiz artıyor B)Azalıyor C)Değişmiyor

16.Oturduğunuz ev kime aittir?

- A)Bana B)Babama C)Kira

17.Oturduğunuz ev tipi hangisidir?

- A)İki katlı altı ahır B)Tek kat ve ahır bitişik C) Tek kat(müstakil)
D)Diğer.....

18.Bugün evinizde hangi aile bireylerine sahipsiniz?

- A) Karı koca B)Karı koca ve çocuklar
C) Anne baba ve Karı koca D) Hepsi E)Yalnız

19.Aileniz toplam kaç kişiden oluşuyor?

- A)1-2 B)3-5 C)5-8 D)9 ve daha fazla

20.Kaç çocuğunuz var?

- A)1-2 B)3-5 C)6-8 D)9-11 E)12 ve üzeri

21.Evlendiği halde yanınızda kalan çocuğunuz var mı?

- A) Yok B) Var ☐1 ☒2 ☐3 ☐4

22.Çocuklarınızın eğitim durumlarını yazınız.(sayı olarak)

- ☐ İlkokul çağında olmayan.....Kişi
☐ İlkokula devam eden.....Kişi
☐ İlkokul mezunu.....Kişi
☐ Ortaokula devam eden.....Kişi
☐ Ortaokul mezunu.....Kişi
☐ Liseye devam eden.....Kişi
☐ Lise mezunu.....Kişi
☐ Üniversiteye devam eden.....Kişi
☐ Üniversite mezunu.....Kişi
Toplam.....Kişi

23.Okuma çağında olup okula gitmeyen çocuğunuz var mı?

- A) Yok B) Var ☐1 ☒2 ☐3 ☐4

24.Okula gitmeyen çocuklarınız varsa şimdi durumları nedir?

- A)Çalışıyor B)Çalışmıyor C)Başka şehirde çalışıyor
D)Diğer.....

25.Gelecekte çocuklarınız hakkında ne düşünüyorsunuz?

- A)Okur-yazar olsa yeter B)Bir meslek sahibi olmalı C)Yüksekokul bitirmeli
D)Okuyabildiği kadar okumalı E)Okumasına gerek yok F)Nerde iş bulursa gitsin
G)fark etmez

26.Oturduğunuz evde hangi eşyalara sahipsiniz?

- A) TV B)Buzdolabı C)Güneş enerjisi D)Telefon E)Çamaşır makinesi F)Bulaşık makinesi
G)Bilgisayar

27.Günlük yaşamanızda aşağıdaki faaliyetlerden hangilerini yaparsınız(Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- A)kitap okurum B)Gazete- dergi okurum D)TV izlerim
D)kahveye giderim E)evde olurum F)Dini yerlere G)Radyo dinlerim
H)Başka(Yazınız).....

28.Gelecekte bekentiniz nelerdir?

- ☐ Daha iyi bir iş ☐ Bir ev ve eşya
☐ İş geliştirmek ve işimde yükselmek ☐ Zengin olmak
☐ Başka bir yere göç etmek
☐ Çocuklarımla geleceğini hazırlamak
☐ Hiç beklentim yok
☐ Başka.....

29. Göç etmeyi düşünüyor musunuz?

- A)Evet B)Hayır C)Belirsiz

30. Göçü bir çözüm olarak görüyor musunuz?

- A)Evet B)Hayır

31.Hangi şartlarda göç edersiniz?

- A)Göç etmem B) Yakın akrabalarım göç ederse
C) Köyde geçim zorlaşırsa D) Daha iyi bir iş bulursam
E)Diğer.....

32.Aile fertlerinden(Anne, baba,kardeşler,çocuk) göç etmiş olan var mı?

- A) Yok → B) Var ☐1 ☐2 ☐3 ☐4

33. Aile fertlerinden(Anne, baba,kardeşler çocuk) şehirde günlük çalışmaya giden var mı?

- A) Yok → B) Var ☐1 ☐2 ☐3 ☐4

34.Ailenizden(Anne, baba, kardeşler çocuk) göç edenlerden geri dönen var mı?

- A) Yok → B) Var ☐1 ☐2 ☐3 ☐4

35. Varsa geri dönenlerin nedenleri nelerdir?

- A)İş bulamama B)Emeklilik
C)Diğer.....

36. (Mevsimlik olarak) çalışmak için birkaç aylığına başka yerlere göç eder misiniz?Ve hangi mevsimler?

- B)Hayır A)Evet ☐ İlkbahar ve yaz
☐ Sonbahar ve kış

37. Yurtdışında yaşama imkanınız olsaydı, hangi ülkede yaşamak isterdiniz?
Neden?.....

38.Kış aylarında ne yaparsınız?

- A)Başka şehre çalışmaya giderim
B)Hayvancılık yaparım
C)Gurbette olan akrabalarımı ziyaret ederim
D)Diğer.....

39. Size göre köydeki göçün nedenleri nelerdir?..

- ☐ Geçim sıkıntısı ve işsizlik
☐ Aile içi sorunlar
☐ Kan davası ve diğer anlaşmazlıklar
☐ Çocukların eğitimi,sağlık ve şehrin çekiciliği
☐ Olayların can ve mal güvenliğini tehdit etmesi
☐ Daha önce anne baba ve çocukların buraya gelmiş olması
☐ Akrabalarımın burada olması
Diğer(yazınız).....

40.Göç edenler köydeki mal varlığını ne yapıyor?

- A)Satıyor B)Kiraya veriyor C)Ortağa veriyor
D)Kendisi ekliyor E)Boş bırakıyor F)Diğer.....

41.Son yıllarda köy yaşantısında değişiklik var mı?

- A)Daha iyi B)Daha kötü C)Değişiklik yok

42.Köyün geçim kaynakları nelerdir? (Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- A)Tarım B)Hayvancılık C)Bağ Bahçe
D)İşçilik E)Nakliyat F)Esnaf
Diğer.....

43.Aşağıdakilerden hangileri köyünüzde vardır? (Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- A)Okul B)Sağlık ocağı C)Misafirhane
D)Kahvehane E)Bakkal F)Kooperatif G)Cami

44. Köyünüzde aşağıdakilerden hangileri varsa işaretleyiniz? (Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- A)Elektrik B)Su C)Telefon D)Asfalt yol

45. Köyünüz aşağıdakilerden hangi köy tipine uyar?

- A)Ova köyü B)Dağ köyü C)Vadi köyü D)Orman köyü

46.Köyün Göksun a uzaklığı KM . kadardır.

47.Göksun'a hangi amaçlar için gidirsiniz? (Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- A)Alışveriş B)Ziyaret C)Çalışmak D)Diğer.....

48 Köyünüzde en çok göç hangi şehre olmaktadır?

.....

49.Köyünüzde göç edenler en çok hangi meslek gurubunda çalışmaktadır? (Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- A)İşçi B)Kapıcı C)Devlet kadrosunda
D)Esnaf-Zanaatkar E)Diğer.....

50.Sizce göç nasıl önlenir?

- A)Ekonomik durum iyileşirse B)Eğitim şartları iyileşirse
C)Sağlık şartları iyileşirse D)Diğer.....

ANKET BİTTİ TEŞEKKÜRLER

GÖÇ ANKET FORMU
(Soruları aile reisi cevaplandıracaktır)

1.Yaşadığınız şehir.....Memleketiniz

2.Memleketinizdeki geçim kaynakları nelerdir?

- A)Tarım B)Hayvancılık C)Bağ Bahçe
D)İşçilik E)Nakliyat1 F)Esnaf
Diğer.....

3.Memlekette araziniz var mı? Varsa kaç dönüm?

- A)Yok B)1-5 C)5-10 D)10-50
E)50-100 F)100-300 G)300-ve üzeri

4.Memlekette hangi mallara sahipsiniz? Birden fazla işaretleyebilirsiniz.

- ☐Yok ☐ Ev ☐ Arazi ☐Hayvanlar

5.Memlekette ne kadar hayvanınız var? Birden fazla işaretleyebilirsiniz.

- A)yok B)1-10Küçük baş E)1-5 büyük baş
C)10-50 küçükbaş F)5-10 Büyük baş
D)50 ve üzeri küçükbaş G)10 ve üzeri büyük baş

6.Memlekette araziniz veya hayvanınız varsa nasıl değerlendiriyorsunuz?

- A)Kendim idare ediyorum B)Kiraya veriyorum
C)Ortağa veriyorum D)Akrabalarım yürütüyor
E)Boş bırakıyorum F)Yok

7.Göç etmeden önce geçiminizi nasıl sağlıyordunuz?

- A)Çiftçilik B)Hayvancılık C)Çobanlık
D) başkasının işinde çalışmak E)Ticaret
F)Memuriyet G)Marangoz H)İnşaat ustası
Diğer.....

8.Memleketten size gönderilen bir yardım var mı? Birden fazla işaretleyebilirsiniz.

- A)Yok B)Kışlık gıda C)Para

9.Memlekete sizin gönderdiğiniz yardım var mı? Birden fazla işaretleyebilirsiniz.

- A)Yok B)Gıda C)Giyim D)Para

10.Göç kararını kim aldı?

- A)Kendim B)Ailem C)Babam D)Birlikte

11.Göksun'dan buraya göç etme nedenleriniz nelerdir?..

- ☐ Geçim sıkıntısı ve işsizlik
☐ Aile içi sorunlar
☐ Kan davası ve diğer anlaşmazlıklar
☐ Çocukların eğitimi, sağlık ve şehrin çekiciliği
☐ Olayların can ve mal güvenliğini tehdit etmesi
☐ Daha önce anne baba ve çocukların buraya gelmiş olması
☐ Akrabalarımın burada olması
Diğer(yazınız)

12.Göç için neden bu şehri seçtiniz?(Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- A)Akrabalarım burada B)İş olanakları fazla olduğundan
C)İklimi güzel D)Geçinmek kolay olduğu için
E)Memleketime yakın F)Burada iş bulduğum için
G)Başka

13. Göçünüzü nasıl gerçekleştirdiniz?

A)Aile göçü

- ☐ anne baba ve kardeşler
☐ eş ve çocuklar

B)Bekar

- ☐ Tek başına
☐ Kardeşlerimle birlikte
☐ Arkadaşlarla

C) Evli

- ☐ Tek erkek göçü

14.Kaç yıldır bu şehirdesiniz?

- A) 1 yıl B)2- 5 yıl C)6-10 yıl D)11 ve üzeri

15.Yıl içinde memlekette kaç gün kalıyorsunuz?

- A)hiç B)1-15 C)16-30
D)31-50 E)50 den fazla

16.Memlekete olan gidişleriniz her yıl azalıyor mu ve neden?

☐ Hayır azalmıyor

Evet, azalıyor çünkü(uygun olanı işaretleyin)

- ☐ Memleketteki akrabaların azalması
☐ Arazi ve evlerinin elden çıkması
☐ Tarımsal faaliyetlerin terk edilmesi
☐ Şehirdeki işlerin yoğunluğu
☐ Akrabalarla ilişkilerin soğuması

17.Hangi zamanlarda memlekete gidersiniz?(birden çok olabilir)

- ☐ Gitmiyorum ☐ Boş zamanlarımda
☐ Düğün ve cenazelerde ☐ Seçimlerde
☐ Dini bayramlarda ☐ Yaz aylarında
☐ Diğer(Avlanmak, yatırım yapmak, vs)

18.Seçimlerde oyunuzu nerede kullanıyorsunuz?

- A)Burada B)Memlekette

19.Başka şehre taşınmayı düşünüyor musunuz?

- A)Evet B)Hayır C)Belli değil D)Bilmiyorum

20.Memlekete geri dönüş yapmayı düşünüyor musunuz? Ve hangi durumlarda düşünüyorsunuz?

☐ Hayır düşünmüyorum

☐ Evet ise

- ☐ Kentteki iş durumum bozulursa
☐ Araziler sulamaya açılırsa
☐ Çocuklar okumayı bırakırsa
☐ Emekli olursam
☐ Başka iş bulamazsam
☐ Diğer

21. Hayır ise nedenlerinizi işaretleyiniz?

- ☐ Çocukların eğitimi
☐ Şehrin sağlık koşullarının iyi olması
☐ Şehrin sosyal faaliyetlerinin çokluğu
☐ Akrabalarımın çoğunun göç etmiş olması
☐ Diğer(yazınız)

22.Çevrenizde Göksun'a geri dönüş yapanlar var mı?

- A)Yok B) Az C)Çoğunlukta D)Bilmiyorum

23.Memlekette yakın akrabalarınızdan kimler bulunuyor?

- A)Anne baba B)Kardeşler C)Anne-baba ve kardeşler
D)Hiçbiri

24.Akrabalarınızdan memleketten göç etmiş olanlar var mı?

- A)Kardeşlerimden B)Amca ve Halalarım
C)Dayı ve teyzelerimden D)Köyümden birileri

25.Başkalarının da göç etmesine yardımcı oldunuz mu?(İş bulma, barınma gibi)

- A) Hayır B)Bir defa C)Birçok defa

26.Yıllık izninizde veya tatil döneminizde neler yaparsınız?

- ☐ Memlekete giderim ☐ Evimde geçiririm ☐ Tatile çıkarım

27.Daha önce göç hareketinde bulundunuz mu?

- A)Evet B)Hayır

28.Göç etmeden önce mevsimlik olarak birkaç aylığına memleketten ayrıldığınız olur muydu?(özellikle çalışmak amacıyla)

- A)Hayır B)Evet

29. Yurtdışında yaşama imkanınız olsaydı, hangi ülkede yaşamak isterdiniz?

..... Neden?.....

30.Yaşınız

- A)20–25 B)25–30 C)30–40 D)40 ve üzeri

31.Medeni durumunuz nedir?

- A)Bekâr B)Evli C)Dul

32.Bugün evinizde hangi aile bireylerine sahipsiniz?

- A) Karı koca B)Karı koca ve çocuklar
C) Anne baba ve Karı koca D) Hepsi E)Yalnız

33.Aileniz toplam kaç kişiden oluşuyor?

- A)1–3 B)3–5 C)5–8 D)9 ve daha fazla

34.Memlekette kaldığınız evde kimler vardı?

- A)Yalnız ailem B)ailem ve anne-baba
C)Ailem-anne-baba ve kardeşler D)Ailem ve kardeşler

35.Kaç çocuğunuz var?

- A)1–2 B)3–5 C)6–8 D)9–11 E)12 ve üzeri

36.Evlendiği halde yanınızda kalan çocuğunuz var mı?

- A) Yok → B) Var ☐1 ☐2 ☐3 ☐4

37.Kaç yaşında evlendiniz ve ne zaman evlendiniz?

- A)göçten önce evlendim B)Göç ettikten sonra evlendim
☐Bekârım ☐15–20 ☐20–25 ☐25–30 ☐30–üzeri

38.Göç ettiğinizde tahsil durumunuz ne idi?

- A) Okuma – yazma yok B) ilkokul mezunu
C) ortaokul mezunu D)Lise mezunu
E)Üniversite mezunu

39.Çocuklarınızın eğitim durumlarını yazınız.(sayı olarak)

- ☐ İlkokul çağında olmayan.....Kişi
☐ İlkokula devam eden.....Kişi
☐ İlkokul mezunu.....Kişi
☐ Ortaokula devam eden.....Kişi
☐ Ortaokul mezunu.....Kişi
☐ Liseye devam eden.....Kişi
☐ Lise mezunu.....Kişi
☐ Üniversiteye devam eden.....Kişi
☐ Üniversite mezunu.....Kişi
Toplam.....Kişi

40.Okuma çağında olup okula gitmeyen çocuğunuz var mı?

- A) Yok ☐ B) Var ☐1 ☐2 ☐3 ☐4

41.Okula gitmeyen çocuklarınız varsa şimdi durumları nedir?

- A)Çalışıyor B)Çalışmıyor C)Başka şehirde çalışıyor D)Diğer

42.Sizin veya çocuklarınızın göçten sonra davranışlarında olumsuz değişme oldu mu ?

- A)Çocuğum yok B)Fark yok
C)Daha güzel davranışlar kazanıldı D)Çocuklar kötü davranışlar kazandı

43.Gelecekte çocuklarınız hakkında ne düşünüyorsunuz?

- A)Okur-yazar olsa yeter B)Bir meslek sahibi olmalı
C)Yüksekokul bitirmeli D)Okuyabildiği kadar okumalı
E)fark etmez

44.Hangi işte çalışıyorsunuz?

- A)Esnaf-Zanaatkâr B)Kalfa-çırak C)Çiftçi
D)Serbest meslek E)İşçi F)Memur
G)Diğer... ..

45.İşiniz ile ilgili aşağıdakilerden hangisine sahipsiniz?

- A)SSK B)Bağ-kur C)Emekli sandığı D)Yeşil kart E)Hiçbiri

46.Şimdiki işinizi nasıl buldunuz?

- A)Akıllıca yardımıyla B)Hemşeri-arkadaş yardımıyla
C)İlanlarla D)Kendim sorarak
E)Başka(yazınız)

47.Aylık gelirin ne kadar?

- A)100–200 milyon TL B)200–300 milyon TL
C)300–500 milyon TL D)500–750 milyon TL
E)750 milyon TL ve üzeri

48.Evinizde sizden başka gelir getiren kişiler var mı? (Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- A)Anne B)Erkek çocuk..Kişi C)Kız çocuk.Kişi

49.Şuandaki yaşam düzeyinizi memleketinizle karşılaştırm.

- A)Şimdi daha iyi B)Aynı C)Daha kötü

50.Şu an bir yatırıma sahip misiniz?(olanları işaretleyin)

- A)Ev B)Araba C)İş yeri D)Arazi
E)Başka(yazınız)

51.Şu an herhangi bir nedenle 50 BİN YTL 'ye sahip olsanız nasıl değerlendirirsiniz?

- A)Borcumu öderim B)Bankaya yatırırim C)İşimi geliştiririm
D)İş kurarım E)Borsaya girerim F)Ev alırım
G)Araba alırım

52.Niçin bu mahallede oturuyorsunuz?

- A)Buradaki çevre nedeniyle B)Merkezi olduğundan
C)Kirası uygun olduğundan D)İşyerime yakın
E)Başka(yazınız).....

53.Oturduğunuz ev tipi hangisidir?

- A)Gecekondu B)Apartman dairesi C)Bahçeli ev

54.Oturduğunuz evin mülkiyet durumu nedir?

- A)Kendimizin B)Kira C)Kirasız-Akrabaya ait

55. Oturduğunuz evde hangi eşyalara sahipsiniz? (Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- A)TV B)Buzdolabı C)Güneş enerjisi D)Telefon
E)Çamaşır makinesi F)Bulaşık makinesi G)Bilgisayar

56.Günlük yaşamınızda aşağıda sayılanlardan hangilerini yaparsınız(Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- A)kitap okurum B)Gazete- dergi okurum C)TV izlerim
D)Kahveye giderim E)Sinema F)tiyatro
G)Piknik H)Dini yerlere K)Başka(yazınız)

57.Ailecek neler yaparsınız? (Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Akraba eşdost ziyareti ☐ Piknik
☐ Sinema tiyatro ☐ Düğün nişan toplantıları
☐ Seyahat ☐ Başka.....

58.Bu şehirde akrabalarınız var mı? Ne sıklıkla görüşüyorsunuz?

- A)Hayır B)Her gün C)Her hafta D)iki haftada bir
E)Her ay F)Yılda birkaç kez G)Düğün bayram cenaze

59.Gelenek ve adetlerinizi yaşatabiliyor musunuz?

- A)Evet B)Hayır C)Biraz

60.Gelecekte beklentiniz nelerdir? (Birden çok işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Daha iyi bir iş ☐ Bir ev ve eşya
☐ İş geliştirmek ve işimde yükselmek
☐ Başka bir yere göç etmek ☐ Zengin olmak
☐ Çocuklarımın geleceğini hazırlamak
☐ Başka

ANKET BİTTİ TEŞEKKÜRLER